

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav českých dějin

Bakalářská práce

Kateřina Vališová

Počátky a vývoj jezuitské koleje v Jihlavě v 17. století
Origin and development of Jesuit college in Jihlava in 17th century

Praha 2015

Vedoucí práce: PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D

Poděkování

Chtěla bych na tomto místě poděkovat v první řadě vedoucímu své práce, PhDr. Janu Zdichyncovi, Ph.D., za vstřícný přístup, cenné rady a konzultace, které mi poskytl během příprav a psaní této práce. Poděkování za podporu patří též mojí rodině, prarodičům i rodičům za všestrannou pomoc, již se mi během studia a procesu psaní práce dostalo, a především za jejich nekonečnou trpělivost. Za poskytnutí archivních materiálů děkuji Moravskému zemskému archivu v Brně a v neposlední řadě především zaměstnancům Státního okresního archivu v Jihlavě za ochotu.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 2. ledna 2015.

.....
Kateřina Vališová

Klíčová slova

jezuité; jezuitské gymnázium, jezuitská kolej u sv. Ignáce; Jihlava, Markrabství moravské, náboženské fundace, rekatolizace, studenti a profesori, třicetiletá válka, 17. století.

Key words

Jesuits; Jesuit College by St. Ignatius; Jesuit middle school; Jihlava, Margraviate of Moravia, Religious Foundations, Catholic Reformation, students and professors, Thirty Year's War, 17th century.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem Založení jezuitské koleje v Jihlavě v 17. století. Opírá se zejména o studium pramenů uložených především v Moravském zemském archivu v Brně, ze kterého čerpá zejména informace o založení koleje a semináře při koleji, a dále z fondů Státního okresního archivu v Jihlavě, ve kterém jsou uloženy prameny týkající se královského města Jihlavy a jezuitského gymnázia.

První dvě kapitoly slouží k uvedení do základní problematiky nábožensko-politických procesů raného novověku v Českém království a jejich projevu v královském městě Jihlavě, které jsou časově ohraničeny na jedné straně počátkem luterské reformace, na druhé potom začátkem rekatolizace. Následující kapitola již uvádí do ústředního tématu práce. Analyzuje průběh rekatolizačního procesu v samotné Jihlavě, jehož důležitou součástí je právě založení jezuitské koleje, která vzniká v kontrastu hospodářských problémů města. Další kapitola se zabývá posledním úsekem třicetileté války po bitvě u Jankova, kdy do města vstoupila švédská armáda – líčí její působení a vliv na kolej a město. Poslední kapitola pak analyzuje založení jezuitského gymnázia a semináře sv. Michala, počty a složení studentů i seminaristů, jejich konflikty či naopak významné absolventy. Především je zde rozebírána schopnost města dostát finančním závazkům vůči semináři.

Práce je rovněž rozšířena o rozsáhlou tabulkovou a textovou přílohu, která doplňuje především pasáže, jež se váží k jezuitskému gymnáziu a semináři.

Abstract

Bachelor thesis deals with the Foundation of the Jesuit College in Jihlava in the 17th century. It is based mainly on the study of materials stored in the Moravian Land Archive in Brno , from which it derives information about the foundation of college and institutionally attached seminar. Furthermore, materials from State District Archive in Jihlava were used to provide information about the city of Jihlava and Jesuit Gymnasium.

The first two chapters shall be understood as an introduction to the religious-political background of Early Modern Czech kingdom and its manifestations in the royal town of Jihlava, which are tematized in a period starting with the beginning of the Lutheran Reformation and ending with early recatholisation. Next chapter introduces the central theme of the work. It analyzes the process of recatholisation in Jihlava, which inherently included the sub-process of establishment of the Jesuit College happening in contrast to general economic problems of the Jihlava municipality. Following chapter deals with the last period of the Thirty Years' War, after the battle of Jankov, when the city entered the Swedish army. The chapter analyzes the impact and influence of Swedish army on the college and the city. The last chapter analyzes the establishment of Jesuit Gymnasium and Seminar of St. Michael., the number and composition of students and seminarians, as well as conflicts among them and some of the influential alumni. The chapter also includes the analysis of the ability of Jihlava municipality to meet the financial obligations in favor of the seminar.

Work is also including an extensive amount of tables and text attachments, which suitably complements the passages dealing with the Jesuit Gymnasium and Seminar of St. Michael.

(přeložil Karel Řepa)

Obsah

Úvod.....	12
1. Náboženské poměry na Moravě před rokem 1618.....	16
1.1. Duchovní správa Jihlavy.....	19
1.1.1. Náboženské poměry v Jihlavě – příchod reformace do města.....	20
1.1.2. Spory o patronátní právo nad městskou farou.....	21
1.1.3. Pozice jednotlivých jihlavských řeholních domů.....	23
1.2. Morava za stavovského povstání.....	26
1.2.1. Jihlava a stavovské povstání.....	30
1.2.2. Význam stavovského povstání pro Jihlavu.....	31
2. Průběh potrestání stavovského povstání na Moravě.....	34
2.1. Konfiskace.....	37
2.2. Potrestání královských měst.....	39
2.3. Rekatolizace a Morava.....	41
3. Rekatolizace a Jihlava.....	45
3.1. Změny v duchovní a městské správě.....	45
3.1.1. Konfiskace a hospodářské problémy Jihlavy ve 20. letech 17. století.....	48
3.2. Založení jezuitské koleje v Jihlavě.....	51
3.2.1. Domy pro kolej.....	53
3.2.2. Uvedení jezuitů do Jihlavy.....	59
3.2.3. Fundace Michaela Adolfa z Althannu.....	59
3.2.3 Hospodářské zázemí jezuitské koleje – panství Knínice, Meziříčko, statky Jamné a Rybné.....	62
4. Jihlava za švédského obsazení.....	69
4.1. Švédská armáda a jihlavští jezuité.....	74
5.1. Jezuitské gymnázium v Jihlavě.....	78
5.1.1. Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě.....	78
5.1.2 Geografický původ studentů gymnázia.....	79
5.1.3. Významní absolventi gymnázia.....	80
5.1.4. Konflikty studentů gymnázia.....	81
5.2. Seminář jezuitské koleje v Jihlavě.....	82
5.2.1. Seminaristé.....	87
Závěr.....	88

Seznam zkratek	91
Seznam pramenů a použité literatury	92
Seznam příloh	97
A. Tabulková část	99
B. Textová část	182
C. Obrazová část	184

Úvod

Jezuitský řád je ve všeobecném povědomí znám i dnes, ačkoliv těžiště jejich největší aktivity leží v období již dávno minulém. Tovaryšstvo Ježíšovo založené roku 1534 Ignácem z Loyoly se stalo oporou rekatolizace, díky řádové orientaci na misijní, vzdělávací a vědeckou činnost, která umožnila šířit principy katolické církve.

Především dobou rekatolizace a obdobím jí předcházejícím se právě tato práce zabývá. Děje se tak na příkladu královského města Jihlavy, ležícího v Markrabství moravském, které se počátkem 16. století proměnilo z dříve věrného katolického města ve město, v němž postupně převládla luterská reformace. Porážkou českých stavů na Bílé hoře, která zpečetila osud stavovského povstání, se otevřela cesta k plnému prosazení rekatolizačního procesu v Českém království. Rekatolizaci podporovala jednak samotná katolická církev, ale především panovníkem, český král a římský císař Ferdinand II. Právě z prostředí císařského dvora bylo založení koleje podporováno ať už osobou Viléma Lamormaina, císařova zpovědníka, či Michaela Adolfa z Althannu, císařského důstojníka. Nesmíme zapomínat ani na gubernátora Moravy a olomouckého biskupa Františka, kardinála Dietrichštejna, jenž v moravském markrabství zodpovídal za průběh rekatolizace a o založení jezuitské koleje v Jihlavě se nemalou měrou rovněž zasadil. Cílem této práce je pak zanalyzovat průběh tohoto procesu a zejména jeho ekonomické pozadí, samotné založení jihlavské koleje, její činnost v rámci rekatolizace a v oblasti vzdělávání – tedy chodu gymnázia a semináře jezuitské koleje v kontextu dějin města Jihlavy.

V úvodní kapitole je popsána náboženská situace v Jihlavě před rokem 1618 v kontextu náboženských poměrů v 16. století, s ohledem na duchovní správu Jihlavy v souvislosti s rozkvětem luteránství ve městě a rovněž přínos stavovského povstání pro jihlavskou městskou obec. Následující kapitola rozebírá potrestání stavovského povstání na Moravě a jeho činitelů se zřetelem na konfiskace, rovněž potrestání královských měst a v obecném měřítku též rekatolizační proces na Moravě. Třetí kapitola se již plně zaobírá městem a rekatolizací v něm probíhající, ať už na poli duchovní či městské správy a zaměřuje se na hospodářské problémy města a především samotné založení jezuitské koleje a její hmotné zajištění. Další kapitola v pořadí se zabývá obsazením města Švédy na sklonku třicetileté války, jejich příchodem a vlivem na hospodaření města, stejně tak jako důsledky, jež jejich přítomnost měla pro jihlavskou kolej. Závěrečná stať pak analyzuje schopnosti města vyplácet jemu stanovený závazek vůči semináři koleje v podobě vyplácení úroku z náboženské nadace v kontextu hospodářských problémů města Jihlavy.

K tematice první části práce, tedy období stavovského povstání a průběhu rekatolizace na Moravě, mi poskytla cenné informace zejména sekundární literatura, zastoupená především pracemi Františka Matějka, který sepsal podrobné dějiny *Moravy za třicetileté války*, dále Josefa Války a jeho druhým svazkem *Dějiny Moravy*, pak také prací Tomáše Knoze, který vyčerpávajícím způsobem zpracoval téma pobělohorských konfiskací a rovněž svazkem z ediční řady *Velkých dějin zemí Koruny české*, sestavené autorským kolektivem Ivany Čornejové, Jiřího Kaše, Jiřího Mikulce a Víta Vlnase.¹ K dějinám královského města Jihlavy jsem využila vůbec první vydanou soubornou práci o historii Jihlavy od jeho založení až do současnosti, která vznikla v prostředí Státního okresního archivu v Jihlavě pod vedením Renaty Piskové, přičemž příslušné pasáže zpracovávali Vlastimil Svěrák, v případě 16. století, a Josef Hrdlička, v případě století následujícího. Dále mi byly oporou práce Christiana d'Elverta, který v roce 1850 vydal *Geschichte und Beschreibung der (königlichen Kreis-) und Bergstadt Iglau in Mähren*, Andrease Sterlyho, jenž sestavil na základě starších pramenů publikaci pod názvem *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, zabývající se obdobím obsazení města švédskou armádou, dále se jedná o práce Františka Hoffmana *Listy a obrazy z minulosti Jihlavy. Od počátků do roku 1848* a články vydané ve Vlastivědném sborníku Vysočiny, v němž vyšla stať Karla Křesadla *Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě* a Jiřího Bořeckého, jenž se zabýval tématem nižší šlechty studující na jihlavském gymnáziu. Významnou měrou mi důležitá data přineslo studium jihlavských periodik vydávaných ve 20. a 30. letech 20. století ať už v místních novinách či naučných sbornících. Jedná se zejména o *Igel-Land*, ve kterých publikoval svůj článek o soužití švédské armády a měšťanů Čeněk Sameš a sborník *Od Horácka k Poddyjí*, kde vyšel článek Bohumila Simonidese o založení jezuitské koleje.

Ačkoliv jsou dějiny Jihlavy již několika generacemi historiků zpracovávány, zejména to platí pro období středověku, tématem rekatolizace se kromě Františka Hoffmana, jež ve své publikaci „Listy a obrazy z minulosti Jihlavy. Od počátků do roku 1848“ popsal několik událostí z této doby, a kromě kapitoly Josefa Hrdličky v souboru dějin Jihlavy, vydaných Státním okresním archivem v Jihlavě, nikdo souborněji nezabýval. I tato stať ale vychází z dříve vydané literatury, která se tímto tématem okrajově zabývala – jako například Matějkovy dějiny Moravy za třicetileté války. Totéž platí i pro detailnější dějiny jezuitské koleje, které kromě Josefa Hrdličky v nástinu zpracoval ve svém článku pouze Bohumil Simonides. Více studií, ze kterých bylo rovněž čerpáno pro zmiňovanou kapitolu, se pak

¹ Na literaturu konkrétně odkazuji na příslušném místě.

vztahuje zejména k jezuitskému gymnáziu v Jihlavě, o kterém pojednávají články Karla Křesadla a Jiřího Bořeckého. V rámci dějin předchůdce jezuitského gymnázia v Jihlavě – latinského, se jím zabýval František Marek v článku „Humanistické gymnázium v Jihlavě“.

Co se pramenné základny týče, práce se opírá zejména o archiválie uložené v Moravském zemském archivu v Brně ve fondu E 27 Jezuité Jihlava, ze kterého čerpá informace o založení jezuitské koleje v Jihlavě a o založení semináře sv. Michala, jež jsou získány zejména z korespondence z let 1629–1638 o zřízení semináře, ve které vystupovala městská rada, jezuitská kolej, zastoupená osobou rektora koleje, a Vilémem Lamormainem. Dále brněnský archiv uchovává fond pod názvem G 11 *Sbírka rukopisů Františkova muzea*, ve kterém se nachází jak kronika jezuity Ioanna Baptisty Thomae, pojednávající o posledních měsících švédského obsazení města, a tak kronika jezuitské koleje v Jihlavě. Kronika Ioanna Baptisty je podle typu písma nejpravděpodobněji opisem originálu z počátku 19. století. Kronika jezuitské koleje v Jihlavě obsahuje opisy zakládací listiny a dalších, pro kolej hospodářsky důležitých listin. Kromě ní se v nich nalézají soupisy seminaristů semináře sv. Michala. Pouze jména seminaristů jsou zde uvedena v letech 1626–1631, pro roky 1678–1679, 1691–1693, 1695, 1698–1699, 1705–1705, 1728, 1741–1742 jsou kromě jmen seminaristů uveden rok daného studenta, jeho geografický, popřípadě stavovský původ, výše obdržené fundace nebo částka jeho příspěvku semináři a na jaký nástroj ovládá hrát. Nejedná se tedy o typickou historiografickou práci, kde jsou chronologicky zaznamenávány události týkající se jezuitské koleje. Její fragmenty z let 1620–1640, 1624–1637 a 1647–1674 se nacházejí v rakouské národní knihovně, kam byla převezena po první světové válce po rozdělení brněnského archivu.

Ze Státního okresního archivu v Jihlavě jsem čerpala informace ohledně studentů, poněvadž je zde ve fondu Latinského a německého gymnázia uložena matrika studentů, která byla vedena, až na několik přestávek z počátku chodu gymnázia, po celou dobu jeho existence od roku 1626 do roku 1774. Kromě zápisu jmen studentů jsou zde pro sledované období 17. století, od roku 1636 uvedena i jména rektorů. Mimo jejich křestního jména, jež v některých letech zcela chybí, a příjmení, je zde poznamenán i původ studentů. V první řadě jde o město a zemi, ze které daný student pochází, ale i tento údaj občas chybí – především u některých studentů – výjimečně u většího počtu studentů, či celých tříd. V letech 1626–1651, 1657–1659, 1666–1668, 1672–1673, 1692 a 1699–1700 jsou uvedeny i údaje o věku studentů. I tento údaj ale v některých případech chybí. Označení jsou též příslušníci šlechty – rytíři, hrabata a novoštitná šlechta. Zároveň je poznamenán i dřívější odchod některých studentů a příslušníci jezuitského řádů a dalších řeholí.

Ve fondu Staré registratury Státního okresního archivu v Jihlavě se nalézají též prameny důležité pro studium chodu semináře. Jde především o kvitance vystavované od roku 1626 do roku 1682 rektory koleje městské radě oproti vyplácení úroku z náboženské nadace pro seminář. Ohledně otázky konfiskací domů měšťanů pro umístění jezuitské koleje a jejich případné směny mi pomohl fond Městské správy do roku 1848, jelikož je v něm od doby založení města uloženo několik městských sbírek, ze kterých se dají čerpat údaje o vlastnících daných domů – pro sledované období se zde nachází pouze jedna městská sbírka – vedená ke sv. Jiří roku 1616. Co se týče hospodářských problémů města, se práce opírá o soupis dluhů města Jihlavy, které byly projednávány v rámci reasumační komise roku 1631. Tento seznam se rovněž nachází ve výše zmíněném fondu. Důležité pro tuto práci byly rovněž historiografické prameny. Jedná se zejména o Letscherovu kroniku, jejíž autor Abraham Letscher, nejvýznamnější člen rodu Letscherů, jenž rovněž patřil k předním členům jihlavského bratrstva mistrů pěvců, zapisoval do kroniky práva města, obchodní právo, měšťanská práva, ale také členy městské rady (kolikrát již byli ve funkci či úmrtí radních) od roku 1559 do 1620. Stejně tak zaznamenal představitele soukenického cechu od roku 1530 do 1619. Součástí rukopisu je také rodinná kronika počínající rokem 1645 psaná jeho synem, Tobiasem Letscherem.

Jaké konkrétní dopady na město a jeho obyvatele mělo uvedení jezuitů do Jihlavy a založení jejich koleje, jak se měšťané k jezuitům stavěli, a to především co se týče vyplácení úroků z náboženské nadace v kontextu hospodářských problémů města způsobených konfiskacemi a dalšími císařovými finančními požadavky, na tyto otázky by se zde měla tato předkládaná práce pokusit odpovědět.

1. Náboženské poměry na Moravě před rokem 1618

Náboženská situace v českých zemích, odvíjející se od poloviny 15. století ve znamení dvojvěří reglementovaného kompaktátu, se zhruba od dvacátých let 16. století začala postupně měnit díky nástupu luteránské reformace. Luteránství² se uchytilo především v oblastech přicházejících do čilejšího styku s německým prostředím – v první řadě v severních Čechách, sousedících se Saskem, a celkově ve městech s převažujícím německým obyvatelstvem, odkud se následně šířila do dalších oblastí.³ Již za Ludvíka Jagellonského se královská moc pokoušela její šíření a podporu omezit, a to bez větších úspěchů. Na Moravě šlechta vládla na svých panstvích, kde mohla rozhodovat svobodně o náboženství v rámci svých práv, které měla královská moc respektovat.⁴

Během druhé poloviny 16. století se stav křehké rovnováhy mezi stavy a králem udržoval i nadále bez výrazných střetů a krizí, a to v podstatě až do tridentského koncilu. Stavové si za panování Ferdinanda I.⁵ uhájili zásadu: „*aby jeden každý mohl pánu Bohu svobodně a pokojně slúžiti podle toho, což by za dobré podle zákona a naučení páně poznal.*“ Držela se jí i značná část vrchností, která nevyžadovala dodržování základního principu augsburského míru „*cuius regio, eius religio*“, který ostatně ani v českých zemích neplatil. Tím v podstatě umožnila svým poddaným svobodu víry⁶ – ačkoliv měl být pobyt příslušníků jiných vyznání omezován na základě sněmovních usnesení. Ve skutečnosti ale

² K problematice luteránství v českých zemích viz Václav BOK, *K přínosu luteránské inteligence k literárnímu životu českých zemí na přelomu 16. a 17. století*, in: Transformace české a slovenské společnosti na prahu nového milénia a její úloha v současném globálním světě. Sborník vybraných příspěvků 21. světového kongresu Společnosti pro vědy a umění 24. – 30. června 2002, Plzeň 2002; František HRUBÝ, *Luterství a kalvinismus na Moravě před Bílou horou 1.–3. část*, in: ČČH 40 a 41, Praha 1934 a 1935, s. 265–309, s. 1–40 a s. 237–268; TÝŽ, *Luterství a novotrakvismus v českých zemích v 16. a 17. století*, in: ČČH 45, Praha 1939, s. 31–44; Jiří JUST, *Luteráni v českých zemích v proměnách staletí*, Praha 2009; Wolfgang REINHARD, *Konfession und Konfessionalisierung in Europa*, in: Bekenntnis und Geschichte. Die Confession Augustana im historischen Zusammenhang, München 1981, s. 165–189; Heinrich Richard SCHMIDT, *Konfessionalisierung in 16. Jahrhundert*, München 1992; Ernst Walter ZEEDEN, *Konfessionsbildung. Studien zur Reformation, Gegenreformation und katholischen Reform*, Stuttgart 1985.

³ Renáta PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 225.

⁴ Josef VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, Brno 1995 s. 6.

⁵ O tématu konfliktu mezi stavy a Ferdinandem I.: Petr MAŤA, *Stavovský odboj roku 1547. První krize habsburské monarchie*, in: ČČH 96, Praha 1998, s. 224–225; Gottfried MRAZ, *Ferdinand I. und sein Wirken im Konflikt der Konfessionen. Reformation und katholische Reform*, in: Kaiser Ferdinand I. Das Werden der Habsburgermonarchie. Eine Ausstellung des Kunsthistorischen Museums Wien. Kunsthistorisches Museum 15. April bis 31. August 2003, Wien 2003, s. 89–99; Jaroslav PÁNEK, *První krize habsburské monarchie*, in: *Stavovský odboj roku 1547. První krize habsburské monarchie. Sborník příspěvků z vědecké konference v Pardubicích 29.–30. 9. 1997; Pardubice 1999*, s. 11–27.

⁶ *Tamtéž*, s. 16.

šlechta nikomu nedovolila na svých panstvích zasahovat do náboženských záležitostí. Ani zemskému sněmu, a dokonce ani panovníkovi.⁷

Odlišná situace ale byla v královských městech, kde převážná část městského obyvatelstva přijala luterskou reformaci. Kostely byly nadále v rukou katolických farářů, podporovaných jak ze strany olomouckého biskupství, tak především ze strany královské moci. Z těchto důvodů se města stala jedním z prvních ohnisek náboženských konfliktů.⁸

Z nekatolických vyznání měla na Moravě zastoupení především Jednota bratrská, jejíž význam se rozšiřoval jak v souvislosti s jejím dočasným vypovězením z Čech v roce 1547, tak i současně se vzestupem žerotínského rodu, předního podporovatele Jednoty bratrské na Moravě. Vzájemné vztahy mezi mocnou bratrskou šlechtou a kněžstvem napomáhala Jednotě bratrské rozvíjet svou činnost. Zároveň se Jednota bratrská názorově posunula a více se otevřela společnosti zejména ve svém přístupu ke vzdělání a veřejnému životu. Od konce dvacátých let 16. století se tak začíná rozvíjet vyšší bratrské školství a také narůstá knižní produkce.⁹

Další významnější složku moravského nekatolického duchovního života tvořili novokřtění, přicházející na jižní Moravu zejména od dvacátých let 16. století. Zakládali uzavřené komunity s vlastními pravidly, kde žili pod ochranou vrchností. Jakožto zdatní řemeslníci byli tolerováni a vnímáni spíše jako ekonomicky prospěšná síla, než jako argument v rukou stavů při projednávání náboženských otázek. V menší míře byli ještě na Moravě zastoupeni židé, žijící v husté síti složené z menších obcí, a novoutrakvisté, ztrácející na vlivu vzhledem k posilování pozic Jednoty bratrské a boji uvnitř samotné pražské konzistoře, formálně spravující novoutrakvistickou farní síť na Moravě.¹⁰

Ve druhé polovině 16. století vzala dřívější podoba vzájemného relativně tolerantního soužití postupně za své. Tridentský koncil přinesl do českých zemí změnu náboženského klimatu a nejinak tomu bylo i na Moravě. V předchozích desetiletích převládající nadkonfesijní přístup byl postupně vystřídán postojem opačným.¹¹ Oproti českému prostředí

⁷ P. VOREL, *Velké dějiny zemí Koruny české VII*, Praha – Litomyšl 2005, s. 383.

⁸ *Tamtéž*, s. 29.

⁹ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka*, s. 384.

¹⁰ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka*, s. 55; P. VOREL, *Velké dějiny zemí Koruny české VII*, s. 385–386. Více k tématu působení Jednoty bratrské na Moravě: J. JANÁČEK, *Jan Blahoslav*, Praha 1966; M. KOPECKÝ, *Český humanismus*, Praha 1988; J. MACEK, *Víra a zbožnost jagellonského věku*, Praha 2001; J. MITÁČEK, *Dílo tiskařů jednoty bratrské: katalog expozice v Památníku Bible kralické v Kralicích nad Oslavou*, Brno 2002; R. ŘÍČAN, *Dějiny Jednoty bratrské*. Praha 1957; B. UHER a kol. (ed.), *Moravské bratrské školství a jeho protějšky v 16. až 18. století*, Přešov 1979; V. VLNAS, *Novokřtění v Münsteru*, Praha 2002.

¹¹ Tématem konfesionalizace se zabývají především: A. HERZIG, *Reformatorsche Bewegungen und Konsionalisierung: die habsburgische Rekatholisierungspolitik in der Grafschaft Glatz*, Hamburg 1996;

zde měla silnější pozice katolická církev, která mohla na Moravě spoléhat na o něco lépe obsazenou farní síť než v Čechách.¹² Biskupové a kapitula v Olomouci se tak o ni mohli alespoň trochu opřít a začít pracovat jak na reformě katolické církve ve svých řadách, tak i na znovunabytí ztracených pozic ve společnosti od dob reformace.¹³ Právě v Olomouci roku 1566 (o šest let později pak i v Brně), byla založena první jezuitská kolej v moravském markrabství. Postupně docházelo k obnovování duchovního života i v stávajících moravských kláštorech. Situace klášterů v Jihlavě – minoritského i dominikánského – nebyla v této době úplně růžová. Kromě nedostatečné obsazenosti obou klášterů, se oba domy potýkaly s finančními problémy, takže se jejich správci vydali cestou rozprodeje klášterních majetků.¹⁴

Co se týče nekatolické duchovní správy, oproti Čechám na Moravě chyběla zemská konzistoř, nebyli zde žádní defenzoři víry, takže se nekatolíci nemohli opřít o nějakou vyšší správní instanci. Navíc se olomoucký biskup snažil nekatolickým stavům zabránit, aby byl zřízen jakýkoliv úřad s analogickými pravomocemi. Podobně jako v Čechách stejně tak i na Moravě vycházely naplano i snahy o vyhlášení jednotné zemské konfese.¹⁵

Stoupající vliv katolické šlechty během druhé poloviny 16. století jak v Čechách, tak i na Moravě mezitím přidával politicko-náboženskému vývoji na dynamice. Pomalu ale jistě se vyhrocoval konflikt mezi reformací a katolickou protireformací. Ta byla od sedmdesátých let prováděna i na některých moravských panstvích. S menším úspěchem probíhala na panstvích Vratislava z Pernštejna či Ladislava Berky z Dubé. Především se ale jednalo o mikulovské panství, patřící od roku 1575 Adamovi z Dietrichštejna, který podobně jako

W. REINHARD: *Konfession und Konfessionalisierung in Europa*, in: *Bekenntnis und Geschichte. Die Confessio Augustana im historischen Zusammenhang*, München 1981, s. 165–189;

H. SCHILING: *Konfessionskonflikt und Staatsbildung. Eine Fallstudie über das Verhältnis von religiösem und sozialem Wandel in der Frühneuzeit am Beispiel der Grafschaft Lippe*, in: *Quellen und Forschungen zur Reformationsgeschichte* 48, Gütersloh 1981.

¹² Na Moravě se v polovině 15. století nacházelo podle nejnovějších zjištění kolem 870 obsazených farností, o sto let později je doložena existence již jen přibližně 260 katolických farností, zbytek beneficí spravovali utrakvisté, luteráni nebo nebyla obsazena. Ani v roce 1619 nebyla situace pro římskokatolickou církev o mnoho lepší – v celém markrabství vzrostl počet obsazenosti katolických far asi na 300, zatímco nekatolíci drželi přibližně 360 farností; V. BŮŽEK a kol., *Společnost českých zemí v raném novověku*, s. 102.

¹³ O silnějším postavení katolické církve na Moravě svědčí také to, že oproti Čechám zde katolíci preláti v čele s olomouckými biskupy zůstávali nadále zastoupeni jako stav na zemském sněmu. Nadto byly pozice katolické církve podpořeny ještě rozsáhlou pozemkovou držbou; P. VOREL, *Velké dějiny země Koruny české VII*, s. 386.

¹⁴ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 49.

R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 261–262.

¹⁵ Nezdarem skončil i pokus Albrechta Černožského z Boskovic z roku 1569, který prosazoval na moravském zemském sněmu zavedení augsburského vyznání jako zemské konfese. Jeho úsilí ale zhatil právě olomoucký biskup Vilém Prusinovský z Víckova, který byl zásadně proti a k jednání tak ani nedošlo. Nedlouho po vyhlášení České konfese, došlo k obnovení prací na vytvoření koncepce zemského vyznání i na Moravě. Další návrh z roku 1576, tentokrát z pera Hynka Brtnického z Valdštejna, ale skončil podobně jako předchozí pokus. Biskup opět znemožnil projednání na sněmu. Na druhou stranu ale skupina šlechticů podporující tuto aktivitu, v čele s již zmíněným Hynkem z Valdštejna, zavedla církevní řád inspirovaný augsburskou konfesí alespoň na svých panstvích; J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 59.

výše zmínění patřili ke „španělské katolické straně“, pronikající v této době postupně do nejvyšších zemských úřadů. Katolické pozice na Moravě byly ale posíleny především roku 1599, kdy byl po úmrtí Stanislava Pavlovského jmenován olomouckým arcibiskupem František z Dietrichštejna.¹⁶

1.1. Duchovní správa Jihlavy

Od husitských válek se želivští premonstráti potýkali s hospodářskými obtížemi. Klášterní statky jim byly totiž roku 1468 odebrány Jiřím z Poděbrad a dány do zástavy Burianovi Trčkoví z Lípy a jeho dědicům s tím, že mají v klášteře ponechat tři želivské premonstráty za účelem duchovní správy, což ale nebylo dodrženo a želivští premonstráti odsud byli zakrátko vyhnáni. Přišli tak v krátké době přišli jak o svůj domovský klášter, tak i o některé statky k němu přináležející.¹⁷ Jejich hospodářské zázemí se tak omezilo jen na několik vesnic v okolí Znojma, Kněžic, Dolních Kounic a příjmy z jihlavského farního dvora při kostele sv. Jakuba Většího, kam se přesunuli a který se pak stal jejich hlavním zázemím. Vzhledem k nedostatku kněžstva často docházelo ke splynutí funkcí v jedné ruce, kdy opat želivský byl zároveň i jihlavským farářem.¹⁸

Jak složitá byla situace na jihlavské faře v době nastupující reformace, o tom svědčí ne úplně přesné záznamy o časovém působení duchovních správců fary. Od konce dvacátých let 16. století tu působí jako farář želivský profes Wolfgang, povoláný do Jihlavy opatem Bartolomějem. Duchovní správce zde působil jen dva roky, protože Jihlavští posléze opata požádali o schopnějšího kazatele. Stal se jím roku 1530 mikulovický farář Šimon, ustanovený taktéž administrátorem fary. Dalším farářem byl Martin Heusler, který roku 1531 napomínal městskou radu, že se vzdaluje pravé křesťanské víře. Radní ho za to na dva roky vyhnali. Ačkoliv našel zastání u Ferdinanda I. a na jihlavskou faru se vrátil, nezůstal zde dlouho. Byl

¹⁶ V rozmezí let 1597–1599 se jednalo především o podkomořího Zikmunda z Dietrichštejna, nejvyššího komorníka Ladislava Berku z Dubé, moravského nejvyššího hejtmana Jáchyma Haugvice z Biskupic; J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 59; P. VOREL, *Velké dějiny země Koruny české VII*, s. 406–407.

¹⁷ K želivským premonstrátům viz: J. Z. CHAROUZ, *Oživené dědictví. Premonstrátský Želiv včera a dnes*. Želiv 1995; H. KUCHAROVÁ – J. PAŘEZ, *Strahovští premonstráti a rekatolizace. Přístupy a problémy*, in: Úloha řádů při pobělohorské rekatolizaci. Sborník příspěvků z pracovního semináře konaného ve Vranově u Brna ve dnech 4.–5. 6. 2003, Praha 2003, s. 36–75; B. V. TAJOVSKÝ, *Siard Falko, první želivský opat po obnovení kláštera, zvolený z kruhu bratří*. I.–II., in: Vlastivědný sborník – Pelhřimovsko, 10. a 11. sv., Pelhřimov 1999–2000, s. 3–30 a s. 3–33.

¹⁸ M. BUBEN, *Encyklopedie řádů a kongregací v českých zemích. 2. díl. 1. sv. Řeholní kanovníci*, Praha 2003, s. 91–100; Nizký počet premonstrátů v Jihlavě uvádí ve své práci i Zikmund Winter; Z. WINTER, *Život církevní v Čechách. Kulturně-historický obraz z XV. a XVI. století*. Svazek první, Praha 1895, s. 733.

vystřídán roku 1536 rakouským Simonem Neumanem, který v Jihlavě působil až do své smrti v roce 1554.¹⁹

V Jihlavě se v době před Bílou horou nacházely dva řeholní domy. Od 13. století zde fungovaly minoritský klášter s kostelem Nanebevzetí Panny Marie a dominikánský klášter s kostelem Povýšení svatého Kříže. Farní správu zajišťovali premonstráti ze Želiva v kostele Svatého Jakuba. Kromě toho se nedaleko tohoto kostela nacházela kaple Svatého Václava, která byla zničena během třicetileté války. Za hradbami města pak stál hřbitovní kostel Svatého Ducha postavený v 16. století na nově zřízeném hřbitově za hradbami, špitální kaple Svaté Alžběty a špitální kostel Svatého Jiří ze třináctého století a také kostel Svatého Jana Křitele také ze 13. století.

1.1.1. Náboženské poměry v Jihlavě – příchod reformace do města

Jihlava, která sice byla důležitou baštou římskokatolické církve v dobách husitských a nepřijala utrakvismus, se naopak velice rychle seznámila s Lutherovým učením a stala se prvním městem na Moravě, které bylo získáno pro luterství.²⁰ Roku 1522 totiž zemřel jihlavský městský farář a ve stejnou dobu sem z Vídně přišel vypuzený kazatel Pavel Speratus²¹, Lutherův příznivec a taktéž jeho osobní přítel.²² Speratova kázání měla v Jihlavě velký ohlas, a tak ho městská rada požádala, aby zde zůstal a převzal uvolněné místo městského faráře.²³ Dění v Jihlavě neuniklo pozornosti vyšších míst. Na Pavla Sperata, jako na nepotvrzeného kazatele, a ještě ke všemu s pochybnou pověstí, byla jménem biskupství podána žaloba k Ladislavu Jagellonskému. Ten z Prahy vyzval Jihlavské, aby poslali svého kazatele před biskupův soud do Olomouce vzhledem k tomu, že jednak nemá povolení církevních úřadů ke kázání, a navíc je v klatbě. I když se jihlavská rada zprvu snažila svého městského faráře zastat a soudu zabránit, nakonec ustoupila a Speratus byl do Olomouce odvezen. Biskup Stanislav Thurzo ho v úřadě sice nepotvrdil, ale ani proti němu ve větší míře nezakročil. Speratus navíc požadoval, aby mu byla dána možnost veřejného slyšení, kde chtěl hájit svou pravověrnost, ale nestalo se tak. Přestože Speratovi hrozilo obvinění z kacířství,

¹⁹ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 257.

²⁰ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 14.

²¹ K osobě Pavla Sperata Joseph ZELLER, *Neues über Paulus Speratus*, in: ČČH 21, Praha 1915.

²² Přítomnost Lutherova blízkého přítele v Jihlavě naznačuje významnou královského města Jihlavy v markrabství moravském, vzhledem k tomu, že se rozhodl právě sem Sperata vyslat; SOKA, Leupoldové z Löwenthalu, písemná pozůstalost; Leupoldova kronika, fol. 128v.

²³ Podle Leupoldovy kroniky začal jihlavským vykládat pravý smysl Písma a ukazovat jim cestu ke spáse napravení hříšců. Leupold sám byl však luterán; J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 15.

vyvázl díky příznivcům v řadách šlechty – zejména díky přímluvě podkomořího Kuny z Kunštátu pouze s dvanáctidenním vězením. Byl propuštěn, vypovězen ze země a poté odešel působit do Wittenberka.²⁴

Snadný postup reformace ve městě s většinou německy mluvícího obyvatelstva, jako byla Jihlava, byl charakteristickým příkladem vývoje, který se podobá situaci v řadě dalších moravských měst s převážnou částí německého obyvatelstva, jako bylo například Znojmo. I přes rychlý úspěch luterské reformace zde ale ještě několik let probíhaly katolické bohoslužby zajišťované želivskými premonstráty, kteří měli patronátní právo nad jihlavskou farou při kostele svatého Jakuba Většího.²⁵

1.1.2. Spory o patronátní právo nad městskou farou

Městská rada postupně začala stále víc zasahovat do farních záležitostí, zejména hospodářského rázu, a především pak do patronátního práva želivských premonstrátů na jihlavskou faru. Během třicátých let uzavřel opat Bartoloměj s radními smlouvu o předání správy fary do jejich rukou. Ferdinand I. ale jejich smlouvu neuznal a ponechal patronátní právo želivským premonstrátům. Nicméně městská rada se o převedení práv snažila i v budoucnu.²⁶

V roce 1540 se stal opatem želivský premonstrát Ondřej, do té doby probošt kláštera premonstrátek v Nové Říši. Jeho nástupcem byl zvolen roku 1555 také premonstrát ze Želivy Martin Stralický, působící jako jihlavský městský farář. Počet premonstrátů zatím neustále klesal a v této době v Jihlavě zbyli kromě opata pouze dva kněží a jeden novic. Postavení nového představeného nebylo nejlehčí vzhledem k tomu, že se snažil vyhovět oběma věřícím skupinám – katolíkům a zároveň i nekatolíkům. Král se nechal o situaci ve městě informovat a ze zprávy městské rady zjistil, že se ve městě již třicet let podává svátost pod obojí – dokonce u hlavního oltáře.²⁷

I přes to, že se Martin Stralický snažil vyjít nekatolíkům vstříc, nezabránilo to Jihlavským usilovat o přítomnost kazatele čistě luteránského. V čele těchto snah byla městská rada, která v roce 1556 poslala do Wittenberku pro kazatele, přijatelného pro obě strany – jak pro radní, tak i pro opata. Stal se jim poněkud příliš odvážný Albert Kreuziger, který začal ve

²⁴ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 15.

²⁵ ; Ch. d'ELVERT, *Geschichte und Beschreibung der (königlichen Kreis-) und Bergstadt Iglau in Mähren*, Brno 1850, s. 157.

²⁶ R. PISOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 258.

²⁷ Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 181.

městě kázat proti mši svaté. Ačkoliv byl městskou radou vyzván, aby se takovýchto výpadů zdržel, Kreuziger neuposlechl a ve svých ostrých kázáních pokračoval. Z obavy před královým hněvem byl proto z města vykázan. Nahrazen byl Simonem Schönwaldem, kterého dosadil želivský opat a potvrdila ho městská rada. Schönwald se pak v roce 1560 přiklonil k luterství.²⁸ Jeho konverze²⁹ spadá do období, kdy ve městě byla drtivá část obyvatelstva protestantského vyznání a sloužení katolických mší bylo na dlouhou dobu přerušeno. Duchovní správa byla od tohoto roku zajištěna převážně luterskými kazateli, jejichž přítomnost v Jihlavě povolil Ferdinand I. Městská rada pro ně nechala vybudovat zázemí v podobě dvou domů blízko farního kostela. Celá záležitost byla stvrzena na jednání z 2. listopadu 1562 jak opatem Martinem Stralickým, jím ustanoveným kazatelem Simonem Schönwaldem, minoritským knězem Samuelem Hebeliem, čtyřmi předměstskými faráři a zástupci městské rady.³⁰

Novým rokem počínaje radní ustanovili nový pořádek městských farářů. Za prvního kazatele byl roku 1563 jmenován Samuel Hebelius z minoritského kláštera, druhým se stal Simon Schönwald – nyní již stoupenec Lutherova učení a třetím byl kaplan Lazar. Co se týče dalšího soužití mezi jihlavskými kazateli a městskou radou, v roce 1574 se mezi sebou dohodli o následujících bodech: Dokud nebude městské radě dokázáno, že se drží bludů, od své víry neustoupí. Dále bylo rozhodnuto, že kazatele bude do Jihlavy vybírat pouze městská rada, protože opat, dosud zajišťující nové faráře, je zastáncem odlišné víry. Na druhou stranu si ale duchovní od městské rady vymohli, že bude zajišťovat ochranu jak luteránským, tak i katolickým kněžím stejnou měrou.³¹

Roku 1567 zemřel želivský opat a poslední želivský premonstrát doby předbělohorské, Martin Stralický. Jeho smrtí se tak znovu otevřela cesta městské radě k získání patronátního práva ke kostelu sv. Jakuba Většího. Královský podkomoří sice radní pověřil dočasnou správou nad farou a přínáležejícím majetkem, a počátkem roku 1568 Maxmilián II. svěřil farnost dokonce do rukou městského radního Hanse Leupolda a městského písaře Vavřince Reindlera. Definitivní královo rozhodnutí ale nebylo z pohledu městské rady příznivé.

²⁸ Zikmund Winter uvádí, že když většina měšťanů přestoupila k protestantství, nebylo výjimkou, že sami katoličtí kněží konvertovali k protestantismu. K roku 1562 zmiňuje stížnost probošta koleje Všech Svatých mistra Havla Gelastuse k císaři, ve které vypočítává ty kněží, kteří se odklonili od víry. Viněn byl farář z Roudnice, rakovnický děkan, arciděkan z Hradce Králové, českobrodský a čáslavský děkan, další děkany z Nymburka, Chrudimí, Jičína či Pardubicích, faráře z Dobrušky, Sezemic nebo v Kolíně a další vesničtí kněží; Zikmund WINTER, *Život církevní v Čechách. Kulturně-historický obraz z XV. a XVI. století*. Svazek první, s. 130.

²⁹ Obdobná situace se odehrála i v Mělníku, kde se ve druhé polovině 16. století rychle za sebou vystřídal několik děkanů, kteří konvertovali k protestantství a oženili se; Jan KILIÁN, *Mělník*, Praha 2010, s. 130.

³⁰ R. PISOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 259.

³¹ *Tamtéž*, s. 259–263.

Patronátní právo nad farou získal z královského rozkazu probošt kláštera premonstrátek v Nové Říši Kašpar Schönauer, předtím formálně jmenovaný želivským opatem. Z rozkazu krále Maxmiliána měl všem těm, kteří o to požádají, podávat v kostele podobojí, pečovat o chod školy a kostela. Nový správce jihlavské fary se pak s městskou radou dohodl, že bude dodržovat jejich požadavky – především o přijímání pod podobojí podle augsburského vyznání. V rozporu s předchozí dohodou se ale později snažil v Jihlavě obnovit sloužení katolické mše. Městská rada proti takovému jednání ostře vystoupila a s Kašparem Schönauerem vyjednala, že správu fary převezme luterský farář Simon Schönwald, formálně ale zůstával nadále správcem Schönauer. Ten alespoň ponechal v Jihlavě správce farního dvora, který se měl starat o dodržování práv opata v jeho nepřítomnosti. Sám pak se od této doby zdržoval především v Zábrdovicích, kde se stal opatem kláštera premonstrátů.³²

Ačkoliv se od roku 1560 v Jihlavě konaly pouze nekatolické bohoslužby, patronátní právo nad farou, o které městská rada tolik usilovala, stále zůstávalo v katolických rukou. A to i po roce 1589, kdy zemřel výše zmiňovaný, alespoň co do formální stránky věci, správce jihlavské fary, titulární želivský a zábrdovický opat Karel Schönauer. Po jeho smrti opět městská rada požádala krále, toho času Rudolfa II., o převedení patronátního práva do rukou města. Znovu byli odmítnuti. Patronát nad jihlavskou farou byl společně se správou nad želivským klášterem sjednocen do jedné rukou a přešel z králova rozhodnutí pod správu opata strahovského, úřad v této době zastávaný Janem Loheliem. Strahovským opatům tímto přibyl až do roku 1643, kdy došlo k obnovení želivského kláštera, ještě titul opata želivského. Ještě předtím, než byl Lohelius roku 1612 jmenován pražským arcibiskupem, stačil dát do pořádku hospodářské zázemí a platy jihlavské fary a také vykoupit její zastavené statky. Dalším správcem fary byl pak až do roku 1640 strahovský a želivský opat Kašpar z Questenberka.³³

1.1.3. Pozice jednotlivých jihlavských řeholních domů

Co se týče konventů ostatních církevních řádů působících v Jihlavě – tedy minoritů a dominikánů, jejich stav nebyl v této době příliš příznivý. Obecný pokles úrovně řeholního života v českých zemích předbělohorské době se nevyhnul ani zdejším řádovým domům.

³² R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 260.

³³ I když se Jihlavským nepodařilo až do stavovského povstání domoci převedení patronátního práva nad farou z rukou želivských opatů, ačkoliv někdy vykonávaného jen čistě formálně, snažili se alespoň věnovat rozvoji vyšší latinské školy, která patřila k těm nejlepším, co se luterské vzdělanosti na Moravě týče; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 260.

Ustávající příliv nových řádových členů způsobil pokles jak počtu řeholníků a také celkovou slabost klášterů, díky čemuž se snadněji uvolnila cesta městské radě k nabytí některých klášterních statků.³⁴

Již od třicátých let 16. století tímto způsobem radní rozšiřovali majetek města, kdy mu některé své pozemky předal minoritský klášter – od druhé poloviny století takřka prázdný.³⁵ Roku 1560 dokonce sám františkánský provinciál Valentin Christian požádal radu, aby se sama starala o jeho správu, přičemž ale kvardiánovi nařídil, že nesmí nakládat s klášterním majetkem bez jeho vědomí.³⁶ Řádový život byl obnoven až v roce 1564, kdy do Jihlavy přišlo několik minoritů z Jindřichova Hradce. Pokračující majetkové spory³⁷ mezi městem a klášteřem musel řešit z rozkazu krále podkomoří, který je v roce 1569 ukončil narovnáním. Konflikty ale pokračovaly dál. Řeholníci dokonce pomýšleli na odchod z města s tím, že klášterní budovy městu pronajmou. Vzhledem k tomu, že rada chtěla jejich statky začlenit do majetku města nastalo, k dohodě nedošlo a minorité v Jihlavě zůstali, ačkoliv ve velmi malém počtu dvou řeholníků a ve velmi neutěšených podmínkách.³⁸

Osud zdejších dominikánů nebyl o nic příznivější. Především díky svému zaměření – prostřednictvím kázání šířit pravou víru, zpovídání věřících a obecnému působení proti šíření hereze, nebyli v protestantské Jihlavě příliš oblíbeni. Podobně jako jihlavští minorité museli i dominikáni přistoupit vzhledem k nedostatku financí k rozprodeji svých statků.³⁹ A stejně

³⁴ K vývoji předbělohorské církevní správy a konkrétně klášterům viz František KAVKA, Anna SKÝBOVÁ, *Husitský epilog na koncilu tridentském a původní koncepce habsburské rekatolizace Čech, Počátky obnoveného pražského arcibiskupství 1561–1580*, Praha 1969, s. 180–184; Z. WINTER, *Život církevní v Čechách. Kulturně-historický obraz z XV. a XVI. století*, Svazek první, s. 688–715.

³⁵ Konkrétně se jednalo o starý dormitář a zahradu, kterou městské radě roku 1536 postoupil provinciál františkánského řádu, Sigmundt Gartner s tím, že má za to vybudovat pro klášter dormitář nový. Městská rada pak na místě zahrady vybuodovala městskou sýpku. Další pozemky pak prodal městu roku 1560 kvardián františkánského řádu ke stavbě dvou domů. Mimo to klášter ztratil nespravedlivě díky zásahům města pozemky za městem a také louku v okolí řeky, kterou rada pronajala soukeníkům; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 261.

³⁶ Františkánský řád zažíval v 16. století značný úpadek, kdy vlivem reformace odpadla do roku 1533 od římské církve třetina všech bratří. Například ve františkánském konventu v Kadani žil jen kvardián, který měl na starosti jediné dvě žijící klarisky v Čechách a v plzeňském konventu žili jen dva bratři, ale veškerý majetek konventu zabralo město; Petr HLAVÁČEK, *Čeští františkáni na přelomu středověku a novověku*, Praha 2005, s. 155; František KAVKA, Anna SKÝBOVÁ, *Husitský epilog na koncilu tridentském a původní koncepce habsburské rekatolizace Čech, Počátky obnoveného pražského arcibiskupství 1561–1580*, Praha 1969, s. 183.

³⁷ Vizitace kláštera provedená roku 1574 zjistila, že budova řádového domu minoritů chátrá a obývá jej velké množství světských nájemníků. Za účelem finančního zajištění jeho stavebních úprav byla prodána výše zmíněná cihelna, dříve zabraná městem. Získané prostředky ale nestačily, a tak se kvardián později obrátil s prosbou o pomoc přímo na město, kterému nakonec prodal své další statky; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 261; *Klosterleben in Iglau vor 300 Jahren*, Mährischer Grenzbote 20, Iglau 1899 s. 5.

³⁸ Poměry u minoritů ostatně odpovídají situaci v jiných zemích tehdejší Evropy viz také Christian PLATH, *Die Franziskaner-Konventualen (Minoriten) und Martinianer*, in: Friedhelm JÜRGEMEIER – Regina Elizabeth SCHWERDTFEGER, *Orden und Klöster im Zeitalter von Reformation und katholischer Reform 1500–1700, Band III.*, Münster 2007, s. 137–162.

³⁹ Dělo se tak pravděpodobně od roku 1528 a jednalo se zejména o pozemky náležející k Rantířovu, vesnici, která dominikánům patřila od konce 15. století. Postupem doby se z prodeje části louky ležící u řeky Jihlavy

jako v případě minoritů, snažila se městská rada i u dominikánů omezit – či úplně zastavit – chod jejich řádového domu a využít jej k „obecnému užitku“. ⁴⁰V prostorách kláštera vznikl mlýn koňskou silou, kvůli němuž byl v klášterní zahradě vystavěn domek jako náhrada za dům, který nařídila zbourat městská rada kvůli lepšímu přístupu k mlýnu. Krom toho vyrostly v zázemí kláštera další dva domy pro potřeby chudých řemeslníků. Proti snahám radních, zastavit působení dominikánů v Jihlavě, se společně postavili místní převor Jakub Zikmund a provinciál dominikánského řádu Fridrich Boříkovský z Boříkova. Ačkoliv se provinciál možnosti pronájmu jihlavského řádového domu nevyhýbal, rozhodně nesouhlasil s jeho prodejem. Z vizitace konané roku 1574 se pak dozvídáme, že jedinou duchovní osobou žijící v prostorách kláštera je jen sám převor⁴¹ - kromě něho bychom zde pak našli ještě několik světských nájemníků.⁴²

Mimo majetkových sporů mezi dominikány a městskou radou pak docházelo ve druhé polovině 16. století především ke konfliktům týkajících se dominikánů samotných. Vzhledem k nedostatku řeholníků v zemích Koruny české přišlo přímo do Jihlavy několik Italů, což ale s sebou přineslo hned několik problémů.⁴³ Kromě jazykových obtíží se objevily problémy s jejich chováním. Do roku 1579 se totiž klade příběh zdejšího převora Thomase de Martinise a sestry Frantze Schmilauera – člena jednoho z předních měšťanských jihlavských rodů. Převor s ní tajně uprchl z města, ale byl dopaden a vyslýchán. O jeho dalších osudech není nic známo – ve městě se už neukázal. Do jihlavského řádového domu byl uveden nový převor a samotný klášter více méně fungoval až do roku 1614, kdy se městské radě podařilo dominikány z města vykázat.⁴⁴

jihlavským soukeníkům z roku 1561 rozvinul spor ohledně rybolovu mezi soukeníky a Jaroslavem Trčkou z Lípy, kterému patřily pozemky na protilehlé straně. Soukeníci totiž společně s loukou získali právo rybolovu, proti čemuž protestoval zmíněný Jaroslav Trčka z Lípy; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 261.

⁴⁰ O vztazích mezi městskou radou a dominikány též Vlastimil SVĚRÁK, *Vztahy mezi dominikánským klášterem a městskou radou v Jihlavě v době reformace*, in: Tomáš ČERNUŠÁK (ed.), *Dominikáni v Jihlavě v proměnách staletí*, Jihlava 2012, s. 13–22.

⁴¹ Podobná situace byla i v jiných dominikánských konventech. Dominikán Felicián Ninguarda, který v roce 1574 vizitoval některé vybrané konventy v Čechách a na Moravě, zjistil v jak žalostném stavu se tyto kláštery nacházejí. V pražském dominikánském konventu u blahoslavené Anežky zůstali pouze tři řeholníci. Převor tohoto kláštera se před vizitátorem raději zavřel a utekl. V plzeňském konventu žil v rozvalinách pouze převor, jenž prý žil dosti svobodně. V konventu v Litoměřicích nežil nikdo už od roku 1571. V Jablonném dominikánům vzały majetky město, a sami řeholníci žili v bídě; František KAVKA, Anna SKÝBOVÁ, *Husitský epilog na koncilu tridentském a původní koncepcie habsburské rekatolizace Čech*, s. 183.

⁴² R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 262.

⁴³ Podobná situace nenastala pouze v Českém království, ale také i v rakouských zemích viz Karl SCHELLHASS, *Der Dominikaner Felician Ninguarda und die Gegenreformation in Süddeutschland und Österreich 1560–1583*, Rom 1930.

⁴⁴ Ch, d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 182.

1.2. Morava za stavovského povstání

Narůstající konfesijní napětí sílící od přelomu 16. a 17. století vyvrcholilo pražskými květnovými událostmi roku 1618.⁴⁵ Zprávy o nich se rychle rozšířily a do Jihlavy se dostaly poměrně brzy, stejně jako informace o počínajícím vyjednávání českých a moravských stavů. Prvotní reakce města spočívaly v posílení jeho obrany. Vzhledem k poloze Jihlavy takřka na česko–moravské zemské hranici, a také na jedné z tras spojující Prahu s Vídní, městská rada poměrně logicky počítala s možností vojenských operací v bezprostředním okolí.⁴⁶

Ačkoliv se čeští stavové prakticky již od povstání snažili získat na svou stranu i stavy moravské, podařilo se jim to až za necelý rok po pražských událostech – v květnu 1619.⁴⁷ Po celou dobu z české strany sílil tlak, aby se k ní Morava přidala. Vzhledem k diplomatickým schopnostem zejména Karla st. ze Žerotína a podpoře kardinála Dietrichštejna z dvorské strany,⁴⁸ se zpočátku dařilo radikální část moravské šlechty držet v mezích. Moravští stavové se k Čechům zdráhali přistoupit mimo jiné vzhledem k tomu, že vídeňský dvůr označil události v Praze a celkové počínání českých stavů za vzpuru a prohlásil jejich direktorium za nelegitimní. Připojit se k Čechům by mohlo mít pro Moravu, jak se také později ukázalo, nedozírné následky. Červnový sněm v Brně roku 1618 odmítl připojit se k povstání a vyslal

⁴⁵ Ke stavovskému povstání obecně přinášejí literaturu především Jaroslav ČECHURA, *České země v letech 1584–1620: první Habsburkové na českém trůně*, Praha 2009; Ivana ČORNEJOVÁ, Jiří KAŠE, Jiří MIKULEC a Vít VLNAS, *Velké dějiny zemí Koruny české, VIII.*, Praha 2008; dále Antonín GINDELY, *Dějiny českého povstání*, Praha 1870–1880; František HRUBÝ, *Ladislav Velen ze Žerotína*, Brno 1930, s. 56–101; František KAVKA, *Bílá hora a české dějiny*, Praha 1962; Josef JANÁČEK, *Valdštejnova pomsta*, Praha 1992; Josef PETRÁŇ, *Staroměstská exekuce*, Praha 2004. Situaci na Moravě za stavovského povstání popisují práce: Tomáš KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, Brno 2006; s. 92–104; František MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, Praha 1992; Josef VÁLKA, *Přehled dějin Moravy II.*, Praha 1987; TÝŽ, *Dějiny Moravy*, tom. II., Brno 1995. Shrnující pasáž věnující se přímo místním událostem zahrnuje souborné dílo Státního okresního archivu v Jihlavě ve svém kompendiu věnovanému jihlavským dějinám: R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, Praha 2009. Všechny zmíněné publikace pracují a vycházejí z již dříve vydané literatury, méně již potom z pramenů. Přímo pro jihlavské prostředí jsou to práce Christiana d'ELVERTA *Geschichte der Bergstadt Iglau*, Brno 1850 a Františka HOFFMANNNA, *Listy a obrazy z minulosti Jihlavy. Od počátků do roku 1848*, Jihlava 1999, komentující vybrané prameny ilustrující jihlavské poměry od třicetileté války do roku 1848.

⁴⁶ Konkrétně se jednalo o posílení stráží u městských bran, z nichž dvě dala navíc městská rada zazdít (Špitálskou a Brtnickou); R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 335, F. HOFFMANN, *Listy a obrazy*, s. 134.

⁴⁷ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 6–9.

⁴⁸ K osobám Karla staršího ze Žerotína a kardinála Františka z Dietrichštejna: Pavel BALCÁREK, *Kardinál František z Dietrichštejna (1570–1636). Gubernátor Moravy*, České Budějovice 2007; Tomáš KNOZ, *Karel starší ze Žerotína*, Praha 2008; Emil KORDIOVSKÝ, Miroslav SVOBODA, *Kardinál František z Dietrichštejna a jeho doba*, Sborník z XIX. mikulovského symposia (11.–12. října 2006), Brno 2006; Tomáš PARMA, *František kardinál Dietrichštejn a jeho vztahy k římské kurii. Prostředky a metody politické komunikace ve službách moravské církve*, Brno 2011; Jan TENORA, *Kardinál Dietrichštejn a Karel z Žerotína*, in: Hlídka 53, Brno 1936, s. 333–340.

své zástupce do Prahy na jednání o zřízení konfederace.⁴⁹ Spíše se snažili o zprostředkování míru mezi českými stavy a králem.⁵⁰

Příští rok se ale vývoj událostí ubíral jinou cestou. V 20. března 1619 zemřel král Matyáš a jeho nástupcem se stal Ferdinand Štýrský, nepřijatelný pro českou stranu mimo jiné také pro svůj postoj vůči nekatolíkům ve Štýrsku. Na Moravě čím dál tím víc sílila na úkor vlivu Karla st. ze Žerotína radikální skupina stavů v čele s jeho bratrancem Ladislavem Velenem ze Žerotína.⁵¹ Místo plánovaných jednání se situace přiostrčila. Protože se nepodařilo přesvědčit moravské stavy pomocí diplomatických jednání, dohodli se čeští stavové společně s moravskými radikály na jiném postupu. Na Moravu byl v dubnu 1619 vyslán hrabě Thurn s vojskem⁵², aby „*těch některých rozpačlivých hlav k sjednocení jejich přivésti, ... aby jiných upřímnějších stavů svým přílišným mudrováním nezavozovali a obecného dobra nehindrovali.*“⁵³ Zakročit měl na brněnském sněmu, který se chystal na 1. květen.⁵⁴

Do této doby spadá také první otevřenější přístup a přihlášení se Jihlavských k povstání. Krom toho, že 7. dubna 1619 bylo z města do Čáslavi vysláno několik vojáků k posílení české stavovské armády, Jihlava předem oznámila blížícímu se Thurnovi, že mu nebude klást odpor a sama mu 23. dubna otevřela své brány. Zde také uvítali Thurna někteří příslušníci moravské šlechty.⁵⁵ Mezitím se 1. května sešli v Brně k plánovanému sněmu kardinál František z Dietrichštejna, Karel st. ze Žerotína a Karel z Lichtenštejna. Nekatoličtí stavové dorazili do Brna následující den. Následující události nabraly rychlého spádu. Ještě téhož dne se konala porada nekatolických stavů, kde bylo definitivně schváleno připojení se k českým stavům. 3. května byli kromě Karla z Lichtenštejna internováni jak kardinál František z Dietrichštejna, tak i Karel st. ze Žerotína společně s bývalým zemským hejtnanem Ladislavem mladším z Lobkovic a nejvyšším zemským sudím Lvem Burianem Berkou z Dubé.⁵⁶

⁴⁹ K problematice České konfederace také: Karolina ADAMOVIČOVÁ, *První česká federativní ústava z roku 1619*, Praha 2009; Karel MALÝ (ed.), *Vývoj české ústavnosti v letech 1618–1918*, Praha 2006; Libuše URBÁNKOVÁ, *Povstání na Moravě v roce 1619: z korespondence moravských direktorů*, Praha 1979.

⁵⁰ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská* s. 94–97.

⁵¹ Ladislav Velen ze Žerotína sledoval české povstání od počátku se sympatiemi, nadto byl sňatkem s Alžbětou z Thurnu osobně připoután k české radikální skupině. J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 92–93. K osobě Ladislava Veleny ze Žerotína: František HRUBÝ, *Ladislav Velen ze Žerotína*, Praha 1930.

⁵² O osobnosti Jindřicha Matyáše Thurna: Miloš POJAR, *Jindřich Matyáš Thurn*, Praha 1998.

⁵³ F. HOFFMANN, *Listy a obrazy*, s. 136, Pavel SKÁLA ze ZHOŘE, *Historie česká III*, s. 121–122.

⁵⁴ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 94–97.

⁵⁵ F. HOFFMANN, *Listy a obrazy*, s. 137; *Jihlava*, s. 335. Dál se vydal přes Moravské Budějovice do Znojma, které obsadil a odkud informoval Prahu o úspěchu svého tažení s tím, že moravští nekatoličtí stavové jsou ochotní připojit se k české straně. Nemalou roli pro úspěch u znojemských mohl hrát ten fakt, že znojemský hrad v této době patřil jednomu z direktoria českých stavů, Václavu Vilému z Roupova.

⁵⁶ František HRUBÝ, *Ladislav Velen z Žerotína*, Brno 1930, s. 68–70.

Další den byla právě zahájeným sněmem vydána řada nařízení nepříliš příznivých vůči katolíkům. Především došlo k vypovězení jezuitů jako rušitelů zemského pořádku ze země „na věčné časy“, dále mělo dojít k rozpuštění katolických městských rad v královských městech a jejich nahrazení nekatolickými radními. Týkalo se to především Brna a Olomouce, jako hlavních moravských center, a měst jako Uničov či Uherské Hradiště, kde se ještě katoličtí radní vyskytovali. Městské farní kostely a také ty fary, kostely a domy, které dříve patřily luteránům a českým bratřím, měly být odevzdány zpět do nekatolických rukou. Vyhlášeno také bylo, že nikdo nesmí být nucen k jiné víře proti své vůli. Prelátský stav do této doby zastoupený na sněmu proti těmto usnesením protestoval a dalších jednání se už neúčastnil.⁵⁷ Hlavní událostí dne ale bylo vyhlášení direktoria – moravské stavovské vlády o 30 členech.⁵⁸

Po tomto sebevědomém kroku následovalo červnové tažení stavovského vojska pod velením Thurna na Vídeň, které ale skončilo po povstalce nezdarem. Následující měsíc se nesl v příznivějším duchu. V Praze došlo 31. července k vyhlášení stavovské konfederace, která vyhlášovala společné politické cíle českých a moravských nekatolických stavů. Přímo postavení Moravy bylo formulováno ve zvláštních člancích schválených 4. září. Na jejich základě se města stala třetím stavem, ze správního hlediska přestanou být součástí královské komory s tím, že ji nebudou muset skládat účty ze svého hospodaření a taktéž nebudou muset holdovat novému králi.⁵⁹

Co se duchovní správy země týče, ačkoliv ústava konfederace katolickou víru připouštěla, její stoupence částečně omezovala. Především se jednalo o zákaz uvádění nových katolických řádů na území konfederace, výslovně vykazovala Tovaryšstvo Ježíšovo ze všech korunních zemí „na věčné časy“, katolické církevní úřady jako biskupství, opatství či jiné, neměly být obsazovány cizinci. V případě držby kostelů ústava potvrzovala současný stav věcí.⁶⁰

Brněnský sněm, který zasedal 7. srpna 1619, konfederaci schválil a vydal ještě další nařízení týkající se duchovní správy země. Opět je zmíněno, že městské rady mají být nadále nekatolické a ti katolíci, kteří by chtěli zastávat nějaký úřad, musí přísahat na konfederaci.

⁵⁷ T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 86; s. 9; B. ZLÁMAL, *Příručka českých církevních dějin*, s. 337 podle F. KAMENÍČEK, *Zemské sněmy a sjezdy moravské 1526–1628*, tom. III., Brno 1905.

⁵⁸ Zvláštní je, že literatura uvádí dva počty. O 29 direktorech se mluví v *Jihlavě*, s. 336; 30 direktorů ale uvádí většina publikací I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české VIII.*, s. 32; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 86; J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 94.

⁵⁹ R. PISOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 336; I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české VIII.*, s. 36.

⁶⁰ I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české VIII.*, s. 38.

Nařízení ale ve své větší míře byla namířena proti olomouckému biskupovi, kardinálovi z Dietrichštejna. Kardinál, společně s Karlem z Lichtejnštejna, Zdeňkem Žampachem a Janem starším Kavkou z Říčan, kteří nechtěli podepsat předchozí květnová usnesení, byli vypovězeni ze země a jejich majetek měl být zabaven a majetek olomouckého biskupství se měl dostat pod zemskou správu.⁶¹ Taktéž těm kněžím a klášterům, kteří by nechtěli uznat současný stav věcí, se zabavuje majetek. Následně byly zřízeny komise, které měly za úkol odhadnout statky jak těch, kteří ze země utekli, ale také všechen duchovní majetek.⁶²

Po vyhlášení sesazení Ferdinanda II. z českého trůnu v srpnu 1619 a vůbec pro celkovou stabilizaci situace bylo přikročeno k volbě krále nového, jimž se stal Fridrich Falcký.⁶³ Počáteční euforii, podpořenou také připojením se dolnorakouských a hornorakouských stavů ke konfederaci, ale rychle vystřídala skepse z pokračujících neúspěchů stavů a narůstajících úspěchů vídeňského dvora. Konfederace postupně ztrácela naději na získání slíbené finanční pomoci od Nizozemí a sám Fridrich Falcký nemohl počítat s podporou svého tchána, anglického krále Jakuba I., do kterého byly z české strany vkládány veliké naděje. Nicméně vzhledem k jeho vlastnímu názoru, tak i diplomatickému směřování Anglie nebylo možné na větší podporu pomýšlet. Ani další spojenci – konkrétně Gábor Bethlén operující společně s Thurnem okolo Vídně – nepřinášeli dobré zprávy. Naproti tomu králi se podařilo ujednat jak spojeneckou smlouvu s hlavním představitelem Katolické ligy, bavorským vévodou Maxmiliánem, tak i mírovou smlouvu s Bethlénem, což u Fridrichova dvora vyvolalo doslova rozruch.⁶⁴

V momentě, kdy hrozilo rozložení stavovského vojska z důvodu platební neschopnosti stavů vydávat vojákům včas žold, svitla jiskřička naděje v podobě alespoň částečné finanční pomoci ze strany Nizozemí. Později v srpnu 1620, kdy byl Bethlén provolán uherským

⁶¹ Za ztrátu z příjmu královského regálu z olomouckého biskupství pak moravští stavové schválili dar pro Fridricha Falckého, a sice dosavadní dědičný statek kardinála Dietrichštejna Mikulov, kroměřížské panství včetně města a zámku a městečko Hulín. Jeho manželce, Alžbětě Falcké pak věnovali panství chropyňské, jež kardinál dříve koupil právě pro olomoucké biskupství. B. ZLÁMAL, *Příručka českých církevních dějin*, s. 339.

⁶² Tentýž sněm, na kterém byly zřízeny odhadní komise, zasedající 9. prosince 1619, zrušil prelátský stav na Moravě, B. ZLÁMAL, *Příručka českých církevních dějin*, s. 337–339.

⁶³ K osobě Fridricha Falckého a období spjaté s jeho vládou v českém království: Jaroslav ČECHURA, *Zimní král aneb české dobrodružství Fridricha Falckého*, Praha 2004, s. 95–323; Jaroslav MILLER, *Falcký mýtus: Fridrich V. a obraz české války v raně Stuartovské Anglii*, Praha 2004, s. 25–66; Jaroslav PÁNEK, *Fridrich Falcký*, in: Marie RYANTOVÁ (ed.), *Čeští králové*, Praha 2008, s. 365–382.

⁶⁴ I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české VIII.*, s. 46–50; J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 94–97; Jakub I. považoval akci českých stavů za vzpouru proti legálnímu panovníkovi a s kandidaturou svého zetě na českého krále nesouhlasil a výrazněji měrou ho nepodporoval, případná pomoc Fridrichovi Falckému totiž křížila jeho plány na možné spojenectví se Španělskem. J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 97; K osobě bavorského vévody Maxmiliána: Albrecht DIETER, *Maxmilian I. von Bayern 1573–1651*, Mnichov 1998.

králem, se ke konfederaci připojilo Sedmíhradsko, ale diplomatický i vojenský nástup císařských nabýval na intenzitě. Nemalou radostí, vzhledem k selhání falcké i anglické diplomacie, se pak pro habsburský tábor stalo zvolení Ferdinanda II. římským králem a jeho následná korunovace na císaře ve Frankfurtu 9. září 1619. Dřívější spojenec českých stavů Jan Jiří se přiklonil za nabídku zisku obou Lužic na habsburskou stranu. S pomocí ligistické armády se podařilo císařským přimět ke kapitulaci a postupně ovládnout Horní a Dolní Rakousy. Tažení vojska císaře a Katolické ligy pokračovalo do Čech, které po úspěchu na Bílé hoře následně pomáhalo přivést zbylé odbojné země Koruny české zpět pod vládu Ferdinanda II.⁶⁵

1.2.1. Jihlava a stavovské povstání

Mimo výše zmíněné posílení českého stavovského vojska a přivítání Jindřicha Matyáše Thurna ve svých hradbách ze své vůle, se Jihlava zainteresovala v povstání ještě jedním způsobem. Jakožto představitelka jednoho z největších královských měst na Moravě vysílala na zemská jednání své zástupce, městské písaře Jana Hynka z Velínova a Martina Leupolda z Löwenthalu.

Oba dva byli významnými jihlavskými měšťany. Pacovský rodák Jan Hynek z Velínova,⁶⁶ nastoupil na místo odcházejícího českého městského písaře⁶⁷ v roce 1577. Nejdříve působil jako nižší písař, později v roce 1582 se stal písařem hlavním. Společně s bratrem Jáchymem, premonstrátem v Nové Říši, patřili k předním jihlavským humanistům.⁶⁸ Jan Hynek roku 1589 znovu sepsal pro městskou radu jihlavské horní právo a patřil k podporovatelům vydání mapy Moravy Pavla Fabricia.⁶⁹ Díky svému vysokému

⁶⁵ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská* s. 96–98; I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české VIII.*, s. 53–58.

⁶⁶ Jan Hynek z Velínova (kolem 1550–1623) je v pramenech a některé literatuře je uváděn jako: Ioannes Hynconius, Jan Hynkonius, Johann Hynko; Ch. *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 268 a 284; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 96; MZA Brno, E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF inv. č. 3, fol. 1.

⁶⁷ V první polovině 16. století býval hlavní písař jen jeden, s nárůstem písemné agendy město přibližně od poloviny století zaměstnávalo již tři: německého, českého a německého pro venkovské záležitosti. Na přelomu 16. a 17. století působila v některých letech v městské kanceláři dokonce dvojice písařů každého jazyka; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 278.

⁶⁸ K humanismu v Českém království: Hans-Bernd HARDER, Hans ROTHE, *Später Humanismus in der Krone Böhmen 1570–1620*, Dresden 1998; Ivo HLOBIL, *Humanismus a raná renesance na Moravě*, Praha 1992; Milan KOPECKÝ, *Český humanismus*, Praha 1988.

⁶⁹ K osobě kartografa Pavla Fabricia též František KOLÁČEK, *Nejstarší mapa Moravy*, in: *Časopis Moravského muzea* 30, Praha 1938; Ivo BARTEČEK, *Nejstarší kartografický obraz Moravy. The Oldest Cartographic Picture of Moravia*, Olomouc 2004.

platu písaře (v roce 1596 dostal Jan Hynek z Velínova 140 kop grošů) si roku 1600 mohl koupit svobodný dvůr v Jeclově za 3250 zlatých.⁷⁰

Jeho německý kolega Martin Leupold z Löwenthalu (1556–1624) byl příslušníkem starého jihlavského patricijského rodu, studoval na jihlavském latinském gymnáziu a později na univerzitách v Praze a Wittenbergu, kde studoval již jeho otec, dlouholetý radní a primátor města Hans Leupold. Martin Leupold je především znám jako autor jihlavské městské kroniky.⁷¹

Vzhledem ke svému nabytému vzdělání a zastávané funkci ve správě města byli právě městští písaři vysíláni na jednání zemských soudů, zasedání zemských sněmů či jiná jednání zemských či dvorských úřadů. Z tohoto titulu se tak oba výše zmínění účastnili zasedání květnového brněnského sněmu 1619 vyhlášujícího moravské direktorium.⁷² Nadto se ještě Jan Hynek z Velínova stal společně s dalšími pěti zástupci královských měst jedním z direktorů. Dále se ještě účastnil deputace do Uher, ale zanedlouho se úřadu vzdal „pro sešlost věku a nedostatek zdraví“. Na jeho místě ho vystřídal další jihlavský písař Jiří Menšík ze Znojma. Zasedání generálního sněmu v Praze, v červenci 1619, se jakožto člen moravské deputace zúčastnil Martin Leupold. Po zklidnění situace a po zvolení Friedricha Falckého českým králem, byla činnost direktoria ukončena a správa země se vrátila k předchozímu fungování. Byla obnovena funkce moravského zemského hejtmána, do níž byl zvolen dřívější správce Moravy, Ladislav Velen ze Žerotína. Pomáhat mu měl nově zřízený sbor 21 defenzorů, který měl v první řadě dohlížet na zřízení a fungování konzistoře. Vzhledem k tomu, že nakonec zřízena nebyla, fungovali defenzoři spíše jako poradní sbor hejtmána.⁷³

1.2.2. Význam stavovského povstání pro Jihlavu

Jak už bylo uvedeno výše, Jihlavští hodně získali především vyhlášením moravského direktoria na sněmu v Brně a z něj vyplývajících ustanovení. Obecně bylo městům nařízeno, že tam, kde se nachází katolická městská rada, má být rozpuštěna a nahrazena čistě

⁷⁰ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 297 a 311; Pro srovnání dva němečtí písaři dostávali plat ve výši 120 kop grošů.

⁷¹ *Tamtéž*, s. 280; Leupoldova kronika zachycuje dějiny města od jeho bájného založení v roce 799 a je dochována až do roku 1617. Další část popisující události z let 1617–1619 je ztracená; F. HOFFMANN, *Soupis rukopisů Státního okresního archivu v Jihlavě*, Praha 2001, s. 143; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 313.

⁷² Také v předchozích letech se oba účastnili politicky významnějších jednání a událostí. Jan Hynek z Velínova byl přítomen sněmu v Brně, který 25. srpna 1608 holdoval Matyášovi jako novému panovníkovi. Jeho korunovace na českého krále v katedrále sv. Víta se pak zúčastnil Martin Leupold z Löwenthalu; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 254.

⁷³ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská* s. 96;

nekatolickou.⁷⁴ Nebyl to ale případ Jihlavy, jejíž obyvatelé byli minimálně již od šedesátých let 16. století převážně nekatolického vyznání – stejně tak jako osazenstvo městské rady. Ze seznamu členů městské rady z let 1559 až 1621, který ve své rodové kronice uvádí jihlavský měšťan Abraham Letscher,⁷⁵ také vyplývá, že po celou tuto dobu se v obsazení městské rady pravidelně střídali vesměs titíž měšťané nebo jejich potomci a v inkriminovanou dobu (1619) jeho záznamy neukazují, že by se konalo uvedení nové rady. Srovnání zmíněného seznamu členů městské rady pro sledovaný rok 1619, popřípadě pro rok následující, se seznamy radních z předchozích let, pak potvrzují již řečené. Ačkoliv se pro rok 1620 najdou radní,⁷⁶ kteří byli v tomto roce poprvé zvoleni, jedná se ale o, alespoň podle jména, o příbuzné zemřelých předešlých radních.⁷⁷

Větší dopad, než vyhlášení moravského direktoria, mělo pro Jihlavu především vydání České konfederace, potažmo jejich třiatřiceti článků vztahujících se k Moravě. Na základě konfедераčních článků měla být po českém vzoru vytvořena moravská konzistoř a akademie (místo dosavadní jezuitské v Olomouci), udržovaná ze zemských berní, čímž by se narušil stávající monopol olomouckých biskupů na církevní správu. Co se přímo měst týče, byla posílena pravomoc městských rad na úkor podkomořího a vyhlášena svoboda bohoslužeb ve všech kostelech. Ale co mělo především význam pro Jihlavské, patronát nad evangelickými farami a školami ani po mnohaletém úsilí – takřka od třicátých let 16. století – zdejší městské rady do její správy nepřešel.⁷⁸

⁷⁴ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 336.

⁷⁵ F. HOFFMANN, *Soupis rukopisů Státního okresního archivu v Jihlavě*, s. 102–103.

⁷⁶ K problematice městských rad viz také F. HOFFMANN, *České město ve středověku. Život a dědictví*, Praha 1992; Z. WINTER, *Zlatá doba měst českých*, Praha 1991.

⁷⁷ SOKA, *Drobné písemné pozůstalosti Jihlava, Letscherové, kronika Abrahama Letschera*, fol.16v–55r.

⁷⁸ J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, s. 96.

Tabulka č. 1 – Členové městských rad v letech 1619 a 1620⁷⁹

Členové městské rady pro rok 1619	V městské radě v letech	rychtářem
Christoph Scholtz	1598, 1600, 1606, 1613, 1617, 1619	1607
Thomas Fesslerl	1597, 1600, 1606, 1613, 1616, 1619	1612
Girzik Pawle	1600, 1606, 1609, 1610, 1613, 1616, 1619	1621
Thomas Swietlizka	1600, 1606, 1616, 1619	
Valentin Mahensack	1606, 1609, 1613, 1619	
Daniel Krum	1610, 1616, 1619	
Hanus Freisleben	1616, 1619	
Gregori Miltner	1616, 1619	
Gregori Perufues	1606, 1616, 1619	
Zacharius Göschel	1606, 1609, 1610, 1613, 1616, 1619	
Hanus Schindl	1606, 1613, 1616, 1619	
Paul Tauber	1616, 1619	
Jeremias Hoffsteter	1598, 1601, 1607, 1611, 1618	1619

Členové městské rady pro rok 1620	V městské radě v letech	rychtářem
Mathes Wagner	1588, 1601, 1607, 1608, 1612, 1617, 1620	1600
Lucas Leupold	1596, 1599, 1603, 1608, 1611, 1617, 1620	1618
Augustin Kautzmann	1601, 1617, 1620	
Hanus Tauber	1617, 1620	
Hanus Jacob	1617, 1620	
Lucas Ruckenzaun	1620	
Jacob Patzl	1620	
Hanus Haidler	1620	
Joachim Stubickh	1598, 1607, 1611, 1620	
Hanus Neumayer	1617, 1620	
Martin Kresl	1617, 1620	
Gregor Friedl	1620	
Daniel Dornkreil	1599, 1603, 1608, 1612, 1618, 1620	

⁷⁹ Soupis vychází ze soupisu členů městských rad z let 1559–1621, které jsou uvedené v kronice Abrahama Letschera; SOKA, Drobné písemné pozůstalosti Jihlava, Letscherové, kronika Abrahama Letschera, fol. 16–34.

2. Průběh potrestání stavovského povstání na Moravě

Jednání o potrestání českých a moravských povstalců se konala ve Vídni na přelomu roku 1620 a 1621. Podle Františka Matějka se jich zúčastnili především nejbližší poradci a přední dvořané Ferdinanda II. jako byli prezident tajné rady Jan Oldřich z Eggenberka, český dvorský kancléř Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic, nejvyšší hofmistr hrabě Leonard Helfried hrabě z Meggau nebo hrabě Maxmilán z Trautmannsdorfu. Těmto poradám předsedal, místo původně navrženého Maxmiliána Bavorského, který se ale předsednictví vzdal, kardinál František z Dietrichštejna – od 16. ledna 1621 králem pověřený správce Moravy. Krom konfiskací, které byly v podstatě považovány za automatický prostředek trestu už od počátku vídeňských jednání, podoba dalšího postupu vůči rebelům už tak jednoznačná nebyla.⁸⁰

Čekalo se na cestu krále Ferdinanda II. do Čech, v rámci níž by podnikl jednání s představiteli české a moravské šlechty. Zároveň bylo dohodnuto, že bude v Praze ustaven soud s tím, že se jeho členy stanou nejvyšší zemští úředníci. Jim taktéž byly přes českého místodržícího Karla z Lichtenštejna adresovány instrukce, kterým předcházela list se seznamy osob, které měly být zatčeny. Král do Prahy nakonec nepřišel, a tak se nekonala ani jednání, která mohla přinést jisté kompromisy, k nimž krále nabádali nejenom jeho radové, ale i saský kurfiřt Jan Jiří. Místo toho u dvora zvítězila varianta přísného potrestání rebelů, i když není zcela jasné, kdo byl jejím autorem a největším přívržencem.⁸¹

Lze říci, že oproti Čechům byl moravský průběh potrestání povstání mnohem mírnější. Důvodů se nabízí hned několik, ať už je to menší podíl Moravanů na rebelii – čeští stavové byli vnímáni jakožto hlavní strůjci celé rebelie, zapojení Karla st. ze Žerotína do vyjednávání nebo nebezpečí pohybu nepřátelských vojsk po zemi, který by mohl napomoci konsolidování sil odboje a podpořit povstalce v dalším postupu proti králi. Právě hranice s politicky nestabilními oblastmi Horních Uher, odkud se do země dostávala vojska podporující místní vzpoury, byly jedním z momentů ovlivňujících Ferdinandův přístup vůči Moravě. Ačkoliv během letních měsíců roku 1621 došlo k rozpuštění stavovského vojska, přesuny vojsk se v nejbližší době Moravě nevyhnuly.⁸² Byla obsazována císařským vojskem povoláním na

⁸⁰ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 30–32.

⁸¹ Podle některých autorů měl být jednou z osob, které podporovaly přísnější tresty, kardinál Dietrichštejn. Podle jeho názoru měli být mírnějším trestem potrestáni pouze ti aktéři povstání, kteří nesložili přísahu Fridrichu Falckému. Kardinál Dietrichštejn měl také prosazovat prohlášení duchovenstva za první stav na Moravě; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 93.

⁸² Rozpuštění stavovského vojska napomohl též císařský patent ze 3. května 1621, který sliboval důstojníkům stavovské armády doplacení žoldu. Několik dnů po jeho vyhlášení došlo rovněž k vyplacení a následnému

obranu země proti Gabrielu Bethlénovi, jenž se opětovně postavil proti císaři a vypověděl mu příměří, uzavřené minulý rok v lednu.⁸³ I když samotné obsazení Moravy císařskými proběhlo bez větších potíží, utišit poměry se zpočátku již tak nedařilo.⁸⁴ Svědčí o tom vzpoura Valachů z počátku roku 1621, kteří se vzbouřili, přepadali zámky a města, kde pobíjeli císařské posádky. Potlačit jejich povstání se podařilo až v průběhu března, kdy se jim postavil oddíl vojska pod velení generála Marradase.⁸⁵

Vzápětí po vyhlášení příkazu k zatčení hlavních představitelů povstání v červnu 1621, začaly do Vídně přicházet první žádosti „rebelů“ o milost. V říjnu téhož roku následoval rozkaz k zadržení největších provinilců z moravských královských měst. 7. března 1622 byl vydán první rozsáhlý seznam obviněných, obsahující jména osob, které byly zapojeny do správy země během let 1619–1620. Kromě samotných direktorů se jednalo o přisedící zemského soudu, defenzory, krajské hejtmany, komisaře vyslané k pražskému generálnímu sněmu, vyslance jednající s uherskými nebo polskými stavy a další účastníky povstání, kteří během něho přijali stavovské hodnosti a úřady. Uznání vinným byli také ti, kteří i jinak podporovali direktorium, například tím, že najímali vojáky nebo se sami přidali k vojsku nepříteli. Výjimku z okruhu odsouzených pak tvořili ti, kteří prokázali, že úřad byli přinuceni přijmout. Na základě předložených důkazů pak Ferdinand II. postupoval při udílení milostí jednotlivým viníkům.⁸⁶

Dalším Ferdinandovým krokem v postupu proti rebelům byl, po sestavení v seznamu hlavních aktérů povstání v květnu 1621⁸⁷ a jejich následném zatčení, soud s těmito provinilci stanovený na 5. července 1622. Modelovým případem pro moravský proces bylo řízení vedené s českými stavy během února a března roku 1621.⁸⁸ Navíc soudní komise byla z velké

odvolání polských kozáků, spojenců císaře, na jejichž chování se ozývaly časté stížnosti. Podobně bezohledně si ale počínalo i přichozi císařské vojsko, takže kardinál z Dietrichštejna byl nucen z pozice císařského hejtmana na Moravě vydat patent (10. července 1621), ve kterém císařským zakazoval plundrování – nicméně problémy s chováním vojska neustávaly. Císařská armáda zde ještě navíc přezimovala po strategických manévrech v boji proti Gabrielu Bethlénovi; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 94–95.

⁸³ Příměří podepsal Ferdinand II. 4. února 1620, nicméně úmluva o příměří mezi Bethlénem a císařem byla vyjednána již 16. ledna 1620 v době, kdy zároveň na uherském sněmu v Bratislavě probíhala jednání mezi českými stavy o zavření konfederace. Nicméně v červenci roku 1621 začal sedmihradský kníže spolupracovat s knížetem Janem Jiřím Krnovským na vpádu na Moravu, který by podnítil nové povstání proti císaři, leč ke všeobecnému vzbouření nedošlo, povstalo pouze výše zmiňované Valašsko; I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny zemí koruny české VIII.*, s. 50–73.

⁸⁴ Současně s obsazováním Moravy, jejíž západní část byla císařským vojskem obsazena již v prosinci 1620, docházelo ze strany vojska k nejrůznějším excesům, rabování a útisku obyvatel. Největší stížnosti se týkaly spojenců císaře, polských kozáků, na které si císaři stěžoval i kardinál z Dietrichštejna; I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny zemí Koruny české*, s. 72.

⁸⁵ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 44.

⁸⁶ T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 95–97.

⁸⁷ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 77.

⁸⁸ Vylíčení průběhu českého soudu přináší publikace Josefa PETRÁNE, *Staroměstská exekuce*, Praha 1996.

části složena s komisařů, kteří zastávali stejnou funkci již při souzení českých povstalců.⁸⁹ Rozsudky nad moravskými rebely byly nejdříve projednány a vyneseny nad zemřelými účastníky povstání, poté na emigrantech a posléze byly vyneseny nad těmi, kteří v zemi zůstali. Obvinění pak byli oficiálně seznámeni s rozsudky na brněnské radnici 3. listopadu 1622.⁹⁰ Za několik dní po vynesení rozsudku, 19. listopadu, však kardinál Dietrichštejn vydal všem moravským stavům generální pardon. V něm je řečeno, že ačkoliv hlavní viníci povstání již byli potrestáni, jsou zde ale ještě další, kteří trestu ušli, avšak těm král odpouští pod podmínkou, že se ke svým činům doznají do šesti týdnů ode dne vydání pardonu. Postižení budou pouze na jejich cti a majetku, nikoliv na životě.⁹¹

Moravským povstalcům zpočátku hrozily podobné tresty jako jejich českým protějškům. Počet odsouzených byl relativně stejný jako počet odsouzených příslušníků české stavovské obce, ale rozdíly ve formě a následném výkonu trestu byly značné. Nejen, že trestem smrti mělo být původně postiženo méně osob než v Čechách, tyto ortely byly nakonec změněny na lehčí formu trestu, doživotní vězení nebo dokonce zkráceny na kratší dobu.⁹² K nejvyššímu trestu byli původně odsouzeni z panského stavu: Pertold Bohobud z Lipé, kterému měla být i uťata ruka, podobně měl být potrestán i Jan Čejka z Olbramovic, ke stětí byli zpočátku odsouzeni i Kryštof z Říčan, dále i Rudolf ze Šlejnic, Jiří Zahraděcký ze Zahradek, Zdeněk Brtnický z Valdštejna, Fridrich a Karel z Kounic a Václav Mol z Modřelic. Všem do jednoho byl ale trest zmírněn, což v praxi znamenalo doživotní vězení, ze kterého

⁸⁹ Vyšetřující komise prováděla pátrání o „nevěrnosti, rebelii a spojení s nepřítelem“ ze strany moravských povstalců a jejich poddaných. Zkoumala taktéž poměry již zemřelých povstalců a jejich dědiců. Jednalo se o Petra staršího Sedlického z Choltic, Jiřího Bruntálského z Vrbna, Hanuše Petřvaldského z Petřvaldu, Viléma Muňky z Ivančic, Pavla Wolmbrämbse, Václava Butzeleye, Eliáše Netoličky, Viléma Leschnackerse a Tobiáše Reymundse. Zemřelým měly být konfiskovány jejich statky, jelikož byly považovány za předmět právního nároku císaře. T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 100–101.

⁹⁰ Předsedou moravské soudní komise, jak by se dalo očekávat, byl nejvyšší císařský komisař pro Moravu, kardinál František z Dietrichštejna, dalšími soudci byli prezident dvorské válečné rady Seifried Kryštof Breuner ze Stubingu, někdejší císařský místodržící Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka, nejvyšší moravský zemský sudí Lev Burian Berka z Dubé, císařský dvorní rada Jan Wentzel, Kašpar Schwab, Beranius Ello, Jakub Berchtel a tři komisaři účastníci se soudu s českými povstalcí: Kryštof Vratislav z Mitrovic, Jana Daniel Kapper a Rafael Menisch; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 98–99.

⁹¹ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 81.

⁹² Jedinými, kteří v průběhu procesu zemřeli, byli Bedřich z Tiefenbachu, který zemřel ještě dříve, než byly vykonány ortely na Staroměstském náměstí a Václav Bítovský z Bítova. Bítovský sice emigroval a stal se nájemným vojákem. Během služby v dánském vojsku byl však roku 1627 zajat a roku 1628 sťat před brněnskou radnicí. Za vinu mu byla kladena především smrt kněze Jana Sarkandera, jehož mučení byl, jakožto nejvyšší moravský sudí, přítomen; I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české, VIII.*, s. 82; Jindřich Zdeněk CHAROUZ, *Historická osobnost Jana Sarkandra*, in: Teologické texty. Časopis pro teologii a službu církve 6, Praha 1995, s. 53–56, Pavel KERKOVSKÝ (ed.), *Evangelíci o Janu Sarkandroví. Sborník ke kanonizaci nového katolického světce*, Heršpice 1995; Milan Buben, *Ke svatořečení blahoslaveného Jana Sarkandera*, in: Střední Evropa. Revue pro středoevropskou kulturu a politiku 11, Praha 1995, s. 89–104, J. VÁLKA, *Dějiny Moravy II. Morava reformace, renesance a baroka*, s. 82. K otázce Jana Sarkandera Vít VLNAS, *Dvojitý život Jana Sarkandera. I. Farářův konec. II. Život po životě. III. Ve jménu papeže krále*, in: Dějiny a současnost 16 a 17, Praha 1994–1995, s. 19–23, s. 14–19 a s. 27–32.

byli většinou po třech letech propuštěni. Milost se nedotkla pouze Zdeňka Brtnického z Valdštejna a Bernarda Praktického ze Zástřizl, kteří v žaláři zemřeli.⁹³

Obdobnou situací prošli i odsouzení z řad nižší šlechty, kde byl k trestu smrti odsouzen pouze Jindřich Vodický z Jemník, ale ani na něm nebyl vykonán. Václav Rechenberg ze Želetic byl postihnut dvěma lety žaláře, utěti ruky bylo Ondřeji Seidlovi z Pramzova změněno na roční vybírání almužny před kostelem sv. Jakuba v Brně a Kryštof Blekta z Štěchovic, stejně jako Jan Ludvík Krokvicar, byl z dlouholetého vězení propuštěn.⁹⁴

Měšťané byli za vzpouru proti králi převážně potrestáni ztrátou majetku, což se týkalo mimo jiné i dvou jihlavských měšťanů Jana Hynka z Velínova a Martina Leopolda Löwenthalu, po dvou pak byli též potrestáni měšťané z Brna – Hanuš Dorn a Eliáš Netolička a dva z Olomouce – Vít Oesterreicher a Václav Lužický. Trestem smrti byl postižen pouze Fridrich Meinrat ze Znojma, jemuž byl výsledně změněn na celoroční práci v okovech, kterou po dva měsíce vykonával i uherskohradištský měšťan Fridrich Mužík. Vyhnanstvím a čtyřmi měsíci nucených prací pak byl postižen Jan Landskronský z Uherského Hradiště.⁹⁵

2.1. Konfiskace

S konfiskacemi, jakožto jednu z forem trestu za účast na povstání, se na vídeňských jednáních, která probíhala ve dnech 15. až 18. ledna, počítalo takřka od začátku jejich konání. Podle tehdejší praxe se jednalo o běžnou formu trestu za provinění se proti majestátu a navíc byly považovány za odplatu za konfiskace, kterých se dopustili povstalci na katolické straně v předchozích měsících.⁹⁶ Podobně jako v případě českého soudu s rebely byly i konfiskace v českém prostředí rozsáhlejší než na Moravě. Při rozhodování o zabavení majetku se vycházelo ze stejného předpokladu, a sice z toho, že se moravští stavové zkrátka na rebelii podíleli v mnohem menší míře než česká strana.⁹⁷

Mimo svůj politický a ekonomický rozměr, který měl v první řadě odstříhnout královy protivníky od jejich finančního zázemí a zamezit tak jejich případnému dalšímu aktivnímu

⁹³ T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 100.

⁹⁴ *Tamtéž*, s. 101.

⁹⁵ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 80.

⁹⁶ V rámci stavovských konfiskací, jež v Čechách probíhaly od roku 1618, byly postihovány majetky těch, kteří nesouhlasili s povstáním a pokračovaly rozhodnutím sněmu českého království v březnu a srpnu 1619, kdy byly zaměřeny proti těm, kteří se svým chováním „zpronevěřili vlasti“, případně opustili království. Kromě představitelů aristokracie, se konfiskace týkaly i církevních statků; I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české, VIII.*, s. 77.

⁹⁷ I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země koruny české VIII.*, s. 85–86.

vystoupení, představoval konfiskační proces zároveň významnou sociální změnu.⁹⁸ Na rozdíl od konfiskací, jež proběhly za vlády Ferdinanda I. po porážce prvního stavovského odboje v roce 1547, se tentokrát výraznějším způsobem nedotknul měšť, která byla tehdy zásadní měrou postižena jakožto hlavní viník projevení neposlušnosti vůči panovníkovi během šmalkaldské války v polovině 16. století.⁹⁹

Nyní byla nejvíce zasažena šlechta. Před konfiskační komisí, jejíž složení není zatím přesně známé,¹⁰⁰ bylo předvoláno 105 majetných šlechticů a zabaveno na 150 panství. Mimo ně se konfiskace dotkly i 129 méně majetných, leckdy i zchudlých šlechticů, kteří hospodařili na svých venkovských dvorech, nebo žili z nevelké renty z půjčených peněz. Po majetkové stránce se často nelišili od vesnických rychtářů, někteří poklesli až mezi poddané.¹⁰¹

Struktura konfiskačního procesu v podstatě probíhala organizačně podobně. Nejdříve byla zjištěna vyšetřovací komisí vina příslušného „rebela“ a posléze taxační komisí stanovena hodnota jeho majetku. Tyto odhady byly prováděny v běžné praxi již v předbělohorské době při nejrůznější majetkoprávních řízeních, zejména vznikaly při majetkových převodech či uzavírání testamentů a pozůstalostních řízeních. Moravská taxační komise byla jmenována kardinálem z Dietrichštejna 12. července roku 1622 a za necelé tři týdny byla potvrzena i králem Ferdinandem II. Po sestavení odhadů jednotlivých panství posléze došlo na první žádosti o konfiskáty.¹⁰² V jejich nabývání byli zpravidla upřednostněni zejména členové katolického tábora, angažovaní v politice císařského dvora. Jednalo se o osoby ať už z vysoce postavené aristokracie, císařské generality, úřednického aparátu, který měl přístup ke konfiskačnímu procesu, i příslušníky vládnoucí dynastie a také v neposlední řadě skrze dary panovníka, fundace nebo přímé restituční, církevní řády – zejména Tovaryšstvo Ježíšovo a také řeholní řády jako byli premonstráti, cisterciáci či johanité.¹⁰³ Dověšením konfiskačního

⁹⁸ I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC a V. VLNAS, *Velké dějiny země koruny české, VIII.*, s. 84.

⁹⁹ Analýza původu stavovského odboje z roku 1547 je předmětem knihy W. EBERHARDA, *Monarchie und Widerstand: Zur ständischen Oppositionsbildung im Herrschaftssystem Ferdinands I. in Böhmen*, Mnichov 1985; J. JANÁČEK, *Čechy za války Šmalkaldské*, 1948.

¹⁰⁰ Pravděpodobně v ní zasedali nejvýznamnější čeští a moravští prohabsburští politici jako český místodržící Karel z Lichtenštejna, moravský gubernátor František z Dietrichštejna a dvorský kancléř Zdeněk Vojtěch z Lobkovic, které doplňovali císařovi poradci; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 103.

¹⁰¹ František HRUBÝ, *Moravská šlechta, její jmění a náboženské vyznání r. 1619*, in: ČMM 46, Brno 1922, s. 143–157.

¹⁰² T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 105.

¹⁰³ Na Moravě se z vysoké aristokracie jednalo především o kardinála Františka Dietrichštejna a nejvyššího českého místodržícího Karla z Liechtenštejna, z řad císařské generality to byl zejména zemský maršálek Seifried Kryštof Breuner ze Stubingu, plukovník Rombaldo Collalto, Michael Adolf z Althannu a Hanibal ze Schaumburga; *Tamtéž*, s. 175–191.

procesu pak bylo zapsání nabytého majetku do desk zemských, čímž bylo stvrzeno řádné nabytí držných statků.¹⁰⁴

Tím, že pobělohorské konfiskace zasáhly především šlechtu, ať už se jednalo o vysokou aristokracii, nebo nižší šlechtice, napomohly k proměně této přední sociální vrstvy. Na jedné straně část šlechty konfiskace postihovaly, na druhou stranu umožnily šlechticům z procísařského tábora nabyt množství majetku a posílit tak svůj společenský status. Konfiskace tak přispěly k dlouhodobým tendencím měnící strukturu aristokratické společnosti. Tyto změny zahrnovaly především postupné vymírání tradičních rodů, které probíhalo už od počátku 16. století.¹⁰⁵ Dalším zásahem do složení aristokratického prostředí¹⁰⁶ urychlující jeho restrukturalizaci, se pak rovněž stalo Obnovené zřízení zemské, povolující užívání doposud pouze říšských titulů pro české království – respektive Markrabství moravské.¹⁰⁷

2.2. Potrestání královských měst

Jak již bylo výše zmíněno, zatýkání představitelů odboje se dotklo i měst, jakožto zástupců jednoho ze zemských stavů, který se na povstání podílel, nicméně v menší míře než šlechta. Tato skutečnost se odrazila i v míře potrestání měst, která nebyla na rozdíl od stavovského povstání v roce 1547¹⁰⁸ postiženo tak intenzivně. Ačkoliv fakt, že královská

¹⁰⁴ I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC A V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české, VIII.*, s. 86–87.

¹⁰⁵ T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 701.

¹⁰⁶ Více k problematice šlechty na přelomu 16. a 17. století též Václav BŮŽEK, Josef HRDLIČKA, Pavel KRÁL, Zdeněk VYBÍRAL, *Věk urozených*, Praha 2002; Tomáš KNOZ, Jan DVOŘÁK (ed.), *Šlechta v proměnách věků*, Brno 2011; Marie KOLDINSKÁ, *Raně novověká šlechta*, in: *Základní problémy studia raného novověku*, Praha 2013, s. 145–194; TÁŽ, *Každodennost renesančního aristokrata*, Praha 2004; Petr MAŤA, *Svět české aristokracie*, Praha 2004; Josef VÁLKA, *Moravská aristokracie na přelomu 16. a 17. století*, in: *Opera historica 3*, České Budějovice 1993, s. 155–165.

¹⁰⁷ Obnovené zřízení zemské, vydané pro Moravu 10. května 1628, zasáhlo zásadním způsobem do práv aristokracie. Zrušilo její rozhodovací právo v otázce přijímání či nepřijímání cizinců do svých řad. Tato pravomoc přešla fakticky do rukou krále, kdy on sám povoloval prozatím cizím šlechticům nabytí inkolátu. Obnovené zřízení zemské řadí do panského stavu kromě pánů rovněž vévody a knížata – tituly, dosud platné jen mimo hranice Českého království. Vévodům je podle jejich věku zároveň určeno postavení nad knížaty. Obnovené zřízení zemské tak přináší hierarchizaci titulů vyšší šlechty; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 167.

¹⁰⁸ Prvním stavovským odbojem se ve svých prácích zaobírají: Sixt Z OTTERSODORFU, *O pokoření stavu městského léta 1547*, J. JANÁČEK (ed.), Praha 1950; J. PÁNEK, *Stavovská opozice a její zápas s Habsburky 1547–1577*, Praha 1982; TÝŽ, *První krize habsburské monarchie*, in: P. VOREL (ed.): *Stavovský odboj roku 1547. První krize habsburské monarchie*, Pardubice 1999, s. 11–27.

města, jež svým statutem spadala přímo pod panovníka, byla některá luteránská, nebyl pro dvůr Ferdinanda II. obzvlášť příjemný.¹⁰⁹

Následné potrestání se jich dotklo v podstatě ve stejné formě jako příslušníků aristokracie – ať už té vyšší či nižší. Jednalo se v první řadě o potrestání jednotlivých měšťanů za jejich účast na povstání v podobě odsouzení soudu, jehož verdikt byl po čase zmírněn. Konkrétní dopady v nejvýznamnějších královských městech Moravy pak budou připomenuty níže. Připomeňme jen, že odsouzených z městského stavu bylo méně než na straně šlechty – celkem devět z celkového počtu 23 odsouzených osob. Dohromady s dalšími 28 osobami jim byla rozsudkem z 9. listopadu 1622 zabavena část majetku. Kromě trestů pro jednotlivé měšťany zúčastněné v povstání byla královská města zároveň potrestána jako celek. Kromě ztráty privilegií, což se týká především Uničova, se hlavně jednalo o zabavení části městského majetku. Při srovnání počtu poddaných největších moravských královských měst podle počtu jejich poddaných z roku 1619 a podle lánových rejstříků z let 1669–1679, které provedl ve své práci František Matějka, je patrné, že jim ubylo zhruba 38 % bývalého majetku.¹¹⁰ Během stíhání rebelů v průběhu roku 1621 bylo např. z řad olomouckých měšťanů odsouzeno celkem pět osob, zejména členů direktorského sboru, kteří nakonec dostali milost. Dohromady bylo ve městě souzeno čtyřicet měšťanů, z čehož deset bylo odsouzeno ke ztrátě majetku. Vít Oesterreicher byl potrestán na třech čtvrtinách svého majetku. Nejvíce však byl postižen David Heinz, který ačkoliv byl katolík, se přidal k povstalcům a přestože se za jeho osobu přimlouvali olomoučtí duchovní, byl postižen pokutou 30 000 zlatých. Další z měšťanů musel vydat dlužní úpisy v hodnotě 90 000 zlatých. Mimo to bylo pět olomouckých měšťanů odsouzeno k nuceným pracím.¹¹¹

Stíhání hlavních viníků povstání dopadlo v Brně na deset měšťanů, přičemž všem byl zabaven majetek. Při pozdějším šetření bylo potrestáno 34 měšťanů, z nichž pět pozbylo celý svůj majetek, dalších šest bylo navíc stíženo vězením. Zbývajících 23 měšťanů pak bylo přinuceno na pokutách složit dohromady okolo 80 000 zlatých. Nadto bylo ještě pět jiných měšťanů odsouzeno k čištění ulic v okovech po dobu půl roku. Nejhůře na tom byl měšťan

¹⁰⁹ Oproti roku 1547 nebyly tresty v roce 1622 uplatněny ve velkém rozsahu a vůči celým městským obcím, jednalo se spíše o úzkou skupinku měšťanů zastupujících města na povstaleckých sněmech a sjezdech činných v direktoriu T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 100.

¹¹⁰ Podle srovnání Františka Matějky vlastnilo Brno roku 1619 585 poddaných, Uherské Hradiště 393 poddaných, Jihlava 593, Olomouc 1680, Uničov 459 a Znojmo 395 poddaných. Podle lánových rejstříků z let 1669–1679 pak počet jejich poddaných klesl na následující: Brnu zůstalo 375 poddaných, Uherskému Hradišti 428, Jihlavě 385, Olomouci 650, Uničovu 428 a Znojmu 345 poddaných; podle studie Josefa Války se jednalo o konfiskace 38 % pozemkového majetku královských měst; J. VÁLKA, *Dějiny Moravy. Morava reformace, renesance a baroka*, s. 102.

¹¹¹ Václav NEŠPOR, *Dějiny města Olomouce*, Olomouc 1998, s. 147–150.

Jan Dorn, který ještě v dubnu 1628 žádal o propuštění vzhledem ke svému stáří a nemoci. Dočkal se ho až během nadcházejícího srpna. Vzhledem k tomu, že kardinál z Dietrichštejna byl přesvědčen o tom, že Brno bylo k vzpouře donuceno, vymohl mu v dubnu 1624 od krále pardon a zbavil ho tak dalších možných trestů.¹¹²

V Uherském Hradišti bylo potrestáno, krom výše zmíněného Fridricha Mužíka, sedm dalších měšťanů. Mlynář Kursperger byl původně, podobně jako výše jmenovaný, odsouzen k nuceným pracím, ale trest mu byl prominut vzhledem k jeho konverzi ke katolicismu. Přesto musel fisku odevzdat dva dlužní úpisy. Jeho syn, taktéž účastník povstání, byl odsouzen k měsíčnímu vězení. Dalším dvěma měšťanům, kteří také přestoupili ke katolické víře, byl trest rovněž zmírněn. Zbylí dva měšťané, kteří zemřeli ještě před zahájením soudu, byli postiženi konfiskacemi.¹¹³

Nejméně informací o potrestání královského města za účast na povstání máme k dispozici ze Znojma, které bylo, podobně jako Jihlava, většinově luteránské. Potrestáno za účast v povstání bylo celkem 38 osob, více než například ve srovnání s větším Brnem. Drtivá většina trestů však byla peněžních nebo na majetku. Jediný Fridrich Meinrath byl uvězněn na Špilberku. Město jako takové bylo odsouzeno k pokutě 30 000 zlatých. Znojmo zároveň vyjednávalo s králem o navýšení této pokuty o dalších 10 000 zlatých pod podmínkou, že by ve městě nebylo ubytováno vojsko. Tuto nabídku však císařská strana nepřijala.¹¹⁴

Město Uničov pak bylo za svou účast v povstání potrestáno změnou svého statutu. Ačkoliv se Uničov řadil mezi královská města, v předbělohorské době postupně ztrácel na svém společenském a ekonomickém postavení, až se nakonec o jeho převedení do poddanského stavu a zároveň do své držby přihlásil Karel z Lichtenštejna, majitel rozsáhlých statků na severní Moravě.¹¹⁵

2.3. Rekatolizace a Morava

Přivedení všech svých poddaných zpět do lůna římskokatolické církve považoval král Ferdinand II. za svou panovnickou povinnost, posláním, které zajistí nejenom spásu jejich duší, ale zároveň přinese klid v zemi. Rekatolizace se tak stala jedním z předních úkolů Ferdinanda

¹¹² *Tamtéž*, s. 96.

¹¹³ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 97.

¹¹⁴ *Tamtéž*, s. 98.

¹¹⁵ Nicméně Uničovští proti vzniklé situaci protestovali a podali v roce 1629 žádost, aby bylo město opět začleněno mezi královská města. V roce 1633 tuto svou žádost doplnili o prosbu zpětného udělení svých starých svobod a privilegií – zejména co se práva várečného týče, práva mílového a mýtného. Císař žádosti vyhověl 31. března 1633 listinou, ve které potvrdil všechna dřívější práva města Uničova; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 707; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 98.

II., jenž tuto svou snahu prokázal již za svého vládnutí ve Štýrsku.¹¹⁶ V jeho úsilí ho podporovali jeho zpovědníci a rádci, především jezuita Vilém Lamormain. Ačkoliv ani jeden z teoretických konceptů provedení rekatolizace, které během dvacátých let vytvořili především kapucínský kvardián Valerián Magni, strahovský opat Kašpar z Questenberka a Jan Lohelius, nevstoupil oficiálně v platnost, právě posledně jmenovaný určil hlavní směr, jímž se v následujícím období postupovalo.¹¹⁷

Rekatolizační proces byl řízen ze strany panovníka, který organizoval a korigoval jeho průběh vydáváním řady dekretů a dalších právních nařízení, jež v Čechách od roku 1627 a na Moravě zastřešovala nová zemská ústava, Obnovené zřízení zemské.¹¹⁸ V markrabství moravském byla výchozí pozice pro realizaci rekatolizace příznivější než v Čechách. Zejména kardinál František z Dietrichštejna, jmenovaný roku 1621 zemským správcem, jednal jakožto nejvyšší osoba s mocí světskou a duchovní a zároveň se na svých panstvích již před rokem 1620 staral o rekatolizaci. Mimo to byly na Moravě fary obsazeny katolickými knězi více než v Čechách.¹¹⁹ Po první chaotické vlně vyháněné pastorů z far Buquoyovými vojáky při obsazování země, využil Dietrichštejn svých pravomocí a zahájil publikování protireformačních dekretů. Prvním z nich, který byl vydán na králův rozkaz 27. září 1622,

¹¹⁶ Více k tématu rekatolizace viz: Pavel BALCÁREK, *Kardinál František z Dietrichštejna 1570–1636. Gubernátor Moravy*, České Budějovice 2007; Alessandro CATALANO, *Zápas o svědomí. Kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu (1598–1667) a protireformace v Čechách*, Praha 2008; Eliška ČÁŇOVÁ, *Vývoj správy pražské diecéze v době násilné rekatolizace Čech (1620–1671)*, in: Sborník archivních prací 35, Praha 1985, s. 486–560; Ivana ČORNEJOVÁ (ed.), *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci. Sborník příspěvků z pracovního semináře konaného ve Vranově u Brna ve dnech 4.–5. června 2003*, Praha 2004; Ivana ČORNEJOVÁ – Hedvika KUCHAROVÁ – Kateřina VALENTOVÁ (ed.), *Locus pietatis et vitae. Sborník příspěvků z konference konané v Hejnicích ve dnech 13. – 15. září 2007*, Praha 2008; Jindřich FRANCEK (ed.), *Rekatolizace v českých zemích. Sborník příspěvků z konference konané 10. září 1993*, Jičín 1995; Jiří MIKULEC, *Rekatolizace šlechty v Čechách*, Praha 2005; TÝŽ, *Náboženský život a barokní zbožnost v českých zemích*, Praha 2013; Tomáš PARMA, *František kardinál z Dietrichštejna a jeho vztahy k římské kurii*, Brno 2011.

¹¹⁷ První plán tohoto typu vytvořil již roku 1620 pražský arcibiskup Jan Lohelius. Jeho návrh spočíval v převedení práva na obsazování far výhradně do rukou arcibiskupa a nedovolit k nim měštům a nekatolickým vrchnostem využívat patronátní práva. Královské statky mají být obsazovány výhradně katolickými duchovními a pražská univerzita a dosavadní nekatolická gymnázia by měla být předána do správy jezuitům. Další návrh pocházel z rukou spolupracovníka pražského arcibiskupa Harracha, Valeriána Magniho. Jeho návrh spočíval ve zřízení čtyř nových biskupství, navrhoval vybudovat semináře pro výchovu nových kněží, prosazoval dodržování všech dekretů vydaných na tridentském koncilu a restituci církevního majetku. Harrach doporučoval vypovědět nekatolíky ze země a jejich potrestání v případě, že by nařízení neuposlechli. Celý rekatolizační proces pak měl být prováděn zejména pražským arcibiskupem. Třetí plán vznikl v okruhu Kašpara z Questenberka, který prosazoval nejtvrďší postup v rámci rekatolizace nejtvrďší postup. Podle jeho názoru by neměli být zemi trpění žádní nekatolíci kněží, ani luteránští – ti byli v předchozích návrzích bráni na milost vzhledem ke spojenectví císaře se saským kurfiřtem Janem Saským. Dále má být požadováno důsledné zrušení Majestátu a odejmutí patronátní právo nad farami nekatolíkům. Znovu se opakuje požadavek na předání pražské univerzity do rukou Tovaryšstva Ježíšova; I. ČORNEJOVÁ, J. KAŠE, J. MIKULEC A V. VLNAS, *Velké dějiny země Koruny české VIII.*, s. 90–94.

¹¹⁸ *Tamtéž*, s. 95.

¹¹⁹ *Tamtéž*, s. 99; k problematice obsazenosti far více Eliška ČÁŇOVÁ, *K počtu far v Čechách v 17. a 18. století*, in: *Historická demografie* 18, 1994, s. 179–181.

byli ze země, vypovězeni novokřtění. Výnos byl zdůvodněn tím, že novokřtění odpírají dětem křest, nechtějí se podvolovat vrchnosti a neřídí se božími příkázáními. Proto dodává, že nejsou vítáni nejenom na Moravě, ale i v celém soustátí a všem čtyřem stavům nařizuje, aby je na svých panstvích netrpěli, a samotné novokřtění pod trestem smrti varuje v zemi zůstat. Ovšem ti, kteří by chtěli přestoupit na katolickou víru, jsou vítáni a mají být v tomto podporováni. K většímu vyhánění novokřtěnců ale v tomto roce, až na Dietrichštejnova panství v Hranicích a Drahouši, nedošlo. Provádění dekretů totiž naráželo na liknavost nebo odpor evangelických vrchností.¹²⁰

Ani v následujícím roce, vzhledem k vojenským starostem, nedocházelo ve zvýšené míře k obracení evangelíků na „pravou“ víru. Sám kardinál z Dietrichštejna mohl pobývat na Moravě díky svým státním povinnostem jen půl roku. Ve zprávě určené Ferdinandovi II. oznamoval, že sice někteří novokřtění zemi opustili, velké množství jich ale stále zůstává – pod záminkou přestupu na katolickou víru, ačkoliv k ní fakticky nepřecházejí. Navíc je na svých panstvích podporuje řada šlechticů. Tímto dopisem tak žádal krále o vydání dalšího patentu o vypovězení novokřtěnců, který skutečně Ferdinand ještě téhož roku v dubnu vydal. Dalším krokem pak bylo v roce 1625 vypovídání kazatelů Jednoty bratrské a dalších predikantů ze země, s čímž kardinálovi z Dietrichštejna pomáhali katoličtí šlechtici.¹²¹

Koncem roku 1624 už rekatolizační proces na Moravě začínal sílit. Byla zřízena rekatolizační komise, jejímiž členy byli jmenováni Jan Jakub Magni a olomoucký kanovník Jan Arnošt Platejs z Platenštejna. 8. prosince 1624 jim kardinál vydal instrukci, podle které měli postupovat při provádění protireformace na jednotlivých panstvích. Z jeho rozkazu také koncem ledna 1625 začali obesílat vrchnosti a jednotlivé obce patentem, jímž byli všichni predikanti v lhůtě čtrnácti dnů vypovídáni ze země, a byla jim pod trestem smrti zakázána jakákoliv církevní služba. Souběžně s úsilím o obsazování far katolickým kněžstvem¹²², o což sám dbal Ferdinand II., který dopisem ze 7. dubna 1625 Dietrichštejnovi připomínal, že kostely jsou stále zavřené a nekonají se bohoslužby,¹²³ probíhala restaurace řeholních řádů. Již v únoru 1621 byl vydán dekret o návratu brněnských a olomouckých jezuitů do jejich

¹²⁰ Zejména bratrské kněze se dlouho snažil na svých panstvích chránit Karel starší ze Žerotína, dokud se sám neodstěhoval ze země; J. VÁLKA, *Dějiny Moravy. Morava reformace, renesance a baroka*, s. 102.

¹²¹ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 127–130; K tomuto tématu také Josef HRDLIČKA, *Konfesijní politika šlechtických vrchností a šlechtická konfesionalizace v Čechách a na Moravě v 16. a 17. století*, in: ČČH 108, 2010, s. 406–442.

¹²² Vzhledem k nedostatku domácích kněží, působila v zemi řada kněží z Polska, Rakouska a Německa. Kardinál, který měl obsazování far ve správě dbát o to, aby byly nově usazeným farářům řádně vypláceny povinné desátky; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 181–186.

¹²³ Císař kardinála upozorňoval na stávající situaci a žádal ho, aby zjednal v této věci pořádek a příkazal vrchnostem, aby fary buď samy obsadily vhodnými knězi, nebo aby obsazování far obstaral sám; *Tamtéž*, s. 134.

kolejí a škol. Jezuité tak vedle vládních činitelů a jejich nařízení postupně pomáhali svou činností převádět lid do katolické církve.¹²⁴

Základním rekatolizačním patentem bylo nařízení, které bylo vydáno Ferdinandem II. 9. března 1628, ve kterém nařizuje všem příslušníkům vyšších stavů, aby se dali vyučovat v katolickém náboženství a do šesti měsíců k němu také přestoupili. Pokud by tak neučinili, mají se vystěhovat po uplynutí této doby ze země s tím, že se své statky mohou prodat v lhůtě šesti měsíců. Ta byla králem 2. září prodloužena o další půl rok. Kardinál z Dietrichštejna pak k březnovému patentu z roku 1629 připojil zákaz brát s sebou poddané. Mezitím ještě vydal 17. prosince 1628 další patent proti novokřtěncům, kteří se v zemi ještě stále vyskytovali, v němž přikazoval, aby byli do šesti týdnů vyhnáni ze země. V této hlavní vlně – do roku 1630, byla vydána většina rekatolizačních patentů a i zásahy proti nekatolíkům se od této doby postupně zmenšují, přísný kurs se však zachovával i nadále.¹²⁵

¹²⁴ J. VÁLKA, *Dějiny Moravy. Morava reformace, renesance a baroka*, s. 102.

¹²⁵ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 177–184.

3. Rekatolizace a Jihlava

Porážka stavovských vojsk na Bílé hoře znamenala naprostou změnu náboženské situace na Moravě. Povstání poskytlo záminku ke zrušení všech dosavadních dohod stavů s panovníkem, co se náboženských svobod týče. Dosavadní formy předbělohorské protireformace, spočívající na tlaku církve a její pastorační a organizační práci, doznaly radikální proměny. Protireformace se od této doby začala provádět zejména prostřednictvím císařských dekretů a skrze vojenský a administrativní nátlak. V čele tohoto procesu stál kardinál z Dietrichštejna jakožto olomoucký biskup, nejvýše postavená duchovní osoba na Moravě a zároveň nejvyšší světská osoba v postavení gubernátora. Dietrichštejn koncentroval ve svých rukách státní i církevní moc, což představovalo mnohem výhodnější pozici oproti situaci v Čechách, kde byly tyto síly rozděleny: státní moc zastupoval místodržící Karel z Lichtenštejna, církevní moc pražský arcibiskup Arnošt Vojtěch z Harrachu.¹²⁶

3.1. Změny v duchovní a městské správě

Nová koncepce rekatolizace stanovená jakožto proces probíhající ve směru obnovení duchovní správy země byla podpořena i po stránce administrativní – úřady měly být od této doby obsazovány pouze věrnými katolíky a zejména správa královských měst byla svěřena pod dohled kardinála z Dietrichštejna. V těchto obrysech probíhal rekatolizační proces i v Jihlavě.

Současně postupně probíhaly změny i v rámci správy města. V čele rekatolizačního procesu zde stáli kardinálem povolání komisaři Václav Morkovský ze Zástřizl a Jan Jiří Humpolenský z Rybenska. Prvním bodem bylo přesvědčit stávající městskou radu, aby přísahala věrnost králi, což se záhy stalo a následně byl dosazen nový královský rychtář, Jan Haidler.¹²⁷ 2. dubna 1621 byla posléze stará městská rada z nařízení kardinála Dietrichštejna odvolána, aby uvolnila místo katolickým konšelům. Přesto tato změna neproběhla tak rychle, jak by si možná kardinál představoval.¹²⁸ Oproti Brnu a Olomouci, které změny ve složení rad

¹²⁶ J. VÁLKA, *Dějiny Moravy II. Morava reformace, renesance a baroka*, s. 102.

¹²⁷ O Janu Haidlerovi uvádí František Matějka informaci, že se svou horlivostí velmi osvědčil v rekatolizačním procesu – již 6. září 1623 prý vypudil všechny predikanty ze sedmi vsí panství města Jihlavy. Jednalo se o vesnice Ždírec, Štoky, Vyskytná, Stonařov, Vilanec, Rančířov a Kostelec; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 274; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 96.

¹²⁸ Ačkoliv byla městská rada jmenovaná roku 1620, úřadovala pouze 27 týdnů – tedy zhruba do konce března 1621. Pro srovnání v této době, jak již bylo výše zmíněno, probíhalo v Čechách řízení s tamními povstalci; SOkA Jihlava, Drobné písemné pozůstalosti Jihlava, Letscherové, *Letscherova kronika*, fol. 37v.

provedly už v roce 1621, v Jihlavě a Znojmě se stále mezi konšely objevovali luteráni.¹²⁹ Situace se z katolického pohledu zlepšila až po každoročním obnovení rady, kdy počet katolických konšelů vzrostl, nicméně zcela katolickou radu se podařilo jmenovat až 15. července 1624.¹³⁰

Hlavní viníky odporu, mezi které patřili již zmiňovaní tři jihlavští měšťané Martin Leupold z Löwenthalu, Jan Hynek z Velínova a Jiří Menšík, začali vyšetřovat komisaři v Brně, kam byli převezeni jako ostatní rebelové „první třídy“ a kde čekali na vynesení rozsudků. Martina Leupolda čekalo za jeho účast v moravském zemském direktoriu stětí a bývalému direktorovi Janu Hynkovi měla být za jeho činnost v direktoriu moravských stavů useknuta hlava i ruka. Tyto tresty jim ale byly, podobně jako ostatním odsouzeným, po čase zmírněny, a tak oba zmíněné čekali pouze vězení a zároveň si mohli zbytek trestu odpykat v Jihlavě. Oba byli vsazeni do vězení, a sice Martin Leupold na dva měsíce a Jan Hynek z Velínova byl omilostněn s tím, že propadá polovina jeho majetku králi a na další rozhodnutí o jeho osudu má vyčkat právě v jihlavském vězení. Jan Hynek z Velínova ale bohužel zemřel již na počátku října 1623, a Martin Leupold podlehl hned v příštím roce na mor.¹³¹ Oba dva měšťané byli zároveň postihnuti ztrátou celého majetku.¹³² Proměna jihlavských správních elit v první polovině dvacátých let byla symbolizována právě odchodem starých zástupců města, mezi něž patřili oba právě zmiňovaní měšťané a nástupem nových jako byl Jan Haidler z Bukové.¹³³

Změny v duchovní správě města Jihlavu dostihly již v březnu 1621, kdy se vrátil katolický administrátor fary u sv. Jakuba Většího Erhard Leiss, který převzal kostel, faru i s příslušnými důchody.¹³⁴ Veřejné předání správy farního kostela se ale vzhledem k napjaté

¹²⁹ Z městské sbírky uložené v SOkA Jihlava je tato změna patrná. Dříve často vyskytující se jména radních chybějí, objevují se naopak zcela nová. Mezi „staré tváře“ by se podle Letscherovy kroniky dali řadit Paulus Tauber (ve funkci radního v roce 1616 a 1619) a Johannes Jacobi, který zastával funkci radního v letech 1617 a 1620. Ostatní měšťané jsou v městské radě zaznamenáni poprvé. Jedná se o tato jména: Johannes Schkalka, Tobias Kauffmann, Johannes Prantheil, Lucas Gleichner, Johannes Krehsel, Martinus Scholer, Samuel Wagner, Augustinus Lohmeier, Michael Balthazar, Julianus Zaittinger; SOkA Jihlava, Drobné písemné pozůstalosti Jihlava, Letscherové, *Letscherova kronika*, fol. 35v, 36r, 37r, 37v; SOkA Jihlava, Městská správa do roku 1848, inv. č. 13, *Městská kniha XII. radní (1609–1737)*, pag. 45r.

¹³⁰ Do rady složené po dlouhé době pouze z katolíků patřili: Paul Hersch, Wenzel Schecher, Tobias Kaufmann, Paul Steidl, Johann Schestak, Ambros Fetauer, Martin Ziulak, Tobias Ressler, Mathes Neumann, Paul Schmidt, Balthasar Breitnickl a Elias Ditrich; Ch. *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 276.

¹³¹ F. HOFFMANN, *Listy a obrazy*, s. 147; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 279–280 a 338. Viz také níže mé pojednání o hmotném zajištění koleje.

¹³² T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 100. Naopak v *Jihlavě* se uvádí, že „Oproti odsouzeným z řad vyšší či nižší šlechty jim byl také ponechán celý majetek (Leupold) či alespoň jeho polovina“, což je trochu nepřesné – vzhledem k faktu, že Leupoldovi byl minimálně zkonfiskován dům, využitý na stavbu jezuitské koleje; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 338.

¹³³ *Tamtéž*, s. 339.

¹³⁴ Město, které ale bylo stále evangelické, vyslalo ještě v říjnu 1622 k císaři dvanáctičlennou deputaci, která u něj měla vyprositi svobodné vykonávání bohoslužeb podle augšpurského vyznání alespoň v kostelech na

situaci konalo až počátkem října 1622. Vzhledem k přetrvávajícímu nepřátelství ze strany některých měšťanů asistovalo celé akci, kterou řídil kanovník Jan Arnošt Platejs z Platenštejna, císařské vojsko. Zároveň bylo tentýž den jihlavským luteránským měšťanům odebráno patronátní právo nad tímto kostelem, špitálem a školou a předáno do rukou opata strahovského kláštera, premonstráta kláštera Kašpara Questenberka, který v Jihlavě působil v letech 1604–1605 jako kaplan a nyní se stal výraznou oporou probíhající rekatolizace. Jihlavanům bylo zakázáno vykonávat luteránské obřady ve městě a docházet na ně do jiných nekatolických kostelů mimo město. Nicméně kardinál strahovskému opatovi v dopise ze 4. listopadu 1622 píše, že si má při svém poslání v Jihlavě počínat mírně a především, aby se snažil měšťany získat k přestupu ke katolické víře.¹³⁵

I přes toto nabádání se město nevyhnulo konfliktu. K zákazu návštěv nekatolických kostelů vně Jihlavy se váže událost z 24. června 1624, kdy se ve stále více se pokatoličtující Jihlavě dohodl katolický farář Jan Kirsch s rychtářem Heidlerem¹³⁶ o uzamčení městských bran až do šesté hodiny ranní. Jihlavští měšťané totiž již delší dobu docházeli na bohoslužby do nedaleké Třeště, což se ale už vzhledem k výše zmíněnému nařízení kardinála Dietrichštejna nelíbilo katolickému knězi Kirschovi. I přes dohodu mezi ním a rychtářem Heidlerem se ale jihlavským luteránům podařilo dostat z města, protože shodou okolností ve městě pobýval příslušník císařské armády, rytmistr, svobodný pán von Rothenhan, který byl také luterán a chtěl spolu s několika důstojníky a příslušníky ze své jezdecké posádky i velkým počtem měšťanů rovněž navštívit nedělní bohoslužbu – v literatuře se uvádí počet od 350 do 545 osob.¹³⁷ Farář Kirsch se nicméně dozvěděl o tom, že byly nekatolíkům vydány klíče od městské brány a ve svém kázání pak vyzval zbylé vojáky, aby „vyšli ven, lidi vysvlékli a obrali, mrskali je metlami až do města (...). Tohoto rozkazu uposlechli pobídnutí rejtaři, vyšli těmito lidem naproti, svlékli je, obrali a jednali s nimi nelidsky. Honili je po polích kolem dokola, poněvadž jim nikdo nemohl a nesměl pomoci, až do pozdní noci.“¹³⁸

Jak je z této ukázky patrné, v roce 1624 v Jihlavě už protestantští kazatelé nebyli aktivní vůbec nebo již nebyli přítomni – z města měli odejít již na začátku října roku 1622. Na panovnické opatření reagovali dva protestantští kazatelé, kteří odešli do Drážďan. Přes

předměstí. Jejich žádost byla zamítnuta a dotčené kostely byly roku 1623 zabrány; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 96.

¹³⁵ *Tamtéž*, s. 74.

¹³⁶ Jan Rudolf Heidler z Bukové byl jihlavský měšťan, který patřil k mladým konvertitům, kteří rychle přestoupili na katolickou víru a dali se do služeb bělohorských vítězů; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 339.

¹³⁷ Dne 17. června 1624 se do Třeště vydalo 434 luteránů, o den později 545 osob, 19. června 434 osob, 30. června 354, 21. června 420, 22. června 356 a 23. června přes 400; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 276; F. HOFFMANN, *Listy a obrazy*, s. 161.

¹³⁸ Překlad podle: R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 340.

příchod katolických kněží do města zde ještě v této době zůstával český kazatel Hloušek.¹³⁹ Mimo to se od roku 1623 rovněž nesměly pořádat ani luteránské velikonoční slavnosti, ani tradiční průvody při pohřbech luteránských měšťanů a od 30. října téhož roku ukončilo svou činnost i latinské gymnázium. Z města následně odešli jak rektor gymnázia, magistr Jan Eberhart a jeho kolegové, tak 10. listopadu 1623 i všichni ostatní němečtí mistři. Podle společného nařízení královského rychtáře Heidlerera a Kašpara ze Questenberku z 29. února 1624 byly pod vedením, v této době zatím budoucích městských radních, Tobiaše Kaufmanna a Paula Seidla, prohledány všechny domy a kanceláře. Vyhledané knihy,¹⁴⁰ které odporovaly katolické víře pak měli nekatoličtí měšťané odevzdat na faru.¹⁴¹ O tom, že rekatolizační proces postupoval pomalu, ale s jistými výsledky, svědčí zpráva o katolickém svátku Božího těla z roku 1624, kdy se procesí již účastní cechy i se svými prapory.¹⁴²

3.1.1. Konfiskace a hospodářské problémy Jihlavy ve 20. letech 17. století

Městu byly v rámci pobělohorských konfiskací odňaty všechny statky ležící v Čechách. Jednalo se o vesnice Eberharčice, Buková a Staré Hory s lesy, potoky a veškerým příslušenstvím, dále majetek, který město koupilo roku 1536 od Jana staršího Trčky z Lípy a sice: tvrz a ves Střítež s poplužním dvorem, pivovarem a mlýnem s pilou, vesnice Ždírec, Dobronín, Zvonějov, Debešov a Heroltice. Zkonfiskovány byly rovněž statky, které město odkoupilo od Viléma a Kryštofa Jaroslava Trčky z Lípy, mezi které patřilo městečko Štoky a Vyskytná, vsi Petrovice, Tloukov, Hlavkov, Rounek, Jiřín, Ježená, Dvorce, Nové Dvory a Smrčnou, roční plat ze vsi Eberharčice, šipnovský dvůr a dva dvory v Platavé i s příslušenstvím. Dále se jednalo o ves Hladov s dvorem Hubenov s příslušenstvím, jenž Jihlava koupila roku 1590 od Albrechta Měděnce z Ratibořic.¹⁴³

Vydání generálního pardonu dne 19. listopadu 1622 bylo pro měšťany na jednu stranu do jisté míry uklidněním, že se jich další případné tresty nebudou již týkat na životech, na

¹³⁹ F. HOFFMANN, *Listy a obrazy*, s. 161.

¹⁴⁰ Na toto nařízení navázal další rozkaz kardinála z Dietrichštejna ukládající všem obyvatelům města a předměstí donést všechny knihy; Ch. *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 278; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 340.

¹⁴¹ Podle F. HOFFMANNY by se některé z těchto knih dodnes měly nacházet ve strahovské knihovně; F. HOFFMANN, *Listy a obrazy*, s. 161. Nicméně tuto informaci jsem zatím neprověřovala.

¹⁴² Podobná událost se stala i v Kutné Hoře. 13. prosince 1622 do města vstoupilo na rozkaz Karla I. z Lichtenštejna vojsko a před vánočními svátky sem sám místodržící osobně zavítal v doprovodu kněze, kterého zde dosadil. Jeho uvedení do funkce byli přítomní vojáci s praporcí a slavnostním bubnováním a střelením z ručnic. Zároveň byly slavnostně vysvěceny kostely; Mikuláš DAČICKÝ Z HESLOVA, *Paměti*, Praha 1996, s. 278; *Tamtéž*, s. 161.

¹⁴³ Tomáš Václav Bílek bohužel neuvádí data kupních smluv; Tomáš V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618*, Praha 1882, s. 1098–1099.

stranu druhou se ale na ně vztahovaly tresty majetkové.¹⁴⁴ V této souvislosti se jihlavští měšťané dozvěděli, že by se jich měla dotknout pokuta za jejich účast v povstání. Proto 24. dubna 1623 vyslala městská rada prosbu k nejvyššímu kancléři Království českého Zdeňku Popelovi z Lobkovic, aby se za měšťany přimluvil u císaře a pokutu Jihlavským prominul. Žádosti ovšem vyhověno nebylo a pokuta se dotkla dvaatřiceti měšťanů, kteří za svou účast na rebelii zaplatili dohromady 39 030 kop zlatých.¹⁴⁵ Další vlna konfiskací dopadla na město po stěhování nekatolíků z Jihlavy, kdy byl majetek exulantů zajištěn a použit jednak na úhradu dluhů města, tak zároveň i pro základy fundace jezuitské koleje.¹⁴⁶

Kromě těchto problémů se město muselo vypořádat s dalšími finančními požadavky císaře, a to v souvislosti s jeho potřebou hradit válečné výdaje. Ferdinand II. chtěl za této situace postihnout město. Naopak kardinál z Dietrichštejna císaře upozorňoval, že již nyní se královská města nacházejí v tíživé finanční situaci a další nároky by je mohly zcela zruinovat.¹⁴⁷ Hospodářské problémy začaly město ohrožovat už během povstání, kdy se kvůli nákladům na vydržování stavovského vojska zadlužilo a po Bílé hoře výdaje města ještě narostly. Poté, co měšťané složili hold císařovu zástupci Rudolfu z Tiefenbachu, mu na hotovosti zaplatili 7.246 zlatých, generálu Karlu Bonaventurovi Buquoyovi 5.000 a císařským důstojníkům 8.557 zlatých. Oproti dalším vydáním se ale prozatím jednalo o zanedbatelné částky. Dalším zásahem do městských financí pak byla půjčka králi ve výši 90.000 zlatých, z čehož bylo 15.000 odvedeno v sukně, kterou město odvedlo v dubnu 1621.¹⁴⁸ Už v této době, konkrétně v letech 1620–1621, činily vojenské výdaje Jihlavy na 177.000 zlatých a na jejich krytí si město muselo vypůjčit dalších 20.000 zlatých. Dvorská komora si začala pomalu uvědomovat náročnost svých požadavků, a tak Ferdinand II. prohlásil dekretem z 28.

¹⁴⁴ Datum 19. listopadu uvádí ve své práci František MATĚJEK, naopak František HRUBÝ a s ním i Tomáš KNOZ vycházejí z data 9. listopadu 1622; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 212–214.

¹⁴⁵ Zároveň s touto žádostí nabídl královský rychtář Haidler císaři půjčku, podle F. Matějka ve výši 50.000 zlatých (T.V. Bílek uvádí částku 93.333 zlatých) s tím, aby mu byly do zástavy dány veškeré vsi, které byly konfiskovány městu jako takovému. Císař s touto nabídkou souhlasil, rada jí 10. října 1623 potvrdila a hned na to připsala Haidlerovi devět vsí i se všemi důchody a robotami do té doby, než mu bude zástavní částka se šestiprocentním úrokem městem splacena. Tímto způsobem získal jednak panství Štoky, jež dříve patřilo do majetku města a za účast v povstání mu bylo zkonfiskováno, ale také vesnice Střítež, Petrovice, Smrčnou, Ždírec, Hybrálec a Eberharčice se zámkem, pivovarem, mlýny, poplužními dvory a pilou ve Stříteži se vším jejím příslušenstvím. Nadto město, které bylo i nadále ve finanční tísní prodalo Heidlerovi vesnice Dobronín a Nové Dvory; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, 96–97; T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618*, s. 1099.

¹⁴⁶ Měšťané byli pokutováni každý v rozmezí 50 až 3.000 kopami; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 267–280; František HRUBÝ, *Moravské korespondence a akta z let 1620–1636 I*, Brno 1934, s. 324–325. Viz níže.

¹⁴⁷ Jednalo se zejména o požadavek Lva Berky z Dubé z podzimu 1623, jenž zastupoval kardinála v době jeho nepřítomnosti v úřadu zemského správce Moravy, aby královská města urychleně půjčila císaři částku ve výši 250.000 zlatých, vzhledem k další aktivitě Bethlénových vojsk; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 124.

¹⁴⁸ Ve srovnání mnohem větší Olomouc poskytla císaři půjčku znatelně nižší a to ve výši 60.000 zlatých; MZA Brno, A 3 Stavovské rukopisy, inv. č. 4, fol. 44r.

ledna 1623 všechny dluhy učiněné královskými městy během povstání za neplatné. Měšťanů se ale v následujícím roce přesto dotkl návrh, který v Čechách uplatnil Karel z Lichtenštejna, aby veškeré další dluhy platili v rámci pokut přímo provinilí měšťané. Jak uvádí František Matějka, jihlavští měšťané podle tohoto nařízení zaplatili celkem 150.000 kop zlatých.¹⁴⁹

Ačkoliv již bylo stavovské povstání potlačeno, vojenské operace nadále pokračovaly. I když Jihlava nebyla po většinu času trvání třicetileté války ohrožena přímo vojensky, zatěžovaly ji zejména finanční nároky císařského vojska – kromě placení kontribucí zvláště nucená vydání peněžní hotovosti. Pověst o bohatém soukenickém městě však již byla minulostí – vzhledem k výpůjčkám jak od moravských stavů během povstání, tak i následující půjčky Ferdinandovi II. po jeho potlačení. I přes upadající platební schopnost města se na něj obraceli nejruznější žadatelé.¹⁵⁰ Kromě krále doplňovali řady žadatelů o finanční hotovost čeští a moravští šlechtici, duchovní osoby a instituce či císařští důstojníci. V říjnu 1623 pohrozil městu nejvyšší zemský sudí Lev Burian Berka z Dubé, že pokud mu neodvede částku 70.000 tolarů, zůstanou v kraji přes celou zimu vojáci.

Vlivem kardinálova naléhání vydal král Ferdinand II. 19. prosince 1624 generální pardon pro královská města. Upouštěl v něm od dalšího majetkového trestání vzhledem k tomu, že „byla neustálým pohybem vojska tak poničena a také na jednotlivých svých obyvatelích natolik potrestána, že nebyla už schopna více snést.“ Jejich finanční situace se ale i přes toto Ferdinandovo gesto nezlepšovala. Proto hned v dalším roce, 18. června 1625 mu adresovala společnou suppliku, ve které krále prosila, aby byla osvobozena od vojenských posádek a všech daní, ale zejména, aby je ochránil před věřiteli. Ferdinand jim vyhověl a vyzval kardinála z Dietrichštejna, aby dohodl schůzku s představiteli měst a věřiteli, na které by byl dohodnut způsob splácení jejich dluhů. Co se týče Jihlavy, její dluhy, způsobené zejména vydržováním vojska, v této době sahaly do výše 722.910 zlatých¹⁵¹, což bylo nejvíce ze všech královských měst. Komise řešící finanční stav královských měst sice Jihlavě snížila dluh, ale stále zbývalo zaplatit 674.905 zlatých. V konečném součtu byl dluh ponížen pouze o necelých 7 %.¹⁵²

¹⁴⁹ F. MATĚJEK, *Morava za stavovského povstání*, s. 124.

¹⁵⁰ Problémy s hotovostí naznačuje situace z října 1623, kdy městu pohrozil nejvyšší zemský sudí Lev Burian Berka z Dubé, že pokud mu neodvede částku 70 000 tolarů, zůstanou v kraji přes celou zimu vojáci; R. PISOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 344.

¹⁵¹ Podle pramenů – soupisu dluhů města reasumační komisí – vychází ale tato částka na 4.085.826 kop moravských zlatých; SOkA, Městská správa do roku 1848, Úřední knihy a rukopisy, inv.č. 88, fol. 53.

¹⁵² Dlužné částky ostatních měst jsou uváděny v těchto výších: Brno dlužilo 700.000 zlatých, Olomouc 425.406 zlatých, Znojmo 241.274 zlatých a Uherské Hradiště 42.592 zlatých. Podle Františka Matějky se městům podařilo dluhy splatit až v šedesátých letech 18. století – tedy více jako po 140 letech. což se odrazilo na jejich

3.2. Založení jezuitské koleje v Jihlavě

Založení jihlavské jezuitské koleje spadá do období počínající obnovy katolického náboženství v českých zemích po Bílé hoře. Vzhledem k zapojení Jihlavy do rebelie, přiklonění se jejích obyvatelů k protestantismu a zároveň k tomu, že patřila vedle Brna, Olomouce a Znojma do čtveřice předních raněnovověkých moravských měst, věnoval císař a král Ferdinand II. i jeho dvůr zdejší katolické obnově velkou pozornost. Vlna zakládání řádových domů ve dvacátých letech 17. století tedy neminula ani Jihlavu.¹⁵³ Co se týče jezuitských kolejí, v této době se na Moravě nacházely pouze dvě – v Brně a Olomouci, které byly založeny na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 16. století. Vlivem rekatolizačního procesu pak na Moravě přibylo dalších pět. Kromě jihlavské koleje, založené roku 1624, se jednalo ještě o koleje ve Znojmě (1624), v Kroměříži (1634), v Uherském Hradišti (1644) a v Telči (1661). Do roku 1624 byla tedy nejbližší řádovou kolejí ta jindřichohradecká.¹⁵⁴

V Jihlavě se první jezuité objevili již v roce 1618, kdy doprovázeli kardinála z Dietrichštejna na cestě do Prahy a městská rada jim umožnila kázat na Horním náměstí, což skutečně proběhlo, ale bez větší odezvy mezi měšťany. Lepší podmínky pro působení jezuitských bratří přinesla následující léta. Ačkoliv oficiálně ke zřízení koleje vyzval kardinála z Dietrichštejna císař 11. ledna 1621,¹⁵⁵ o realizaci jejího založení se začalo uvažovat až v roce 1623. Příštího roku v květnu adresoval císař kardinálovi dva listy, v nichž mu přiznal právo použít k zajištění fundace řádové koleje konfiskované domy ve městě a statky v jeho okolí. O měsíc později 15. června 1624¹⁵⁶ pak Ferdinand II. potvrdil zřízení jezuitské koleje v Jihlavě dopisem královskému rychtáři Janu Heidlerovi z Bukové. V listě je rovněž zdůvodněn příchod a účel působení jezuitů ve městě: „*Za tím účelem má býti dávno*

schopnosti být vážným činitelem v hospodářském a politickém dění na Moravě; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 125 a s. 156.

¹⁵³ Kromě jezuitské koleje zde v průběhu dvacátých let 17. století vznikl i řádový dům kapucínů, který r. 1630 založil František svobodný pán z Magni; T. V. BÍLEK, *Statky a jmění kollejí jezuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v království Českém od císaře Josefa II. zrušených*, Praha 1893, s. 338; D. FOLTÝN, *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*, s. 356.

¹⁵⁴ Viz též Dušan FOLTÝN, *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*, Praha 2005; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 342.

¹⁵⁵ František SNOPEK, *Disarmace města Jihlavy roku 1621*, in: ČMM 33, Brno 1909, s. 274.

¹⁵⁶ Datum poloviny června uvádí R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 34, uvedeno je i v MZA Brno, fond E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF Založení koleje a potvrzování privilegií, inv. č. 2, fol. 2r. se jedná o 15. červen 1624, kdežto Jan Miller uvádí ve své Historii datum 15. července 1624; Národní knihovna Praha, XXIII.C.104/1 (XXIII.C.104a), Ioannes MILLER, *Historia provincie Bohemiae Societatis Iesu ab anno 1555 usque ad annum 1723. Prolegomena, liber I., II., III., pag. 485; http://www.manuscriptorium.com/apps/main/index.php?request=show_tei_digidoc&virtnum=4&client=&dd_list_page_pag=483; náhled 29. června 2012, 0:21.*

*porušená úcta k Bohu obnovena a na příště utvrzena, mládež již od útlého mládí v jejich školách zbožně a katolicky ve svobodných uměních a slušných mravech vzdělávána.*¹⁵⁷

Ačkoliv bylo tedy v tomto roce rozhodnuto o příchodu otců Tovaryšstva Ježíšova, vzhledem k morové epidemii byli do města uvedeni až 29. srpna 1625.¹⁵⁸ V tento den byl rovněž poté, co Ferdinand II. naléhal na Františka z Dietrichštejna zapsán do městských knih převod domů, na jejichž místě byla později vybudována jezuitská kolej.¹⁵⁹ Ještě předtím než byli jezuité uvedeni do města, působili dva z nich – Blasius Stanin a Jan Odstrčil na knínickém panství, jež bylo zanedlouho poté přiděleno právě jezuitům.¹⁶⁰ Původně ovšem kardinál z Dietrichštejna počítal s úplně jiným řešením. Plánoval Tovaryšstvo Ježíšovo uvést do opuštěného kláštera dominikánů,¹⁶¹ který s jezuitskou kolejí dodnes sousedí. Zároveň se obě tyto instituce nacházely v těsné blízkosti kardinálových domů na náměstí.¹⁶² Vzhledem k návratu dominikánů do Jihlavy se ale Dietrichštejn této varianty musel vzdát a společně odsud s Janem Heidlerem vyzval městskou radu, aby ke stavbě jezuitské koleje vyčlenila blok měšťanských domů na severovýchodní straně jihlavského náměstí.¹⁶³

¹⁵⁷ Citováno podle překladu Bohumila SIMONIDESE, *Založení jezuitské koleje v Jihlavě v r. 1626*, in: Od Horácka k Poddyjí 4, Jihlava 1927, s. 4.

¹⁵⁸ Morová rána prý usmrtila až na 9000 lidí; *Tamtéž*, s. 4.

¹⁵⁹ SOKA Jihlava, Městská správa do roku 1848, inv. č. 13, *Městská kniha XII. radní (1609–1737)*, fol. 138r.

¹⁶⁰ Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 282.

¹⁶¹ O působení dominikánů v Jihlavě viz Tomáš ČERNUŠÁK a Tomáš SEDLÁK (ed.), *Dominikáni v Jihlavě v proměnách staletí*, Jihlava 2012.

¹⁶² Jednalo o domy měšťanů Jana Schindela, Pavla Schönwicze a Jiřího Engela; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 380. V rejstříku městské sbírky z roku 1616 se však takováto jména neuvádějí ani pro první městskou čtvrt', kde se zmíněné domy měly nacházet, ani ve zbylých třech čtvrtích. Rejstřík z tohoto roku je časově nejbližším možným zachovalým rejstříkem vzhledem k popisovanému období; SOKA Jihlava, Městská správa do roku 1848, Rejstřík městské sbírky, inv. č. 60.

¹⁶³ Majetku dominikánů se roku 1604 ujala městská rada a členové řádu byli nuceni odejít. K jejich návratu došlo roku 1625, kdy jim byla zpět do užívání předána klášterní budova i s majetkem; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 340–342.

3.2.1. Domy pro kolej

Zajímavé je, že v souvislosti s těmito jednáními došlo k sestavení dvou soupisů domů určených pro jihlavskou jezuitskou kolej, které ale nejsou zcela totožné, ba právě naopak. První nese datum 26. června 1625. Jeho první část čítá odhad devíti konfiskovaných domů „*nachfolgende confisциerte Haußer*“ v celkové částce 19.400 zlatých. Druhá část obsahuje seznam 12 domů v sumě 12.600 zlatých, které nebyly ani tak konfiskovány, ale spíše vyklizeny a vyměněny pro jezuity za jiné, vhodnější: „*Haußer sonicht Confisциert, sondern den Herren Patern Jesuiten eingeraumnet und verwechslet werden sollen*“.¹⁶⁴ Jednalo se tedy o 21 domů, v několika případech i s příslušenstvím, jako byly zahrady, sýpka či sladovna, v celkové hodnotě 32.000 zlatých. Oproti tomu druhý seznam, uvedený též v městské sbírce uvádí domů 23. Rovněž i v tomto záznamu je uvedeno, že tento blok domů vyhrazených jezuitské koleji pochází částí z císařského fisku a částí z výměny. Konkrétní přesuny, nebo resp. průběh výměny domů se ale bohužel nepodařilo v pramenech vypátrat - městské knihy tyto pohyby majetku nezaznamenaly. Podařilo se mi najít, že pouze domy sedmi měšťanů (viz níže uvedená tabulka)¹⁶⁵ se shodně nacházejí na obou dvou seznamech. V prvním seznamu z června 1625 jsou ale uvedeny v části domů připravených k výměně. Zvláštní je to, že ani jeden z domů z červnového seznamu, které jsou označeny jako zkonfiskované, se na finálním soupise nevyskytují. Tedy předpoklad, že domy pro kolej byly zabráný „en bloc“, nelze brát zcela automaticky. Náznak určitých směn domů lze předpokládat z umístění domů v jednotlivých městských čtvrtích podle rejstříku městské sbírky. Zatímco v prvně sestaveném seznamu se zde ve větší míře než ve druhém seznamu nacházejí domy z druhé, třetí i čtvrté městské čtvrti – tedy zcela mimo plánované umístění jezuitské koleje, v druhém seznamu se převažují domy I. čtvrti (viz níže přiložená tabulka).¹⁶⁶

Vzhledem k vyhlášenému dekretu kardinála Dietrichštejna z 22. března 1625, podle kterého mají do svatodušních svátků všichni nekatoličtí obyvatelé měst přestoupit ke katolickému vyznání nebo opustit zemi a který rovněž nařizuje případným exulantům

¹⁶⁴ MZA Brno, fond E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF Založení koleje a potvrzování privilegií, inv. č. 21, fol. 2r–3r.

¹⁶⁵ Jednalo se o domy Andrease Stucze, Paula Haidlera, Hanse a Andrease Sigela, Thomase Ruckenzauna, Jacoba Knoppera a Jacoba Andrease; MZA Brno, fond E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF, inv. č. 21, fol. 1r.–3r.

¹⁶⁶ Z prvního seznamu se podařilo dohledat všechny konkrétně jmenované domy (až na dům Andrease Stucze, dům lazebnice a tři blíže nejmenovaných domů), z čehož se sice většina z nich nachází v první městské čtvrti, kde i později vznikla jezuitská kolej, ale čtyři z nich pocházejí z odlišných čtvrtí (tři domy ve čtvrté a jeden dokonce ve třetí čtvrti, která se jmenovanou lokalitou ani zdaleka nesousedí). V případě druhého seznamu je již situace trochu odlišná. Až na pět uvedených měšťanů, jejichž jména se v městské sbírce neuvádějí, se všechny domy nacházejí v první městské čtvrti; SOKA Jihlava, Městská správa do roku 1848, Rejstřík městské sbírky do roku 1848, inv. č. 60.

přenechat královské komoře čtvrtinu svého majetku,¹⁶⁷ lze brát v úvahu změnu majitele v důsledku odchodu do exilu¹⁶⁸ předchozího vlastníka během této krátké doby.¹⁶⁹ V takovém případě by je nejspíše dotčení měšťané od královské komory odkoupili, ale ani tyto majetkové změny nejsou v městských sbírkách uvedeny. Otázkou by zároveň zůstalo, proč by si takové domy, které byly určeny k zajištění fundace jezuitské koleje, kupovali, když by jim byly vzápětí odebrány - i když lze samozřejmě brát v potaz jejich rozhodnutí, kterým by jezuitské koleji takto svůj nabytý majetek věnovali. Nelze také vyloučit to, že se jmenovaným v prvním seznamu podařilo zabránit jejich domů prosbami vyhnout a konfiskace tak postihly štěstím méně obdařené měšťany. Bez pramenů, zejména zápisů v městských knihách, které by tento problém osvětlily nebo by alespoň jednu z těchto tezí podpořily, se ale bohužel pohybujeme v rovině spekulací.

¹⁶⁷ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 343.

¹⁶⁸ Podle Ch. d'ELVERTA většina exulantů z Jihlavy mířila do Uherska. Při volbě místa exilu se exulanti posléze začali řídit podle svého vyznání. Členové jednoty bratrské se stěhovali většinou do Polska, Braniborska nebo do zmíněných Uher. Naopak luteráni mířili nejvíce do Saska; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 280; K tématu exulantů především Lenka BOBKOVÁ, *Exulanti z Prahy a severozápadních Čech v Pirně v letech 1621–1639*, Praha 1999; TÁŽ, *Böhmische Exulanten in Sachsen während des Dreißigjährigen Krieges am Beispiel der Stadt Pirna*, in: *Früneuzeit-Info* 10, Wien 1999, s. 21–30; Radek FUKALA, *Karel, Jiří a Jan Bruntálští z Vrbna a jejich životní osudy v pobělohorské emigraci*, in: *Víra nebo vlast? Exil v českých dějinách raného novověku*, ed. Michaela HRUBÁ, Ústí nad Labem 2001, s. 238–247; Ferdinand HREJSA, *Čeští exulanti od 16. století, zvláště na Žitavsku*, in: *Žitavsko v českých dějinách*, Praha 1947, s. 100–169; M. HRUBÁ (ed.) *Víra nebo vlast? Exil v českých dějinách raného novověku*, Ústí nad Labem 2001; Edita ŠTĚŘÍKOVÁ, *Zelov. Česká exulantská obec v Polsku*, Praha 2002.

¹⁶⁹ Bohužel se v literatuře ani pramenech nikde nenachází zmínka o konkrétních jménech exulantů, kromě několika jmen v Bergmanově drážďanské sbírce, viz následující tabulka.

Tabulka č. 2 - Soupis domů darovaných koleji z 26. června 1625¹⁷⁰

Jméno	V městské radě ¹⁷¹	Soudcem ¹⁷²	Čtvrť	Stav domu
Mathes Kappel			1	zkonfiskovaný dům
Girzik Pawle	1599, 1600, 1606, 1609–1610, 1613, 1616, 1619	1621	4	zkonfiskovaný dům
Jacob Fessel	1599, 1607–1608, 1618	1616, 1617	1	zkonfiskovaný dům
Lucas Leupoldt	1596, 1599, 1603– 1605 ¹⁷³ , 1611, 1617, 1620	1618	3	zkonfiskovaný dům
Hanus Neumayer	1611, 1617, 1620		1	zkonfiskovaný dům
Zacharius Göschel ¹⁷⁴	1606, 1609–1610, 1613, 1616, 1619		1	zkonfiskovaný dům
Daniel Freisichselbst	1607–1608, 1612, 1618, 1621		4	zkonfiskovaný dům
Christian Nagel			4	zkonfiskovaný dům
Martin Leupoldt			1	zkonfiskovaný dům ¹⁷⁵
Paul Haidler	1573, 1588, 1590, 1593, 1596	1587	1	vyklizený a vyměněný dům
Andreas Stucz				vyklizený a vyměněný dům
Hans Sigel			1	vyklizený a vyměněný dům

¹⁷⁰ Jmenný seznam pochází z MZA Brno, E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF Založení koleje a potvrzování privilegií, inv. č. 21, fol. 2 r–v. Jedná se pravděpodobně o dobový opis originálu, který se mi zatím nepodařilo najít.

Umístění domů je zjištěno podle rejstříku městské sbírky – lozuňky z roku 1616, SOkA Jihlava, Městská správa do roku 1848, Rejstřík městské sbírky, inv. č. 60.

¹⁷¹ Archivní prameny sice nezaznamenávají náboženské vyznání členů městské rady, ale lze se domnívat, že zhruba od druhé poloviny 16. století v ní nezasedal žádný katolík. Členství v radě bylo doživotní – pokud se do ní některý měšťan dostal v mladém věku, mohl být jejím členem i několik desítek let. V Jihlavě se od roku 1524 rozšířil počet členů tak, že místo dosavadních dvou dvanáctičlenných rad, střídajících se pravidelně po roce ve správě města, rozšířil se sbor radních ještě o jednu radu, takže se jednotlivé sestavy střídaly po dvou letech. Tento systém „tří rad“ se v Jihlavě udržel takřka po celé jedno století. Až v pobělohorské době se obnovilo dřívější střídání dvou rad; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 274–276.

¹⁷² Městská rada působila zároveň jako soud. Její význam narostl od té doby, co město odkoupilo v roce 1505 rychtu z držení rodiny Pilgramerů. Rychtář se pak stal jedním z volených městských úředníků; *Tamtéž*, s. 277.

¹⁷³ Tato městská rada působila od roku 1603 do roku 1605; SOkA Jihlava, Drobné písemné pozůstalosti Jihlava, Letscherové, *Letscherova kronika*, fol. 30v.

¹⁷⁴ Kromě toho, že byl Zachariáš Göschel ve výše uvedených letech městským radou, se rovněž stal, po předání správy nad farou sv. Jakuba Většího městu, jejím administrátorem; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 265.

¹⁷⁵ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 80.

Jméno	V městské radě ¹⁷⁶	Soudcem ¹⁷⁷	Čtvrť	Stav domu
Ruchenzaunin Haus ¹⁷⁸	1588, 1591, 1594, 1597, 1607–1608, 1611	1609	1	vyklizený a vyměněný dům
Knoper Schuster			1	vyklizený a vyměněný dům
Andreas Jakob			1	vyklizený a vyměněný dům
Jacob Zechen			1	vyklizený a vyměněný dům
Baderin Haus				vyklizený a vyměněný dům
Andreas Sigel			1	vyklizený a vyměněný dům
Drei kleine Häußer				vyklizený a vyměněný dům

¹⁷⁶ Archivní prameny sice nezaznamenávají náboženské vyznání členů městské rady, ale lze se domnívat, že zhruba od druhé poloviny 16. století v ní nezasedal žádný katolík. Členství v radě bylo doživotní – pokud se do ní některý měšťan dostal v mladém věku, mohl být jejím členem i několik desítek let. V Jihlavě se od roku 1524 rozšířil počet členů tak, že místo dosavadních dvou dvanáctičlenných rad, střídajících se pravidelně po roce ve správě města, rozšířil se sbor radních ještě o jednu radu, takže se jednotlivé sestavy střídaly po dvou letech. Tento systém „tří rad“ se v Jihlavě udržel takřka po celé jedno století. Až v pobělohorské době se obnovilo dřívější střídání dvou rad; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 274–276.

¹⁷⁷ Městská rada působila zároveň jako soud. Její význam narostl od té doby, co město odkoupilo v roce 1505 rychtu z držení rodiny Pilgramerů. Rychtář se pak stal jedním z volených městských úředníků; *Tamtéž*, s. 277.

¹⁷⁸ Jedná se pravděpodobně o vdovu po Thomasi Ruckenzaunovi, který zemřel 14. července 1613; SOKA Jihlava, Drobné písemné pozůstalosti Jihlava, Letscherové, *Letscherova kronika*, fol. 34r.

Tabulka č. 3 - Soupis domů z 29. srpna 1625¹⁷⁹

Jméno	V městské radě	Soudcem	Čtvrť	Poznámka
Augustin Seidenmeltzer				
Augustin Haidler				
Simon Oesterreicher	1559, 1562, 1564, 1567, 1570, 1573, 1588, 1591	1559	1	
Andrea Stucz				
Paul Haidler	1573, 1588, 1590, 1593, 1596	1587	1	
Hans Sigel			1	
Thomas Ruckenzaun	1588, 1591, 1594, 1597, 1607– 1608, 1611	1609	1	
Jacob Knopper			1	
Jacob Andreas			1	
Tuchmacher Traidhaus				
Elias Mathias			1	
Bartl Staniczzer				
Paul Schreckh			1	
Andreas Sigel			1	
Balzer Heyer			1	
Bernardt Schmilauer ¹⁸⁰			1	
Urban Pistauer			1	
Caspar Ruppert				
Mert Walter			1	
Daniel Letscher	1587, 1590, 1593, 1599, 1601– 1602, 1607–1608, 1612, 1615, 1618, 1621		1	
Hanus Ploth			1	
Simon Schimko			1	
Michael Lewaldt			1	

¹⁷⁹ Stejně jako předchozí jmenný seznam, pochází tento z MZA Brno, E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF Založení koleje a potvrzování privilegií, inv. č. 21, fol. 1r.

¹⁸⁰ V případě Lucase a Martina Leupoldta, Hanuše Neumayera, Augustina Seidenmelzera a Bernardta Schmilauera se jednalo o příslušníky jihlavských patricijských rodů; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 208–209.

Tabulka č. 4 – Seznam jihlavských exulantů z Bergmanovy drážďanské sbírky¹⁸¹

Jména	Datum narození/úmrť	Povolání	Pobyt v exilu od	Místo pobytu
Hans Arndt		Poručík	10. 6. 1635	Drážďany
Peter Auchs		Kostelník		Plavno
Georgii Bauer		Provazník		Marienberg
Paul Bohle		Farář		Míšeň
Daniel Breu		Učitel		Pirna
M. Paulus Brimsleber		Doktor		
Tobias Brimsleber			1638	Luckau-Dohna
Hans Fasel ¹⁸²				Žitava
M. Johann Georg Fickler	(1612–4.7.1671)	Farář		Freiberg, Berthelsdorf u Freibergu
George Gehrisch	–1631	Kapitán	1622	Drážďany
Matthes Lienhüttel		Člen rady	1629	Freiberg
Judith Lienhüttel	21.11.1615– 25.10. 1629			Freiberg
Regina Leinhüttlein			1637	Freiberg
Hanß Müller		Kovářský tovaryš		Altenberg
Paul Pohl				Pirna
Paul Rohl				Míšeň
Augustin Springer			1623	Drážďany
Jeho dcera			1637	Drážďany
Norberto Steinhäuser				Brambach
Hans Wesel	–1650	Soukeník		Žitava
Zacharias		Zahradník	1637	Freiberg

¹⁸¹ <http://www.exulanten.geschichte.uni-muenchen.de/index.php?module=results&class=place&ortid=593&page=1>; náhled 14. 11. 2014, 17:43.

¹⁸² Jméno Hanse Faselta by mohlo naznačovat, že se jedná o příbuzného Jacoba Fesselta, člena jihlavské městské rady, jehož dům je uveden v prvním konfiskačním seznamu z června 1625.

3.2.2. Uvedení jezuitů do Jihlavy

Slavnostní uvedení jezuitů do města probíhalo následovně: kardinálovi a jeho doprovodu vyšli společně s měšťany vstříc zdejší katoličtí duchovní, městská rada a zástupci cechů. Poté, co byly na Horním náměstí přečteny listiny o založení jihlavské koleje, následovalo kázání, jež vedl sám kardinál z Dietrichštejna a ve kterém zdůraznil úkoly, význam i zásluhy Tovaryšstva Ježíšova, přičemž neopomněl přítomným členům městské obce připomenout jejich protihabsburské postoje z předchozích let. Zároveň vyzval všechny měšťany, kteří stále zůstávali u luteránství, aby se co nejdříve navrátili k pravé víře. Celé slavnosti byl přítomen také Řehoř Rumer, v letech 1623–1627 provinciál české řádové provincie, který byl v předchozích letech provinciálem rakouské provincie (1618–1623). První představené nové koleje uvedl do úřadu sám rektor vídeňské jezuitské koleje a zpovědník císaře Ferdinanda II., Vilém Lamormain. Prvním rektorem byl jmenován Kašpar Pasterňák, jenž v čele jihlavské koleje stál až do roku 1630.¹⁸³ Kazatelem se stal Matyáš Seifried, učitelem v základních předmětech Jan Fischer a hospodářem koleje Jan Odstřčil. Superiorem byl jmenován Jiří Plachý,¹⁸⁴ spisovatel a překladatel, který před příchodem do Jihlavy působil jako kazatel a správce klementinské knihovny a tiskárny.¹⁸⁵

3.2.3. Fundace Michaela Adolfa z Althannu

Založení jihlavského řádového domu bylo zcela očividně podporováno osobnostmi z prostředí vídeňského dvora, což dokládá i jméno hlavního fundátora koleje, hraběte Michaela Adolfa z Althannu, císařského plukovníka, jenž byl v pozdějších letech jmenován polním maršálkem. Roku 1624 založil nadaci ve výši 45.000 zlatých,¹⁸⁶ za které nechal ještě téhož roku koupit statky, jež následně věnoval jihlavské jezuitské koleji. Nadace je založená

¹⁸³ Kašpar Pasterňák, který se narodil asi roku 1576 a zemřel 27. srpna 1633 v Kladsku, vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova roku 1595; Anna FECHTNEROVÁ, *Rektoři kolejí Tovaryšstva Ježíšova v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1993, s. 374.

¹⁸⁴ K osobnosti Jiřího Plachého také Trunte HARTMUT, *Orbis Apostolorum. Jiří Plachý-Ferus und seine „Mappa Katolická“*, in: Studien zum Humanismus in den Böhmischen Ländern. Teil 3. Die Bedeutung der humanistischen Topographien und Reisebeschreibungen in der Kultur der Böhmischen Länder bis zur Zeit Balbíns, Böhlau 1993, s. 51–87; Jiří LINKA, *Jiří Ferus-Plachý SJ a jeho okruh, aneb Dílo nejzáhadnějšího českého autora 17. století*, in: Listy filologické. Časopis pro studia klasická, středověká a raně novověká 128, Praha 2005, s. 145–180.

¹⁸⁵ F. HOFFMANN, *Listy a obrazy*, s. 371–387.

¹⁸⁶ Alžběta byla dcerou Ruprechta, svobodného pána von Stotzing zu Altensperg a Blauhofen a jeho manželky Marie Magdaleny Püchlerové zu Weideneck, která zemřela rok před založením jihlavské koleje 14. srpna 1624 ve Vídni; Rudolf Johann MERAVIGLIA-CRIVELLI, *J. Siebmacher's grosses und allgemeines Wappenbuch: in einer neuen, vollständig geordneten und reich vermehrten Auflage mit heraldischen und historisch-genealogischen Erläuterungen. Vierten Bandes neunte Abtheilung, Der Böhmisches Adel*, Nürnberg 1866, s. 101.

jak jménem Michaela Adolfa z Althannu, tak i jeho zesnulé manželky Alžběty, svobodné paní von Stotzing.

Podle zakládací listiny datované 29. září 1626 ve Vídni se Michael hrabě z Althannu, společně se svou manželkou Alžbětou, svobodnou paní ze Stotzingu, „ke své a počtě boží“ rozhodl „vzhledem k příkladnému životu ctihodných otců Tovaryšstva Ježíšova, jejich péčí, píli, kázáním a udělováním svátostí získávat duše Bohu a široko daleko šířit k němu úctu“ založit „ústav, jež by vzhledem k duchovní práci otců Tovaryšstva Ježíšova oni vedli a věrně, chvályhodně a neúnavně tyto duše získávali – především svou proslulou výchovou mládeže.“ K tomu se rozhodl „z laskavosti a s milostivým souhlasem císaře Ferdinanda II., krále českého a markraběte moravského a rovněž ctihodného a důstojného pána, pana Františka, kardinála a knížete Dietrichštejna, biskupa olomouckého, vybudovat jezuitskou kolej v Jihlavě.“¹⁸⁷

Pro stavbu chrámu, koleje a semináře tedy založil Althann nadaci, ze které zakoupil výše zmíněnou skupinu domů, v listině zmiňovanou jako „volný ostrov domů“, jež byla od východu ohraničená městskými domy, od jihu silnicí a domy u radnice, ze severu jí vymezoval dominikánský chrám a konvent a od západu náměstí a zde stojící domy.¹⁸⁸ Tyto domy i s příslušnými zahradami a prostranstvími, které jim, vzhledem ke zdejší „velké vzpouře a zločinu urážky majestátu“, velmi štědře daroval zbožný a slavný císař, se svolením olomouckého biskupa, pak mají užívat podle tohoto zřízení na stanovené účely, tj. ke vzdělávání mládeže, kázáním etc. „Od císaře, jenž svou a kardinálovou autoritou tímto přikázal uvést otce Tovaryšstva Ježíšova do města Jihlavy, hrabě Althann zakoupil za 45.000 zlatých následující statky“: panství Knínice s tvrzí, jež byla podle zakládací listiny zčásti na spadnutí, majetek, jenž byl zkonfiskován Václavu Koňasovi z Vydří,¹⁸⁹ statek Meziříčko, svobodný dvůr Řehořov a ves Věžnice, jež byly zabaveny Hynkovi Grýnovi ze Šturcenberku.¹⁹⁰ Dále k nadaci patřily statky Jamné a Rybné, zabavené jihlavskému měšťanovi Danielu Neumayerovi, dva hospodářské dvory, zkonfiskované jihlavským měšťanům Janu Neumayerovi z Winterberku a Jáchymu Topinkovi společně se svobodným dvorem v Jeclově, jež před konfiskacemi patřil městskému písaři a direktorovi Janu Hynkovi

¹⁸⁷ Jedná se o opis originální zakládací listiny, který je ale doplněn vlastnoručními podpisy Michaela Adolfa z Althannu a jeho manželky. MZA Brno, E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF Založení koleje a potvrzování privilegií, inv. č. 3, fol. 1; Uvedeno též v MZA Brno, G 11 Sběrka rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, *Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu*, fol. 5v.

¹⁸⁸ Jednalo se o tzv. Krecl – špalíček, zbouraný v sedmdesátých letech 20. století.

¹⁸⁹ MZA Brno, *Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu*, fol. 418r.

¹⁹⁰ MZA Brno, E 27 Jezuité Jihlava, Pergameny, inv. č. 5, fol. 1r.

z Velínova.¹⁹¹ Tyto statky, jež byly císařským rychtářem Janem Rudolfem Heidlerem zabaveny a připadly císařskému fisku, tedy hrabě Michael Adolf z Althannu od císaře odkoupil a věnoval je ze všemi právy, zejména právem várečným, a vším příslušenstvím tj. statky, lesy, rybníky a dalším příslušenstvím Tovaryšstvu Ježíšovu.¹⁹²

Fundační aktivity císařského plukovníka Michaela Adolfa z Althannu,¹⁹³ inspirovaly další fundátory. Jednalo se zejména o vdovu Evu Marii Fleischovou,¹⁹⁴ jež na konci srpna 1623 koleji věnovala svou pohledávku vůči městu ve výši 23.000 zlatých, které jí dlužilo za odkoupené víno. Úroky z této částky byly určeny pro studenty jihlavského semináře.¹⁹⁵ Další osobou, která věnovala část svého majetku, resp. celé dědictví jezuitské koleji, byl jihlavský lékař Petr Schmilauer ze Schmilau.¹⁹⁶ Jednalo se o tři domy, dva mlýny a tři hospodářské dvory.¹⁹⁷ Kolej byla podporována i druhou manželkou Michaela Adolfa z Althannu, Marií Evou ze Šternberku a také majiteli nedalekého brtnického panství, císařským plukovníkem Rombaldem XIII. Collaltem a jeho manželkou Biankou Polyxenou z Thurnu a Valsassiny. Výše uvedený výčet majetku ovšem nesloužil pouze pro výstavbu jihlavské koleje, ale byl rovněž určen k zajištění chodu gymnázia a semináře sv. Michala.¹⁹⁸

¹⁹¹ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 342.

¹⁹² MZA Brno, E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF Založení koleje a potvrzování privilegií, inv. č. 3, fol. 1.

¹⁹³ Michael Adolf z Althannu věnoval církevním nadacím, misiím a na vykoupení křesťanů z tureckého vězení dohromady více jak 300.000 zlatých. Christian d'Elvert tento údaj čerpá z Wißgrillova lexikonu šlechty; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 282; WIßGRILL, *Adelslexicon I.82*, Brüner Wochenblatt 1825, s. 344.

¹⁹⁴ Eva Marie Fleischová se po smrti svého manžela, císařského rady Jiřím Fleischovi z Lerchenbergu stala abatyší v Salzburgu; Anna von BOLSCHWING, *Eva Maria Fleisch von Lerchenberg, geb. Rettinger, Äbtissin des Benediktinerinnenstiftes Nonnberg in Salzburg (1625–1638)*, Salzburg 1949.

¹⁹⁵ Na žádost studentů odkázal Vít Jindřich, hrabě z Thurnu ve své závěti jihlavskému semináři 100 zlatých rýnských; Kateřina ŠREFLOVÁ, *Osudy Vít Jindřicha hraběte z Thunu a Valsassiny před a po Bílé hoře*, Brno 2006. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, s. 28.

¹⁹⁶ Petr Schmilauer ze Smilova se narodil v roce 1575 v jihlavské patricijské rodině, jejíž příslušníci zasedali v městské radě. Studoval na jihlavské latinské škole a v 18 letech odešel studovat na univerzitu ve Wittembergu. Na studiích byl podporován ze stipendia latinské školy, přičemž se podle stipendijního závazku měl stát dalším, v pořadí již sedmým rektorem školy. Tak se i v roce 1606 stalo, nicméně po dvou letech se své funkce vzdal s tím, že se chce věnovat studiím medicíny. Na přednášky z medicíny docházel totiž i během svých předchozích studií nejen ve Wittembergu, ale i v Jeně, Štrasburku a Basileji a nyní na ně navázal opět studiem ve Wittembergu, kde v roce 1609 získal doktorát z medicíny. Po návratu do Jihlavy se stal druhým městským lékařem vedle dr. Ludwiga Kresla. Aby i nadále mohl zůstat v Jihlavě, konvertoval roku 1626 ke katolictví; Martin HEMELÍK, *Učení muži jihlavští*, Jihlava 2014, s. 37–39.

¹⁹⁷ Jezuitům připadlo po jeho smrti v roce 1637 i celé jeho jmění, které jim odkázal v roce 1631. 6. listopadu 1635 byl přijat jako člen Tovaryšstva a jezuitu byl opatrován až do své smrti, Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 284.

¹⁹⁸ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 342.

3.2.3 Hospodářské zázemí jezuitské koleje – panství Knínice, Meziříčko, statky Jamné a Rybné

Obě dvě panství – Knínice i Meziříčko, společně se statky Jamné, Rybné a svobodný dvůr v Jeclově nechal kardinál z Dietrichštejna zapsat do desk zemských 27. září 1627 a to na předchozí příkaz císaře Ferdinanda II., který kardinála v tomto směru nabádal již 26. listopadu 1626. Krále o tento úkon podle textu příkazu žádali sami jezuité, kteří výslovně prosili, aby jim pomohl jím poskytnuté zboží, statky a domy k vybudování kolejí v Jihlavě a Znojmě řádně zapsat do desk zemských.¹⁹⁹ Podle zápisu byly jihlavským jezuitům připsány výše jmenované statky Knínice, Meziříčko, statek Jamný a Rybný společně se svobodným dvorem v Jeclově a se všemi k nim přináležejícími vesnicemi, dvory, ovčínny, rybníky, mlýny, svobodnými domy, zahradami, vinicemi, poli, pozemky, běžnými platy i s lučinami, pastvinami, nivami, také divokými husami, vysokou i nízkou lovenou zvěří a také všemi platy a rentami, dále obilím, vinným desátkem a pastvami, poddanými, pohledávkami a nároky, stejně jako se všemi dalšími právy, oprávněními, nemovitostmi i půdou – to vše v celku tak, jak byly vymezeny a určeny.²⁰⁰

Podle německy psaného odhadu, který na příkaz kardinála z Dietrichštejna²⁰¹ provedli 8. května 1624 Fridrich z Vlašimi, Jan Matyášovský z Matyášovic a Jiří Pfeferkorn z Otopachu a který se dochoval v opisu v jezuitské kronice,²⁰² patřila ke knínickému zboží krom stejnojmenné vesnice rovněž vesnice Radkovice a Štěpkov. V těchto vesnicích žilo

¹⁹⁹ Císař kardinála nabádal v tom smyslu, že sami jezuité žádají císaře, aby zajistil zapsání do desk zemských zboží, statků a domů nově založených kolejí v Jihlavě a Znojmě, které jim sám císař poskytl pro jejich vybudování. Vycházím z notářského opisu příslušného zápisu do desk zemských, který je uložený ve fondu E 27 Jezuité Jihlava, uložený v Moravském zemském archivu v Brně; MZA Brno, E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF Založení koleje a potvrzování privilegií, inv. č. 7, fol. 4r.

²⁰⁰ MZA Brno, E 27 Jezuité Jihlava, sign. AF Založení koleje a potvrzování privilegií, inv. č. 7, fol. 1v.

²⁰¹ Moravská oceňovací komise, která měla za úkol finančně zajistit majetek rebelů, byla kardinálem ustanovena 12. července 1622. Kromě výše zmíněných v ní zasedali Kryštof Karel Podstatský z Prusinovci, Jan Jindřich Štolc ze Sinsdorfu, Jan Kaván z Brugery, Adam Karvašský ze Starovec, Vratislav Bernard ze Stvolové a Magnis Prandl z Prandlholzu; T. KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, s. 106.

²⁰² V čele komise stál Fridrich Jankovský z Vlašimi, příslušník staré moravské rytířské rodiny, jež byla povýšena do panského stavu a její příslušníci, sídlící především na Znojemsku, se ve funkci odhadních komisařů objevovali již delší dobu. Fridrich Jankovský tuto funkci v roce 1621 v podstatě převzal po svém bratrovi, Volfu Zikmundovi Jankovském, nejvyšším purkrabím Markrabství moravského, který se stal v době stavovského povstání jedním z moravských direktorů. Jiří Pfeferkorn z Otopachu pocházel z rodiny, která získala šlechtický predikát ve čtyřicátých letech 16. století. Sám Jiří Pfeferkorn se ocitl po stavovském povstání na seznamu provinilců – vzhledem k jeho funkci písaře menšího práva v Brněnském kraji. Jeho účast bylo ale posléze shledáno jako vynucené a vina mu byla odpuštěna. Po skončení hlavních konfiskačních povinností roku 1624 byl navržen na místo jedno z komisařů, kteří připravovali dokumenty pro přípravu Obnoveného zřízení zemského. Jan Matyášovský z Matyášovic pocházel z rodiny, která přišla do Českého království z Uher a roku 1567 zde obdržela inkolát. Jan Matyášovský ze všech svých kolegů vydržel v oceňovací komisi a v agendě pobělohorských konfiskací v úřadě komorního prokurátora vůbec nejdéle – po celá 20. léta; *Tamtéž*, s. 107.

celkem 70 sedláků, 41 půlláníků, 23 domkářů²⁰³ a dalších 60. Stálé platy z tohoto panství činily 56 kop a 23 grošů, přičemž přepočítáno na tolarý, kdy jedna kopa grošů byla počítána za 24 kop tolarů, činily 1362 kop 12 tolarů a 5 krejcarů. Z toho poddaní odváděli ke svatému Jiří a svatému Václavu 39 kop 24 grošů a 4 krejcarý, dále 2 kopy a 59,5 kuřat za 11 kop a 29 grošů a 24 kop vajec za 4 kopy 29 grošů a 3,5 krejcaru.²⁰⁴

K panství patřil rovněž pivovar, v němž bylo možné uvařit na 390 sudů piva za 1 kopy zlatých, z čehož plynul výnos 390 kop grošů. Rovněž odváděli 60 met pšenice celkem za 675 kop grošů. Ve dvoře bylo možné chovat 40 mléčných krav za 600 kop grošů, 40 kusů masného skotu za 200 kop grošů,²⁰⁵ 60 prasat za 120 kop grošů a stádo 600 ovcí za 1200 kop grošů – dohromady tedy za 2120 kop grošů. Poddaní měli rovněž povinnost ročně odvádět dvě přadena.

Prodej ovoce ze zahrady patřící ke dvoru měl vynášet 3 kopy grošů. Dále se na panství nacházel mlýn, který měl odvádět roční činži ve výši 30 kop grošů, 2 prasata každé za 8 kop grošů a jeden pytel mouky za 20 kop grošů.

Na panství se dále nacházel rybník, ve kterém byla sádka kaprů s odhadní hodnotou 208 kop grošů. Les, jehož dřevo mělo být k dispozici jak k potřebě majitelů panství, tak i pivovaru, podle odhadců vynášel prodejem dřeva 100 kop grošů za rok. Z panství Knínice tedy poddaní odváděli dohromady na stálých platech 50 kop a 23 grošů a na běžných platech 2021 kop a 15 grošů. Odhadní cena panství byla stanovena na 24000 kop moravských grošů.

Soupis panství Meziříčko sepsaný 15. května 1624 opět výše jmenovanými komisaři uvádí, že k tomuto statku, který sousedí s vesnicemi Jamné a Rybné, náleží tři vesnice – Malé Meziříčko²⁰⁶, Řehořov²⁰⁷ a Věžnice.²⁰⁸ V těchto obcích podle odhadu má být dohromady 50 sedláků a 42 půlláníků – v době jeho soupisu zde ale zůstávalo pouze 39 osob. „*In diese Gemäinen seundt allenthalebn, angesassener, Unterthannen gewesen: 50 Pauern so Roß haben 42 Halblehner 8 an jezt aber sein oeder 21 daß also nach 39 Peschönen verbliben.*“ Ti mají k sv. Jiří a sv. Václavu platit dohromady 15 kop, 10 grošů a 5,5 denárů. Dále odváděli 2

²⁰³ V době vzniku odhadu panství bylo 10 usedlostí neobydlených, z toho 5 půllánických a 5 zahradnických. Zmiňován je rovněž jeden poddaný ze sousední vesnice Štěpkov; MZA Brno, Historia collegii Iglaviensis Societatis Iesu, fol.11r.

²⁰⁴ MZA, Historia collegii Iglaviensis Societatis Iesu, fol. 11r.

²⁰⁵ V době sepsání odhadu se ale ve dvoře žádný skot nenacházel; MZA Brno, Historia collegii Iglaviensis Societatis Iesu, fol.13v.

²⁰⁶ Jedná se o Meziříčko u Jihlavy, spadající pod dnešní obec Jamné, ačkoliv je zajímavé, že se ještě jedna vesnice s názvem Meziříčko nachází nedaleko knínického panství, které také náleželo do jezuitského majetku.

²⁰⁷ V Historia collegii Igalviensis je vesnice uvedena jako „Dorff Nemblichen“; MZA Brno, Historia collegii Iglaviensis Societatis Iesu, fol.14v.

²⁰⁸ Ves Věžnice u Jihlavy koupil roku 1618 Hynek Grýn ze Štyrceperka na Meziříčku od svého bratra Karla; MZA Brno, E27 Jezuité Jihlava, odd. A – Pergameny, inv. č. 6, fol.1v.

kopy a 39,5 kuřat za 10 kop a 19 grošů, 12 kop a 41 vajec za 2 kopy a 16 grošů, 1 metu a 6 měřic osepního ovsa za 9 kop grošů a za 18 hus za 4 kopy a 15 grošů. Výše stálých platů tedy činila 42 kop grošů a 5,5 denárů.²⁰⁹

Suma běžných platů zahrnovala příjem z pivovaru – 268 kop grošů ročně a dále výnos z prodeje 44 met pšenice činil 480 kop grošů. V meziříčském dvoře bylo možné ustát 20 mléčných krav, 15 kusů masného skotu, 150 ovcí a 30 prasat v celkové hodnotě 810 kop grošů, přičemž prodej mléka, masa a vlny vynášel 186 kop a 7,5 groše. V době sepsání odhadu se ale ani v tomto dvorci žádný dobytek nenacházel. Výnos sklizně pšenice byl odhadnut na 7 met a 28 měřic v hodnotě 92 kop a 15 grošů a ze sklizně ovsa v objemu 14 met a 20 měřic 160 kop grošů.²¹⁰

Z mlýna na sudoleckém statku měl mlynář ročně odvádět 2 mety žita za 30 kop grošů a 1 prase za 4 kopy grošů – celkem tedy 34 kop grošů. Na meziříčském panství se nacházely dva rybníky, přičemž v prvním byla v době provádění odhadu panství chována sádka tříletých kaprů o 24 kopách a v druhém 55 kop dvouletých kaprů. Výnos z chovu ryb měl vynést na 71 kop grošů. Součet všech běžných platů tak činil 1239 kop 22 grošů a 3,5 denáru. Panství bylo císařskými komisaři odhadnuto celkem na 15000 kop moravských grošů.²¹¹

Soupis hospodářských povinností pro statek Jamné a Rybné sestavený 23. června 1625 Matyášem Augustinem z Rosenbachu uvádí počet 17 poddaných ve vesnici Jamné, kteří jsou povinni v případě potřeby vypomáhat na statku²¹² a co se týče stálých platů, mají zároveň odvádět ke svatému Jiří 6 kop a 26 grošů – stejně tak, jako o svatém Václavu. Peněžní renta byla doplněna o odvod 31,5 kuřete v hodnotě 4 kop a 30 grošů, 138 vajec za 19 grošů a 5 denárů a obilný desátek v hodnotě 200 kop grošů. O jamnenské rychtě se dozvídáme, že rychtář zde může svobodně šenkovat pivo a víno. Na sousedním Rybném žilo 14 poddaných, kteří měli za povinnost platit v těch samých termínech 5 kop a 11 grošů, v naturáliích pak za 31 kuřat 2 kopy a 4 grošů, dalších 39 grošů a 3 denárů za 281 vajec a obilný desátek ve výši 120 kop grošů. I zdejší rychtář mohl svobodně provozovat šenk.²¹³

Tento odhad panství rovněž popisuje stav nemovitostí přináležejících k jamnenskému statku. V první řadě se jedná o budovu samotného statku v Jamném, který podle zápisu měl v této době pět světnic, tři panské pokoje, komoru a velkou kuchyň v přízemí a na půdě prostor na uložení obilí. Naproti statku se pak nacházela další kamenná budova a kuchyně,

²⁰⁹ MZA Brno, Historia collegii Iglaviensis Societatis Iesu, fol. 14v–r.

²¹⁰ Tamtéž, 15v–r.

²¹¹ MZA Brno, Historia collegii Iglaviensis Societatis Iesu, fol. 17v.

²¹² Sein die Underthannen alles zu Leusten schuldig, und zu den Hoff mit Roboth verpflichtet. Thut also nuz deß Mayrhoß jährlich auf wenigst 300sß; Tamtéž, fol. 18v.

²¹³ Tamtéž, fol. 18r.

dvěma komorami a dvěma sklepy, kde se mohlo uložit až 8 sudů s vínem, v menším pak sudy dva. Dále se zde byla stáj s kapacitou pro ustájení třicet koní, v jejímž prostoru pod střechem se dalo rovněž uskladnit seno, či obilí.²¹⁴

V jamnském statku se nacházel ovčín umožňující chov stáda o 200 ovcí za 100 kop grošů, zahrada pro potřeby domácí kuchyně vynášela na 20 kop grošů, chov hus a holubů, rovněž pro potřeby panské kuchyně, přinášel zisk ve výši 10 kop grošů. Vedle stáje se pak nacházely dřevěné chlěvy, ve kterých se mohlo chovat až 30 dojnic a 20 jalovic. Vzhledem k tomu, že ohledně dobytka neuvádí Matyáš Augustin z Rosenbachu další podrobnosti, dá se předpokládat, že podobně jako na výše popisovaných statcích i zde dobytek chyběl.²¹⁵

Na polích patřících ke dvoru se mohlo vypěstovat 186 měřic pšenice, 130 měřic ovsa a 6 měřic ječmene. Na rozdíl od předešlých odhadů panství zde chybí vyčíslení případného zisku z polního hospodaření. Z lesa bylo možné ročně vytěžit 8 vozů dřeva v hodnotě 60 kop grošů. Stálý plat ve výsledku činil 28 kop 4 groše a 1 denár, běžné platy vynášely 954 kop grošů. Hodnota statku byla stanovena na 500 kop grošů a panství pak bylo odhadnuto na 12628 kop 51 grošů a 3 denáry.²¹⁶

Jihlavským jezuitům tedy bylo z těchto tří panství ročně odváděno na stálých platech 120 kop 27 grošů a 5,5 denáru, na běžných platech pak 4211 kop 37 grošů a 2,5 denáru.²¹⁷

²¹⁴ MZA Brno, *Historia collegii Iglaviensis Societatis Iesu*, fol. 17r.

²¹⁵ Tamtéž, fol. 18v.

²¹⁶ Tamtéž, fol. 19r.

²¹⁷ Podle Aloise Krösse měla jihlavská jezuitská kolej z těchto statků roční příjem přibližně 5.000 zlatých. Ve válečných letech byly nicméně tyto příjmy poklesly vzhledem ke zpusťování statků procházejícími vojsky; Alois KRÖSS, *Geschichte der böhmischen Provinz der Gesellschaft Jesu. II. Band. Abteilung., Die böhmische Provinz des Gesellschaft Jesu unter Ferdinand III.*, Wien 1938, s. 426.

Tabulka č. 5 – Hospodářský soupis panství Knínice z roku 1624

Vesnic	3	
Poddaných	194	
Plat ke sv. Jiří		39 kop grošů a 4 krejcarey
Plat ke sv. Václavu		39 kop grošů a 4 krejcarey
Kuřata	2 kopy a 59,5	11 kop s 29 grošů
Vejce	4 kopy	29 grošů a 3,5 krejcarey
Pivovar	390 sudů piva	390 kop grošů
Z panského dvora		
Mléčné krávy	40	600 kop grošů
Masné krávy	40	200 kop grošů
Prasat	60	120 kop grošů
Ovcí	600	1200 kop grošů
Ovoce		3 kopy grošů
Z mlýna		
Činže z mlýna		30 kop grošů
Prasata	2	16 kop grošů
Pytel mouky	1	20 kop grošů
Z rybníka		
Sádka kaprů		208 kop grošů
Z lesa		
Dřevo		20 kop grošů
<u>Stálé platy</u>		50 kop a 23 grošů
<u>Běžné platy</u>		2021 kop a 15 grošů
Odhadní cena panství		24 000 kop moravských grošů

Tabulka č. 6 – Hospodářský soupis panství Meziříčko z roku 1624

Vesnic	3	
Poddaných	92	
Plat ke sv. Jiří		15 kop, 10 grošů a 5,5 denárů
Plat ke sv. Václavu		15 kop, 10 grošů a 5,5 denárů
Kuřata	2 kopy a 39,5	10 kop a 19 grošů
Vejce	12 kop a 41 vajec	2 kopy a 16 grošů
Osepní oves	1 meta a 6 měříc	9 kop grošů
Husy	18	4 kopy a 15 grošů
Pivovar		268 kop grošů
Prodej pšenice	44 mety	480 kop grošů
Z panského dvora		
Mléčné krávy	20	
Masné krávy	15	
Prasata	30	
Ovce	150	
Dobytek v hodnotě		810 kop grošů
Prodej mléka, masa, vlny		186 kop a 7,5 groše
Sklizeň pšenice	7 met a 28 měříc	92 kop a 15 grošů
Sklizeň ovsa	14 met a 20 měříc	160 kop grošů
Z mlýna		
Žito	2 mety	30 kop grošů
1 prase		4 kopy grošů
Z rybníka		
Sádka kaprů	79 kop kaprů	71 kop grošů
Stálé platy		42 kop grošů a 5,5 denárů
Běžné platy		1239 kop 22 grošů a 3,5 denáru
Odhadní cena panství		15000 kop moravských grošů

Tabulka č. 7 – Hospodářský soupis panství Jamné a Rybné z roku 1625

Vesnic	2	
Poddaných	31	
Plat ke sv. Jiří z Rybného		5 kop a 11 grošů
Plat ke sv. Václavu z Rybného		5 kop a 11 grošů
Kuřata	31	2 kopy a 4 groše
Vejce	281	39 grošů a 3 denáry
Obilný desátek		120 kop grošů
Plat ke sv. Jiří z Jamného		6 kop a 26 grošů
Plat ke sv. Václavu z Jamného		6 kop a 26 grošů
Kuřata	31,5	4 kopy a 30 grošů
Vejce	138	19 grošů a 5 denárů
Obilný desátek		200 kop grošů
Z panského dvora		
Mléčné krávy	30	
Masné krávy	20	
Ovce	200	
Pšenice	186 měřic	
Oves	130 měřic	
Ječmen	6 měřic	
Domácí kuchyně		20 kop grošů
Husy a holubi		10 kop grošů
Z lesa		
Dřevo	8 vozů	60 kop grošů
<u>Stálé platy</u>		28 kop 4 groše a 1 denár
<u>Běžné platy</u>		954 kop grošů
Odhadní cena panství		12628 kop 51 grošů a 3 denáry

4. Jihlava za švédského obsazení²¹⁸

Před jihlavskými branami²¹⁹ se švédské vojsko pod vedením generála Arvida Wittenberga objevilo pět dní po bitvě u Jankova – 11. března 1645.²²⁰ Téhož dne vyslal Wittenberg do města posly s žádostí, aby se mu vzdalo. Jelikož byli radní vázání přísahou věrnosti vůči králi a císaři, jeho žádost odmítli. Na druhý den pak švédské vojsko obsadilo Špitálské předměstí a chystalo se k útoku na město. Radní v čele s císařským rychtářem Friedrichem Freislebenem von Bischhöfen se snažili situaci řešit, leč v této situaci měli již velmi omezené prostředky – na odeslání další žádosti o pomoc zemskému hejtmanovi²²¹ či roztroušeným zbytkům císařského vojska již bylo pozdě.²²² I císařský plukovník Jan Sporck, jenž se v této době v Jihlavě léčil ze zranění utrpěného v bitvě u Jankova, radil Jihlavským, aby se se švédským generálem dohodli a kapitulaci přijali.²²³ Radní měli podle dohody s Wittenbergem připravit svoje podmínky do rána 13. března. Jednání se ale uvnitř městské rady protáhlo a radní se proto snažili vyjednávat o prodloužení tohoto termínu. Mezitím se ale

²¹⁸ O průběhu švédského působení v Jihlavě vypovídá zejména deník jihlavského měšťana Jana Rocka, jenž se dochoval v několika opisech. Jednak jako součást Lischkovy kroniky, kterou sepsal v 19. století Matouš Antonín Lischka a je uložena v SOKA v Jihlavě – Drobné písemné pozůstalosti Jihlava, Lischka M. A., *Chronik der Stadt Iglau*, inv. č. 95; dále Rockův deník můžeme dále najít v MZA Brno ve fondu E 6, Benediktini Rajhrad, H b25, H b 25a a tamtéž ve fondu Augustiniáni Staré Brno A 94, A 108. Podle Františka Hoffmanna se zde nacházejí proto, že Rockův deník figuroval jakožto důkaz proti obviněným jihlavským měšťanům, kteří byli vyslýcháni a obviněni před vyšetřovací komisí v Brně za spolupráci se švédským nepřítelem. Další informace najdeme v kronice, kterou sepsal jezuita Jan Baptista a vypovídá pouze o době od 1. září do 7. prosince 1647, se kterou pravděpodobně pracoval i Andreas STERLY při práci na své knize *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, jež byla vydána v roce 1828 v Jihlavě. Kronika Jana Baptisty, jež je uložena v Moravském zemském archivu v Brně ve fondu sbírky rukopisů Frabntiškova muzea, je podle typu písma s největší pravděpodobností opisem z počátku 19. století; F. HOFFMANN, *Soupis rukopisů Státního okresního archivu v Jihlavě*, s. 104; F. HOFFMANN, *Nové listy a obrazy*, s. 284; MZA Brno, G 11, Sbirka rukopisů Františkova muzea, kniha inv. č. 830, *Chronik der Belagerung der von Schweden besetzten königlichen Stadt Iglau 1647*.

²¹⁹ Zpráva o prohrané bitvě u Jankova dorazila i do Jihlavy, kde už 7. března radní prosili zemského hejtmana Kryštofa Pavla z Lichtenštejna-Kastelkornu, aby město neopouštěl a rovněž se na něj obraceli s dotazem, jak se mají zachovat, kdyby k jihlavským hradbám přitáhl nepřítel. Žádaná odpověď nicméně nepřišla, protože sám zemský hejtman se dal na útěk; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 311.

²²⁰ K tématu jankovské bitvy: Zdeněk BRANDL, Josef PETRÁŇ, *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka: k 350. výročí bitvy u Jankova 1645–1995*, Benešov u Prahy 1995; Radek FUKALA, *Třicetiletá válka – konflikt, který změnil tvář Evropy*, in: Ad honorem Josef Polišenský. 1915–2001, Olomouc 2007, s. 97–118; Petr KLUČINA, *Obraz doby 1618–1648*, Praha 2000; Eduard MAUR, *Bitva u Jankova 6. března 1645*, in: *Historický obzor* 6, 1995, s. 50–51; Josef POLIŠENSKÝ, *Třicetiletá válka a evropská krize 17. století*, Praha 1970.

²²¹ Kryštof Pavel z Lichtenštejna-Kastelkornu, společně s Janem z Rotálu a Františkem Magni, stál po smrti kardinála Dietrichštejna v roce 1636 členem královského Tribunálu, nejvyššího moravského správního úřadu; J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka*, s. 108.

²²² Městské opevnění bylo na obléhání připraveno. Už v předchozích letech se pracovalo na opravení a zesílení městských hradeb a rovněž byla nově vystrojena městská posádka. Horší ale byla situace ve vybavení zbraní. Podle Ch. d'Elverta si radní stěžovali, že mají k dispozici pouze chatrná děla, rezavá brnění a kopí; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 299.

²²³ K pravidlům třicetileté války patřilo, že obležené město a jeho posádka se mohla sama rozhodnout, zda se bude bránit nebo zda se nepříteli za určitých podmínek vzdají; J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka*, s. 111.

švédským jednotkám podařilo dostat do města a odzbrojit městskou hotovost.²²⁴ Švédští vojáci totiž využili příležitosti, kdy byla zrána otevřená Špitálská brána s padacím mostem, a Jihlavu obsadili.²²⁵ Podobně, jako na konci roku 1620 císařským, platila i teď za přítomnost švédských vojsk uvnitř svých hradeb. Jednalo se o 30.000 tolarů, 30.000 loktů sukna jakožto drancovaného a taktéž byla Jihlavským okamžitě zabavena munice.²²⁶ Každý měsíc mělo město navíc švédské posádce platit 1.600 zlatých, za což jim generál Torstensson přislíbil jak vojenskou ochranu, tak i náboženskou toleranci a zavázal se ponechat magistrátu jeho privilegia. Velitelem ve městě jmenoval plukovníka Samuela Oesterlinga.²²⁷

Pro Švédy Jihlava představovala strategický bod, jelikož odtud mohli kontrolovat spojení mezi Prahou a Vídní. Zároveň se z města snažili vytvořit pevnost, kterou měly zásobovat okolní vesnice.²²⁸ S vytvořením takového zázemí byly spojeny i stavební úpravy města, kdy byla pobourána předměstí, aby nemohla sloužit jako případné zázemí císařským vojskům, které by město obléhala. Dále byly zesíleny hradby vystavením bastionové soustavy. Kvůli přesunům stavebních hmot a také samotným stavebním zásahům byly pobořeny objekty nacházející se v blízkosti hradeb, a sice některé měšťanské domy či

²²⁴ František Matějka, Christian d'Elvert i František Hoffmann nicméně všichni shodně uvádějí, že město v tuto dobu žádnou posádku nemělo. Proti tomu naopak hovoří svědectví Václava Kottiborského u vyšetřovací komise, kde hovoří o poručíkovi městské posádky; F. MATĚJKA, *Morava za třicetileté války*, s. 313; Ch.d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 300; F. HOFFMANN, *Listy a obrazy z minulosti Jihlavy*, s. 88, Čeněk SAMEŠ, *Schwedenfreunde in Iglau im Jahre 1648*, in: Igel-Land 56, Jihlava 1934, s. 228.

²²⁵ Jednoznačná odpověď na to, kdo tuto událost zavinit, není. Nabízí možnost, že jihlavští měšťané považovali pootevřenou bránu za součást jednání se Švédy, kdy branou mohli procházet vyjednávači z řad jihlavských radních. Žádného hlavního viníka se najít nepodařilo. Nicméně po odchodu švédských vojsk bylo vedeno vyšetřování, které ukázalo na radního Václava Kottiborský, kterému ale bylo pouze prokázáno to, že patřil ke skupince vyslanců, jež se měla ráno 13. března vydat do švédského tábora k jednáním. On sám se hájil tím, že bránu nechal pootevřenou podplacený poručík Tobias z městské hotovosti. Zřejmě se mohlo jednat o profesionálního vojáka, najatého městem, protože několik zdrojů uvádí, že město bylo bez posádky a bránili ho pouze měšťané, kteří byli pro tyto události vyzbrojeni. Kdyby totiž byl zmíněný Tobias obyvatelem města Jihlavy, byl by zřejmě uveden jako jeden z dalších vyslychaných před brněnskou komisí, kde ale o něm není žádná zmínka – pokud nepočítáme výše uvedenou výpověď Václava Kottiborského. V jeho případě se ale také mohlo jednat o pouhou výmluvu a snahu vyvinut se z nařčení ze zrady; Č. SAMEŠ, *Schwedenfreunde in Iglau im Jahre 1648*, in: Igel-Land 56, Jihlava 1934, s. 228.

²²⁶ Velké finanční problémy způsobené dlouhodobou přítomností vojska uvnitř hradeb zažila západočeská katolická Plzeň, kterou obsadilo nejprve protestantské vojsko hraběte Petra Arnošta II. z Mansfeldu a po sjednání kapitulace ho vystřídala vojska bavorského kurfiřta Maxmiliána. Po odchodu Mansfeldovy armády zůstala Plzeň značně zadlužená, jelikož dříve musela shánět prostředky na obživu mansfeldské posádky, platit kontribuci jeho vojákům i jeho osobě, nově město pro změnu živilo posádku kurfiřta Maxmiliána. Do finančních záležitostí zasáhl i císař, který se snažil Plzni za jeho věrnost ulehčit – město se vojskům hraběte z Mansfeldu bránilo a neotevřelo mu své brány, ale i přes jeho snahu se dluhy města vyšplhaly až na 470 000 zlatých. S touto zátěží se Plzeň potýkala – podobně jako Jihlava, až do konce 17. století; Oldřich KORTUS, *Královské město Plzeň za třicetileté války. Příspěvek k dějinám města v letech 1621-1630*, in: Turek, Švéd a Prajz. Vojenský živel versus město a venkov v raném novověku. HOP 1, roč. 3, Praha 2011, s. 93–102.

²²⁷ Samuel Oesterling pocházel z rodiny drobného obchodníka z Halle. Během jihlavského působení se Oesterlingovi a jeho ženě, která zde poté zemřela, narodil syn Ernst Christian, jenž se později stal diplomatem ve službách francouzského krále Ludvíka XIV. a také meklenburského a brunšvického vévody; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 307; MZA Brno, Chronik der Belagerung der Stadt Iglau, fol. 3v.

²²⁸ Švédská posádka z Jihlavy zasahovala daleko do okolí. Kromě blízkého okolí, kontrolovali Švédové rovněž Bystřicko a Novoměstsko; F. MATĚJKA, *Morava za třicetileté války*, s. 345.

skladiště obilí. V únoru 1646 byl také poškozen jezuitský mlýn²²⁹ a farní dvůr. Zcela zničeny byly kostely sv. Jiří u špitálu (Siechhof), sv. Jana na Kopečku a kaple sv. Václava.²³⁰ Situaci obsazeného města se jihlavští radní snažili řešit prostřednictvím tajných jednání s císařskými oddíly, které jim měly přijít na pomoc, nicméně se o těchto snahách dozvěděl velitel švédské posádky Samuel Oesterling a tyto zástupce nechal jako zrádce popravit.²³¹

Zároveň se radní snažili zmírnit hospodářskou a sociální zátěž města tím, že velitele švédské posádky žádali o snížení kontribučních dávek a omezení povinnosti na opevňovacích pracích, ale bez úspěchu.²³² Po finančních problémech z posledních dvou desetiletí se tyto díky přítomnosti švédské posádky prohloubily a Jihlava celkově po hospodářské stránce velice utrpěla. Na základě údajů komise, která vyšetřovala průběh událostí ve městě za švédského obležení, bylo zjištěno, že z 550 obydlených domů, které zde stály v roce 1619, zůstalo obydlených pouze 189. Velkou část z 84 domů Švédové ze strategicko-obranných důvodů pobořili, další část padla za oběť díky obléhání města císařskými vojsky. Švédové taktéž pobořili jihlavská předměstí a hospodářské budovy.²³³ I oni sami pociťovali potíže se sháněním potravin tím spíš, že se katolická vojska postarala o vyplenění švédského zázemí. Velitel posádky Samuel Oesterling²³⁴ komentoval ve své korespondenci hospodářský stav v kraji následovně: „kraj je silně obsazen nepřátelskými regimenty a takovým způsobem zruinován, že z něho dostanu málo. Také je špatná naděje v budoucnosti něco z něho získati.“²³⁵

Naděje na ukončení obsazení svitla jihlavským na konci roku 1646, kdy se poblíž objevily oddíly císařského vojska vedené Ludvíkem Raduitem de Souches,²³⁶ kterému se podařilo vytlačit švédská vojska a obsadit nejjihnější část Moravy.²³⁷ Na základě

²²⁹ Kromě něho i tzv. český a také i koňský mlýn; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 303.

²³⁰ Po jeho zboření pak Oesterling pro své muže zabral kostel Nanebevzetí Panny Marie; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 346.

²³¹ *Tamtéž*, s. 347.

²³² Radní přednesli veliteli Oesterlingovi supliku, v níž vypočítávali, že dosavadní pobyt švédské posádky stál město více než 150.000 zlatých a ostatní škody, jako bourání domů, zabavení soukenické produkce, koní a dobytka, přišlo město jihlavskou pokladnu na dalších 100.000 zlatých; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 345.

²³³ Společně s Hosovem, Pístovem, Horním Kosovem, Starými Horami, Henčovem a Hruškovými Dvory, byly také zbořeny kostely a mlýny před hradbami; Ch. d'ELVERT *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 303.

²³⁴ Samuel Oesterling byl během listopadových bojů zasažen střelou do boku a krátce po tomto zranění 1. prosince 1647 zemřel. Jeho nástupcem se stal ihned po té plukovník Klaudius Bengtssons. Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 307

²³⁵ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 348.

²³⁶ K osobnosti Raduita de Souches viz Pavel BALCÁREK, *Brno versus Olomouc (o primát hlavního města Moravy. Pod Špilberkem proti Švédům (statečný velitel města Ludvík Raduit de Souches)*, Brno 1993; TÝŽ, *Ve viru třicetileté války. Politikové, kondotíři, rebelové a mučedníci v zemích Koruny české*, České Budějovice, 2011.

²³⁷ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 348.

narůstajících úspěchů císařských vojsk (které) bylo patrně na konci roku 1646 ve Vídni rozhodnuto o znovudobytí Jihlavy, jejím osvobození ze švédského vlivu a obnovení narušeného spojení s Prahou. Po průzkumech ze začátku roku 1647 dorazily císařské oddíly vedené Janem Kryštofem z Puchheimu k městu v srpnu 1647,²³⁸ nicméně švédská vojska město opustila po dlouhém obléhání až 8. prosince 1647.²³⁹ Zároveň se však toto obléhání stalo pro Jihlavské nejtěžším obdobím z celého švédského působení ve městě. Po obležení města císařskou armádou totiž narostla i brutalita v chování vojáků, kteří se vzhledem k všudypřítomné bídě a bezvýchodné situaci snažili postarat především sami o sebe.²⁴⁰ S narůstající možností příchodu císařského vojska před jihlavské hradby zároveň sílily přípravy na obležení uvnitř města. Samuel Oesterling nechal provést v lednu roku 1647 sčítání všech domácností,²⁴¹ které ukázalo, že oproti začátku roku 1645, kdy město obývalo na 700 domácností, to bylo o dva roky později již pouze 381 domácností.²⁴² Největší tlak Jihlava zažila během října a listopadu, kdy císařští zesilovali střelbu na město – byl pobořen Dietrichštejnský palác, jezuitská kolej, kterou zasáhla dělová koule a v polovině listopadu se zřítily fara a o pár dní později byl poškozen kostel sv. Ignáce.²⁴³

Zřetelná je změna v pohlížení na císařské – katolické síly, které byly po potlačení stavovského povstání vnímané jako nepřátelské a nyní byla císařská armáda oslavována jako osvoboditelská.²⁴⁴ A naopak švédské, protestantské vojsko bylo odsuzováno.²⁴⁵ Skutečnost, že

²³⁸ Od začátku června se v okolí města začaly objevovat první císařské jednotky a poté, co dorazily další posily, mohli císařští město obklíčit a ostřelovat. Švédové ale ještě v této době činili výpady vůči obláhatelům, a proto císařské vojsko již po pěti týdnech odtáhlo. V srpnu 1647, krátce po tom, co byl Jan Kryštof z Puchheimu jmenován Ferdinandem III. velitelem císařského vojska na Moravě, dostal 20. srpna od císaře rozkaz k tažení a osvobození města Jihlavy. Císařské vojsko mělo takřka ideální podmínky, jelikož se nemuselo obávat příchodu posil vojsk generála Wrangela, který v této době utrpěl porážku u Třebele, a mohlo si samo přivolat posily. O bitvě u Třebele viz také Pavel BĚLINA, *Závěrečné období třicetileté války a české země*, in: *Od konfesijní konfrontace ke konfesijnímu míru. Sborník z konference k 360. výročí uzavření vestfálského míru. Ústí nad Orlicí 2008*; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 368.

²³⁹ Nový velitel švédské posádky Bengtsson se zpočátku snažil podobně jako jeho předchůdce útoky císařského vojska zastavit a na výzvy ke kapitulaci nereagovat. Nicméně po té, co se císařským oddílům podařilo probourat hradby a dostat se do ulic v jejich blízkosti, byl již nucen zahájit jednání o příměří, čímž byl na druhou stranu umožněn bezpečný odchod jeho 300 mužů – přičemž při příchodu švédské posádky tato čítala podle Ch. d'ELVERTA na 12 legií jezdeckva a 2000 pěšáků a podle kronikáře Rocka 100 mužů; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 348; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 300; F. HOFFMANN, *Listy a obrazy z minulosti Jihlavy*, s. 86.

²⁴⁰ Dlouho trvající přítomnost švédských vojáků, jak už bylo výše zmíněno, vedla ke zhoršení hospodářských podmínek v Jihlavě, které se za obléhání ještě dále zhoršily. Oesterling vybral z města třicet měšťanů, kteří se neměli čím živit, a vykázal je z města. O čtyři dny později ho další měšťané žádali o vystěhování, jelikož jim nebyla přidělena žádná mouka. Zároveň dal zabavit zásoby obilí u jezuitů; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 349.

²⁴¹ Další sčítání obyvatel proběhlo již v březnu 1647, jeho výsledky se ale nejsou známy; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 367.

²⁴² V celé zemi se snížil počet obyvatelstva asi o třetinu. Před válkou bylo na Moravě obydleno na 100 000 domů a usedlostí, po válce pouze 70 000. Morava se tak zařadila k válkou silně postiženým zemím střední Evropy. Větší úbytek zaznamenaly některé oblasti Německa; J. VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka*, s. 125.

²⁴³ F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 372.

²⁴⁴ Č. SAMEŠ, *Schwedenfreunde in Iglau im Jahre 1648*, in: *Igel-Land 56, Jihlava 1934*, s. 229.

konfesijní příslušnost švédské posádky již nehrála roli a naděje, které protestanté od dvacátých let vkládali do nekatolických zemí, že právě jejich prostřednictvím je možná změna konfesijních poměrů, vzaly s jejich vojenským působením v Českém království za své. Ze začátku samozřejmě mohla převážít určitá radost z přítomnosti protestantského vojska a mohlo docházet ke konverzím, ne však v hromadném měřítku. S nárůstem přísných opatření, vojenské brutality a rapidním poklesem hospodářské soběstačnosti nebyla otázka konfese tou hlavní. Ilustrovat to lze i na příkladě Jihlavy, kde pouze 26 obyvatel města bylo obviněno ze spolupráce s nepřítelem a jen 16 obyvatel z takřka 400 domácností se přiklonilo zpět k luterství. Ze záznamů, které vedla komise české dvorské kanceláře, jež vyšetřovala chování jihlavských obyvatel za švédské přítomnosti ve městě, známe i jejich jména. Jednalo se o Martina Petersela a jeho syna Daniela s manželkou a dítětem, soukeníka Michaela Kaufmanna, měšťana Christoha Pahra s manželkou a dítětem, Martina Dechanta s dcerou, Georga Gutschiho dále k luterství přistoupily manželky Bartla Stangera a nádeníka Bartoloměje, Michaela a jeho žena a také Marianne Zahn.

Dlouhotrvající boje způsobily, že se české země, kde byla zpočátku jasná převaha protestantů, proměnily v území zničené a vyčerpané, jehož obyvatelé se bránili přítomnosti každé armády, přičemž nehrálo roli, zda se jedná o vojska katolická nebo protestantská a přáli si hlavně ukončení bojů.²⁴⁶ Nicméně co se chování měšťanů během švédské přítomnosti ve městě týče, bylo podle vyšetřování komise české dvorské kanceláře z června roku 1648 zjištěno, že někteří měšťané dokázali ve vztahu se švédskými vojáky profitovat – skrze dodávky materiálu nebo služby. Někteří pomáhali Švédům vyrábět a opravovat zbraně, dobrovolně se podíleli na obraně města nebo vstoupili do švédského vojska.²⁴⁷ Výjimkou nebylo ani deset měšťanských dcer, které se vdaly za švédské vojáky a některým z nich se pak s nimi podařilo dokonce i odejít.²⁴⁸ Celkem bylo vyšetřováno dvacet šest obyvatel Jihlavy

²⁴⁵ R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 351.

²⁴⁶ M. KOLDINSKÁ, I. ŠEDIVÝ, *Válka a armáda v českých dějinách*, s. 36.

²⁴⁷ Na příklad v královském městě Slaném, které 12. května 1639 obsadili Švédové, se k nim vzápětí přidalo 12 měšťanů. Mimo to – vzájemné vztahy mezi jednotlivými vojáky a místním obyvatelstvem nemusely být pouze nepřátelské. Při dlouhodobém pobytu mohlo docházet i k užšímu kontaktu. O tom svědčí i fakt, že vojáci byli schopni se i po letech rozpomenout na jména hospodářů, u kterých leželi kvartýrem; Jiří HOFMAN, „*Dali se potřebovati a přitom ve městě nadále zůstávali.*“ *Život ve Švédě okupovaném městě za třicetileté války. Královské město Plzeň za třicetileté války. Příspěvek k dějinám města v letech 1621-1630*, in: Turek, Švéd a Prajz. Vojenský živel versus město a venkov v raném novověku. HOP 1, roč. 3, Praha 2011, s. 124–125; Jan PETERS (ed.), *Ein Söldnerleben im Dreißigjährigen Krieg – eine Quelle zur Sozialgeschichte*, Berlin 1993, s. 164.

²⁴⁸ V Hradci Králové se provdala dcera z patricijské rodiny, Dorota Střeková, za fendricha švédského modrého pluku Viléma Rossia z Magdeburku; Jiří HOFMAN, „*Dali se potřebovati a přitom ve městě nadále zůstávali.*“ *Život ve Švédě okupovaném městě za třicetileté války. Královské město Plzeň za třicetileté války. Příspěvek k dějinám města v letech 1621-1630*, in: Turek, Švéd a Prajz. Vojenský živel versus město a venkov v raném novověku. HOP 1, roč. 3, Praha 2011, s. 126.

i s rychtářem. Byli uvězněni, čtyři z nich byli odsouzeni k smrti. Většina trestů ale nebyla takto tvrdá, spočívala ponejvíce v nucených pracích ve prospěch městské obce či na městských hradbách, výjimečně byli někteří i z města vyhnáni.²⁴⁹ Ve většině případů ale zůstali Jihlavané císaři věrní.²⁵⁰ Podle závěrů vestfálského míru, který spolupráci s nepřáteli promíjel, byli osvobozeni, což bylo potvrzeno ještě císařským reskriptem z 12. prosince 1648.²⁵¹

4.1. Švédská armáda a jihlavští jezuité

Švédská posádka sice ze strategických důvodů pobořila či zcela zničila kostely v okolí Jihlavy, chod duchovní správy však zcela omezen nebyl – alespoň v prvních dvou letech švédské obsazení města. Švédové zavedli například v kostele sv. Jakuba bohoslužby a kázání, k čemuž povolali vlastního kazatele Jednoty Bratrské.²⁵² Jak už bylo výše zmíněno, generál Torstensson se zavázal dodržovat náboženskou svobodu ve městě, ta ale vzala za své s narůstajícím nebezpečím útoku císařských vojsk na město od podzimu roku 1647. Švédové z počátku respektovali katolickou víru Jihlavanů a vykonávání jejich obřadů, pro vojenské účely ale zabrali celý jezuitský komplex i školní budovu.²⁵³ V kronice, kterou sepsal jezuita Jan Baptista, popisující poslední rok švédského obsazení města, nalézáme pro tuto dobu až na několik doplňujících výjimek tytéž informace jako v sekundární literatuře.²⁵⁴ Co se týče jezuitské koleje, jedná se buď o zprávy o poničení jezuitských budov, ať už přímo obytných či

²⁴⁹ K trestu smrti byli odsouzeni: písař Georg Hackenberger, který byl obviňován z úzké spolupráce se Švédy, s nimiž měl v úmyslu při jejich odchodu prchnout z Jihlavy, Hans Nunzger, jenž se podílel na činech proti císařským, Martin Petersel, který vstoupil do švédských služeb a Bartholomaeus Hüber. Vyhnán z města a země byl jeden z městských poslů Hans Neuhöffer a Mathias Trencker, jenž dával svým chováním v duchovních věcech špatný příklad okolí, jemu byla jako trest doporučena deportace do maďarského Rábu; Č. SAMESŠ, *Schwedenfreunde in Iglau im Jahre 1648*, in: Igel-Land 56, 1934, s. 230.

²⁵⁰ Č. SAMESŠ, *Schwedenfreunde in Iglau im Jahre 1648*, in: Igel-Land 56, 1934, s. 309.

²⁵¹ Po odchodu švédské posádky z Jihlavy bylo vyšetřováno dvacet šest obyvatel za kolaboraci se Švédy. Byli uvězněni a několik z nich bylo odsouzeno k smrti. Podle závěrů vestfálského míru, který kolaboraci promíjel, byli osvobozeni, což bylo potvrzeno ještě císařským reskriptem z 12. prosince 1648; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 377.

²⁵² Dieselbe stand gegenüber der Jakobskirche an der Stadtmauer und diente zum Gottesdienste und zur Predigt für das böhmische Volk, zu welchem Zwecke ein eigener Geistlicher böhm. Prediger bei der Jakobskirche bestand; Ch. d'ELVERT, *Geschichte der Bergstadt Iglau*, s. 304.

²⁵³ Během posledních týdnů císařského obléhání, nechal nařídít velitel švédské posádky Samuel Oesterling, aby měšťané odevzdali všechny svoje vysmolené sudy a ty dopravili do jezuitské koleje; F. HOFFMANN, *Listy a obrazy z minulosti Jihlavy*, s. 107.

²⁵⁴ Jedná se zejména o práci Andrease Sterlyho, který ve své knize soustředil několik pramenů k této době – kromě kroniky Jana Baptisty, zřejmě tedy i kroniku Jana Rocka. Události uvedené Andreasem Sterlym se nenacházejí ani v Lischkově kronice, která má být podle Františka Hoffmanna opisem Rockovy kroniky, tudíž z toho usuzují, že Sterly vycházel ještě z nějakého dalšího pramene, který ovšem neuvádí a který se mi zatím nepodařilo vypátrat; F. HOFFMANN, *Soupis rukopisů Státního okresního archivu v Jihlavě*, s. 104.

hospodářských, vojenskou kanonádou.²⁵⁵ V této souvislosti se dozvídáme, že 3. října 1647 byla poničena sýpka koleje a semináře²⁵⁶ a o skoro čtrnáct dní později - 28. října zasáhla (druhý den pak další) jezuitskou kolej během ostřelování města císařskými dělovými koule.²⁵⁷ Zajímavá je ale ovšem zpráva ze 6. září 1647. Tento den dalo švédské velení vyhlásit zákaz zvonění zvonů k bohoslužbám, které byly tímto také zakázány, jelikož nechali uzavřít kostely²⁵⁸ a také bylo obyvatelům města zakázáno vycházet z jejich domů a jezuitům z jejich koleje. *„Heuet wurde allen geistlichen von dem Com[m]endanten der ernstliche Befehl mitgetheilet, sie sollen nicht ohne Bewust seiner aus ihrem geistlichen Haus sich Wohn verfügen, andertens damit sie von heuet an kein Glockenzeichen geben zu einigen Gottesdienst oder Ave. Drittens damit sie weder Meß noch Predigt beinebens stets die Kirchen verschlossen hielten, welcher Befehl dreimal angekündigtet wurde, wie auch denen Bürgern sich nicht auß ihren Haußen anderstwohin zu verfügen, diese[n] und dergleiche Befehl erhielten wir um Mittag von unseren gnädigen lutherischen Com[m]endanten“*²⁵⁹ Zároveň dala švédská posádka shromáždit jezuity v jejich společné místnosti, kterou ale kronikář blíže nspecifikuje,²⁶⁰ a kde byli po dobu dvou hodin hlídání zdvojenou stráží. Švédové tak jednali pod záminkou hledání místa na uskladnění či výrobu střelného prachu. Místo toho se ale vloupali do krypty, otevřeli rakve a hledali nějaké zlato a cennosti. Po propuštění pak jezuitům oznámili, že také hledali chodbu, kterou by se sem mohl dostat nepřítel a škodit tak švédské posádce a zároveň žádali otce, aby jim potvrdili, že to tak není. *„Um 7 Uhr Nachmittag wurden wir von ihnen auß dem Gemeinstuben entlassen, doch mit dem Bedingnuss, daß wir sollten aufrichtig bekennen, ob nicht wo ein Gang unter den Erden wäre, welchem den Schweden nachtheilig seie könnte, jedem sattsamen Mutmassen wäre, in dem Gruft wo frisch aufgeworfene Erden gefunden wäre.“* Jan Baptista uvádí, že ze stejného

²⁵⁵ Podle Andrease Sterlyho i Jana Baptisty se střetla švédská posádka s císařskými jednotkami v jezuitské zahradě; MZA Brno, Chronik der Belagerung der Stadt Iglau, fol. 14v; A. STERLY, *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, s. 57.

²⁵⁶ MZA Brno, Chronik der Belagerung der Stadt Iglau, fol. 14v.

Chronik der Belagerung der Stadt Iglau, 38r; A. STERLY, *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, s. 45 a 75–76.

²⁵⁸ Jezuité se snažili domluvit se s velitelem švédské posádky Samuelem Oesterlingem, aby povolil konání bohoslužeb alespoň třikrát do týdne. O to ho prosili dle Andrease Sterlyho 10. října společně s další žádostí, a sice o navrácení obilí, které bylo jezuitům ukradeno z násilím vypáčených truhlic o týden dříve. Výsledkem bylo, že se od tohoto dne už vůbec žádné bohoslužby nekonaly: *„Indessen wurde von diesem Tage an das Läuten der Glocken gämzlich angestellt.“* Oesterling ve věci obilí neodpověděl vůbec, ale stran bohoslužeb jezuitům odpověděl za dva dny (12. října), že se tyto budou konat, ale až nastanou klidnější časy; A. STERLY, *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, s. 58–62.

²⁵⁹ MZA Brno, Chronik der Belagerung der Stadt Iglau, fol. 6v.

²⁶⁰ Podle Andrease Sterlyho se jednalo o umývárnu; A. STERLY, *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, Jihlava 1828, s. 45.

důvodu se i v předchozím roce vloupali do kostnice u městské fary, do které se ukládaly kosti zemřelých po dobu posledních tří sta let.²⁶¹

Slábnoucí hospodářské zázemí města ovlivňovalo i jezuitskou kolej a jezuity samotné. Podobně jako bylo pobíráno obilí měšťanům,²⁶² bylo tak naloženo i s obilím jezuitů.²⁶³ Ještě v předchozím roce 22. září 1646 požádalo 8 jezuitů švédské velení o to, aby mohli být vzhledem k nedostatku potravin propuštěni z města, což jim bylo povoleno s podmínkou, že se nebudou snažit proti Švédům nic podnikat. Další dva jezuité odešli ze stejného důvodu příští rok – 13. července 1647. Na začátku srpna nařídil Samuel Oesterling všem jezuitům, kromě rektora koleje, jednoho kněze a bratra, aby opustili město.²⁶⁴ Následujícího dne (2. srpna) pozval zbylé tři jezuity k tabuli, kde pojedli společně s protestantským knězem, který se dal s jezuity do hovoru o věcech víry. Farářův poněkud vznětlivý projev, ve kterém napadal papeže, prý vzbudil nelibost i u samotných švédských důstojníků.²⁶⁵

Další zákaz, který předcházel podobnému nařízení ze 6. září, kdy bylo zakázáno jezuitům vycházet z koleje, byl vydán 7. června 1647. Všem duchovním osobám bylo zakázáno obývat vyšší poschodí svých domů. Tyto prostory byly Švédy zapečetěny, a kromě toho bylo jezuitům navíc zakázáno navštěvovat měšťany.²⁶⁶

23. září byli ženy a muži posláni do jezuitské koleje, aby tam vyhrabali hlínu k výrobě sanitru. Jezuité protestovali u velitele posádky s tím, že výroba sanitru není dobrou prací pro ženy. Stran velitele jim bylo odpovězeno, že „*pokud nepouštějí do své koleje vážené ženy a měšťanky, má on dost kurev na to, aby jimi zaplnil celou kolej.*“²⁶⁷ 9. prosince 1647 na pozvání generála Buchheima spolu s dalšími císařskými důstojníky ještě poobědvali v jezuitské koleji plukovník Klaudius Bengtsson a podplukovník švédské armády Paul Wiletz.²⁶⁸ „*Vyučování na jezuitském gymnáziu bylo s příchodem švédské posádky v březnu 1645 pozastaveno. Vyučování bylo přerušeno od 12. března, kdy Švédové obsadili Špitálské*

²⁶¹ Městská fara u kostela sv. Ignáce spadala a spadá pod správu premonstrátů.

²⁶² Obilí měšťanů bylo zabaveno již na konci ledna 1647, pak i 10. června téhož roku; F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 371.

²⁶³ Jezuitské obilí muselo být pod švédskou správou ještě před jeho úplným zabráním dne 3. října 1647, jelikož jezuitům bylo dovoleno 14. září vzít si pro svou potřebu 2 měřice obilí a další 3 měřice obilí si mohli vzít 12. října F. MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, s. 371; A. STERLY, *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, s. 49 a 62; MZA Brno, *Chronik der Belagerung der Stadt Iglau*, fol. 9r a 18r.

²⁶⁴ Kronika jezuity Jana Baptisty tuto událost neuvádí, pravděpodobně vzhledem k jejímu časovému zaměření – kronika popisuje až události od září tohoto roku.

²⁶⁵ A. STERLY, *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, s. 22, 39 a 41.

²⁶⁶ *Tamtéž*, s. 33.

²⁶⁷ Tato informace není v kronice Jana Baptisty uvedena; *Tamtéž*, s. 54.

²⁶⁸ MZA Brno, *Chronik der Belagerung der Stadt Iglau*, fol. 45r; A. STERLY, *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*, s. 110.

předměstí.²⁶⁹ Ještě před jejím příchodem většina studentů z města stejně utekla. Ti, kteří co zůstali – především rodilí Jihlavané, zasedli do školních lavic opět v květnu, aby dokončili školní rok, který v této době končival v listopadu. V prosinci 1645 byl zahájen nový školní rok, během něhož opět větší část studentů raději odešla, takže na konci roku jich byla méně než polovina. Řady studentů jihlavského jezuitského gymnázia doplnili důstojníci švédského vojska a jejich synové, kteří pocházeli většinou z německých zemí. „Rok 1647 Tento rok byl velmi nepříznivý studující mládeži a to ze dvou důvodů. Za prvé kvůli morové nákaze, která v průběhu celého roku řádila v celém městě a na kterou zemřelo snad 1200 měšťanů - když se nepočítají vojáci a děti. Jejich počet by se vyrovnal tomu číslu, které je uvedené před tím. A protože kolej nebyla této nákaze uchráněna a dva z nás zemřeli, nikdo z ostatních nebyl mimo nebezpečí. Proto jsme nechali školu i gymnázium zavřené. Ačkoliv morová nákaza v jarním období zuřila méně a zdálo se že bude umožněno, aby studenti znovu zahájili studia, nicméně kvůli obležení císařskými vojsky poručil švédský plukovník Samuel Oesterling, velitel toho místa, poručil školy zavřít a dokonce zapečetit, proto skoro po celý rok zela škola prázdnotou. Ovšem v soukromí a uvnitř koleje byly vždy vzdělávání synové předních měšťanů, stejně jako švédských vojáků nějakým našim otcem“²⁷⁰

Kvůli nedostatku profesorů vyučoval v této době vždy jeden učitel dvě třídy. Další školní rok 1647, vzhledem k blížícím se císařským vojskům, nebyl vůbec zahájen. Starší studenti se museli po boku svých učitelů a všech schopných obyvatelů města účastnit prací na opravách hradeb, což bylo vzhledem k jejich postavení jako studentů vnímáno jako porušení jejich statutu: *A těchto chlapců bylo asi 30 ze všech tříd. Ostatní mladí lidé se schovávali buď doma v odlehlých prostorách nebo byli pohnáni na opevnění a k těžkým pracem. V tom roce také zemřeli na morovou nákazu mnozí z nižších tříd.*²⁷¹ Po kapitulaci švédské posádky bylo ještě v zimě na přelomu roku 1647 a 1648 vyučování obnoveno, i když za provizorních podmínek.²⁷²

²⁶⁹ SOkA, Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

²⁷⁰ Tamtéž, nefoliováno.

²⁷¹ Tamtéž, nefoliováno.

²⁷² Karel KŘESADLO, *Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě*, in: VSV VIII., Jihlava 1992, s. 119–120.

5.1. Jezuitské gymnázium v Jihlavě

Jezuitské gymnázium bylo otevřeno už měsíc po slavnostním uvedení jezuitů do Jihlavy 30. září 1625.²⁷³ V prvním školním roce byly otevřeny první tři třídy – *parva*, *principia* a *gramatica*. *Syntaxe* byla otevřena v roce 1628 a další třídy následovaly později. Vzhledem k chybějícím zápisům v matrice studentů gymnázia se tak mohlo stát v roce 1632 nebo 1633. S určitostí byly nejvyšší třídy – *poetica* a *rhetorica* – otevřeny v roce 1634.²⁷⁴ Jezuitské gymnázium působilo až do dvacátých let 18. století, kdy vedle vybudovaného komplexu koleje na Horním náměstí vyrostla budova gymnázia z nadace bratří ze Steinu, v budově bývalého latinského gymnázia, jež stávalo u Jakubského náměstí.²⁷⁵

Chod gymnázia se řídil podle tzv. „*Ratio atque institutio studiorum*“, předpisu, který byl vyhlášen 8. ledna 1599 na základě návrhu řádového generála Claudia Aquavivy.²⁷⁶ Toto nařízení korigovalo organizaci školy, výběr učitelů a jejich ustanovování, přijímání a oceňování žáků během studií a také upravoval celoškolské aktivity, jako například pořádání divadelních představení.²⁷⁷ Na fungování gymnázia jako celku dohlížel rektor příslušné koleje, ale za výuku a její kvalitu byl odpovědný prefekt gymnázia.²⁷⁸ Do gymnázia byli přijímáni ti žáci, kteří již uměli číst, psát a počítat – absolvovali tedy alespoň triviální školu. Uchazeč prošel krátkou přijímací zkouškou, která spočívala v písemném cvičení a zodpovězením doplňujících otázek prefekta, který zkoumal taktéž jeho chování. Podle výsledku zkoušky pak byl zařazen do příslušné třídy, do které podle svých prokázaných znalostí příslušel.²⁷⁹

5.1.1. Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě

V prvních dvaceti letech působení školy počet studentů rychle rostl. Přes určité výkyvy, které jsou zaznamenatelné po celou dobu existence gymnázia, dosáhl, od počtu 100 žáků v prvním roce jeho otevření, svého absolutního vrcholu ve školním roce 1641–1642

²⁷³ Školní rok na jezuitském gymnázium v české provincii měl začínat v 18. září, na svátek sv. Lukáše. Končil v případě studentů poslední třídy, rétorů, 21. září a v případě ostatních studentů na svátek sv. Václava. Tato data ale mohla být mírně odlišná podle místních zvyklostí jednotlivých kolejí; Kateřina BOBKOVÁ-VALENTOVÁ, *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*, Praha 2006, s. 187

²⁷⁴ SOkA Jihlava, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

²⁷⁵ R. PISKOVÁ, *Jihlava*, s. 359.

²⁷⁶ Karel KŘESADLO, *Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě*, in: VSV VIII, Jihlava 1992, s. 119.

²⁷⁷ K. BOBKOVÁ-VALENTOVÁ, *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*, s. 20.

²⁷⁸ Ivana ČORNEJOVÁ, *Tovaryšstvo Ježíšovo: Jezuité v Čechách*, Praha 2002, s. 67.

²⁷⁹ K. BOBKOVÁ-VALENTOVÁ, *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*, s. 68–69.

s 482 žáky (viz tabulka č. 12). Od zahájení prvního školního roku do obsazení města Švédy počty studentů v jednotlivých třídách rostly, až se po odchodu Švédů ustálily na celkovém počtu okolo 210 žáků. Největší část žactva tvořila první třída – *parva*, kde svým podílem bezkonkurenčně převládali synové jihlavských měšťanů, oproti menšině chlapců, kteří převážně pocházeli z blízkého či vzdálenějšího okolí Jihlavy – zejména z moravské strany. V *principii* se podíl Jihlavanů zpočátku pohyboval okolo 30–50 %, v 80. letech 17. století pak překročil i polovinu počtu žáků třídy. V gramatice a v syntaxi se podíl synů jihlavských měšťanů opět snížil na 25–45 %, ale znovu, stejně jako v předchozím případě, jejich podíl mírně vzrostl koncem 17. století. Ve dvou nejvyšších třídách tvořili domácí žáci podíl nejmenší – 50 % překračuje jen výjimečně.²⁸⁰

O sporu mezi městem a jezuitou o vyplácení úroku z nadací (viz níže) nelze říct, že by na obsazenost gymnázia či semináře sv. Michala syny jihlavských měšťanů měl vliv. V prvních deseti letech po závěrech reasumační komise – tedy od roku 1630 do roku 1640, se z dochovaných osmi ročních zápisů v matrice studentů (1631, 1634–1640) ukázalo, že ve zastoupení Jihlavanů v gymnáziu kleslo pod obvyklých 47–55 % pouze třikrát a to v letech 1631, 1634 a 1636.²⁸¹ V roce 1631 to bylo 16 %, roku 1634 24 % a v roce 1636 dokonce 19 %. V tomto školním roce ale gymnázium zaznamenalo celkový pokles počtu studentů na 86 žáků, zatímco v předcházejícím roce navštěvovalo gymnázium 173 studentů. Čím si tento úbytek vysvětlovat, prameny nenaznačují jasně. Ačkoliv jezuité zapisovali události týkající se zásadního omezení chodu gymnázia přímo do matriky, jako například v případě uzavření školy za švédské okupace v roce 1647, v tomto případě matrika mlčí.²⁸²

5.1.2 Geografický původ studentů gymnázia

Z blízkého okolí Jihlavy se mezi studenty jezuitského gymnázia v průběhu let objevovali zejména žáci původem z Polné, kde byl od roku 1623 vrchností kardinál z Dietrichštejna, dále z Brtnice, kterou od téhož roku vlastnil císařský generál Rombaldo Collalto, objevují se i studenti z dalších blízkých měst a obcí. Jedná se o Luka nad Jihlavou, Třešť, Batelov, Stonařov, Telč či Novou Říši. Z moravského prostředí pocházeli většinou žáci z nižších tříd, naopak ti z vyšších pocházeli spíše z Čech. Šlo o studenty zejména

²⁸⁰ K. KŘESADLO, *Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě*, in: VSV VIII, Jihlava 1992, s. 122.

²⁸¹ I ve srovnáním s počty studentů v 80. letech 17. století

²⁸² SOkA Jihlava, fond Stará registratura II., Správa města, Církevní věci. Jezuitská kolej v Jihlavě, A II, inv. č. 7, nefoliováno.

z Havlíčkova Brodu²⁸³ a Pelhřimova, kteří co do počtu převažují nad studenty z Červené Řečice, Chotěboře, Příbyslavi či Tábora. Ze vzdálenějšího okolí Jihlavy ve vyšších třídách studovali žáci z Třebíče, Žďáru nad Sázavou, v menším počtu studenti z Dačic, Okříšek a Znojma. Co se týče vzdálenějších míst původu studentů jihlavského gymnázia z českého prostředí, dominují města jako Praha, Vysoké Mýto, Chrudim či Litomyšl. Moravské zastoupení je v tomto případě minimální – podíl studentů ze vzdálenějších koutů Moravy se pohyboval okolo 12 % – za zmínku tak zde stojí pouze město Svitavy.²⁸⁴

Na gymnáziu studovali také Slezané, a to zejména v prvních patnácti letech po otevření školy, kdy v nejvyšších třídách tvořili pětinu až třetinu žactva. Z celkového počtu žactva se jednalo se zhruba o 3 %. Studenti přicházeli zejména z Lubiaze, Świeckova, Wiazowa a Walbrzychu. Od 50. let 17. století se mezi studenty gymnázia objevují sporadicky a většinou se jednalo už jen o jednotlivce. Další skupinou studentů jezuitského gymnázia v Jihlavě byli Lužičané. Podobně jako v případě žáků ze Slezska, zpočátku tvořili 4 % z celkového počtu studentů, toto číslo však též pokleslo. Nejvíce chlapců přicházelo z města Kulov – zejména v 50. letech 17. století, kdy v Jihlavě studuje okolo 9 studentů. Od 60. let 17. století ale jejich přítomnost není tak markantní, až úplně mizí (viz tabulka č. 13).²⁸⁵

5.1.3. Významní absolventi gymnázia

Významnými absolventy jezuitského gymnázia v Jihlavě v 17. století bylo hned několik studentů a někteří se stali dokonce členy řádu Tovaryšstva Ježíšova. Mezi ně patřil jihlavský rodák Jan Steinhöfer,²⁸⁶ který ve dvaceti letech vstoupil do řádu, stal se lékařem a roku 1692 odešel do Mexika, kde působil až do své smrti v roce 1716. Čtyři roky před tím ještě stačil vydat knihu pod názvem „*Florilegio medicinal de todas les enfermedades*“. Dále se jednalo o Augustuna Strobacha, který byl do řádu přijatý v roce 1667. Jako profesor působil na kolejích v Litoměřicích a Uherském Hradišti. V roce 1678 ale odešel s první velkou misí vypravenou do zahraničí z české provincie, a sice na Mariánské ostrovy, kde

²⁸³ Dříve Německý Brod.

²⁸⁴ SOKA Jihlava, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

²⁸⁵ Od konce 17. století rovněž stoupá podíl studentů ze zemí mimo Koruny české. Z jednotlivých míst je četnější pouze Vídeň. Objevují se i studenti z Uher, Dalmácie, Sedmihradska, Itálie, Anglie, Skotska, Belgie, Francie Holandska a Dánska, kteří v Jihlavě strávili pouze několik let; K. KŘESADLO, *Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě*, in: VSV VIII, Jihlava 1992, s. 123–125. Kulow byl důležitou základnou římskokatolických Lužických Srbů, srov. Jan ZDICHYNEC, *Z Kulowa přes Prahu do Bělehradu. Osud lužickosrbského jezuita v barokní Evropě*, in: *Stoletý most mezi Prahou a Budyšinem. Společnost přátel Lužice (1907–2007)*, edd. Marcel Černý – Petr Kaleta (= Česko-lužická historie 1), Praha 2008, s. 73–102.

²⁸⁶ K osobě lékaře Jana Steinhöfera viz též práce Josefa KOLÁČKA, *Bratr lékař. Jan Steinhöffer S.J. (1664–1716)*, Hradec Králové 1992.

působil až do své smrti v roce 1684. Tehdy vypuklo na ostrovech mezi domorodci povstání proti Španělům, během něhož přišlo o život několik misionářů včetně Augustina Strobacha.²⁸⁷

V řadách studentů gymnázia byli rovněž synové předních jihlavských měšťanských rodin a také příslušníci šlechty ze zemí Koruny české, ale také ze zahraničí.²⁸⁸

5.1.4. Konflikty studentů gymnázia

Lavice jezuitského gymnázia v Jihlavě nenavštěvovali pouze studenti, na které by mohli být jezuitští „patres“ hrdí. Během 17. století i zde došlo k několika prohřeškům jejich svěřenců. Katalyzátorem konfliktů byla přítomnost několika řádů v jednom městě – zde konkrétně dvou řádů, které se věnovaly vzdělávací činnosti. Kromě jezuitského gymnázia zde byla farní škola, kterou spravoval řád premonstrátů a právě mezi studenty těchto dvou ústavů vypukla v roce 1634 prudká roztržka. Kvůli probíhajícím válečným operacím v Čechách byly předčasně zavřeny školy v Praze a mezi nimi i Klementinum. Z Prahy sem přišlo osm studentů, kteří neměli dobrý vliv na své spolužáky. Nosili veřejně poboční zbraň a navštěvovali místní hostince. 6. srpna k návštěvě jednoho z nich zlákali také dva studenty rétoriky – Georga Linkeho a Vincenze Freydenberga, kteří pocházeli ze slezské Vratislavi.²⁸⁹ Společně si pak tropili žerty z přítomného lazebníka, se kterým se dostali do hádky. Daný hostinec musel být zřejmě někde v blízkosti premonstrátské fary, jelikož se právě probíhající spor jali urovnávat příběhnuvší premonstráti se svým pekařem. Hádku se jim pravděpodobně nepodařilo uklidnit po dobrém, a tak se do situace vložil pekař, který svou holi zasáhl rétora Georga Linkeho. Nato se studenti gymnázia obrátili proti němu a zranili ho svými zbraněmi na hlavě. Mimo pekaře byl ještě během potyčky zasažen jeden z premonstrátů do ruky, který za prchajícími studenty utíkal až k jezuitské koleji, kde žádal o představených koleje nápravu. Rektor koleje mu slíbil, že celou záležitost prošetří a viníky potrestá. Studenty vyšetřovala

²⁸⁷ Vzhledem k jeho tragické smrti se stal mučedníkem, k čemuž přispěl i jeho životopis sestavený jeho spolubratrem Emanuelem de Boy. Tento životopis s názvem „*Vita et Obitus venerabilis Augustini Strobach e Societate Iesu ex Provincia Bohemiae pro insulis Marianis electi Missionarii, et a Rebellibus Sanctae Fidei in iisdem insulis barbare tructati Anno 1684. Mense Augusto.*“, který byl vydaný v roce 1691 v Olomouci. Strobachovy ostatky byly rovněž dopraveny zpět do Evropy a v roce 1702 slavnostně uloženy v jezuitském kostele sv. Ignáce v Jihlavě; R. PISKOVÁ, *Jihlava*, s. 360. Osobě Augustina Strobacha se věnovali též: Jiří BÍLÝ, *Český misionář Augustin Strobach*, in: *Teologické texty. Časopis pro teologii a službu církve*, Praha 1995, s. 214–215; Matěj PROCHÁZKA, *Smrt na ostrově. Život a mučednická smrt misionáře Augustina Strobacha*, Jihlava 1991; Jan ROYT, *Los PP. Misioneros Agustín Strobach y Enrique Richter en un Grabado Praguense del Siglo 18*, in: *Ibero-Americana Pragensia: anuario del Centro de Estudios Ibero-Americanos de la Universidad Carolina de Praga*, Praha 1999, s. 137–141.

²⁸⁸ Jiří BOŘECKÝ, *Šlechtičtí studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě a jejich rodiny*, in: *VSV X*, Jihlava 1996, s. 153.

²⁸⁹ SOkA Jihlava, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

komise složena ze dvou jezuitů a dvou premonstrátů. Komise nejprve zakázala pražským studentům nosit zbraně a navštěvovat zdejší hostince. Mezitím ale zraněný pekař zemřel a na jezuitskou kolej se snášela kritika, zejména při pekařově pohřbu. Jezuité se snažili alespoň trochu obhájit, v čemž jim pomohlo konstatování městských lékařů. Ti prohlásili, že rána jednoho ze studentů nebyla nebezpečná a pekař tedy nezemřel na následky tohoto zranění. Jeho úmrtí podle nich způsobila nemoc, kterou si způsobil během práce na poli. Obvinění rétorů byli potrestáni pouze mírným trestem vězení, který si odpykávali po dobu prošetřování tohoto incidentu, a prohlášení vinným z překročení zákonů gymnázia.²⁹⁰

Další incident se odehrál v roce 1657 opět mezi jezuitu a premonstráty. Toho roku ukradl rétor a pomocník farního sakristiána, Sebastián Walda, ze sakristie farního kostela několik kalichů, které rozbil, spolu se svým spolužákem Jiřím Peterkou si je rozdělili a prodali v Třebíči židům. Oba byli přistiženi a odvedeni do Jihlavy. Následně byli 28. dubna 1657 vyloučeni ze školy. Peterka byl odsouzen ke kopání příkopů a na konci srpna byl propuštěn z vězení. O poznání hůře dopadl Sebastián Walda, který byl 13. července po dvou a půl měsících věznění s'at za městem.²⁹¹

5.2. Seminář jezuitské koleje v Jihlavě

Seminář jezuitského gymnázia v Jihlavě pod patronací sv. Michala, světce, který byl mimo jiné rovněž patronem fundátora koleje, Michaela Adolfa z Althannu, a celého jeho rodu, byl otevřen v březnu 1626.²⁹² Ještě než byl postaven komplex koleje na konci 18. století, sídlil seminář v domě, který sousedil s dominikánskou zahradou.²⁹³ Jak bylo již výše naznačeno, jeho základy byly položeny již roku 1623, tedy v době, kdy se již uvažovalo o založení jezuitské koleje v Jihlavě. V tomto roce darovala Eva Marie Fleischová, rozená Rettingerová, vdova po císařském radovi Jiřím Fleischovi z Lerchenbergu. Před svým vstupem do kláštera benediktýnek Nonnenberg v Salzburku se rozhodla 31. srpna 1623 darovat Vilému Lamormainovi dlužní úpis ve výši 23.000 zlatých. Tento úpis jí vystavila jihlavská městská rada o půl roku dříve – 10. ledna 1623 – za to, že za město uhradila obchodníku s vínem dodávku 1000 sudů vína. Přes toto finanční zajištění semináře měli

²⁹⁰ A. KRÖSS, *Geschichte der böhmischen Provinz der Gesellschaft Jesu. II. Band. Abteilung. Die böhmische Provinz des Gesellschaft Jesu unter Ferdinand III.*, s. 465.

²⁹¹ SOkA Jihlava, Stará registratura, A II, inv. č. 7, nefoliováno.

²⁹² R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 342.

²⁹³ Poloha domu vedla po nějaké době ke sporům s dominikány, kteří si nechtěli nechat nahlížet do zahrady. Celou záležitost vyřešil provinciál, který nařídil částečně zadržet okna proti zahradě; Ch. d'ELVERT, *Schriften der historisch-statistischen Sektion der k.k.m. schl. Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde*, Band 22, s. 462.

zpočátku jezuité se zaopatřením semináře problému – v tomto případě totiž nebyl emitován úrok z uložených peněz, které by byly městem spravovány tak, aby byly postupně zhodnocovány a tak vynášely stanovenou částku, ale šlo o to, že se město dlužním úpisem, který byl Evou Marií Fleischovou předán přes Viléma Lamormaina jihlavské jezuitské koleji v podstatě zavázalo podporovat kolej ze svého rozpočtu. Městská rada, která měla jezuitům vyplácet částku ve výši 6 % úroku z této „fundace“, se placení, vzhledem k výše popsané hospodářské zátěži, bránila.²⁹⁴

Jezuitskému semináři měl být rovněž přidělen zbytek měšťanské nadace, ze které byli dříve podporováni nadaní studenti latinského gymnázia na zahraničních univerzitách.²⁹⁵ Zůstatek seminárních peněz, jenž činil k 5. únoru 1623 6469 kop grošů a 10 krejcarů, měl být postoupen jihlavským jezuitům k potřebě jejich semináře.²⁹⁶ Nicméně i předání této nadace bylo problematické. Vzhledem k postupnému zadlužování města nebyly nadační peníze použity na podporu studentů, ale použili je sami měšťané.²⁹⁷ V korespondenci a memoriálech o financování jihlavského semináře měšťané žádají jezuity, aby městu ulehčili a dlužnou částku, která činila 5000 kop grošů, mu odpustili.

Podle žádost měšťanů z roku 1631, aby jim jezuité dluh na nadačních penězích měšťanů v rámci reasumační komise odpustili, i vzhledem k tomu, že je město zadlužené a také proto, že jim během posledních pěti let platili úrok z fleischovské fundace, což jim dokládají sami jezuité: „*Wier loben und bedanken uns, das sie diese verflossne 5 Jahr so dreulich den Zins bezahlet*“²⁹⁸ Nicméně ti městu odmítli slevit s tím, že město má natolik velké příjmy, aby jezuitům danou částku mohli vyplatit. Podle jezuitů mělo jít jednak o 7000 zlatých ze šenkování vína, 3000 zlatých ze soukenického cechu a také 3000 z trhů a prodeje soli, 3000 z mýtného a další příjmy: „*Sie haben genugsame Mittel. Erstens aus dem Weinschenck, der ihnen leichtlig 7 dausent fl. Gewin allein trägt. Auß dem Tuchmacher Zech, bey 3 dausent iarlich. Auß der Wag. Aus den Jhar merckten. Auß Salcz, auß der Mautt bey*

²⁹⁴ Ioannes MILLER, *Historia provincie Bohemiae Societatis Iesu ab anno 1555 usque ad annum 1723. Prolegomena, liber I., II., III.*, pag. 344;

http://www.manuscriptorium.com/apps/main/index.php?request=show_tei_digidoc&virtnum=4&client=&dd_list_page_pag=483; náhled 27. listopadu 2014, 12:07.

²⁹⁵ František MAREK, *Humanistická škola v Jihlavě*, in: Sborník Pedagogického institutu v Jihlavě, Jihlava 1962, s. 295.

²⁹⁶ Svědčí o tom i jezuitské memoriály o měšťanské nadaci, uchované v MZA Brno, E 27, Jezuité Jihlava, SE 32, Korespondence o zřízení semináře, inv. č. 1, č. 2, č. 3, č. 10, č. 11.

²⁹⁷ Jan Hynek z Velínova zpronevěřil na nadačních penězích dlužil 300 kop grošů; František MAREK, *Jihlavští humanisté*, in: Martin HEMELÍK (ed.), František Marek. Studie., Jihlava 2013, s. 30.

²⁹⁸ MZA Brno, E 27, Jezuité Jihlava, SE 32, Korespondence o zřízení semináře, inv. č. 29, fol. 206v.

*3 dausent iärlich, von drey Thoren wie zu bezeugen ist. Vom gebreu deß Biers. Von den Becken, teuch, Wälder, vorbergen, 30 oder 40 dörrffern.*²⁹⁹

Spor byl ukončen 19. srpna 1631, kdy městu bylo soudně nařízeno nadále platit dříve stanovenou částku 1380 zlatých ročně. Soudní rozhodnutí podpořil i císař 19. srpna 1631, kdy potvrdil fleischovskou nadaci. Město ale vzhledem ke své stále nepříznivé finanční situaci znovu požádalo prostřednictvím reasumační komise roku 1636 o snížení splátek úroku, ale opět neuspělo – pouze vyplacení peněz z městské nadace bylo městu odpuštěno. Poslední stížnost městské rady v tomto směru pochází z října roku 1638, kterou radní adresovali brněnským komisařům a kardinálovi z Dietrichštejna. Opět si stěžují, že nemají dostatek příjmů na podporu kostelů, škol a dalších duchovních institucí – vzhledem ke svému těžkému zadlužení. Kromě těchto bodů si měšťané stěžují na Kašpara z Questenberka, správce fary, který měšťanům odebral dispozice k nadaci, již měšťané založili na podporu studentů latinské školy, a nyní ji převzal do své správy sám. Zároveň si na něj stěžovali, že zabral městskou zbrojnici³⁰⁰ a zřídil v ní „konvikt“ – tedy farní školu. Kdy přesně ale bylo městu oficiálně odpuštěno splacení měšťanské nadace, se mi v pramenech nepodařilo nalézt.³⁰¹

Z výše uvedené ukázky je vidno, že se městská rada snažila úroky vyplácet, což potvrzují i dochované kvitance.³⁰² Roční úrok činil 1380 zlatých, měsíční 115 zlatých a týdenní pak 26 zlatých a 32 krejcarů. Ke sledovanému období – tedy rozmezí let 1624–1630, se jich sice oproti dalším rokům zachovalo minimum, ale je z nich přesto patrné, že úroky byly spláceny, ale ne pravidelně a v dané výši tak, jako v pozdějších letech. Od srpna 1623, kdy byla fleischovská nadace zřízena,³⁰³ měli do března 1630 jezuité obdržet na 9085 zlatých, ale místo toho jim městská rada odvedla pouze 2899 zlatých – tedy zhruba 25 měsíčních splátek ze 79 – což činí pouhých 32 % z požadované sumy.³⁰⁴

²⁹⁹ MZA Brno, E 27, Jezuité Jihlava, SE 32, Korespondence o zřízení semináře, inv. č. 28, fol. 203r.

³⁰⁰ Tato budova měla ležet mezi domem Martina Kocho a „duchovním domem“ – tedy zřejmě kostelem sv. Jakuba, či premonstrátskou farou; E 27, Jezuité Jihlava, SE 32, Korespondence o zřízení semináře, inv. č. 1, fol. 2r.

³⁰¹ Z dřívější farní školy se v první polovině 16. století stala škola měšťanská – latinské gymnázium; R. PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, s. 303.

³⁰² Více kvitancí se dochovalo pro 30. – 50. léta 17. století. Uložené jsou v SOkA v Jihlavě, ve fondu Stará registratura, A II, inv. č. 7, nefoliováno.

³⁰³ Ioannes MILLER, *Historia provincie Bohemiae Societatis Iesu ab anno 1555 usque ad annum 1723.*

Prolegomena, liber I., II., III., pag. 345;

http://www.manuscriptorium.com/apps/main/index.php?request=show_tei_digidoc&virtnum=4&client=&dd_list_page_page=483; náhled 27. listopadu 2014, 12:07.

³⁰⁴ Dluh jezuitské koleji činil 6186 zlatých; SOkA, Městská správa do roku 1848, Úřední knihy a rukopisy, inv.č. 88, pag. 2; MZA Brno, E 27, Jezuité Jihlava, SE 32, Korespondence o zřízení semináře, inv. č. 18, 190v.

Tabulka č. 8 – Kvitance na platy semináře sv. Michala 1624–1630.³⁰⁵

Datum	Částka	Datum	Částka
5. března 1624	50 zlatých	17. února 1629	26 zlatých a 32 krejcarů
2. května 1625	100 zlatých	10. března 1629	849 zlatých a 4 krejcare
2. července 1627	20 zlatých	2. dubna 1629	30 zlatých
34. března 1628	345 zlatých	26. dubna 1629	10 zlatých
29. července 1628	26 zlatých a 32 krejcarů	26. dubna 1629	796 zlatých a 4 krejcare
15. října 1628	26 zlatých a 32 krejcarů	5. května 1629	15 zlatých
26. května 1629	10 zlatých		

Z období obsazení města Švédy od března 1645 se dochovaly pouze dvě kvitance, z nichž lze předpokládat, že platy byly sice semináři odváděny, ale vzhledem k vyčerpání města byly značně sníženy. K 1. prosinci 1646 tak dostali jezuité spolu s listopadovou splátkou za 8 měsíců 148 zlatých, místo 920 zlatých. Od vypovězení většiny jezuitů v červenci 1647 a zastavení chodu školy až do jejího obnovení na začátku roku 1648 jezuitům žádné platy odváděny nebyly, o čemž svědčí i absence kvitancí pro toto období. Od začátku roku 1648 se odvod seminárních platů obnovil, ale ve zcela minimální výši. 31. března obdržel seminář od městské rady za předcházející tři měsíce celkem 11 zlatých, v květnu dostali za duben 4 zlaté. Dá se rovněž předpokládat, že počet seminaristů byl v této době, vzhledem k předcházejícím válečným strastem, menší než v pozdějších letech. Záznamy o seminaristech bohužel pro tuto dobu chybí.³⁰⁶

Tabulka č. 9 – Kvitance na platy semináře sv. Michala 1646 – 1649.³⁰⁷

Datum	Částka	Datum	Částka
15. listopad 1646	100 zlatých	12. června 1648	6 zlatých
1. prosinec 1646	48 zlatých	23. června 1648	40 zlatých

³⁰⁵ SOkA Jihlava, Stará registratura, A II, inv. č. 7, nefoliováno.

³⁰⁶ Tamtéž, nefoliováno.

³⁰⁷ Tamtéž, nefoliováno.

Datum	Částka	Datum	Částka
31. březen 1648	11 zlatých	12. srpna 1649	40 zlatých
9. květen 1648	4 zlaté	18. prosince 1649	67 zlatých
9. květen 1648	6 zlatých		

I když ještě v polovině 50. let 17. století nebyly platy odváděny v celé výši, dá se vzhledem k absenci dalších stížností ohledně fleischovské nadace předpokládat, že se město naděje na jakékoliv snížení úroků vzdalo. Kdy přesně se placení ustálilo do požadované podoby, nelze přesně stanovit vzhledem k chybějícím kvitancím. Jisté je, že v 80. letech již městská rada odváděla platy v plné výši.

Tabulka č. 10 – Kvitance na platy semináře sv. Michala 1650 – 1682.³⁰⁸

Datum	Částka	Datum	Částka
2. března 1650	30 zlatých	3. září 1653	14 zlatých
2. května 1650	50 zlatých	13. listopadu 1653	14 zlatých
14. října 1650	24 zlatých	3. března 1654	14 zlatých
12. března 1651	10 zlatých	18. května 1654	14 zlatých
8. července 1651	9 zlatých a 20 krejcarů	11. února 1682	115 zlatých
listopad 1651	14 zlatých	7. března 1682	115 zlatých
únor 1652	18 zlatých a 40 krejcarů	8. dubna 1682	115 zlatých
1. května 1652	14 zlatých	6. května 1682	115 zlatých
11. května 1652	9 zlatých a 20 krejcarů	6. června 1682	115 zlatých
16. září 1652	12 zlatých	8. července 1682	115 zlatých
28. listopad 1652	18 zlatých	9. září 1682	115 zlatých
30. dubna 1653	11 zlatých	10. října 1682	115 zlatých
6. července 1653	15 zlatých	7. listopad 1682	115 zlatých
27. července 1653	22 zlatých	prosinec 1682	115 zlatých

³⁰⁸ SOkA Jihlava, Stará registratura, A II, inv. č. 7, nefoliováno.

5.2.1. Seminaristé

Z prvních šesti let po otevření jihlavského semináře se dochovaly seznamy seminaristů (opsané v kronice jihlavské koleje), z nichž lze odvodit počet žáků gymnázia přijatých do semináře (viz tabulka č. 14).³⁰⁹ Ani v jednom roce z období let 1626–1631 toto číslo nepřekračuje dvě desítky. Ve srovnání s daty z pozdějších let jsou tyto hodnoty poloviční. Bohužel v seznamech ze začátku fungování semináře není poznamenána výše fundace, tak jako v pozdějších záznamech ze 70. a 90. let 17. století. V těchto soupisech dosahují celková čísla členů semináře hodnot od 37 do 49 žáků. Počet studentů, kteří pobírali stipendium v plné výši, zde koresponduje s počtem seminaristů z 20. a 30. let 17. století, který se pohybuje rovněž od 11 do 20 žáků. V seznamech z pozdějších let jsou totiž uvedeni tzv. „convictores“, studenti, kteří využívali služeb semináře a za umístění do něho jezuitům platili. Jednalo se o příspěvky ve výši od 9 do 60 zlatých (viz tabulka č. 15). Takto vysoká suma nebyla častá, ti, kteří ji platili, byli převážně výše postavenými studenty, jako např. rytíř Antonín Odkolek v roce 1678, nebo Zikmund Kapoun v roce následujícím.³¹⁰ Většinou se ale jednalo o částky nižší, převážně okolo 10–25 zlatých. „Convictores“ zřejmě byli v semináři již od počátku, jelikož rektor koleje uvádí v dopise kardinálovi z Dietrichštejna, že v roce 1630 podporují 45 seminaristů. Nízký počet uvedených seminaristů z prvních let může tedy být dán tím, že jako seminaristé byli zapisováni pouze ti studenti, kteří dostávali plat v plné výši. Podle zápisu z roku 1679 je patrné, že někteří seminaristé rovněž dostávali v rámci fundace oblečení.³¹¹

Co se týče původu seminaristů, převažovali v prvním roce nad ostatními seminaristy Slezané. Jejich přítomnost byla znát až do roku 1629 a v dalších letech jsou v řadách seminaristů zastoupeni minimálně. Naopak od roku 1630 roste zastoupení Čechů a Moravanů. Jihlavané byli jak v prvním, tak i v druhém zachyceném období v semináři zastoupeni stejným dílem, šlo zhruba o 14 %.³¹²

³⁰⁹ Seznamy se dochovaly pro 17. století pro léta 1626–1631, 1677–1679, 1691–1693, 1695 a 1698–1699; MZA Brno, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 29v-48 r.

³¹⁰ Tamtéž, fol. 32v.

³¹¹ Tamtéž, fol. 31v.

³¹² Tamtéž, fol. 29v-48 r.

Závěr

Rekatolizace, jež se začala obratem na Bílé hoře plně prosazovat v Českém království, se projevila i v dosud luteránském královském městě Jihlavě. Luterství ve městě zakotvilo od doby příchodu Pavla Sperata, Lutherova blízkého přítele, do města a ukotvilo se působením dalších protestantských kazatelů. Jejich vlivem se město proměnilo z tradičně katolického města, věrného panovníkovi, na město plně luteránské. Umožněno to bylo též ztíženým postavením katolické církve, jež měla ve městě své zástupce v podobě řádových domů minoritů a dominikánů. Ti vzhledem ke špatnému stavu svých komunit, jež procházely od dob husitství hlubokou krizí, nebyli schopni čelit výzvě protestantské reformy. Postavit se luteránské městské radě, jež se snažila využít situace a vydobýt patronátní právo nad farou, dokázal v omezeném měřítku pouze premonstrátský řád, správce městské fary, jenž rovněž nebyl v dobrém stavu, tím, že patronátní právo předal do rukou Janu Loheliovu, opatovi strahovského kláštera. Další pokusy městské rady o nabytí tohoto práva již nemohly být uskutečněny vzhledem k dalšímu vývoji v zemi, kdy dějinný vývoj upřednostnil v českých zemích místo tolerance či koexistence směr rekatolizace.

Založení jihlavské jezuitské koleje tedy spadá do období počínající obnovy katolického náboženství v českých zemích po Bílé hoře od dvacátých let 17. století. Kolej založená z rozhodnutí císaře Ferdinanda II., jenž byl společně s vrchními představiteli katolické církve, jímž byl v případě Markrabství moravského olomoucký biskup a kardinál František z Dietrichštejna, zaštiťující osobou rekatolizace. Pomocnými silami v tomto procesu jim byli šlechtici věrní císařskému dvoru a katolické víře, mezi něž patřil i Michael Adolf z Althannu, fundátor jezuitské koleje v Jihlavě. Vedle něho založil roku 1630 František Magni, bratr kapucínského mnicha a rádce pražského arcibiskupa Arnošta Vojtěcha za Harrachu, řádový dům kapucínů. Tato práce díky dosud nestudovaným pramenům též umožňuje náhled do způsobu zakládání nadace a jejího vyplácení.

Další rekatolizační opatření do města přicházela prostřednictvím nařízení kardinála z Dietrichštejna. Pro měšťany znamenaly vypovězení protestantských farářů – tedy v podstatě zákaz protestantských bohoslužeb, jež měšťané v prvních letech po Bílé hoře i přes tento zákaz navštěvovali v kostelech v nedalekém okolí. Další nařízení restaurující městské rady ve prospěch katolické strany se sice nepodařilo splnit ihned v roce vyhlášení – v roce 1621 – další tři roky se mezi členy městské rady stále objevovali luteráni, jak dokládá můj výzkum městských kronik ale od roku 1624 je již v městské radě nenacházíme. V konečném důsledku pak měla nařízení za následek odchod některých měšťanů do exilu. Vzhledem k absenci

pramenů, tedy kromě Bergmanovy drážďanské sbírky, jež však pro celkový výzkum této otázky nepostačuje, nelze s přesností určit, kolika měšťanů, respektive jak velkého zlomku městské populace se odchod do exilu týkal.

Posílení pozic katolické církve ve městě proběhlo též díky příchodu Kašpara z Questenberka, jenž po Janu Loheliově převzal patronátní právo nad městskou farou a který průběh rekatolizace v Jihlavě aktivně sledoval. Patrné je to i ze záležitosti ohledně měšťanské nadace, založené na podporu studentů jihlavského latinského gymnázia po dobu jejich studií v zahraničí. Strahovský opat a správce jihlavské městské fary totiž měšťanům odebral právo disponovat s těmito prostředky.

Další podporou z prostředí císařského dvora bylo založení nadace pro seminaristy jezuitského gymnázia Evou Marií Fleischovou, vdovou po císařském radovi Jiřím Fleischovi z Lercherberga, v hodnotě 23.000 zlatých. Právě v momentě zhoršujících se hospodářských problémů města v roce 1625, kdy město v podstatě zbankrotovalo, byli do Jihlavy uvedeni jezuité, ačkoliv rozhodnutí o jejich definitivním příchodu do města padlo na císařském dvoře již o rok dříve. Dalo by se tedy říci, že kromě konfiskací, nucených půjček císaři a platů velitelům procházejících vojsk za „ochranu“ města, které se nabalily na předcházející dluhy města, se i vyplácení úroku zpočátku stalo pro město takovým rekatolizačním trestem a formou nápravy měšťanů, co se náboženské otázky týče. Jak vyplývá z pramenů, které jsem studovala, město sice tyto úroky platilo, ale ne ve stanovené výši, protože např. k roku 1630 bylo schopno vyplatit pouze 32 % vyměřené míry.

K těmto hospodářským problémům se ještě v polovině čtyřicátých let 17. století přidaly potíže způsobené přítomností švédského vojska ve městě, jež do Jihlavy vstoupilo po bitvě u Jankova. Z pramenů ale vyplývá, že alespoň co se týče odvádění úroků jezuitskému semináři se po hospodářské stránce situace normalizovala a uklidnila počátkem padesátých let 17. století. Sledované prameny též nenaznačují, že by se neschopnost města odvádět tyto platy semináři a požadavky představitelů koleje na radní, aby město svým závazkům dostalo a s tímto související spory, odrazily na obsazenosti gymnázia či semináře syny jihlavských měšťanů ve třicátých letech 17. století. Shovívaví byli jezuité v případě měšťanské nadace zřízené pro latinské gymnázium, jehož zůstatek měl být koleji rovněž předán.

Další otázky ohledně hospodářských vztahů mezi městem a kolejí se otevírají ohledně sporu o čepování piva – tedy ohledně práva várečného, k němuž je zachováno velké množství pramenů, ve srovnání s prameny týkajícími se jiných témat, spojených s jihlavskými jezuity a městem, jež jsou uloženy v Moravském zemském archivu. Oboustranné vztahy lze prozkoumat i v rámci činnosti náboženských bratrstev, která při jezuitské koleji v Jihlavě

rovněž vznikla. Postupně se jednalo celkem o čtyři bratrstva – latinské bratrstvo Navštívení Panny Marie, jež bylo založeno v roce 1628, měšťanské bratrstvo Očišťování Panny Marie, jež vzniklo o dva roky později, dále se jedná o sodalitu tovaryšů Nanebevzetí Panny Marie, jejíž doba vzniku se datuje roku 1635. Poslední sodalita vznikla v roce 1680 a jednalo se o Bratrstvo Smrtných úzkostí Kristových. Prameny k jejich chodu a zejména sporům s farářem městského kostela sv. Jakuba se nacházejí též v Moravském zemské archivu v Brně.

Otázky, jež vyplývají z této práce a které se jistě nabízejí k širšímu zpracování, se týkají rekatolizační a misijní činnosti jednotlivých „patres“ v okolí Jihlavy i samotného chodu jihlavského jezuitského gymnázia, jenž by se dal lépe rekonstruovat na základě dalších pramenů, kde další možnosti výzkumu nabízejí fragmenty kroniky jezuitské koleje v Jihlavě, jež jsou uloženy v Rakouské národní knihovně. Důkladnější rozbor by vyžadovalo též samotné hospodaření koleje v kontextu hospodářských problémů města a stavu kolejních statků, což se týká zejména stavby komplexu koleje na přelomu 17. a 18. století. Nadále je otevřena i problematika soužití hned několika církevních řádů v jednom městě – připomeňme, že v Jihlavě v 17. a 18. století působili kromě Tovaryšstva Ježíšova též řád minoritů, dominikánů, kapucínů a premonstrátů, jejichž komunity se podařilo i vedle jezuitů obnovit.

Seznam zkratek

ČČH – Český časopis historický

ČMM – Časopis Matice moravské

HOP – Historie – Otázky – Problémy

MZA Brno – Moravský zemský archiv v Brně

SOka Jihlava – Státní okresní archiv v Jihlavě

VSV – Vlastivědný sborník Vysočiny

b.d. – bez data

Bd - Band

ed. - editor

fol. – folio

inv. č. – inventární číslo

kr. - krejcar

pag. – pagina

r. – recto

s.- strana

sg. – signatura

tom. – tomus

v. – verso

zl. – zlatý

Seznam pramenů a literatury

A. Prameny

MZA Brno, fond E 27, Jezuité Jihlava, sign. A, Pergameny.

MZA Brno, fond E 27, Jezuité Jihlava, sign. AF, Zakládací a potvrzovací listiny

MZA Brno, fond E 27, Jezuité Jihlava, sign. SE, Seminář

MZA Brno, fond G 11, Sbírký rukopisů Františkova muzea, Historia collegii Iglaviensis Societatis Iesu, kniha č. 409.

MZA Brno, fond G 11, Sbírký rukopisů Františkova muzea, Chronik der Belagerung der von Schweden besetzten königlichen Stadt Iglau 1647, kniha č. 830

SOka Jihlava, fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10.

SOka Jihlava, fond Městská správa do roku 1848, Městská kniha XII, radní, inv.č. 13.

SOka Jihlava, fond Městská správa do roku 1848, Rejstřík městské sbírky, inv.č. 60.

SOka Jihlava, fond Městská správa do roku 1848, Úřední knihy a rukopisy, inv.č. 88.

SOka Jihlava, fond Stará registratura II., Správa města, Církevní věci. Jezuitská kolej v Jihlavě, A II, inv. č. 7.

B. Periodika

Český Časopis Historický 40, Praha 1935.

Český Časopis Historický 41, Praha 1936.

Český Časopis Historický 108, Praha 2010.

Časopis Matice Moravské 33, Brno 1909.

Časopis Matice Moravské 46, Brno 1922.

Hlídka 53, Brno 1936.

Historie – Otázky – Problémy 3, Praha 2011

Igel-Land 56, Jihlava 1934.

Od Horácka k Poddyjí 4, Jihlava 1927.

C. Literatura

Pavel BALCÁREK, *Kardinál František z Ditrichštejna (1570–1636). Gubernátor Moravy*, České Budějovice 2007.

Tomáš V. BÍLEK, *Statky a jmění kollejí jezuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v království Českém od císaře Josefa II. zrušených*, Praha 1893.

Tomáš V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618*, Praha 1882.

Lenka BOBKOVÁ, *Exulanti z Prahy a severozápadních Čech v Pirně v letech 1621–1639*, Praha 1999.

Kateřina BOBKOVÁ-VALENTOVÁ, *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*, Praha 2006.

Jiří BOŘECKÝ, *Šlechtičtí studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě a jejich rodiny*, in: Vlastivědný sborník Vysočiny X, Jihlava 1996, s. 153–176.

Milan BUBEN, *Encyklopedie řádů a kongregací v českých zemích. 2. díl. 1. sv. Řeholní kanovníci*, Praha 2003.

Alessandro CATALANO, *Zápas o svědomí. Kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu (1598–1667) a protireformace v Čechách*, Praha 2008.

Eliška ČÁŇOVÁ, *K počtu far v Čechách v 17. a 18. století*, in: Historická demografie 18, 1994, s. 179–181.

Eliška ČÁŇOVÁ, *Vývoj správy pražské diecéze v době násilné rekatolizace Čech (1620–1671)*, in: Sborník archivních prací 35, Praha 1985, s. 486–560.

Jaroslav ČECHURA, *České země v letech 1584–1620: první Habsburkové na českém trůně*, Praha 2009.

Tomáš ČERNUŠÁK a Tomáš SEDLÁK (ed.), *Dominikáni v Jihlavě v proměnách staletí*, Jihlava 2012.

Ivana ČORNEJOVÁ (ed.), *Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci. Sborník příspěvků z pracovního semináře konaného ve Vranově u Brna ve dnech 4.–5. června 2003*, Praha 2004.

Ivana ČORNEJOVÁ – Hedvika KUCHAROVÁ – Kateřina VALENTOVÁ (ed.), *Locus pietatis et vitae. Sborník příspěvků z konference konané v Hejnicích ve dnech 13. – 15. září 2007*, Praha 2008.

Mikuláš DAČICKÝ Z HESLOVA, *Paměti*, Praha 1996.

Christian d'ELVERT, *Geschichte und Beschreibung der (königlichen Kreis-) und Bergstadt Iglau in Mähren*, Brünn 1850.

- Anna FECHTNEROVÁ, *Rektoři kolejí Tovaryšstva Ježíšova v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1993.
- D. FOLTÝN, *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*, Praha 2005.
- Jindřich FRANCEK (ed.), *Rekatolizace v českých zemích. Sborník příspěvků z konference konané 10. září 1993*, Jičín 1995.
- J. Z. CHAROUZ, *Oživené dědictví. Premonstrátský Želiv včera a dnes*. Želiv 1995.
- Martin HEMELÍK, *Učení muži jihlavští*, Jihlava 2014.
- Petr HLAVÁČEK, *Čeští františkáni na přelomu středověku a novověku*, Praha 2005.
- Ivo HLOBIL, *Humanismus a raná renesance na Moravě*, Praha 1992.
- Františka HOFFMANN, *Nové listy a obrazy z minulosti Jihlavy*, Brno 1967.
- F. HOFFMANN, *Soupis rukopisů Státního okresního archivu v Jihlavě*, Praha 2001.
- Jiří HOFMAN, „*Dali se potřebovati a přitom ve městě nadále zůstávali.*“ *Život ve Švédě okupovaném městě za třicetileté války. Královské město Plzeň za třicetileté války. Příspěvek k dějinám města v letech 1621-1630*, in: Turek, Švéd a Prajz. *Vojenský živel versus město a venkov v raném novověku*. HOP 1, roč. 3, Praha 2011, s. 124–125.
- Josef HRDLIČKA, *Konfesijní politika šlechtických vrchností a šlechtická konfesionalizace v Čechách a na Moravě v 16. a 17. století*, in: ČČH 108, Praha 2010, s. 406–442.
- František HRUBÝ, *Ladislav Velen z Žerotína*, Brno 1930.
- František HRUBÝ, *Luterství a kalvinismus na Moravě před Bílou horou 1.–3. část*, in: Český časopis historický 40 a 41, Praha 1934 a 1935, s. 265–309, s. 1–40 a s. 237–268.
- František HRUBÝ, *Moravská šlechta, její jmění a náboženské vyznání r. 1619*, in: ČMM 46, Brno 1922, s. 107–169.
- J. JANÁČEK (ed.), *Sixt z Ottersdorfu. O pokoření stavu městského léta 1547*, Praha 1950.
- Jiří JUST, *Luteráni v českých zemích v proměnách staletí*, Praha 2009.
- Jan KILIÁN, *Mělník*, Praha 2010.
- Tomáš KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, Brno 2006.
- M. KOLDINSKÁ, I. ŠEDIVÝ, *Válka a armáda v českých dějinách*, Praha 2008.
- Oldřich KORTUS, *Královské město Plzeň za třicetileté války. Příspěvek k dějinám města v letech 1621-1630*, in: Turek, Švéd a Prajz. *Vojenský živel versus město a venkov v raném novověku*. HOP 1, roč. 3, Praha 2011.
- Alois KRÖSS, *Geschichte der böhmischen Provinz der Gesellschaft Jesu. II. Band. Abteilung., Die böhmische Provinz des Gesellschaft Jesu unter Ferdinand III.*, Wien 1938.

- František KAVKA, Anna SKÝBOVÁ, *Husitský epilog na koncilu tridentském a původní koncepce habsburské rekatolizace Čech, Počátky obnoveného pražského arcibiskupství 1561–1580*, Praha 1969.
- Tomáš KNOZ, *Pobělohorské konfiskace*, Brno 2006.
- Karel KŘESADLO, *Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě*, in: Vlastivědný sborník Vysočiny VIII., Jihlava 1992.
- František MAREK, *Humanistická škola v Jihlavě*, in: Sborník Pedagogického institutu v Jihlavě, Jihlava 1962.
- Petr MAŤA, *Stavovský odboj roku 1547. První krize habsburské monarchie*, in: ČČH 96, Praha 1998, s. 224–225.
- František MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, Praha 1992.
- Jaroslav MILLER, *Falcký mýtus: Fridrich V. a obraz české války v raně Stuartovské Anglii*, Praha 2004.
- Jiří MIKULEC, *Rekatolizace šlechty v Čechách*, Praha 2005
- Jiří MIKULEC, *Náboženský život a barokní zbožnost v českých zemích*, Praha 2013.
- Václav NEŠPOR, *Dějiny města Olomouce*, Olomouc 1998.
- J. PÁNEK, *Stavovská opozice a její zápas s Habsburky 1547–1577*, Praha 1982.
- Tomáš PARMA, *František kardinál z Dietrichštejna a jeho vztahy k římské kurii*, Praha 2011.
- Renáta PISKOVÁ a kol., *Jihlava*, Jihlava 2009.
- Marie RYANTOVÁ (ed.), *Čeští králové*, Praha 2008.
- Čeněk SAMEŠ, *Schwedenfreunde in Iglau im Jahre 1648*, in: Igel-Land 56, Jihlava 1934, s. 223–231.
- Bohumil SIMONIDES, *Založení jezuitské koleje v Jihlavě v r. 1626*, in: Od Horácka k Poddyjí 4, Jihlava 1927, s. 52–54.
- František SNOPEK, *Disarmace města Jihlavy roku 1621*, in: ČMM 33, 1909, s. 271–284.
- Andreas STERLY, *Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während über Belagerung im Jahre 1647*,
- Jan TENORA, *Kardinál Dietrichštejn a Karel z Žerotína*, in: Hlídka 53, Brno 1936, s. 333–340.
- Josef VÁLKA, *Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská*, Brno 1995.
- Petr VOREL, *Velké dějiny země Koruny české VII*, Praha – Litomyšl 2005.
- Zikmund WINTER, *Zlatá doba měst českých*, Praha 1991.

Zikmund WINTER, *Život církevní v Čechách. Kulturně-historický obraz z XV. a XVI. století.* Svazek první, Praha 1895.

Jan ZDICHYNEC, *Z Kulowa přes Prahu do Bělehradu. Osud lužickosrbského jezuity v barokní Evropě*, in: *Stoletý most mezi Prahou a Budyšínem. Společnost přátel Lužice (1907–2007)*, edd. Marcel Černý – Petr Kaleta (= Česko-lužická historie 1), Praha 2008, s. 73–102.

Seznam příloh

A. Tabulky

- Tabulka č. 1 – Členové městských rad v letech 1619–1620
- Tabulka č. 2 – Soupis domů darovaných koleji z 26. června 1625
- Tabulka č. 3 – Soupis domů darovaných koleji z 29. srpna 1625
- Tabulka č. 4 – Seznam jihlavských exulantů z Bergmanovy sbírky
- Tabulka č. 5 – Hospodářský soupis panství Knínice z roku 1624
- Tabulka č. 6 – Hospodářský soupis panství Meziříčko z roku 1624
- Tabulka č. 7 – Hospodářský soupis panství Jamné a Rybné z roku 1625
- Tabulka č. 8 – Kvitance na platy semináře sv. Michala z let 1624–1630
- Tabulka č. 9 – Kvitance na platy semináře sv. Michala z let 1646–1649
- Tabulka č. 10 – Kvitance na platy semináře sv. Michala z let 1650–1682
- Tabulka č. 11 – Rektoři a učitelé gymnázia v Jihlavě
- Tabulka č. 12 – Přehled počtu studentů jezuitského gymnázia v Jihlavě
- Tabulka č. 13 – Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě
- Tabulka č. 14 – Seminaristé sv. Michala
- Tabulka č. 15 – Platy seminaristů

B. Textové přílohy

- Příloha č. 16 - Přepis zakládací listiny fundace jezuitské koleje v Jihlavě z roku 1626

C. Obrazové přílohy

- Příloha č. 17 – Zakládací listina fundace jezuitské koleje v Jihlavě z roku 1626
- Příloha č. 18 – Statky jezuitské koleje v Jihlavě
- Příloha č. 19 – Titulní strana matriky studentů jezuitského gymnázia v Jihlavě
- Příloha č. 20 – Zápis v matrice studentů jezuitského gymnázia v Jihlavě z roku 1643
- Příloha č. 21 – Seznam seminaristů sv. Michala z roku 1695
- Příloha č. 22 – Kvitance rektora koleje Caspara Pasternacka radnímu Janovi Skalkovi z 29. července 1628

Příloha č. 23 – Memoriál o sporu mezi městskou radou a jezuitskou kolejí o vypláčení úroku
z roku 1631

A. Tabulky

Tabulka č. 11 – Rektoři a učitelé jezuitského gymnázia v Jihlavě

Rok	Rector Collegii	Praefectus Scholarum	Retorica	Poeta	Syntaxe	Grammatica	Principia	Parva
1626 ³¹³	Casparus Pasternak	není zapsáno	nevyučováno	nevyučováno	nevyučováno	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni
1627	Casparus Pasternak	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán
1628	Casparus Pasternak	není zapsáno	nevyučováno	nevyučováno	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	není zapsáno
1629	Casparus Pasternak	není zapsáno	nevyučováno	nevyučováno	učitelé nejsou zapsáni	Ioannes Ka	Andreas Scetner	Zacharius Sartorius
1630	Mattehaeus Seifried	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán
1631	Mattehaeus Seifried	není zapsáno	nevyučováno	nevyučováno	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni
1632	Mattehaeus Seifried	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán
1633	Mattehaeus Seifried	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán	rok není vůbec zapsán
1634	Cyriacus Kirwitzer	není zapsáno	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni
1635	Cyriacus Kirwitzer	není zapsáno	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni	učitelé nejsou zapsáni

³¹³ Jména rektorů od roku 1626 do roku 1635 jsou čerpány z práce Anny FECHTNEROVÉ, *Rektoři koleji Tovaryšstva Ježíšova v Čechách, na Moravě a ve Slezsku do roku 1773*, s. 374; Ostatní jména rektorů, prefektů a profesorů pocházejí ze poznámek zapsaných v matrice studentů; SOKa, Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

Rok	Rector Collegii	Praefectus Scholarum	Rhetorica	Poeta	Syntaxe	Grammatica	Principia	Parva
1636	Hubertus Holichter	není zapsáno	Dominicus	Ioannes	Wenceslaus Mil	Phillipus Widman	Martinus Oberspach	Wenceslaus Franciscus Hatzbecker
1637	Hubertus Holichter	Eustasius Remigius	Paulus Lehkamer	Franciscus Crocha	Bernardus Hermmanus	Matthias Hok	Ioannes Thoma	Christophorus Farch
1638	Hubertus Holichter	Eustasius Remigius	Henricus Lindanus	Ioannes Hörl	Ioannes Thoma	Christophorus Farch	Laurentius Teicher	Wenceslaus Schmakovius Henricus Poppus
1639	Eustasius Remigius	Rudolphus Neomenius	Ioannes Andreas Matthias ab Asselt	Georgius Swarcz	Gotfridus Schubertus	Paulus Rudelius	Laurentius Teicher	Georgius Wantig Guilelmus Cossinus
1640	Eustasius Remigius	Rudolphus Neomenius	Mattheus Poll	Christophorus Frischer	Ioannes Rehreus	Matthias Schöneus	Giulelmus Cossinus	Georgius Hali
1641	Eustasius Remigius	Eustasius Remigius	Mattheus Pohl	Ioannes Mehrer	Matthias Schöneus	Ioannes Heroldt	Martinus Lik	Ioannes Holonder
1642	Eustasius Remigius	Ioannes Sallarts	Christiphorus Frisch	Michael Benisius	Matthias Schöneus	Georgius Wantig	Georgius Gaisler	Ioannes Holonder
1643	Ioannes Dubois	Ioannes Bodikerus	Balthasar Haltenberger	Michael Reinch	Georgius Wantig	Ioannes Piurellus	Wolfgangus Rulandt	Ioannes Fechtner
1644	Ioannes Dubois	Adamus Cromerus	Ioannes Baptista Thoma	Michael Zeinelt	Franciscus Diestrichstein	Wolfgangus Zuelandt	Ioannes Fechtner	Ioannes Stengelius

Rok	Rector Collegii	Praefectus Scholarum	Rhetorica	Poeta	Syntaxe	Grammatica	Principia	Parva
1645	Ioannes Dubois	Adamus Cromerus	Ioannes Baptista Thoma	Wolfgangus Zuelandt	Georgius Lehman	Samuel Honelius	Martinus Caberus	Andreas Loga
1646	Ioannes Bodigerus	Adamus Cromerus	Ioannes Baptista Thoma	Ioannes Baptista Thoma	Samueil Honelius	Samueil Honelius	Martinus Caberus	Martinus Caberus
1647	Ioannes Bodigerus	Ioannes Baptista Thoma	Ioannes Baptista Thoma	Ioannes Baptista Thoma	Ioannes Baptista Thoma	Balthasar Gabriel	Balthasar Gabriel	Andreas Capsaus
1648	Ioannes Bodigerus	Ioannes Baptista Thoma	Ioannes Baptista Thoma	Ioannes Baptista Thoma	Ioannes Baptista Thoma	Balthasar Gabriel	Balthasar Gabriel	Andreas Capsaus
1649	Ioannes Bodigerus	Ioannes Baptista Thoma	Augustinus Copitius	Martinus Oberspach	Balthasar Gabriel	Balthasar Gabriel	Andreas Capsaus	Andreas Capsaus
1650	Ioannes Dubois	Ioannes Baptista Thoma Georgius Itali	Georgius Itali	Wolfgangus Capeller Andreas Riccius	Balthasar Gabriel	Michael Coppe	Henricus Boblig	Christianus Born
1651	Ioannes Dubois	Melchior	Georgius Itali	Ioannes	Michael Coppe	Martinus Cuberus	Christianus Born	Mathias Schmuker
1652	Ioannes Dubois	Ioannes Claudius	Petrus Vodniansky	Ioannes Schubertus	Christianus Born	Paulus Sigel	Wenceslaus Eiker	Wenceslaus Smetanks
1653	Ioannes Claudius	Ioannes Dubois	Fridericus Bridelius	Georgius Gynther	Georgius Itali	Paulus Sigel	Georgius Nossig	Christophorus Farch
1654	Ioannes Claudius	Ioannes Bommerson	Wenceslaus Schmakowsky	Martinus Oberspach	Paulus Sigel	Georgius Nossik	Michael Elsner	Michael Puschman

Rok	Rector Collegii	Praefectus Scholarum	Rhetorica	Poeta	Syntaxe	Grammatica	Principia	Parva
1655	Ioannes Claudius	Ioannes Bommerson	Longinus Jhon	Melchior Mauritz	Carolus Swarowa	Ignatius Moliutius	Michael Elsner	Michael Puschman
1656	Ioannes Claudius Franciscus Berckmans	Ioannes Bommerson	Nicolaus Lucius	Balthasar Gabriel	Michael Elsner	Michael Puschmann	Erhardius Benda	Georgius Nossig
1657	Franciscus Berckmans	Ioannes Bommerson	Franciscus Dietrichstein	Ioannes Boscius	Georgius Nossig	Erhardus Benda	Ferdinandus Coblitz	Michael Scheidner
1658	Franciscus Bergmans	Augustinus Blösius	Augustinus Rappolt	Georgius Nossig	Erhardus Benda	Andreas Riccius	Michael Scheidner	Ioannes Wolff
1659	Franciscus Bergmans	Augustinus Blösius	Augustinus Rappolt	Dionysius Slaninus	Erhardus Benda	Ioannes Marstadt	Franciscus Ehrenpreis	Ioannes Wolff
1660	Laurentius Himmeltau	Christophorus Faschang Georgius Friebel	Arnoldus Angelus	Ioannes Jobst	Erhardus Benda	Ioannes Rottenberger	Augustinus Kuhn	Ioannes Barufalti
1661	Laurentius Himmeltau Bernardus Oberer	Ioannes Sartorius	Michael Elsner Franciscus Dietrichstein	Ioannes Geldner	Christophorus Schwarz	Hieremias Mayer	Ioannes Schemmerle	Marcus Schwartz
1662	Bernardus Oberer	Theodorus Porphyrius	Franciscus Dietrichstein	Ioannes Kleber	Iacobus Sartorius	Sigismundus Heubner	Ioannes Czernohorsky	Ioannes Aust
1663	Bernardus Oberer	Henricus Korn	Georgius Eber Andreas Jeski	Ioannes Wolff	Ioannes Klein	Erhardus Benda	Ioannes Aust	Valentinus Feit
1664	Bernardus Oberer Tobias Reichel	Ioannes Geller	Franciscus Gruber	Ioannes Charda	Thomas Rab	Martinus Popp	Ernestus Bruno	Julius Hoy

Rok	Rector Collegii	Praefectus Scholarum	Rhetorica	Poeta	Syntaxe	Grammatica	Principia	Parva
1665	Tobias Reichel	Paulus Arnt	Georgius Adam	Carolus Labusska	Martinus Popp	Ioannes Barusaldi	Christianus Gelka	Petrus Kotschner
1666	Tobias Reichel	Theodorus Porphyrius	Ioannes Coratinus	Christophorus Lupius	Ignatius Wohlhaupter	Georgius Langer	Christianus Roseman	Franciscus Steinfels
1667	Georgius Molitor	Henricus Bethner	Ioannes Radwanowsky	Franciscus Schutz	Ioannes Rochus	Christianus Roseman	Adamus Zeidler	Franciscus Paravicini
1668	Georgius Molitor	Ioannes Radwanowsky	Ioannes Radwanowsky	Georgius Terker	Christianus Roseman	Adamus Zeidler	Christianus Rudolphi Paulus Rumpal	Ioannes Stephan
1669	Georgius Molitor	Ioannes Harlacher	Ioannes Frantz	Carolus Illinus	Adam Zeidler	Paulus Rumpal	Ioannes Stephan	Fridericus Mayer
1670	Georgius Molitor	Ioannes Harlacher	Thomas Raab	Ferdinandus Osteschau	Adamus Forster	Marin Wisegradski	Petrus Biessin	Ioannes Preusig
1671	Casparus Sturm	Arnoldus Angelus	Adamus Prausius	Carolus Goliass	Petrus Gaspo	Casparus Cometa	Ioannes Werner	Leopoldo Henndt
1672	Casparus Sturm	Arnoldus Angelus	Iacobus Küsel	Ioachim Rotter	Godefridus Rottenberg	Ioannes Werner	Leopoldo Henndt	Leopoldo Hassnigk
1673	Casparus Sturm	Ioannes Therer	Bernardus Keppl	Ioachim Rotter	Ioannes Werner	Leopoldo Henndt	Bartholomeus Ziak	Michaelus Kamnitzki
1674	Ioannes Harlacher	Ioannes Therer Franciscus Stiller	Ioannes Anderer	Leopoldo Henndt	Ioannes Lehl	Ioannes Schittig	Henricus Hofmann Mattheus Scholtz	Mattheus Scholtz Wenceslaus Erinaceus
1675	Ioannes Harlacher	Luca Haberman	Martinus Grüner	Georgius Weiner	Stephanus Gommer	Tobias Felbiger	Ioannes Kaller	Franciscus Abowehser

Rok	Rector Collegii	Praefectus Scholarum	Rhetorica	Poeta	Syntaxe	Grammatica	Principia	Parva
1676	Ioannes Harlacher	Luca Haberman	Georgius Wiskocelius Ioannes Perger	Franciscus Wagner	Wenceslaus Smetanka	Ioannes Kaller	Franciscus Pawelek	Christophorus Lex
1677	Ioannes Albrecht	Luca Haberman	Ioanner Perger	Elias Limpach	Ioannes Nonner	Christianus Knap	Mathias Prusch	Matthaeus Beitlich
1678	Ioannes Albrecht	Henricus Vetter	Ioanner Perger	Daniel Czerwenka	Georgius Brandt	Ioannes Förch	Matthaeus Beitlich	Franciscus Lorentz
1679	Ioannes Albrecht	Guilelmus Brosche	Daniel Czerwenka	Fridericus Mayer	Ioannes Förch	Ioannes Czibis	Franciscus Lorentz	Ioannes Hochgeladen
1680	Christphorus Helffer	Luca Haberman	Fridericus Mayer	Maximilianus Pech	Ioannes Czibis	Franciscus Lorentz	Georgius Heldner	Leopoldo Stensdorff
1681	Christphorus Helffer	Ioannes Printz	Ioannes Letz	Wenceslaus Czakert	Ioannes Arnoldt	Henricus Enderman	Georgius Tischer	Ioannes Gürtzl
1682	Christphorus Helffer	Leopoldus Henndt	Leopoldus Henndt	Adamus Raczin	Thomas Volsin	Ioannes Ast	Ioannes Güntzl	Ioannes Pesska
1683	Christphorus Helffer	Ioannes Sonnenberger	Christianus Jesske	Franciscus Fabri	Carolus Kaurzimsky	Georgius Schmidt	Ioannes Pesska	Ioannes Milan
1684	Marcus Schwartz	Franciscus Fabri	Franciscus Fabri	Carolus Kaurzimsky	Paulus Kökritz	Carolus Sylvano	Ioannes Hoffman	Christphorus Stephan
1685	Marcus Schwartz	Ioannes Albrecht	Benedictus Kölbelius	Wenceslaus Kaudeletzky	Wenceslaus Smetanka	Ioannes Drachorsky	Christphorus Stephan	Ioannes Engelhardt
1686	Marcus Schwartz	Ioannes Albrecht	Ioannes Nigrino	Casparus Livalt	Antonius Tempes	Christophorus Stephan	Ioannes Engelhart	Georgius Kempff
1687	Ioannes Strobach	Christophorus Nonner	Matthaeus Beitlich	Ioannes Nejedly	Godefridus Escher	Ioannes Engelhart	Georgius Lergfeldt	Ioannes Pacher

Rok	Rector Collegii	Praefectus Scholarum	Rhetorica	Poeta	Syntaxe	Grammatica	Principia	Parva
1688	Ioannes Strobach	Christophorus Nossig	Wenceslaus Claudius	Ioannes Töffler	Ioannes Engelhardt, Franciscus König	Franciscus König, Ioannes Medicus	Ioannes Medicus, Ioannes Nonner	Ioannes Nonner, Ioannes Božek, Lambertus Neuman
1689	Ioannes Strobach	Christianus Rudolphus	Wolfgangsu Preisler	Franciscus König	Ioannes Pupetius	Laubertus Neuman	Zacharius Broli	Georgius Haubt
1690	Ioannes Strobach	Henricus Jesske	Tobias Esterreicher	Lucas Nespiessny	Ioannes Nonner	Ioannes Weinbrenner	Georgius Haubt	Leonardus Link
1691	Ioannes Molitor	Daniel Tirchert	Tobias Esterreicher	Procopius Kosteletzky	Georgius Haubt	Nicolaus Doris	Leonardus Link	Ignatius Hauern
1692	Ioannes Molitor	Daniel Tirchert	Franciscus Fragstein	Paulus Piller	Antonius Hoffnagl	Leonardus Link	Ignatius Hauern	Ignatius Ridl
1693	Ioannes Molitor	Christophorus Nonner	Ioannes Helbig	Fridericus Knittig	Julius Zwicker	Ignatius Sauern, Matthias Püffel	Wolfgangus Weber	Beniaminus Ortlick, Ioannes Fabri
1694	Petrus Schönfeldt	Christophorus Nonner	Henricus Debritz	Julius Zwicker	Casparus Häslar	Andreas Sies	Daniel Kleisner	Ioannes Jahn
1695	Petrus Schönfeldt	Justinus Josephus, Christophorus Lux	Henricus Debritz	Carolus Neuman	Ioannes Krakier	Ivanus Wratisslaw	Ioannes Hanel	Michael Bengart
1696	Petrus Schönfeldt	Christophorus Lux	Henricus Döbritz	Ioannes Jungk	Ioannes Lucznik	Paulus Kökritz	Michaele Bengart	Wenceslaus Mislik

Rok	Rector Collegii	Praefectus Scholarum	Rhetorica	Poeta	Syntaxe	Grammatica	Principia	Parva
1697	Petrus Schönfeldt, Ioannes Miller	Christphorus Lux	Ioannes Nonner	David Berger	Andreas Tantsche	Carolus Gros	Ioannes Zizieliczky	Ioannes Farenschon
1698	Ioannes Miller	Christphorus Lux	Ioannes Breuner	Ioannes Habel	Carolus Gros	Wenceslaus Mathiseus	Ioannes Farenschon	Ioannes Willim
1699	Ioannes Miller	Franciscus Lorentz	Ioannes Habel	Ioannes Opoolt	Wenceslaus Mathiseus	Adamus Ugezd, Ioannes Farenschon	Leopoldus Tempes	Antonius Hermansky, Samuelus Tischler

Tabulka č. 12 – Přehled počtu studentů jezuitského gymnázia v letech 1626–1699

Rok	Rhetorica	Poetica	Syntaxe	Grammatica	Principista	Parva	Celkem
1626				17	19	67	103
1627 ³¹⁴							
1628			14	18	2		34
1629			27	18	35	135	215
1630 ³¹⁵							
1631			32	28	39	114	213
1632							
1633							
1634	22	17	15	17	28	82	181
1635	22	11	14	14	38	74	173
1636	13	14	12	18	13	16	86
1637	8	12	18	19	36	100	193
1638	15	15	28	26	45	189	318
1639	15	17	27	33	47	179	318
1640	20	23	34	30	43	185	335
1641	21	23	28	27	63	240	402
1642	25	27	37	34	45	260	428
1643	24	17	30	35	36	259	401
1644	36	24	44	36	33	207	380
1645 ³¹⁶	30	39	28	40	46	167	350
1646							153
1647 ³¹⁷							
1648	15	8	12	7	19	100	161
1649	18	9	20	22	15	160	244
1650	17	15	20	22	26	142	242
1651	15	18	21	20	19	103	196
1652	19	15	21	22	34	84	195
1653	15	19	27	30	40	78	199
1654	23	21	25	30	36	82	217
1655	23	19	31	32	26	108	239
1656	24	25	36	28	34	40	187
1657	31	25	26	25	35	62	204
1658	30	26	21	20	30	57	184
1659	34	19	24	22	30	50	179
1660	24	18	26	29	30	34	161
1661	21	22	34	28	38	64	207
1662	24	25	38	30	46	65	228
1663	36	28	26	31	43	59	223
1664	27	14	32	30	32	42	177

³¹⁴ K roku 1627 nejsou v matrice žádní studenti uvedeni: „n[on] habentur, n[on] sunt notati.

³¹⁵ Stejně jako v roce 1627, nezaznamenali jezuité ani studenty v letech 1630 a 1632;

³¹⁶ Podle poznámky v matrice zůstalo ve škole ze 400 studentů pouze 118.

³¹⁷ V roce 1647 se na gymnáziu nevyučovalo vzhledem ke švédské přítomnosti ve městě.

Rok	Rhetorica	Poetica	Syntaxe	Grammatica	Principista	Parva	Celkem
1665	19	21	29	30	28	30	157
1666	26	24	33	30	32	43	188
1667	31	28	31	27	41	36	194
1668	32	19	28	36	35	30	180
1669	30	20	39	31	33	57	210
1670	30	22	37	30	35	46	200
1671	25	20	33	27	37	42	184
1672	18	18	27	28	32	42	165
1673	20	16	32	22	34	48	172
1674	20	23	24	30	36	67	200
1675	26	23	27	34	38	80	228
1676	22	23	29	33	48	59	214
1677	21	20	33	42	30	60	206
1678	20	15	33	29	49	54	200
1679	21	21	32	45	35	79	233
1680	29	26	45	27	43	56	226
1681	37	26	31	39	37	52	222
1682	33	20	38	41	33	51	216
1683	20	23	46	37	42	52	220
1684	32	35	36	32	40	36	211
1685	40	34	28	34	26	42	204
1686	33	29	31	30	35	36	194
1687	33	22	31	34	36	40	196
1688	24	22	35	30	36	35	182
1689	29	22	39	32	26	30	178
1690	29	25	41	25	26	62	208
1691	28	29	30	27	46	50	210
1692	43	22	24	40	40	50	219
1693	32	28	39	37	36	52	224
1694	35	25	51	31	44	31	217
1695	36	41	37	29	27	38	208
1696	48	37	32	25	35	41	218
1697	40	19	26	23	33	43	184
1698	30	19	25	22	34	39	169
1699	27	22	19	24	34	46	172
Celkem	1666	1404	1979	1931	2353	5259	14735

Tabulka č. 13 – Studenti jezuitského gymnázia v Jihlavě

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Školní rok	Poznámka
Albertus	Schrutanz	Gliwice	Slezsko	Gramatica	18	1626	
Daniel	Fridel	Jihlava	Morava	Gramatica	11	1626	
Fridericus	Freisleben	Jihlava	Morava	Gramatica	14	1626	
Georgius	Albertus	Wałbrzych	Slezsko	Gramatica	18	1626	
Georgius	Beranek	Prachatice	Čechy	Gramatica	16	1626	
Hieronymus	Wodiczka	Vysoké Mýto	Čechy	Gramatica	14	1626	
Ioannes	Ertelius	Wiazow	Slezsko	Gramatica	20	1626	
Ioannes	Fetauer	Jihlava	Morava	Gramatica	13	1626	
Ioannes	Rupp	Jihlava	Morava	Gramatica	13	1626	
Augustinus	Stulle	Świecko	Slezsko	Gramatica	17	1626	
Matthaeus	Waldhoffer	Jihlava	Morava	Gramatica	12	1626	
Matthaeus	Lucas	Wadów	Slezsko	Gramatica	12	1626	
Paulus	Branttl	Jihlava	Morava	Gramatica	11	1626	
Paulus	Hoffman	Świecko	Slezsko	Gramatica	18	1626	
Simon	Hissperger	Český Krumlov	Čechy	Gramatica	18	1626	
Tobias	Kraus	Brtnice	Morava	Gramatica	18	1626	
Wenceslaus	Gracz	Wiazow	Slezsko	Gramatica	18	1626	
Andreas	Seydenmelczer	Jihlava	Morava	Principia	15	1626	
Andreas	Strobel	Jihlava	Morava	Principia	11	1626	
Daniel	Fixel	Polná	Čechy	Principia	12	1626	
Guilielmus	Sirazkowski	<i>Moravicensis</i> ³¹⁸	Morava	Principia	16	1626	
Georgius	Fogl	Jihlava	Morava	Principia	10	1626	
Henricus	Gelonius	Stará Říše	Morava	Principia	12	1626	
Henricus	Bartoschovski	Křivoklát	Čechy	Principia	16	1626	
Joachimus	Reimon	Jihlava	Morava	Principia	11	1626	
Ioannes	Zleibinger	Jihlava	Morava	Principia	10	1626	
Ioannes	Hinconius	Jihlava	Morava	Principia	12	1626	

³¹⁸ Latinsky uvedená zeměpisná jména, která se mi nepodařilo identifikovat, uvádím pouze jako přepis originálního zápisu v matrice

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Paulus	Schestak	Jihlava	Morava	Principia	12	1626	SJ
Philippus	Anderst	Střítež	Čechy	Principia	13	1626	
Paulus	Reindler	Jihlava	Morava	Principia	16	1626	
Paulus	Perlik	Jihlava	Morava	Principia	11	1626	
Samuel	Pospischil	Meziříčí	Morava	Principia	10	1626	
Thomas	Brucknar	Žďár nad Sázavou	Morava	Principia	11	1626	
Tobias	Achatius	Jihlava	Morava	Principia	13	1626	
Wenceslaus	Gothard	Polná	Čechy	Principia	12	1626	
Martinus	Thomae	Nysa	Slezsko	Principia	17	1626	
Augustinus	Faber	Jihlava	Morava	Parva	5	1626	
Andreas	Bitber	Jihlava	Morava	Parva	11	1626	
Andreas	Handel	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Adamus	Schindl	Jihlava	Morava	Parva	10	1626	
Adamus	Schoffer	Jihlava	Morava	Parva	6	1626	
Adamus	Bittinger	Jihlava	Morava	Parva	12	1626	
Augustinus	Pochl	Jihlava	Morava	Parva		1626	
Adamus	Mayer	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Ioannes	Weigner	Jihlava	Morava	Parva	10	1626	
Daniel	Weigner	Jihlava	Morava	Parva	12	1626	
Ioannes	Schestak	Jihlava	Morava	Parva	10	1626	
Ioannes	Zuitinger	Jihlava	Morava	Parva	11	1626	
Ioannes	Maar	Brno	Morava	Parva	15	1626	
Petrus	Schmidl	Jihlava	Morava	Parva	10	1626	
Zachariu	Chrum	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Ioannes	Stucz	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Fridericus	Scalka	Jihlava	Morava	Parva	11	1626	
Tobias	Berger	Jihlava	Morava	Parva	8	1626	
Matthias	Sucher	Jihlava	Morava	Parva	11	1626	
Andreas	Bittinger	Jihlava	Morava	Parva	12	1626	
Simon	Reiniger	Jihlava	Morava	Parva	11	1626	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Elias	Pauspert	Jihlava	Morava	Parva	8	1626	
Michael	Kumperger	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Christianus	Zauner	Jihlava	Morava	Parva	12	1626	
Salomon	Maus	Jihlava	Morava	Parva	12	1626	
Ioannes	Patzel	Jihlava	Morava	Parva	11	1626	
Fridericus	Prantl	Jihlava	Morava	Parva	8	1626	
Georgius	Rebhon	Jihlava	Morava	Parva	10	1626	
Daniel	Achatius	Jihlava	Morava	Parva	8	1626	SJ
David	Pausperthl	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Thomas	Kumal	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Paulus	Weis	Jihlava	Morava	Parva	8	1626	
Paulus	Run	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Matthaeus	Holczpolter	Jihlava	Morava	Parva	10	1626	
Ioannes	Hanke	Jihlava	Morava	Parva	6	1626	
David	Steidl	Jihlava	Morava	Parva	6	1626	
Tobias	Grinmatcz	Jihlava	Morava	Parva	11	1626	
Andreas	Hondl	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Martinus	Adam	Jihlava	Morava	Parva	5	1626	
Matthaeus	Hofpaur	Jihlava	Morava	Parva	6	1626	
Matthias	Grin	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Daniel	Polinger	Jihlava	Morava	Parva	10	1626	
Matthias	Ohnen	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Augustinus	Patzcl	Jihlava	Morava	Parva	8	1626	
Ioannes	Mickom	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Daniel	Muttner	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Andreas	Pohsion	Jihlava	Morava	Parva	6	1626	
Ioannes	Modrer	Jihlava	Morava	Parva	12	1626	
Andreas	Steffel	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Martinus	Klausek	Jihlava/Knínice	Morava	Parva	7	1626	uvedeny obě obce
Ioannes	Stucz	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Matthias	Schrinkle	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Paulus	Weidhauser	Jihlava	Morava	Parva	6	1626	
Daniel	Neihauser	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Ioannes		Jihlava	Morava	Parva	5	1626	
Matthias	Rephon	Jihlava	Morava	Parva	6	1626	
Daniel	Baldhauser	Jihlava	Morava	Parva	4	1626	
Georgius	Schemelrok	Jihlava	Morava	Parva	5	1626	
Daniel	Hanke	Jihlava	Morava	Parva	5	1626	
Matthias	Wagner	Jihlava	Morava	Parva	4	1626	
Ioannes	Sautepoch	Jihlava	Morava	Parva	7	1626	
Adamus	Maas	Jihlava	Morava	Parva	9	1626	
Daniel	Stucz	Jihlava	Morava	Parva	8	1626	
Adamus	Schalla	<i>Wertensis</i>	Carinthus	Rhetorica	22	1637	
David	Ast	Slavkov	Morava	Rhetorica	19	1637	
Casparus	Amenda	Ostritz	Lužice	Rhetorica	18	1637	SJ
Georgius Augustinus	Joscke	Paczków	Slezsko	Rhetorica		1637	
Joachimus	Kowalski	<i>Kozlensis</i>	Slezsko	Rhetorica	21	1637	
Ioannes	Christelius	Kozlów	Morava	Rhetorica	21	1637	
Leonardus	Monck	Třebíč	Morava	Rhetorica	17	1637	
Michael	Crusius	Paczków	Slezsko	Rhetorica	20	1637	
Blasius Bernardus	Feich	Svitavy	Morava	Poetica	20	1637	
Carolus	Janisch	Glucholazy	Slezsko	Poetica	17	1637	
Franciscus	Kaminko	Janov	Čechy	Poetica	14	1637	
Georgius	Pratnikl	Jihlava	Morava	Poetica	14	1637	
Joachimus	Pureibusko	<i>Prizbalucnsis</i>		Poetica	18	1637	
Ioannes	Heindritz	<i>Diringelannensis</i>	Lužice	Poetica	10	1637	
Ioannes	Samuel	Pelhřimov	Čechy	Poetica	18	1637	
Ioannes	Schmilauer	Jihlava	Morava	Poetica	16	1637	
Marcus	Pisckelius	Svitavy	Morava	Poetica	24	1637	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Matthaeus	Schennel	<i>Budincensis</i>	Morava	Poetica	16	1637	
Paulus	Heintz	Litomyšl	Čechy	Poetica	17	1637	
Adamus	Matthiassowski		Morava	Syntaxe	18	1637	rytíř
Adamus	Renner		Slezsko	Syntaxe	18	1637	
Andreas	Czumpellius	Nuknica	Lužice	Syntaxe	23	1637	
Blasius	Clement	Rosenthal	Lužice	Syntaxe	20	1637	
Christophorus	Hilsner	Hlohov	Slezsko	Syntaxe	14	1637	
Daniel	Wentzl	Jihlava	Morava	Syntaxe	12	1637	
Gregorius	Parida	<i>Ciscensis</i>	Slezsko	Syntaxe	20	1637	Ciezkowice?
Ioannes	Cuisius		Čechy	Syntaxe	19	1637	
Ioannes	Adamides		Slezsko	Syntaxe	17	1637	
Martinus	Stampalius	<i>Vgezdensis</i>	Slezsko	Syntaxe	18	1637	Újezd?
Martinus	Gotzka	<i>Vgezdensis</i>	Slezsko	Syntaxe	16	1637	Újezd?
Michael	Pelta	<i>Cilcunsis</i>	Slezsko	Syntaxe	19	1637	
Matthias	Hamernik	Telč	Morava	Syntaxe	28	1637	
Paulus	Panek	Pelhřimov	Čechy	Syntaxe	16	1637	
Paulus	Migalius		Morava	Syntaxe	20	1637	
Sigismundus	Policar	Jihlava	Morava	Syntaxe	14	1637	
Stephanus	Schenell	Moravské Budějovice	Morava	Syntaxe	15	1637	
Thomas	Lehenius	Kulów	Lužice	Syntaxe	20	1637	
Bartholomaeus	Svoboda	Budišov	Morava	Gramatica	16	1637	
David	Sens	Jihlava	Morava	Gramatica	9	1637	
Ferdinandus	Matthiassowski	Slavonice	Morava	Gramatica	12	1637	
Ferdinandus	Rock	Jihlava	Morava	Gramatica	10	1637	
Georgius	Kuckla	Prosek	Čechy	Gramatica	10	1637	
Georgius	Trantner	Jihlava	Morava	Gramatica	10	1637	
Ioannes Adalbertus Wenceslaus	Grezlinger	Čáslav	Čechy	Gramatica	13	1637	
Ioannes	Franck	Třeboň	Čechy	Gramatica	15	1637	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Fogt	Telč	Morava	Gramatica	13	1637	
Ioannes Ludovicus	Tinicides	<i>Kangswertensis</i>	Lužice	Gramatica	19	1637	
Ladislaus	Funckall	Telč	Morava	Gramatica	15	1637	
Michael	Novak	Crostwitz	Lužice	Gramatica	18	1637	
Martinus	Hlaussek	Kýnice	Morava	Gramatica	16	1637	
Martinus	Pech	Cunnewitz	Lužice	Gramatica	17	1637	
Matthias	Hrusa	Pelhřimov	Čechy	Gramatica	13	1637	
Paulus	Frantz	Příbyslav	Čechy	Gramatica	14	1637	
Sigismundus	Hodmer	Jihlava	Morava	Gramatica	9	1637	
Thobias	Richter	Žacléř	Čechy	Gramatica	13	1637	
Adamus	Fanik	<i>Zublensis</i>	Slezsko	Principia	14	1637	
Andreas	Gotian	Crostwitz	Lužice	Principia	18	1637	
Andreas	Vilicius	Bystrice	Morava	Principia	14	1637	
Andreas	Bartholomides	Cereckvicensis	Čechy	Principia	13	1637	
Augustinus	Müller	Jihlava	Čechy	Principia	11	1637	
Augustinus	Holeczek	Žďár nad Sázavou	Morava	Principia	12	1637	
Carolus	Znamirovski	<i>Hermaniensis</i>		Principia	11	1637	
Carolus	Achiller	Budišov	Čechy	Principia	10	1637	
Daniel	Elander	Jihlava	Morava	Principia	14	1637	
Daniel	Erhardus	Pelhřimov	Čechy	Principia	13	1637	
Elias	Protschreiber	<i>Westoviensis</i>	Čechy	Principia	10	1637	
Georgius	Nigrinus	<i>Abstevicensis</i>	Čechy	Principia	16	1637	
Georgius	Mikaul	<i>Raglicensis</i>	Lužice	Principia	17	1637	Rachlau
Henricus	Stosichinel	Jamný	Čechy	Principia	10	1637	
Iacobus	Philippus	Žďár nad Sázavou	Morava	Principia	14	1637	
Franciscus Maximilianus	Caligardi	Brno	Morava	Principia	12	1637	
Ioannes	Ciprianus	Pelhřimov	Čechy	Principia	10	1637	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Molitor	<i>Russahensis</i>	Alsatus	Principia	18	1637	
Ioannes	Felix	Kunžak	Čechy	Principia	13	1637	
Ioannes	Steidl	Jihlava	Morava	Principia	10	1637	
Ioannes	Achiller	Budišiv	Čechy	Principia	13	1637	
Ioannes	Albrecht	Jihlava	Morava	Principia	10	1637	
Ioannes	Bretnickl	Jihlava	Morava	Principia	9	1637	
Iacobus	Thun	Marienstern	Lužice	Principia	18	1637	
Laurentius	Sigismundus	Ponizensis	Morava	Principia	18	1637	
Matthaeus	Quosck	Marienstern	Lužice	Principia	16	1637	
Matthaeus	Hamerski	<i>Bausoviensis</i>	Čechy	Principia	12	1637	
Matthaeus	Rozicki	Ronicensis	Čechy	Principia	14	1637	Ronov
Matthias	Wolf	Pardubice	Čechy	Principia	12	1637	
Matthias	Hawlata	Plasy	Čechy	Principia	18	1637	Plesná, Plzeň
Petrus	Frantz	Kulów	Lužice	Principia	18	1637	
Petrus	Candus	Nová Říše	Morava	Principia	18	1637	
Tobias	Zwiger	Žďár nad Sázavou	Morava	Principia	12	1637	
Thomas	Weltz	Jihlava	Morava	Principia	12	1637	
Wenceslaus Henricus	Hoslauer	<i>Dubensis</i>	Morava	Principia	18	1637	
Ioannes	Nigrinus	Jihlava	Morava	Parva	13	1637	
Ioannes	Fellebaum	Jihlava	Morava	Parva	10	1637	
Augustinus	Rost	Jihlava	Morava	Parva	11	1637	
Paulus	Firber	Jihlava	Morava	Parva	12	1637	
Matthaeus	Mauritius	<i>Grospicensis</i>	Lužice	Parva	15	1637	
Wenceslaus	Hinek	Jihlava	Morava	Parva	12	1637	
Matthias	Senst	Jihlava	Morava	Parva	7	1637	
Udalricus	Waldtvogel	Jihlava	Morava	Parva	9	1637	
Matthaeus	Heilman	Jihlava	Morava	Parva	12	1637	
Wenceslaus	Bohoruski	Polná	Čechy	Parva	10	1637	
David	Krum	Jihlava	Morava	Parva	8	1637	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Daniel Norbertus	Bratnickl	Jihlava	Morava	Parva	9	1637	
Maximilianus	Grener	Jihlava	Morava	Parva	8	1637	
Godefridus	Reinler	Jihlava	Morava	Parva	12	1637	
Tobias	Leipolt	Jihlava	Morava	Parva	10	1637	
Andreas	Rauscher	Jihlava	Morava	Parva	10	1637	
Ioannes	Heess	Jihlava	Morava	Parva	8	1637	
Paulus	Positzer	Jihlava	Morava	Parva	8	1637	
Esaius	Wernsdorffer	Jihlava	Morava	Parva	12	1637	
Alexander Georgii	Bolenda	<i>Schotenborg</i>		Parva	10	1637	Chotěboř
Ioannes	Schreiber	Kostice		Parva	12	1637	
Lucas	Steidl	Jihlava	Morava	Parva	7	1637	
Ioannes	Konschelski	Lanškroun		Parva	11	1637	
Samuel	Klug	Jihlava	Morava	Parva	9	1637	
Elias	Wiltavski	Chotěboř		Parva	10	1637	
Andreas	Heess	Jihlava	Morava	Parva	13	1637	
Martinus	Tomek			Parva		1637	
Georgius	Prassek			Parva		1637	
Ioannes	Ruff		Čechy	Parva		1637	
Sigismundus	Wülsch	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthias	Antonii	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Georgius	Maier	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Augustinus	Michler	Jihlava	Morava	Parva		1637	
David	Felbaum	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Casparus	Drechsler	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthias	Schretter	Jihlava	Morava	Parva		1637	
David	Birnbaum	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Georgius	Schintzel	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Iacobus	Tiffenbacher	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Thomas	Bremaster	Jihlava	Morava	Parva		1637	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Matthias	Pirnbaum	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Georgius	Manees	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Reinler	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Christophorus	Schneider	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Paulus	Fink	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Paulus	Albrecht	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Albrecht	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Simon	Könik	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Michael	Hess	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Augustinus	Brekll	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Christophorus	Vesselse	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Elias	Frank	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Christophorus	Rauscher	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthias	Schaffer	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthias	Renner	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Paulus	Maurer	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Fridericus	Modera	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Schinczl	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthias	Teich	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Michael	Majer	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Christianus	Renner	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Adamus	Kratzell	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Andreas	Schneider	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthias	Fani	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Thomas	Litzberger	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Paulus	Schindler	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Fink	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthias	Zinke	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Vatterle	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Neuhoffer	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthaeus	Stekner	Jihlava	Morava	Parva		1637	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Eberhertl	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Georgius	Hirth	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Georgius	Poler	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Penizko	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Martinus	Rupprecht	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Fleishacker	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Huss	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Andreas	Holtzapfel	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Augustinus	Breier	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Lang	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Zulauff	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Paulus	Kotgar	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Kotgar	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Daniel	Perner	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Daniel	Schreiber	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Rudolphus	Kapell	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Matthaeus	Holtzapfel	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Petrus	Ganies	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Gregorius	Penizko	Jihlava	Morava	Parva		1637	
David	Wilzch	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Godefridus	Wilzch	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Thobias	Kresell	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes	Gutzmutz	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Thobias	Klug	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Ioannes Henricus	Risenfeldt	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Paulus	Neuhoffer	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Erenfridus	Dornkreil	Jihlava	Morava	Parva		1637	
David	Wagner	Jihlava	Morava	Parva		1637	
Godefridus	Bratnickl	Jihlava	Morava	Parva		1637	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Adalbertus Cyprianus	Turetius	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	18	1642	
zAugustinus	Miller	Jihlava	Morava	Rhetorica	16	1642	
David	Senst	Jihlava	Morava	Rhetorica	14	1642	
Daniel	Semischowski	Pardubice	Čechy	Rhetorica	17	1642	
Elias	Scribanus	Veselí na Moravě	Morava	Rhetorica	14	1642	
Franciscus Ignatius	Wilde	Lipnice nad Sázavou	Čechy	Rhetorica	19	1642	
Franciscus Maximus Carolus	Galligardi	Brno	Morava	Rhetorica	18	1642	
Ferdinandus Constantinus	Roch	Jihlava	Morava	Rhetorica	14	1642	
Georgius Ignatius	Trantner	Jihlava	Morava	Rhetorica	14	1642	
Georgius Felix	Lediman	Vyškov	Morava	Rhetorica	17	1642	
Ioannes Franciscus Xaverius	Pratnickl	Jihlava	Morava	Rhetorica	12	1642	
Ioannes Ignatius	Nigrinus	Jihlava	Morava	Rhetorica	18	1642	
Ioannes Rudolphus	Steidel	Jihlava	Morava	Rhetorica	14	1642	
Ioannes	Albrecht	Jihlava	Morava	Rhetorica	13	1642	
Ioannes	Ulmer	Swiecków	Polsko	Rhetorica	19	1642	Polonius
Ioannes	Marenius	<i>Brundusiensis</i>	Čechy	Rhetorica	22	1642	
Ioannes	Adamides	Benešov	Slezsko	Rhetorica	22	1642	
Martinus	Rericht	Swiecków	Polsko	Rhetorica	18	1642	Polonius
Matthias	Marzek	Hamr	Čechy	Rhetorica	16	1642	
Matthaeus Ignatius	Weidner	Hustopeče	Morava	Rhetorica	21	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Thomas	Janovka	Čáslav	Čechy	Rhetorica		1642	
Udalricus	Waltvogel	Jihlava	Morava	Rhetorica	12	1642	
Bartholomeus	Christelius	Mohelnice	Morava	Rhetorica	19	1642	
Franciscus Ioannes	Weltzek	Ratibořice	Slezsko	Rhetorica	15	1642	
Georgius	Kretzik	Pszczyna	Slezsko	Rhetorica	14	1642	
Adamus Franciscus	Wladicius	Brtnice	Morava	Poetica	19	1642	
Andreas	Hladky	Želetava	Morava	Poetica	18	1642	
Daniel Norbertus	Bratnikl	Jihlava	Morava	Poetica	16	1642	
Esaias Franciscus	Wernasdorffer	Jihlava	Morava	Poetica	17	1642	
Georgius Matthias	Richnetus	Řečice	Čechy	Poetica	16	1642	
Georgius Michael	Termanus	Praha	Čechy	Poetica	14	1642	
Georgius Aloysius	Tabortius	Cilec	Slezsko	Poetica	19	1642	
Georgius Aloysius	Nigrinus	Stará Ves	Čechy	Poetica	20	1642	
Augustinus	Holetzke	Žďár nad Sázavou	Morava	Poetica	17	1642	dodatečně dopsání
Andreas	Krotzik			Poetica	15	1642	dodatečně dopsání; Nobilis
Franciscus	Hrabarz	Lipnice nad Sázavou	Morava	Poetica	17	1642	dodatečně dopsání
Ioannes Georgius	Schreiber	Košetice	Čechy	Poetica	15	1642	dodatečně dopsání
Ioannes Adalbertus	Fellebaum	Jihlava	Morava	Poetica	14	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes Ferdinandus	Höller	Polná	Čechy	Poetica	15	1642	
Ioannes Ignatius	Jacobecz	Kulów	Lužice	Poetica	17	1642	
Ioannes	Fatin	Znojmo	Morava	Poetica	20	1642	
Martinus Georgius	Kleincz	Cilec	Slezsko	Poetica	16	1642	
Martinus	Vsobinsky Brichta		Morava	Poetica	20	1642	
Paulus Maximilianus	Firber	Jihlava	Morava	Poetica	17	1642	
Paulus Franciscus	Noe	Brtnice	Morava	Poetica	16	1642	
Stephanus	Przybilus	Ratibořice	Slezsko	Poetica	20	1642	
Sigismundus	Wülcz	Jihlava	Morava	Poetica	17	1642	
Wenceslaus Theodorus	Hynko			Poetica		1642	
Bohuslaus	Martinus	Vysoké Mýto	Čechy	Poetica		1642	
Daniel	Essenius	Chrudim	Čechy	Poetica		1642	
Jacobus	Hack	Wansów	Slezsko	Poetica	20	1642	
Ioannes	Seliger	<i>Pitschkomensis</i>	Slezsko	Poetica		1642	
David	Krum	Jihlava	Morava	Syntaxe	14	1642	
Adamus	Hoberman	Jihlava	Morava	Syntaxe	11	1642	
Andreas	Pumonius	Kladruby	Čechy	Syntaxe	12	1642	
Augustinus	Jancko	Jihlava	Morava	Syntaxe	12	1642	
Daniel	Perger	Jihlava	Morava	Syntaxe	15	1642	
Daniel	Petersel	Jihlava	Morava	Syntaxe	15	1642	
Daniel	Hefer	Jihlava	Morava	Syntaxe	12	1642	
David	Fellebaum	Jihlava	Morava	Syntaxe	11	1642	
Daniel	Wagner	Jihlava	Morava	Syntaxe	11	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Georgius Ioannes	Müllner	Kulów	Lužice	Syntaxe	15	1642	
Georgius	Mahr	Jihlava	Morava	Syntaxe	12	1642	
Ioannes Georgius	Viola	Jaroměřice	Morava	Syntaxe	13	1642	
Ioannes	Neller	Jihlava	Morava	Syntaxe	11	1642	
Ioannes	Henrich	Havlíčkův Brod	Čechy	Syntaxe	12	1642	
Ioannes	Waltvogl	Jihlava	Morava	Syntaxe	9	1642	
Ioannes	Marle	Hradec Králové	Čechy	Syntaxe	19	1642	
Jacobus	Ticinus	Kulów	Lužice	Syntaxe	16	1642	
Lucas	Steidel	Jihlava	Morava	Syntaxe	13	1642	
Matthias	Puchatius	Dalešice	Morava	Syntaxe	18	1642	
Matthias	Dubowsky	Těšenov	Slezsko	Syntaxe	13	1642	
Maximilianus	Grener	Jihlava	Morava	Syntaxe	12	1642	
Matthias	Andree	Knínice	Morava	Syntaxe	16	1642	
Nicodemus	Soransky	<i>Cerequicensis</i>		Syntaxe	15	1642	nelze určit které Cerekvíce, Cerekev
Paulus	Dirpek	Hustopeče	Morava	Syntaxe	15	1642	
Paulus	Popiczer	Jihlava	Morava	Syntaxe	13	1642	
Salomon	Augustus	Jihlava	Morava	Syntaxe	12	1642	
Thomas	Preimeister	Jihlava	Morava	Syntaxe	15	1642	
Tobias	Weis	Jihlava	Morava	Syntaxe	13	1642	
Thomas	Comes	Svitavy	Morava	Syntaxe	20	1642	
Salomon	Frendl	Jihlava	Morava	Syntaxe	14	1642	
Gabriel	Willenhoch	<i>Aenipontenius</i>		Syntaxe	16	1642	dodatečně dopsání
Sebastianus	de Meer	<i>Traiectenus</i>	Belgičan	Syntaxe	20	1642	dodatečně dopsání

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Wenceslaus	Lomen	Klatovy	Čechy	Syntaxe	17	1642	dodatečně dopsání
Wenceslaus Florian	Tursky	Bukov	Morava	Syntaxe	16	1642	dodatečně dopsání
Wolfgangus Josephus	Michel	Cheb		Syntaxe	15	1642	dodatečně dopsání
Ioannes	Vir	<i>Partchoviensis</i>	Slezsko	Syntaxe	20	1642	dodatečně dopsání
Andreas	Hock	Jihlava	Morava	Grammatica	10	1642	
Bartholomeus	Osetsky	Hodice	Morava	Grammatica	17	1642	
Bartholomeus	Melchioris	Nová Říše	Morava	Grammatica	16	1642	
Bartholomeus	Scribanus	<i>Wiselensis</i>	Čechy	Grammatica	13	1642	
David	Haberman	Jihlava	Morava	Grammatica	13	1642	
Georgius	Ostrawsky	Chrudim	Čechy	Grammatica	12	1642	
Georgius	Frosch	Lipnice nad Sázavou	Čechy	Grammatica	15	1642	
Georgius	Hefft	Lipnice nad Sázavou	Čechy	Grammatica	14	1642	
Georgius Georgius	Molitor	Rusiec	Lužice	Grammatica	16	1642	
Godefridus	Stirtzenwager	Třebíč	Morava	Grammatica	15	1642	
Henricus Hermanus	Czerni	Brtnice	Morava	Grammatica	12	1642	
Ioannes Aloysius	Snabosus	Havlíčkův Brod	Čechy	Grammatica	12	1642	
Ioannes Carolus	Schenfelt	Brtnice	Morava	Grammatica	12	1642	
Ioannes	Martinides	Moravské Budějovice	Morava	Grammatica	14	1642	
Ioannes	Zelenka	Nová Říše	Morava	Grammatica	15	1642	
Ioannes	Strahowsky	Vysoké Mýto	Morava	Grammatica	18	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Giczinsky	Vysoké Mýto	Morava	Grammatica	17	1642	
Ioannes	Buchauft	Chrudim	Čechy	Grammatica	14	1642	
Ioannes	Nacedatsky	Nová Říše	Morava	Grammatica	17	1642	
Marcus	Leo	Jihlava	Morava	Grammatica	10	1642	
Martinus	Ruprechtus	Jihlava	Morava	Grammatica	11	1642	
Mattheg	Hascha	Kulów	Lužice	Grammatica	17	1642	
Mattheg	Marzik	Nová Říše	Morava	Grammatica	16	1642	
Matthias	Wesecky	Frýdek	Slezsko	Grammatica	16	1642	
Matthias	Ragka	Chrudim	Čechy	Grammatica	14	1642	
Michael	Nautzer	<i>Wolferrnicensis</i>	Morava	Grammatica	13	1642	
Michael	Mahr	Jihlava	Morava	Grammatica	10	1642	
Petrus Leopoldus	Wilde	Lipnice nad Sázavou	Čechy	Grammatica	15	1642	
Paulus	Beskonetz	Lanškroun	Čechy	Grammatica	15	1642	
Samuel	Klug	Jihlava	Morava	Grammatica	13	1642	
Thobias	Honzlick	Kamenice	Morava	Grammatica	15	1642	
Wenceslaus	Kosa	Počátky	Čechy	Grammatica	14	1642	
Wenceslaus	Paasetzky	<i>Volicensis</i>	Morava	Grammatica	14	1642	
Lucas Andreas	Weidner	Svitavy	Morava	Grammatica	16	1642	
Andreas	Kostner	Jihlava	Morava	Principia		1642	
Andreas	Ölschleger	Jihlava	Morava	Principia	8	1642	
Augustinus	Kaminko	Lukavec	Čechy	Principia	8	1642	Nobilis
Andreas	Strahyhost	Cilec	Slezsko	Principia	12	1642	
Christophorus	Handelka	Polná	Čechy	Principia	12	1642	
Christophorus	Winier	Jihlava	Morava	Principia		1642	
Christophorus	Rauscher	Jihlava	Morava	Principia	13	1642	
Daniel	Zwicker	Nové Město nad Metují	Čechy	Principia	13	1642	
Daniel	Kleska	Nové Město nad Metují	Čechy	Principia	11	1642	
Daniel	Bermsterfer			Principia		1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
David	Spinko	Jihlava	Morava	Principia		1642	
Elias	Franck	Třešť	Morava	Principia	13	1642	Třešť
Erenfridus	Dornkreil	Jihlava	Morava	Principia	11	1642	
Ferdinandus	Limmer	Ebersdorf	Rakousko	Principia	14	1642	Nobilis
Florianus	Heger	Vendolí	Morava	Principia	15	1642	
Franciscus	Winowsky	Janovice	Čechy	Principia	14	1642	
Gregorius	Militis	Cilec	Slezsko	Principia	12	1642	
Georgius	Poller	Kunratice	Čechy	Principia	17	1642	
Georgius	Paar	Jihlava	Morava	Principia	12	1642	
Georgius	Trnka	Otice	Čechy	Principia	13	1642	
Georgius	Payr	Jihlava	Morava	Principia	11	1642	
Georgius	Oelger	Lipnice nad Sázavou	Čechy	Principia	13	1642	
Georgius	Weiss	Litomyšl	Čechy	Principia	14	1642	
Godefridus	Dornkreil	Jihlava	Morava	Principia	9	1642	
Godefridus	Pratnickl	Jihlava	Morava	Principia	9	1642	
Henricus	Makral	Strmilov	Čechy	Principia	14	1642	
Ioannes	Smilkowsky	Smilkovice	Čechy	Principia	10	1642	
Ioannes	Vitica	Ronov	Morava	Principia	12	1642	
Ioannes	Janorek	Litomyšl	Čechy	Principia	16	1642	
Ioannes	Kirchberger	Jihlava	Morava	Principia	9	1642	Patricius
Ioannes	Echl	Ratmírov	Čechy	Principia	14	1642	
Ioannes	Spinco	Jihlava	Morava	Principia	9	1642	
Ioannes	Taulk	Jihlava	Morava	Principia	11	1642	
Ioannes	Risenfelder	Jihlava	Morava	Principia	9	1642	Patricius
Ioannes	Senst	Jihlava	Morava	Principia	9	1642	
Ioannes	Maurinus	Jihlava	Morava	Principia	12	1642	
Jacobus	Hein	Svitavy	Morava	Principia	14	1642	
Lucas	Haberman	Jihlava	Morava	Principia	7	1642	
Lucas	Zimmerman	Jihlava	Morava	Principia		1642	
Martinus	Lang	Jihlava	Morava	Principia	10	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Matthias	Albinus	<i>Kostelicensis</i>	Čechy	Principia	18	1642	zřejmě Kostelec, nelze určit o který Kostelec v Čechách se jedná
Matthias	Link	Jihlava	Morava	Principia	10	1642	
Matthias	Kratovili	Praha	Čechy	Principia	12	1642	Patricius
Matthias	Malecius	Kozlów	Slezsko	Principia	18	1642	
Georgius	Ketzera		Slezsko	Principia	17	1642	
Abraham	Jancko	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Adamus	Schenck		Čechy	Parva	14	1642	
Adamus	Franck	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Adamus	Kratzel			Parva	11	1642	
Adamus	Tobiasko		Čechy	Parva	8	1642	
Adamus	Curaneus	Praha	Čechy	Parva	14	1642	
Andreas	Letzel			Parva		1642	
Andreas	Schehelka	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Andreas	Miller	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Andreas	Spatzel	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Andreas	Auffemfeldt	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Andreas	Fischer	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Andreas	Franck	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Andreas	Hopmer			Parva		1642	
Andreas	Holler	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Augustinus	Krisch	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Augustinus	Wuchtel	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Augustinus	Tanneberger	Jihlava	Morava	Parva	12	1642	
Augustinus	Kimmerrichter	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Augustinus	Reinler	Jihlava	Morava	Parva	5	1642	
Augustinus	Streber	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Augustinus	Wolff	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Augustinus	Handlosß	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Augustinus	Ziberle	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Augustinus	Mandel	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Bartholomeus	Hnoz			Parva	12	1642	
Bartholomeus	Kleuber	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Bartholomeus	Adler	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Bernardus	Schmilauer	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Carolus	Brancowskeus			Parva		1642	
Casparus	Achtzennit	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Christianus	Renner	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Christophorus	Maer	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Christophorus	Ressel	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Christophorus	Staudel	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Christophorus	Krimmerrichter			Parva	13	1642	
Daniel	Eidu			Parva		1642	
Daniel	Jager	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Daniel	Maer	Jihlava	Morava	Parva	13	1642	
Daniel	Riel	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Daniel	Bartossa	Polná	Čechy	Parva	13	1642	
Daniel	Scheffer			Parva	9	1642	
Daniel	Felebaum	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Daniel	Reinler	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Daniel	Lysicz			Parva		1642	
David	Facius	Jihlava	Morava	Parva	12	1642	
David	Breimechter	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
David	Czegan	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
David	Keller	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Elias	Miller		Čechy	Parva	10	1642	
Ferdinandus	Weida	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Franciscus Albertus	de Rziczán		Morava	Parva	10	1642	Liber baro

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Franciscus	Höffer	Jihlava	Morava	Parva	5	1642	
Franciscus	Baldemas			Parva		1642	
Fridericus	Bistauer	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Fridericus	Ludel	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Fridericus	Stoll	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Georgius	Engel	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Georgius	Weida	Jihlava	Morava	Parva	4	1642	
Georgius	Siber	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Georgius	Bradski	Havlíčkův Brod	Čechy	Parva	7	1642	
Georgius	Janureck			Parva		1642	
Georgius	Österreicher	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Georgius	Martinides			Parva		1642	
Georgius	Shnorbaum	Jihlava	Morava	Parva	14	1642	
Georgius	Sarborig		Čechy	Parva	14	1642	
Georgius	Birschke	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Georgius	Neller			Parva		1642	
Georgius	Polter			Parva	17	1642	
Georgius	Miller	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Georgius	Schmidi			Parva		1642	
Georgius	Peterle			Parva		1642	
Georgius	Topschitz	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Georgius	Wolff	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Georgius	Penirsky	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Georgius	Bopetzky			Parva		1642	
Georgius	Keil		Slezsko	Parva		1642	
Georgius	Hoffman		Slezsko	Parva	8	1642	
Georgius	Posß		Čechy	Parva	11	1642	
Georgius	Getzlauer	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Georgius	Stalusky			Parva		1642	
Georgius	Herte	Jihlava	Morava	Parva	4	1642	
Godefridus	Steiner	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Godefridus	Wiltz	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Gregorius	Polancke	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Gregorius	Hammer	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Gregorius	Wiltz	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Gregorius	Nimmerrichter	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Gregorius	Schmidi			Parva		1642	
Gregorius	Krupsky	Havlíčkův Brod	Čechy	Parva	14	1642	
Gregorius	Proschk	Jihlava	Morava	Parva	4	1642	
Henricus	Ludel	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Henricus	Schindler	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Henricus	Zeban	Jihlava	Morava	Parva	12	1642	
Jacobus	Kreitz			Parva		1642	
Jacobus	Gattner	Jihlava	Morava	Parva	13	1642	
Jacobus	Rauneckel	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Jacobus	Tapinko	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Jacobus	Magerli			Parva		1642	
Jacobus	Strebel			Parva		1642	
Jacobus	Michler	Jihlava	Morava	Parva	4	1642	
Joachimus	Fubrman	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Ioannes	Höffer	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Ioannes	Dominicus	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Ioannes	Bernfuß	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Ioannes	Weiaß	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Nirler	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Kastner	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Ioannes	Kirschberg	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Ioannes	Kutzinusß	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Ioannes	Fritsch	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Fachr	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Ioannes	Staniger	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Ioannes	Schaffer		Slezsko	Parva	12	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Peterseclus	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Facius	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Ioannes	Hornius	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Ioannes	Dicthosky	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Zimmerman	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Ioannes	Schock	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Ioannes	Mockenbrunner	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Ioannes	Glaschka			Parva		1642	
Ioannes	Przelauczky			Parva		1642	
Ioannes	Taubekorb	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Ioannes	Hoffman			Parva		1642	
Ioannes	Michler	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Ioannes	Achtzennicht	Jihlava	Morava	Parva	5	1642	
Ioannes	Bopetzky	Litomyšl	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Mercker	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Schwartz	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Schmidi			Parva		1642	
Ioannes	Slawicek			Parva		1642	
Ioannes	Setransky			Parva		1642	
Ioannes	Hotisch			Parva		1642	
Ioannes	Lemmerrag	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Ioannes	Fischer	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Binder	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Ioannes	Zulauff	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Tauber	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Ioannes	Zinck	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Czegan	Jihlava	Morava	Parva	5	1642	
Ioannes	Bakowsky			Parva		1642	
Ioannes	Miller	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Richocky			Parva		1642	
Ioannes	Lönfeld	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Fuhrman	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Haberman	Jihlava	Morava	Parva	4	1642	
Ioannes	Fischer	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Ioannes	Weiß	Litomyšl	Morava	Parva	11	1642	
Ioannes	Herman	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Josephus	Scherer	Jihlava	Morava	Parva	13	1642	
Laurentius	Stannig	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Laurentius	Zwittig	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Laurentius	Saler	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Laurentius	Schaffer	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Laurentius	Seiber	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Lucas	Braunneiß	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Lucas	Hoffstetter	Jihlava	Morava	Parva	13	1642	
Ludovicus	Risenfelder	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Marcus	Lang	Litomyšl	Morava	Parva	12	1642	
Marcus	Facius	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Marcus	Hadel	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Mattheg	Fischer	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Mattheg	Gerischer	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Mattheg	Zip	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Mattheg	Gärtner	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Mattheg	Bofentz	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Mattheg	Haberman	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Mattheg	Kirschner	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Mattheg	Rummer	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Mattheg	Huber	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Mattheg	Getz	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Mattheg	Albrecht	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Mattheg	Graupner	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Mattheg	Setzenbaum	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Mattheg	Sprotter	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Mattheg	Peterseelus	Jihlava	Morava	Parva	5	1642	
Mattheg	Weida	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Mattheg	Strasky			Parva		1642	
Mattheg	Hanomer	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Mattheg	Staudel	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Mattheg	Pollizer			Parva		1642	
Mattheg	Holler			Parva		1642	
Mattheg	Außstecker			Parva		1642	
Mattheg	Ritser			Parva		1642	
Mattheg	Hoffman		Lužice	Parva	13	1642	
Mattheg	Marketer	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Mattheg	Neugebauer			Parva	8	1642	
Mattheg	Schleissig			Parva		1642	
Matthias	Menssyk			Parva	11	1642	
Matthias	Weiner	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Martinus	Miller	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Martinus	Schwill			Parva		1642	
Martinus	Stannig	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Martinus	Brachmaier	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Martinus	Bertelman		Slezsko	Parva		1642	
Martinus	Proit		Morava	Parva		1642	
Martinus	Plaschke	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Martinus	Exinger	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Maximilianus	Scribanus	Brtnice	Morava	Parva		1642	
Martinus	Gred	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Martinus	Kolyneck			Parva		1642	
Martinus	Eberherthl	Jihlava	Morava	Parva	5	1642	
Martinus	Pauspertel	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Melchior	Keppel	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Melchior	Auffemfeldt	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Michael	Heiman	Jihlava	Morava	Parva		1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Michael	Gleisßner	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Michael	Preisig	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Michael	Hossek			Parva		1642	
Nicodemus	Bernfuß	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Octavianus	Septalius	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Paulus	Kirschner	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Paulus	Czegan	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Paulus	Kimmel	Jihlava	Morava	Parva	13	1642	
Paulus	Steinbauer	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Paulus	Klein	Jihlava	Morava	Parva	11	1642	
Paulus	Schaffer	Jihlava	Morava	Parva	12	1642	
Paulus	Proxa	Litomyšl		Parva	14	1642	
Paulus	Topinko	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Paulus	Öchssilmaier	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Paulus	Lönfeld	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Paulus	Weiß			Parva		1642	
Paulus	Hartel	Jihlava	Morava	Parva	6	1642	
Petrus	Delenka		Lužice	Parva	15	1642	
Petrus	Schmidi		Čechy	Parva	13	1642	
Petrus	Wambersky			Parva		1642	
Phillippus	Renenr	Jihlava	Morava	Parva	12	1642	
Raphael	Albrecht	Jihlava	Morava	Parva	5	1642	
Salomon	Pauspertel	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Salomon	Fidler	Havlíčkův Brod	Čechy	Parva		1642	
Samuel	Hancko	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Sebastianus	Wimmer	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Seifridus	Dornkreil	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Thomas	König	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Thomas	Fischer	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Thomas	Pfeiffer	Jihlava	Morava	Parva	12	1642	
Tobias	Richter	Jihlava	Morava	Parva		1642	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Tobias	Mandel	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Tobias	Rittner	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Tobias	Fischer			Parva		1642	
Tobias	Ferschter			Parva		1642	
Tobias	Miller	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Tobias	Czegan	Jihlava	Morava	Parva	4	1642	
Tobias	Hack	Jihlava	Morava	Parva	8	1642	
Tobias	Schlapunter	Jihlava	Morava	Parva	10	1642	
Tobias	Werribsdorffer	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Tobias	Herte	Jihlava	Morava	Parva	5	1642	
Tobias	Eberhertel	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Tobias	Hirtz	Jihlava	Morava	Parva		1642	
Valentinus	Schirheckel	Jihlava	Morava	Parva	7	1642	
Wenceslaus	Bartz			Parva		1642	
Wenceslaus	Gattner	Jihlava	Morava	Parva	9	1642	
Wenceslaus	Schretter			Parva		1642	
Wenceslaus	Schuder			Parva		1642	
Wenceslaus	Wenda			Parva	13	1642	
Wenceslaus	Hessman			Parva		1642	
Wenceslaus	Klar			Parva	9	1642	
Wolfgangus	Herte			Parva	11	1642	
Daniel	Hefer	Jihlava	Morava	Rhetorica	17	1648	Nobilis
David	Fellebaum	Jihlava	Morava	Rhetorica	17	1648	
David	Pollinger	Jihlava	Morava	Rhetorica	19	1648	
David	Krum	Jihlava	Morava	Rhetorica	19	1648	
David	Wagner	Jihlava	Morava	Rhetorica	18	1648	
Erenfridus	Dornkreil	Jihlava	Morava	Rhetorica	18	1648	
Ioannes Hermanus	Truchtlfinger	Český Krumlov	Čechy	Rhetorica	23	1648	
Ioannes	Waltvogel	Jihlava	Morava	Rhetorica	17	1648	
Lucas	Zimmerman	Jihlava	Morava	Rhetorica	16	1648	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Matthias	Senst	Jihlava	Morava	Rhetorica	18	1648	
Paulus	Mauheter	Jihlava	Morava	Rhetorica	21	1648	
Paulus	Rupertus	Jihlava	Morava	Rhetorica	17	1648	
Paulus	Serausky	Třebíč	Morava	Rhetorica	20	1648	
Salomon	Frendl	Jihlava	Morava	Rhetorica	18	1648	
Simon	Landgesel	Hradec nad Svitavou	Morava	Rhetorica	22	1648	
Jeremias	Graf	Loket	Čechy	Poeta	19	1648	
Ioannes Carolus	Schönfled	Brtnice	Morava	Poeta	18	1648	
Ioannes	Senst	Jihlava	Morava	Poeta	16	1648	
Lucas	Haberman	Jihlava	Morava	Poeta	16	1648	
Nicodemus	Grun	Jihlava	Morava	Poeta	17	1648	
Norbertus	Zuilack	Jihlava	Morava	Poeta	17	1648	Nobilis
Tobias	Alberth	Loket	Čechy	Poeta	19	1648	
Wenceslaus	Rosa	Zdice	Čechy	Poeta	19	1648	
Godefridus	Dornkreil	Jihlava	Morava	Syntaxe	14	1648	
Godefridus	Praidnikl	Jihlava	Morava	Syntaxe	15	1648	Nobilis de Zornstein
Ioannes	Hefer	Jihlava	Morava	Syntaxe	15	1648	Nobilis
Ioannes	Danielis	<i>Drieluciensis</i>	Čechy	Syntaxe	18	1648	
Ioannes Georgius	Ziulack	Jihlava	Morava	Syntaxe	14	1648	Nobilis
Ioannes Guilielmus	Henniger	Plzeň	Čechy	Syntaxe	16	1648	Eques
Ludovicus	Riesenfelder	Jihlava	Morava	Syntaxe	14	1648	Nobilis
Maximilianus	Scriba	Brtnice	Morava	Syntaxe	17	1648	
Octavianus	Septalius	Jihlava	Morava	Syntaxe	14	1648	Nobilis
Paulus	Pauttpertel	Jihlava	Morava	Syntaxe	13	1648	Nobilis
Salomon	Pauttpertel	Jihlava	Morava	Syntaxe	14	1648	
Tobias	Hack	Jihlava	Morava	Syntaxe	15	1648	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Daniel	Jäger	Jihlava	Morava	Grammatica	13	1648	
Georgius	Wedl	Teplá	Čechy	Grammatica	13	1648	
Ioannes	Castner	Jihlava	Morava	Grammatica	15	1648	
Matthaeus	Breitfelder	Teplá	Čechy	Grammatica	13	1648	
Martinus	Stonniger	Jihlava	Morava	Grammatica	16	1648	
Paulus	Redlich	Jihlava	Morava	Grammatica	12	1648	
Tobias	Heer	Jihlava	Morava	Grammatica	12	1648	
Augustinus	Reindler	Jihlava	Morava	Principia	12	1648	
David	Gleixner	Jihlava	Morava	Principia	9	1648	
Daniel	Pauspertel	Jihlava	Morava	Principia	11	1648	
Daniel	Zelibor	Polná	Čechy	Principia	14	1648	
Franciscus	Zinck		Čechy	Principia	11	1648	
Franciscus	Zulack	Jihlava	Morava	Principia	10	1648	
Franciscus	Patt	Třebíč	Morava	Principia	9	1648	
Franciscus	Waldhauser	Jihlava	Morava	Principia	10	1648	
Georgius	Kniesl	Jihlava	Morava	Principia	10	1648	
Georgius	Pospichal	Jihlava	Morava	Principia	13	1648	
Ioannes	Gotthard	Polná	Čechy	Principia	13	1648	
Ioannes	Nekorin	Polná	Čechy	Principia	14	1648	
Ioannes	Antoni	Jihlava	Morava	Principia	12	1648	
Ioannes	Pintermichel	Jihlava	Morava	Principia	11	1648	
Ioannes	Lenfelt	Jihlava	Morava	Principia	12	1648	
Ioannes	Kardinal	Jihlava	Morava	Principia	12	1648	
Ioannes	Beckman	Jihlava	Morava	Principia	13	1648	
Matthaeus	Swartz	Jihlava	Morava	Principia	15	1648	
Tobias	Grossko	Jihlava	Morava	Principia	10	1648	
Andreas	Bergman	Polná	Čechy	Parva	12	1648	
Bartholomeus	Adler	Jihlava	Morava	Parva	11	1648	
Ioannes Georgius	Kichmägl	Jihlava	Morava	Parva	10	1648	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes Georgius	Rebhan	Jihlava	Morava	Parva	10	1648	
Lucas	Glaixner	Jihlava	Morava	Parva	10	1648	
Jacobus	Bachenlaib		Rakousko	Parva	14	1648	
Raphael	Albrecht	Jihlava	Morava	Parva	12	1648	
Andreas	Maurer			Parva	12	1648	
Andreas	Miller			Parva	12	1648	
Andreas	Güttner			Parva	5	1648	
Augustinus	Pauspertel			Parva	7	1648	
Andreas	Dinkel			Parva	7	1648	
Augustinus	Neuhoffer			Parva	8	1648	
Andreas	Nebhar			Parva	9	1648	
Andreas	Schmilauer			Parva	7	1648	
Bartholomeus	Mayer			Parva	13	1648	
Bernardus	Schmilauer			Parva	10	1648	
Carolus Jacobus	de Tonnazol			Parva	8	1648	
Casparus	N.			Parva	6	1648	
Christianus	Neugebauer			Parva	9	1648	
Daniel	Raindter			Parva	11	1648	
David	Letscher			Parva	10	1648	
Daniel	Maurer			Parva	9	1648	
David	Krum			Parva	8	1648	
David	Musch			Parva	9	1648	
David	Zlawink			Parva	8	1648	
Ernestus	Gostko			Parva	5	1648	
Ehrenfridus	Leipholt			Parva	9	1648	
Elias	Schwamschaeider			Parva	11	1648	
Ferdinandus	de Tonnazol			Parva	5	1648	
Franciscus	Höfer			Parva	12	1648	
Fridericus	Lodl			Parva	9	1648	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Fridericus	Zlawinger			Parva	10	1648	
Franciscus	Risenfelder			Parva	6	1648	
Georgius	Spinko			Parva	10	1648	
Georgius	Öbner			Parva	8	1648	
Georgius	Springer			Parva	7	1648	
Georgius	Broksche			Parva	10	1648	
Georgius	Richter			Parva	12	1648	
Georgius	Emmerling			Parva	7	1648	
Georgius	Wöcker			Parva	6	1648	
Georgius	N			Parva		1648	
Georgius	Braimaster			Parva	12	1648	
Henricus	Krischke			Parva	5	1648	
Henricus	Weiß			Parva	6	1648	
Henricus	Potlauner			Parva	6	1648	
Ioannes Carolus	Scintila			Parva	8	1648	
Ioannes	Wöcker			Parva	9	1648	
Ioannes	Schmiter			Parva	12	1648	
Ioannes	Marcheter			Parva	10	1648	
Ioannes	Klan			Parva	14	1648	
Ioannes	Rohr			Parva	10	1648	
Ioannes	Silko			Parva	9	1648	
Ioannes	Gütter			Parva	8	1648	
Ioannes Christophorus	Schmidt			Parva	8	1648	
Jacobus	Englisch			Parva	7	1648	
Ioannes	Moritz			Parva	10	1648	
Ioannes Georgius	Septalius			Parva	7	1648	
Ioannes	Emmerling			Parva	10	1648	
Ioannes	Nusch			Parva	8	1648	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Stutz			Parva	10	1648	
Ioannes	Saffenrieder			Parva	7	1648	
Ioannes	Schwartz			Parva	9	1648	
Ioannes	Kauffman			Parva	6	1648	
Ioannes Henricus	Schwill			Parva	8	1648	
Ioannes	Haefer			Parva	12	1648	
Ioannes	Wolff			Parva	9	1648	
Laurentius	Widky			Parva	10	1648	
Laurentius	Kurtz			Parva	10	1648	
Lucas	Götz			Parva	8	1648	
Martinus	Bernardus			Parva	11	1648	
Matthias	Albrecht			Parva	11	1648	
Matthaeg	Götz			Parva	12	1648	
Matthaeg	Haufer			Parva	14	1648	
Manfridus	Septalius			Parva	8	1648	
Marcus	Hanl			Parva	10	1648	
Mathius	Hoffman			Parva	10	1648	
Martinus	Weiß			Parva	9	1648	
Michael	Kastner			Parva	10	1648	
Matthaeg	Krum			Parva	11	1648	
Martinus	Goltschmidt			Parva	6	1648	
Matthaeg	Potlauner			Parva	8	1648	
Matthaeg	Schwartz			Parva	11	1648	
Melchior	Kirchberger			Parva	9	1648	
Paulus	Kurtz			Parva	6	1648	
Phillippus Jacobus	Wolff			Parva	9	1648	
Paulus	Raindler			Parva	8	1648	
Rudolphus	Zwittinger			Parva	8	1648	
Simon	Grum			Parva	9	1648	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Salomon	Kitzmezl			Parva	8	1648	
Salomon	Schwamschnaeider			Parva	8	1648	
Tobias	Eiwish			Parva	6	1648	
Bartholomaeus Augustinus	Zacharides	Žďár nad Sázavou	Čechy	Rhetorica		1654	
Basilius	Reicher	<i>Bensensis</i>	Čechy	Rhetorica		1654	
David Franciscus	Zelibor	Polná	Čechy	Rhetorica		1654	
David Norbertus	Hundert	Jihlava	Morava	Rhetorica		1654	
Franciscus Ignatius	de Freidenberg	Poděbrady	Čechy	Rhetorica		1654	Nobilis
Franciscus Ignatius	Waldhauser	Jihlava	Morava	Rhetorica		1654	Patricius
Franciscus Wenceslaus	Bilantzky	Tábor	Čechy	Rhetorica		1654	Nobilis
Georgius Stanislaus	Wedl	Karlovy Vary	Čechy	Rhetorica		1654	
Ioannes Aloyois	Pinter	Jihlava	Morava	Rhetorica		1654	SJ
Ioannes Christophorus	Thumisius	<i>Ölonensis</i>	Slezsko	Rhetorica		1654	
Ioannes Franciscus	Michler	Jihlava	Morava	Rhetorica		1654	
Ioannes Iacobus	Simmerle	<i>Mindilhofnensis</i>	Svevus	Rhetorica		1654	
Ioannes	Kitzmögel	Jihlava	Morava	Rhetorica		1654	
Ioannes Mauritius	Samek	Pelhřimov	Čechy	Rhetorica		1654	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes Wenceslaus Adalbertus	Payr	Praha	Čechy	Rhetorica		1654	Nobilis
Martinus Ignatius	Bergel	Nysa	Slezsko	Rhetorica		1654	
Paulus	Boleslavsky	Lanškroun	Čechy	Rhetorica		1654	
Paulus	Podhorsky	Lanškroun	Čechy	Rhetorica		1654	
Petrus Franciscus	Wired de Löwenfels	Praha	Čechy	Rhetorica		1654	Nobilis
Petrus	Hansch	Lipnice	Čechy	Rhetorica		1654	
Tobias Henricus	Gongo	Jihlava	Morava	Rhetorica		1654	
Ioannes Ignatius	Rebhan	Jihlava	Morava	Rhetorica		1654	
Andreas Ignatius	Albrecht	Znojmo	Morava	Poetica		1654	
Bartholomaeus Christophorus	Mayr	Cheb	Noricus	Poetica		1654	
Carolus	Weisberger	Žumberk	Čechy	Poetica		1654	
Gregorius Georgius	Pallas	<i>Zelovensis</i>	Morava	Poetica		1654	Zelów, Zlín
Ioannes Carolus	Scintilla	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Franciscus	Ziulakh	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Ioannes	Calisius	Zruč nad Sázavou	Čechy	Poetica		1654	
Ioannes	Geuers	Hildesheim	Sasko	Poetica		1654	
Ioannes Guilielmus	Daupovez de Sebirzow	Načeradec	Čechy	Poetica		1654	Eques
Ioannes	Güttner	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Ioannes	Czegan	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Ioannes	Lautkowsky	Cilce	Slezsko	Poetica		1654	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes Nicolaus	Altman	Telč	Morava	Poetica		1654	
Ioannes Norbertus	Marcheter	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Ioannes Norbertus	Victor	Řečice	Čechy	Poetica		1654	nelze určit o kterou Řečici přesně jde
Ioannes	Rhor	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Ioannes	Vitellius	Telč	Morava	Poetica		1654	
Martinus	Bernardt	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Michael	Heilman	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Sebastianus	Sigel	Cheb	Noricus	Poetica		1654	
Thomas	Eibik	Jihlava	Morava	Poetica		1654	
Adamus	Smilrovsky	Smilkovice	Čechy	Syntaxe		1654	
Andreas	Sutor	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Augustinus	Rösel	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Carolus	König	Frýdlant	Čechy	Syntaxe		1654	
Christophorus	Heintz	Frýdlant	Čechy	Syntaxe		1654	
Daniel	Reindler	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
David	Krum	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
David	Habinger	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Ferdinandus	Waldhauser	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Franciscus	Conrad	Lanškroun	Čechy	Syntaxe		1654	
Georgius	Kosseticzky	Vlašim	Čechy	Syntaxe		1654	
Georgius	Spinko	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Henricus	Malenpre	Belga	Lucembursko	Syntaxe		1654	
Iacobus	Englisch	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Ioannes	Gileko	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Ioannes	Mastni	Hlinsko	Čechy	Syntaxe		1654	
Ioannes	Schöffner	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Manfridus	Septalius	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	Nobilis

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Michael	Herbig	Lipnice	Čechy	Syntaxe		1654	
Paulus	Reindler	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Ioannes	Fermer	Třebíč	Morava	Syntaxe		1654	
Henricus	Albrecht	Paderborn	Vestfálsko	Syntaxe		1654	
Laurentius	Ramulus	Ostrava	Morava	Syntaxe		1654	
Ioannes	Zindel	<i>Weidensis</i>	Palatinus	Syntaxe		1654	Uhry? Zřejmě Wadowice
Martinus	Wisbauer	Jihlava	Morava	Syntaxe		1654	
Augustinus	Sciurus	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Carolus	Crovadt	Bezdíkovice	Čechy	Gramatica		1654	
Carolus Michael	Patigak	Kutná Hora	Čechy	Gramatica		1654	
Carolus Maximilianus	de Lövenberg	Vysoké Mýto	Čechy	Gramatica		1654	
Carolus	Pichman	Pelhřimov	Čechy	Gramatica		1654	
Carolus	Wencelides	Přibyslav	Čechy	Gramatica		1654	
Franciscus Ferdinandus	Franck	Kroměříž	Morava	Gramatica		1654	
Georgius	Aida	Polná	Čechy	Gramatica		1654	
Georgius	Smilrovsky	Smilkovice	Čechy	Gramatica		1654	
Georgius	Tetrewsky	Německý Brod	Čechy	Gramatica		1654	
Godefridus	Weisberger	Žumberk	Čechy	Gramatica		1654	
Hieronymus	Husinecky	Vysoké Mýto	Čechy	Gramatica		1654	
Iacobus	Urbanicitzky	Polička	Morava	Gramatica		1654	
Ioannes	Antonii	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Ioannes Ernestus	Rauhman	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Ioannes	Reill	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Ioannes	Pauliga	Kulów	Lužice	Gramatica		1654	
Ioannes	Septalius	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Ioannes	Steinwalt	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Wurm	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Ludovicus	Zwinker	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Matthias	Birczka	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Matthias	Uhlirz	Žďár nad Sázavou	Morava	Gramatica		1654	
Michael	Hantsch	Lipnice	Čechy	Gramatica		1654	
Nicolaus	Kubiczowsky	<i>Kelnyczyensis</i>	Morava	Gramatica		1654	
Paulus	Sassetius	Telč	Morava	Gramatica		1654	
Paulus	Schubertus	Jihlava	Morava	Gramatica		1654	
Sebastianus	Maur	Kulów	Lužice	Gramatica		1654	
Wenceslaus	Strzechowetius	Chrudim	Čechy	Gramatica		1654	
Wenceslaus	Wozowsky	Pelhřimov	Čechy	Gramatica		1654	
Adamus	Schon	Tachov	Čechy	Principia		1654	
Andreas	Tinrel	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Casparus	Primslar	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Christophorus	Heubner	Lipnice	Čechy	Principia		1654	
Daniel	Perzina	Polná	Čechy	Principia		1654	
Erenfridus	Hundert	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Ernestus	Gostgo	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Franciscus	Riesenfelder	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Franciscus	Wilhelm	<i>Brosetiensis</i>		Principia		1654	
Franciscus	Proxa	Litomyšl	Čechy	Principia		1654	
Fridericus	Dornkreil	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Georgius	Podhorsky	Lanškroun	Čechy	Principia		1654	
Jeremias	Baumgarten	Jablonec	Čechy	Principia		1654	
Jiachimus	Beranovius	Lublice	Slezsko	Principia		1654	
Henricus	Krisch	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Ioannes	Buckowsky	Pelhřimov	Čechy	Principia		1654	
Ioannes	Czapek	Vysoké Mýto	Čechy	Principia		1654	
Ioannes Franciscus	Woratzitzky	Tábor	Čechy	Principia		1654	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Ignides	Čáslav	Čechy	Principia		1654	
Ioannes	Rostner	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Ioannes	Schwendl	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Ioannes	Sovinus	Chotěboř	Čechy	Principia		1654	
Ioannes	Weis	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Ioannes	Wilhelm	<i>Brosetiensis</i>	Čechy	Principia		1654	
Ioannes	Zezularz	<i>Stanoviensis</i>	Čechy	Principia		1654	
Laurentius	Lauterbach	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Laurentius	Ruprecht	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Martinus	Hibner	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Martinus	Stracka	Turnov	Čechy	Principia		1654	
Methudius	Zdiarsky	Německý Brod	Čechy	Principia		1654	
Salomon	Ritzmögl	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Salomon	Wisbauer	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Samuel	Dvorsky	Chrudim	Čechy	Principia		1654	
Simon	Mitis	Pelhřimov	Čechy	Principia		1654	
Tobias	Ibisch	Jihlava	Morava	Principia		1654	
Wenceslaus	Nauman	Turnov	Čechy	Principia		1654	
Abraham	Spinko	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Abraham	Tebicz	Lehnice	Slezsko	Parva		1654	
Andreas	Khin	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Andreas	Güttner	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Augustinus	Schwarcz	Wroclaw	Slezsko	Parva		1654	
Augustinus	Kautman	Jihlava	Morava	Parva		1654	Patritius
Augustinus	Cziulak	Jihlava	Morava	Parva		1654	Nobilis
Augustinus	Höffer	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Augustinus	Kirchberger	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Augustinus	Strobadi	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Augustinus	Teuwer	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Balthasar	Edelberger	Telč	Morava	Parva		1654	
Balthasar	Mauer	Znojmo	Morava	Parva		1654	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Bartholomaeus	Dibalius		Slezsko	Parva		1654	
Bartholomaeus	Hübler	Čáslav		Parva		1654	
Bartholomaeus	Stum	<i>Simmendorffensis</i>	Morava	Parva		1654	
Bartholomaeus	Resarcitor	Kulów	Lužice	Parva		1654	
Clemens	Stricker	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Daniel	Görtner	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Daniel	Hofman	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Daniel	Hoxenberger	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Daniel	Krist	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Ferdinandus Crispinus	de Donnazohl	<i>Welkendorffensis</i>	Morava	Parva		1654	Eques
Gabriel	Sigel	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Georgius	Fridel	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Henricus	Hakenberger	<i>Ambstensis</i>	Čechy	Parva		1654	
Iacobus	Tinkel	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Iacobus	Zablatni	Žďár nad Sázavou	Čechy	Parva		1654	
Ioannes Adamus	Babka de Koczoff		Čechy	Parva		1654	Eques
Ioannes Iaroslauus	de Freindenberg	Pardubice	Čechy	Parva		1654	Nobilis
Ioannes	Ekert	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Ioannes	Frank	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Ioannes	Frölich	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Ioannes	Fridrich	Praha	Čechy	Parva		1654	
Ioannes Christophorus	Daupowez de Baman		Morava	Parva		1654	Eques
Ioannes	Czabathka	Pelhřimov	Čechy	Parva		1654	
Ioannes	Kleinert	Ostritz	Lužice	Parva		1654	
Ioannes	Klokocki	Pelhřimov	Čechy	Parva		1654	

Jméno	zPříjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Ioannes	Kötzing	Chrudim	Čechy	Parva		1654	
Ioannes Georgius	Müller	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Ioannes	Paul	<i>Barnavicensis</i>	Morava	Parva		1654	
Ioannes Wilhelmus	Risenfelder	Jihlava	Morava	Parva		1654	Patricius
Ioannes	Schinhaken	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Ioannes Wilhelmus	Libeze	Čechy		Parva		1654	Eques
Ioannes Samuel	Scheidlug	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Ioannes	Stapal	Humpolec	Čechy	Parva		1654	
Ioannes	Strobach	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Leopoldus Ferdinandus	Hadner	Jihlava	Morava	Parva		1654	Patricius
Lucas	Hanko	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Ludovicus	Brandel	Jihlava	Morava	Parva		1654	Nobilis
Martinus	Fleishaker	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Martinus	Standl	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Martinus	Tersch		Čechy	Parva		1654	
Matthaeus		Jihlava	Morava	Parva		1654	
Matthaeus	Schuster	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Matthias	Eberhart	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Matthias	Schindler	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Maximilianus	Thonhauser	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Norbertus Matthias	Kleiner	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Paulus	Cziulak	Jihlava	Morava	Parva		1654	Patricius
Paulus		Jihlava	Morava	Parva		1654	
Paulus	Fermer	Třebíč	Morava	Parva		1654	
Philippus	Berger	Jihlava	Morava	Parva		1654	

Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Věk	Rok	Poznámka
Samuel	Czepani	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Samuel	Krum	Polná	Čechy	Parva		1654	
Samuel	Hansche	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Sebastianus	Iacobecz	Kulów	Lužice	Parva		1654	
Sigismundus	Czepani	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Simon	Bruckner	Polná	Čechy	Parva		1654	
Simon	Stradal	Polná	Čechy	Parva		1654	
Tobias	Ekert	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Tobias	Hofman	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Tobias	Lauterbach	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Tobias	Müller	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Thomas		Heraltice	Morava	Parva		1654	
Victorinus	Dornkreil	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Wenceslaus				Parva		1654	
Wenceslaus	Hawranek		Morava	Parva		1654	
Wenceslaus	Habel	Jihlava	Morava	Parva		1654	
Wenceslaus		Chrudim	Čechy	Parva		1654	
Wenceslaus	Stapal	Humpolec	Čechy	Parva		1654	

Tabulka č. 14. – Seminaristé sv. Michala

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1626	Augustin	Stulle	Świecko	Slezsko	<i>Grammatica</i> ³¹⁹	
1626	Albert	Schrutz	Giliwz	Slezsko	<i>Grammatica</i>	Podle zápisu z roku 1626 též Schrutz
1626	Daniel	Fridl	Jihlava	Morava	<i>Grammatica</i>	V roce 1628 v syntaxi
1626	Georgius	Albertus	Walbrzych	Slezsko	<i>Grammatica</i>	
1626	Georgius	Ferdinandus	Jánský Vrch	Slezsko		Není uveden ani v dalších letech
1626	Henricus	Bartoschowsky	Křivoklát	Čechy	<i>Principia</i>	
1626	Jacob	Roichelius ³²⁰	Paczków	Slezsko		Není uveden ani v dalších letech
1626	Ioannes	Ertelius	Wiazow	Slezsko	<i>Grammatica</i>	
1626	Ioannes	Tettauer	Jihlava	Morava	<i>Grammatica</i>	
1626	Matheus	Lucas	Wadów	Slezsko	<i>Grammatica</i>	
1626	Martin	Hlaussek ³²¹	Kínice	Morava	<i>Parva</i>	
1626	Vincentius	Grach ³²²	Wiazow	Slezsko	<i>Grammatica</i>	
1627 ³²³	Christophorus	Stulle	Świecko	Slezsko		1629 Principista
1627	Esaius	Werdonser ³²⁴	Jihlava	Morava		1629 Parva
1627	Georgius	Vogelius ³²⁵	Jihlava	Morava		1626 Parva
1627	Georgius	Beranek	Prachatice	Čechy		1628 Syntaxe
1627	Georgius	Fabricius	Vysoké Mýto	Čechy		1629 Syntaxe
1627	Georgius	Carduelis	Rychnov	Čechy		1628 Grammatica
1627	Hieronymus	Wodiczka	Vysoké Mýto	Čechy		1628 Syntaxe
1627	Ioannes ³²⁶	Seyffeid ³²⁷	Lubiaz	Slezsko		1629 Syntaxe

³¹⁹ Kurzívou uvedené třídy jsou pro daný rok zjištěny z matriky studentů uložené ve Státní okresním archivu v Jihlavě.

³²⁰ Není uveden v Album Studiosorum; SOkA, Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³²¹ Podle zápisu v Album Studiosorum též Klausek; Tamtéž.

³²² Není uveden v Album Studiosorum, vyskytuje se zde ovšem v letech 1626 (Grammatica) a 1628 (Syntaxe) Wenceslaus Grac z téhož města; Tamtéž.

³²³ Vzhledem k chybějícímu zápisu v matrice studentů gymnázia pro rok 1627 není možné zjistit třídy, které seminaristé navštěvovali.

³²⁴ Vzhledem k tomu, že zápis žáků v roce 1627 chybí, není možné pro tento rok srovnání. Jediný žák v roce 1629 s podobným je Elias Walknerus; Tamtéž.

³²⁵ též Fogl; Tamtéž.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1627	Josephus	Besel	Lubiaz	Slezsko		1628 Grammatica
1627	Ioannes	Rupp	Jihlava	Morava		1628 Syntaxe
1627	Matheus	Wadhoffer	Jihlava	Morava		1626 Grammatica
1627	Melchior	Seyffeid	Lubiaz	Slezsko		1629 Principia
1627	Matheus	Tieinus	Kulów	Lužice		1628 Grammatica
1627	Narcissus	Tieinus	Kulów	Lužice		1628 Grammatica
1627	Paulus	Hoffman	Świecko	Slezsko		1628 Syntaxe
1627	Samuel	Kerroisch	Jihlava	Morava		1629 Parva
1628 ³²⁸	Andreas	Leiderant	Ježená	Čechy	<i>Grammatica</i>	V tomto roce uveden též v Principii
1628	Balthasar	Pellicius	Jánský Vrch	Slezsko		1629 Syntaxe
1628	Daniel	Misnaeus	<i>Longenfeldensis</i>			1629 Parva
1628	Georgius	Polentovius	Nová Říše	Morava		1629 Principia
1628	Georgius	Duket	Nová Říše	Morava	<i>Grammatica</i>	
1628	Ioachimus	Nicolaidis	Lišov	Čechy		1629 Principia
1628	Ioannes	Henricus	Světlá nad Sázavou	Čechy		1629 Parva
1628	Ioannes	Stucz	Jihlava	Morava		1626 Parva
1628	Lucas	Strobel	Brno	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1628	Matheus	Caesar	Praha	Čechy		Není uveden ani v dalších letech
1628	Paulus	Berlick	Jihlava	Morava	<i>Grammatica</i>	
1628	Sigismundus	Seyffeid	Lubiaz	Slezsko		1629 Principia
1628	Sigismundus	Hoffman	Świecko	Slezsko		1629 Syntaxe
1628	Tobias	Schemerus	Salzburg	Rakousko	<i>Grammatica</i>	
1628	Tobias	Achatius	Jihlava	Morava	<i>Grammatica</i>	
1629	Andreas	Müller	<i>Schritaviensis</i>	Čechy	<i>Grammatica</i>	

³²⁶ Ioannes Seifriedt nebo též Seiffert se objevuje roku 1629 Principii; SOKA, Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³²⁷ Matyáš Seifried, rektor koleje v letech 1630-1634 pocházel rovněž z Lubína (Lubiaz) ve Slezsku; A. FECHTNEROVÁ, *Rectores Collegiorum Societatis Iesu in Bohemia, Moravia ac Silesia usque ad annum MDCCLXXIII iacentum*, Pars II., Praha 1993, s. 74.

³²⁸ Pro rok 1628 není v matrice studentů zaznamenána nejnižší třída (Parva) a tudíž žáci, které uvádím jako v tomto roce nezapsané, mohou chybět právě z tohoto důvodu.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1629	Adamus	Steph	Rudolec	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1629	Christophorus	Germanus	Opava	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1629	Georgius	Herba	Pruszkow	Slezsko		1629 Syntaxe
1629	Georgius	Bochensky	Syców	Slezsko	<i>Parva</i>	
1629	Godfridus	Elianus	Strzegom	Slezsko		1631 Syntaxe
1629	Georgius	Jordan	Crostwitz	Lužice		Není uveden ani v dalších letech
1629	Georgius	Schack	Batelov	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1629	Ioannes	Heldt	Pasov	Rakousko	<i>Syntaxe</i>	
1629	Jacob	Theßavi	Hustopeče	Morava		1629 Parva
1629	Ioannes	Sdalka	Kínice	Morava		1629 Parva
1629	Lucas	Pichler	Křemže	Rakousko	<i>Syntaxe</i>	
1629	Matheus	Koslick	Touškov	Čechy		Není uveden ani v dalších letech
1629	Matheus	Doližal	Jersice	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1629	Nicodemus	Lisska	Brtnice	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1629	Petrus	Boleslavius	Wroclav	Slezsko	<i>Syntaxe</i>	
1629	Petrus	Pfundt	Joachensis	Wittenbersko		1629 Parva
1629	Petrus	Molitorides	Lešno	Slezsko	<i>Syntaxe</i>	
1629	Salomon	Mitzker	Pruszkow	Slezsko	<i>Syntaxe</i>	
1629	Wenceslaus	Alexander	Žďár nad Sázavou	Morava		1631 Grammatica
1630 ³²⁹	Andreas	Gessek	Telč	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1630	Franciscus Bernardus	de Leskowetz		Čechy		1629 Principia

³²⁹ Rok 1630 není v matrice studentů zaznamenán a tudíž nelze zjistit jednak jestli skutečně tito studenti v tomto roce na jezuitském gymnáziu studovali a také případně třídy, které navštěvovali.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1630	Georgius	Saetorius	Popelín	Čechy		1631 Grammatica
1630	Georgius	Albertius	Telč	Morava		1626 Grammatica
1630	Georgius Wenceslaus	de Leskowitz		Čechy		1634 Rhetorica
1630	Ioannes	Hinko	Jihlava	Morava		1631 Syntaxe
1630	Ioannes	Weih	Jindřichův Hradec	Čechy		Není uveden ani v dalších letech
1630	Ioachimus	Haiman ³³⁰	Jihlava	Morava		1626 Principia, 1631 Syntaxe
1630	Leonardus	Moneg ³³¹	Třebíč	Morava		1631 Poeta
1630	Ladislaus	Geipk	Jírovice	Čechy		Není uveden ani v dalších letech
1630	Matheus	Capturek		Morava		Není uveden ani v dalších letech
1630	Matheus	Schneiber	Dolany	Čechy		Není uveden ani v dalších letech
1630	Paulus	Brandt	Jihlava	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1630	Paulus	Litohoczensis	Telč	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1630	Wenceslaus	Wodiczka ³³²	Vysoké Mýto	Čechy		1631 Syntaxe
1631	Andreas	Priator ³³³	Žďár nad Sázavou	Čechy	<i>Grammatica</i>	
1631	Casparus	Henik ³³⁴	Polná	Čechy	<i>Principia</i>	
1631	Daniel	Fikl ³³⁵	Polná	Čechy	<i>Grammatica</i>	
1631	Daniel	Eckhart	Pelhřimov	Morava		Není uveden ani v dalších letech

³³⁰ Uveden jako Ioachimus Raimon; SOkA, Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³³¹ Uveden jako Leonardus Moneck; Tamtéž.

³³² Uveden jako Wenceslaus Hieronymus Wodiczka, Hieronymus Wodiczka je uveden i v roce 1626 v Syntaxi; Tamtéž.

³³³ Též jako Pictor; Tamtéž.

³³⁴ Též jako Hönik; Tamtéž.

³³⁵ Též jako Fixt; Tamtéž.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1631	Fridericus	Skalka	Jihlava	Morava	<i>Syntaxe</i>	
1631	Franciscus	Beideli ³³⁶	Herálec	Čechy		1631 Grammatica
1631	Georgius	Servius ³³⁷	Žďár nad Sázavou	Čechy	<i>Principia</i>	
1631	Henricus	Krupsky	Kutná Hora	Čechy		Není uveden ani v dalších letech
1631	Ioannes	Smilauer	Jihlava	Morava		1631 Grammatica
1631	Ioannes	Bohaty	Moravské Budějovice	Morava		Není uveden ani v dalších letech
1631	Wenceslaus	Horeczky		Čechy	<i>Syntaxe</i>	
1677	Fridericus	Miller ³³⁸	Šluknov	Čechy	Rhetorica	
1677	Ioannes	Czapek	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1677	Paulus	Boczek	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1677	Samuel	Spulak	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1677	Paulus	Anoska ³³⁹	Vlašim	Čechy	Rhetorica	
1677	Ioannes	Grolmy ³⁴⁰	Jihlava	Čechy	Rhetorica	
1677	Ioannes	Leßman ³⁴¹		Sasko	Rhetorica	
1677	Franciscus	Schönowitz de Ungerswerth			Rhetorica	Rytíř
1677	Franciscus	Kattermeier ³⁴²	Třeboň	Čechy	Rhetorica	
1677	Ioannes	Navratil	Vysoké Mýto	Čechy	Poetica	
1677	Bohuslavus	Boczek	Vysoké Mýto	Čechy	Poetica	
1677	Bartholomeu	Wokaun	Pelhřimov	Čechy	Poetica	
1677	Richardus	Czeindl ³⁴³	Brno	Morava	Poetica	

³³⁶ Uveden jako Ioannes Franciscus Peideli^{us}; SOKA, Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³³⁷ Uveden jako Georgius Augustinus Servus; Tamtéž.

³³⁸ Též jako Müller; Tamtéž.

³³⁹ Též Jenoska; SOKA, Tamtéž.

³⁴⁰ Též Grolmes; SOKA, Tamtéž.

³⁴¹ Též Lehman; SOKA, Tamtéž.

³⁴² V matrice studentů je uveden jako Gattermeier. Rovněž není uvedeno, že by pocházel z Třeboně, jak je zaznamenáno v soupisu seminaristů, ale je uvedeno „Pirkicensis“; Tamtéž.

³⁴³ Též jako Zednel; Tamtéž.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1677	Franciscus	Oppelt ³⁴⁴	Lipnice nad Sázavou	Čechy	Poetica	Kandidát Tovaryšstva Ježíšova
1677	Tobias	Mignon	Polná	Čechy	Poetica	
1677	Georgius Duchoslav	Schlechta	Batelov	Morava	Syntaxe	
1677	Maximilian	Kattermeier ³⁴⁵	Třeboň	Čechy	Syntaxe	
1677	Wenceslaus	Klobasa	Vlašim	Čechy	Syntaxe	
1677	Ferdinandus	Neuman	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1677	Alexius	Spausta	Pelhřimov	Čechy	Syntaxe	
1677	Ioannes	Wurm	Brtnice	Morava	Syntaxe	
1677	Mathias	Czerl ³⁴⁶	Přibyslav	Čechy	Syntaxe	
1677	Sigismundus	Capaun ³⁴⁷	Vojkov	Čechy	Syntaxe	Svobodný pán
1677	Paulus	Engelhardt	Rojetín	Čechy	Syntaxe	
1677	Dominicus	Schubert	Jihlava	Morava	Grammatica	
1677	Ioannes	Pruner ³⁴⁸	Třešť	Morava	Grammatica	
1677	Augustinus	Zelekowsky ³⁴⁹	Třebíč	Morava	Grammatica	
1677	Ioannes	Pontari ³⁵⁰	Čáslav	Čechy	Grammatica	
1677	Ioannes	Rösler	Šluknov	Čechy	Grammatica	
1677	Norbertus	Kodt ³⁵¹	Jihlava	Morava	Grammatica	
1677	Ioannes	Pfeiffer	Havlíčkův Brod	Morava	Grammatica	
1677	Christianus	Roth	Vartenberk	Čechy	Grammatica	
1677	Iustus	Roth	Vartenberk	Čechy	Grammatica	

³⁴⁴ V soupisu seminaristů je poznamenáno, že je kandidátem Tovaryšstva Ježíšova. Tento údaj ale chybí v matrice studentů; MZA Brno, G 11, Sbíрка rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 81v.

³⁴⁵ Též Gattemeier; Tamtéž.

³⁴⁶ Též Czepel; Tamtéž.

³⁴⁷ V matrice je poznámka „Liber Baro de Wogkow“; Tamtéž.

³⁴⁸ Též Bruner či Prunner; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁴⁹ Též Zielekowski; Tamtéž.

³⁵⁰ Též Pontanus; MZA Brno, G 11, Sbíрка rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 81v.

³⁵¹ Též Koch; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1677	Ioannes	Kölnik	Frýdek	Slezsko	Grammatica	
1677		Boczek		Čechy	Grammatica	
1677	David	Wayner ³⁵²	Jihlava	Morava	Grammatica	
1677	Rudolphus	August		Čechy	Grammatica	Přijat ke svátku sv. Jana Křtitele
1677	Maximilianus	August	Humpolec	Čechy	Grammatica	Přijat ke svátku sv. Jana Křtitele
1677	Salomon	Adamus ³⁵³	Šluknov	Čechy	Grammatica	
1677	Antonius	Seidel	Pelhřimov	Čechy	Principia	
1677	Franciscus	Ladislaus	Brtnice	Morava	Principia	
1677	Jacobus	Piech	Přibyslav	Čechy	Principia	
1677	Thomas	Albertin	Vídeň	Rakousko	Principia	
1677	Henricus	Klobasa	Vlašim	Čechy	Principia	
1677	Franciscus	Pawliczek	Vysoké Mýto	Čechy	Parva	
1677	Paulus	Mignon ³⁵⁴	Polná	Čechy	Parva	Parochus
1677	Ludovicus	Boczek	Vysoké Mýto	Čechy	Parva	
1677	Ioannes	Cidta ³⁵⁵	Pelhřimov	Čechy	Parva	
1677	Wenceslaus	Aqila	Čáslav	Čechy	Parva	
1677	Paulus	Blasowsky	Pelhřimov	Čechy	Parva	
1677	Bohuslavus	Kladensky	Chotěboř		Parva	
1677	Paulus	Iunckmaier	Jihlava	Morava	Parva	Zemřel
1677	Franciscus	Sebesta	Heráltice	Čechy	Parva	
1677	Ferdinandus	Risenfelder	Jihlava	Morava	Parva	Šlechtic
1677	Antonius	Odkolek ³⁵⁶	Batelov	Čechy	Parva	
1678	Ioannes	Grolms	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1678	Bartholomeus	Wokaun	Pelhřimov	Čechy	Rhetorica	

³⁵² Též Wagner; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁵³ Též jako Ioannes; Tamtéž.

³⁵⁴ Též jako Migman; MZA Brno, G 11, Sbirka rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 87r.

³⁵⁵ Též jako Cidra; Tamtéž, fol. 86r.

³⁵⁶ V matrice je poznamenáno „dux in Batelov“; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1678	Bohuslavus	Boczek	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1678	Franciscus	Oppelt	Lipnice	Čechy	Rhetorica	
1678	Ioannes	Navratil	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1678	Tobias	Migman	Polná	Čechy	Rhetorica	
1678	Alexius	Spausta	Pelhřimov	Čechy	Poetica	
1678	Ferdinandus	Neuman	Jihlava	Morava	Poetica	
1678	Mathias	Czepl	Ronov	Morava	Poetica	
1678	Sigismundus	Kapaun	Vojkov		Poetica	Svobodný pán
1678	Adam/Ioannes	Salomon	Šluknov	Čechy	Syntaxe	
1678	Wenceslaus	Klobasa	Vlašim	Čechy	Poetica	
1678	Dominicus	Schuberth	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1678	Henricus	Bruner	Třešť	Morava	Syntaxe	
1678	Ioannes	Sonnius	Havlíčkův Brod	Morava	Syntaxe	Odešel
1678	Ioannes	Kölnik ³⁵⁷	Frydek	Slezsko	Syntaxe	
1678	Ioannes	Pontanus	Čáslav	Čechy	Syntaxe	
1678	Christianus	Roth	Vartenberk	Čechy	Syntaxe	
1678	Iustus	Roth	Vartenberk	Čechy	Syntaxe	
1678	Rudolphus	Albertini ³⁵⁸	Vídeň	Rakousko	Syntaxe	Odešel do Prahy
1678	Georgius/Duchoslav	Schlechta	Batelov	Morava	Syntaxe	
1678	Augustus	Schelekowski ³⁵⁹	Velké Meziříčí	Morava	Syntaxe	
1678	Antonius	Seidl	Pelhřimov	Morava	Grammatica	
1678	Franciscus	Waldt	Kutná Hora	Čechy	Grammatica	
1678	Franciscus	Ladislav	Brtnice	Morava	Grammatica	
1678	Henricus	Klobasa	Vlašim	Čechy	Grammatica	
1678	Iacobus	Piech	Přibyslav	Čechy	Grammatica	
1678	Thomas	Albertini ³⁶⁰	Vídeň	Rakousko	Grammatica	Šlechtic

³⁵⁷ Těž Kelnik; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁵⁸ Jedná se největší pravděpodobností o bratra Thomase Albertiniho. Nicméně v matrice studentů je u jeho jména poznamenáno pouze, že odešel do Prahy. Uváděn též jako Albertinus; Tamtéž.

³⁵⁹ Těž Zielekowski; Tamtéž.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1678	Ioannes	Swabl ³⁶¹	Vídeň	Rakousko	Grammatica	Rytíř
1678	Bohuslavus	Kladenski ³⁶²	Chotěboř	Čechy	Principia	
1678	Christophorus	Horn	Lipnice	Čechy	Principia	
1678	Franciscus	Sebesta ³⁶³	Herálec	Čechy	Principia	
1678	Franciscus	Pawliczek	Vysoké Mýto	Čechy	Principia	
1678	Ferdinandus	Riesenfelder	Jihlava	Morava	Principia	
1678	Ioannes	Cidra	Pelhřimov	Čechy	Principia	
1678	Ludovicus	Boczek	Vysoké Mýto	Čechy	Principia	
1678	Paulus	Junkmaier	Jihlava	Morava	Principia	
1678	Paulus	Migman ³⁶⁴	Polná	Čechy	Principia	
1678	Wenceslaus	Aquila	Čáslav	Čechy	Principia	
1678	Andreas	Sommer	Lipnice	Čechy	Principia	
1678	Antonius	Odkolek	Batelov	Čechy	Parva	Rytíř
1678	Ioannes	Romatus ³⁶⁵	Čáslav	Čechy	Parva	
1678	Ludovicus	Zastera	Vodňany	Čechy	Parva	
1678	Nicolaus	Pomrle	Chýnov	Čechy	Parva	
1678	Martinus	Klobasa	Vlašim	Čechy	Parva	
1678	Jacobus	Mittais ³⁶⁶	Ledeč nad Sázavou	Čechy	Parva	
1678	Rudolphus	Holub	Pardubice	Čechy	Parva	
1678	Guillelmus	Schneider	Jihlava	Morava	Parva	
1678	Ferdinandus	Przecznowski ³⁶⁷	Třebíč	Morava	Parva	
1678	Andreas	Pohorski ³⁶⁸	Lanškroun	Čechy	Parva	

³⁶⁰ Označen jako „nobilis“. Albertini von Lilienhof byl rakouským rytířským rodem z Rakouska. Titul dostal roku 1684 Daniel Albertini s predikátem „von Lilienhof“; Ernst Heinrich KNESCHKE, *Neues allgemeines deutsches Adels-Lexicon. Band I.*, Lipsko 1859, s. 40.

³⁶¹ Těž Schwabel; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁶² Bohuslav Kladenski je v roce 1677 uvedeno, že pochází z Chotěboře, později je zapsáno, že je původem z Jamného; Tamtéž.

³⁶³ Těž Ssebesta; Tamtéž.

³⁶⁴ Těž Mignon; MZA Brno, G 11, Sbírka rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 33v.

³⁶⁵ Těž Romatka; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁶⁶ Těž Mittais; Tamtéž.

³⁶⁷ Těž Brzewnowsky; Tamtéž.

³⁶⁸ Těž Podhorski; Tamtéž.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1679	Ferdinandus	Neuman	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1679	Franciscus	Widra		Čechy	Rhetorica	Nobilis
1679	Sigismundus	Kapaun	Vojkov	Čechy	Rhetorica	Členem Tovaryšstva Ježívova, v roce 1689 odešel; Svobodný pán
1679	Mathias	Czepl	Ronov	Čechy	Rhetorica	
1679	Wenceslaus	Klobasa	Vlašim	Čechy	Poetica	
1679	Adamus	Salomon	Šluknov	Čechy	Poetica	
1679	Christianus	Roth	Vartenberk	Čechy	Poetica	
1679	Dominicus	Schuberth	Jihlava	Morava	Poetica	
1679	Ioannes	Pontanus ³⁶⁹	Čáslav	Čechy	Poetica	
1679	Iustus	Roth	Vartenberk	Čechy	Poetica	
1679	Wenceslaus	Kule	Pardubice	Čechy	Syntaxe	
1679	Antonius	Seidl	Pelhřimov	Čechy	Syntaxe	
1679	Franciscus	Walt	Kutná Hora	Čechy	Syntaxe	
1679	Franciscus	Ladislav	Brtnice	Morava	Syntaxe	
1679	Henricus	Klobasa	Vlašim	Čechy	Syntaxe	
1679	Jacobus	Piech	Přibyslav	Čechy	Syntaxe	
1679	Ioannes	Swabel	Vídeň	Rakousko	Syntaxe	Šlechtic
1679	Thomas	Albertini	Vídeň	Rakousko	Syntaxe	Šlechic
1679	Andreas	Sommer	Lipnice	Čechy	Grammatica	
1679	Bohuslavus	Kladenski	Chotěboř	Čechy	Grammatica	
1679	Christianus	Horn	Lipnice	Čechy	Grammatica	
1679	Franciscus	Sebesta	Herálec	Čechy	Grammatica	Odvolán
1679	Franciscus	Pawliczek	Vysoké Mýto	Čechy	Grammatica	
1679	Ioannes	Cidra ³⁷⁰	Pelhřimov	Čechy	Grammatica	
1679	Ioannes	Zachareides	Březnice	Čechy	Grammatica	

³⁶⁹ Též Pontan; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁷⁰ Též Cidra; Tamtéž.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1679	Ludovicus	Boczek	Vysoké Mýto	Čechy	Grammatica	
1679	Mathias	Talski	Žďár nad Sázavou	Čechy	Grammatica	
1679	Paulus	Junkmaier	Jihlava	Morava	Grammatica	
1679	Paulus	Migman	Polná	Čechy	Grammatica	
1679	Wenceslaus	Aquila	Čáslav	Čechy	Grammatica	
1679	Ferdinandus	Przecznowski ³⁷¹	Třebíč	Morava	Principia	Odešel
1679	Jacobus	Mitais	Ledeč nad Sázavou	Čechy	Principia	
1679	Ioannes	Romalko ³⁷²	Čáslav	Čechy	Principia	
1679	Nicolaus	Pomrle ³⁷³	Chýnov	Čechy	Principia	
1679	Rudolphus	Holub	Pardubice	Čechy	Principia	
1679	Guillelmus	Schneider	Jihlava	Morava	Principia	
1679	Christianus	Mohr	Lipnice	Čechy	Principia	
1679	Andreas	Podhorski	Lanškroun	Čechy	Parva	
1679	Iosephus	Klepperlix ³⁷⁴	Brtnice	Morava	Parva	
1679	Martinus	Klobasa	Vlašim	Čechy	Parva	
1691	Carolus	Strzechowsky	Pelhřimov	Čechy	Rhetorica	
1691	Georgius	Wancziczky ³⁷⁵	Vožice	Čechy	Rhetorica	
1691	Ioannes	Vogt	<i>Curiensis</i>	Franco regis	Rhetorica	Členem cisterciáckého řádu
1691	Philippus	Tuczek ³⁷⁶	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1691	Thomas	Kalina	Žďár nad Sázavou	Čechy	Rhetorica	Členem cisterciáckého řádu
1691	Wenceslaus	Hucza ³⁷⁷	Pelhřimov	Čechy	Rhetorica	Členem premonstrátského řádu

³⁷¹ V matrice studentů uveden též jako Brzewnowsky; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁷² Též Romatus či Hromadka; Tamtéž.

³⁷³ Též Pomrle; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁷⁴ Též Klepperlick; Tamtéž.

³⁷⁵ T0ž Iwancziczky; Tamtéž.

³⁷⁶ Též Tureczek; Tamtéž.

³⁷⁷ Též Hrusa; Tamtéž.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1691	Antonius	Fischer	Polná	Čechy	Poetica	
1691	Augustinus	Weydig ³⁷⁸	Jihlava	Čechy	Poetica	
1691	Casparus	Appel	Lanškroun	Čechy	Poetica	
1691	Carolus	Casparides	Police	Čechy	Poetica	
1691	Franciscus	Schreybeyer ³⁷⁹	Chrudim	Čechy	Poetica	
1691	Joachimus	Peniska	Dačice	Morava	Poetica	
1691	Ioannes	Suk	Pelhřimov	Čechy	Poetica	
1691	Petrus	Stokinger	Krupka	Čechy	Poetica	
1691	Samuel	Petrzilka	Chrudim	Čechy	Poetica	
1691	Godefridus	Risenfelder	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1691	Ioannes	Fridel ³⁸⁰	Klatovy	Čechy	Syntaxe	
1691	Wenceslaus	Czapek	Vysoké Mýto	Čechy	Syntaxe	
1691	Carolus	Hättig	Jindřichův Hradec	Čechy	Grammatica	
1691	David	Zoleczky	Pardubice	Čechy	Grammatica	
1691	Jacobus	Jaich	Kroměříž	Morava	Grammatica	
1691	Ioannes	Hruza	Pelhřimov	Čechy	Grammatica	
1691	Leopoldus	Mrazek	Pelhřimov	Čechy	Grammatica	
1691	Michael	Weltz	Jihlava	Morava	Grammatica	
1691	Paulus	Köberle	Lanškroun	Čechy	Grammatica	
1691	Wenceslaus	Zelenka	Pelhřimov	Čechy	Grammatica	
1691	Adalbertus	Paradeyser	Pohled	Čechy	Principia	
1691	Andreas	Iurckmayer ³⁸¹	Jihlava	Morava	Principia	
1691	Faustinus	Zelenka	Pelhřimov	Čechy	Principia	
1691	Franciscus	Geyer ³⁸²	Vožice	Čechy	Principia	
1691	Franciscus	Boronsky ³⁸³	Brtnice	Morava	Principia	

³⁷⁸ Též Voidig; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁷⁹ Též Schreiberger; Tamtéž.

³⁸⁰ Též Fridl; Tamtéž.

³⁸¹ Též Jungmaier; Tamtéž.

³⁸² Též Czayer; Tamtéž.

³⁸³ Též Borowsky; Tamtéž.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1691	Ioannes	Charvat	Vysoké Mýto	Čechy	Principia	
1691	Ioannes	Freytag	Luka nad Jihlavou	Morava	Principia	
1691	Mathias	Denfus ³⁸⁴	Vídeň	Rakousko	Principia	
1691	Mathias	Richter	Jihlava	Morava	Principia	
1691	Antonius	Christ	Brtnice	Morava	Parva	
1691	Franciscus	Beer	Vysoké Mýto	Čechy	Parva	
1691	David	Zimbrisk ³⁸⁵	Lanškroun	Čechy	Parva	
1691	Martinus	Kalina	Žďár nad Sázavou	Čechy	Parva	
1692	Andreas	Fischer	Dačice	Morava	Rhetorica	
1692	Andreas	Fischer	Polná	Čechy	Rhetorica	
1692	Augustinus	Weydig	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1692	Casparus	Appel	Lanškroun	Čechy	Rhetorica	
1692	Carolus	Casparides	Police	Čechy	Rhetorica	Členem cisterciáckého řádu
1692	Franciscus	Schreybeyer	Chrudim	Čechy	Rhetorica	
1692	Joachimus	Peniska	Dačice	Morava	Rhetorica	
1692	Ioannes	Krum	Polná	Čechy	Rhetorica	
1692	Ioannes	Suk	Pelhřimov	Čechy	Rhetorica	
1692	Petrus	Stockinger	Krupka	Čechy	Rhetorica	
1692	Philippus	Tuczek	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1692	Samuel	Petrzilka	Chrudim	Čechy	Rhetorica	
1692	Thomas	Kalina	Žďár nad Sázavou	Čechy	Rhetorica	
1692	Georgius	Pable	Jihlava	Morava	Poetica	
1692	Godefridus	Risenfelder	Jihlava	Morava	Poetica	
1692	Ioannes	Fridel	Klatovy	Čechy	Poetica	
1692	Carolus	Hättig ³⁸⁶	Jindřichův Hradec	Čechy	Syntaxe	
1692	David	Soleczky	Pardubice	Čechy	Syntaxe	
1692	Ioannes	Hruza	Pelhřimov	Čechy	Syntaxe	

³⁸⁴ Též Derfues, Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁸⁵ Též Cimbrich; Tamtéž.

³⁸⁶ Též Hettig, MZA Brno, G 11, Sběrka rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 38r.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1692	Ioannes	Petrzilka	Chrudim	Čechy	Syntaxe	
1692	Leopoldus	Mrazek	Pelhřimov	Čechy	Syntaxe	
1692	Michael	Weltz	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1692	Paulus	Köberle	Lanškroun	Čechy	Syntaxe	
1692	Wenceslaus	Czapek	Vysoké Mýto	Čechy	Syntaxe	
1692	Wenceslaus	Zelenka	Pelhřimov	Čechy	Syntaxe	
1692	Adalbertus	Paradeyser	Pohled	Čechy	Grammatica	
1692	Carolus	Sterttel	Havlíčkův Brod	Čechy	Grammatica	
1692	Franciscus	Borowsky	Vožice	Čechy	Grammatica	
1692	Franciscus	Czeyer ³⁸⁷	Vožice	Čechy	Grammatica	
1692	Ioannes	Charvat	Vysoké Mýto	Čechy	Grammatica	
1692	Ioannes	Freytag	Luka nad Jihlavou	Morava	Grammatica	
1692	Iosephus	Hauk	Litomyšl	Čechy	Grammatica	
1692	Antonius	Christ	Brtnice	Morava	Principia	Šlechtic
1692	Antonius	Reist	Měřín	Morava	Principia	
1692	David	Zimbrisk	Lanškroun	Čechy	Principia	
1692	Franciscus	Beer	Vysoké Mýto	Čechy	Principia	
1692	Martinus	Kalina	Žďár nad Sázavou	Čechy	Principia	
1692	Paulus	Scheppel	Mníšek	Čechy	Principia	
1692	Franciscus	Skalka	Bobrová	Morava	Parva	
1692	Hieronymus	Czapek	Vysoké Mýto	Čechy	Parva	
1692	Iustus	Pinkaczek	Žďár nad Sázavou	Čechy	Parva	
1693	Augustinus	Weydig	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1693	Franciscus	Schreybeyer	Chrudim	Čechy	Rhetorica	
1693	Georgius	Pable	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1693	Godefridus	Risenfelder	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1693	Ioannes	Fridel	Klatovy	Čechy	Rhetorica	
1693	Bartholomeus	Reithhofer			Poetica	
1693	Carolus	Hettig	Jindřichův Hradec	Čechy	Poetica	

³⁸⁷ Též Geyer; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1693	Carolus	Höfer	Jihlava	Morava	Poetica	
1693	David	Suleczky	Pardubice	Čechy	Poetica	
1693	Ioannes	Hruza	Pelhřimov	Čechy	Poetica	
1693	Ioannes	Royp	Lanškroun	Čechy	Poetica	
1693	Michael	Weltz	Jihlava	Morava	Poetica	
1693	Paulus	Köberle	Lanškroun	Čechy	Poetica	
1693	Wenceslaus	Christen	Vysoké Mýto	Čechy	Poetica	
1693	Wenceslaus	Czapek	Vysoké Mýto	Čechy	Poetica	
1693	Wenceslaus	Zelenka	Pelhřimov	Čechy	Poetica	
1693	Adalbertus	Paradeyser	Pohled	Čechy	Syntaxe	
1693	Franciscus	Borowsky	Brtnice	Morava	Syntaxe	
1693	Franciscus	Geyer	Vožice	Čechy	Syntaxe	
1693	Ioannes	Charvat	Vysoké Mýto	Čechy	Syntaxe	
1693	Laurentius	Pable	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1693	Ioannes	Heilman	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1693	Wenceslaus	Wesseli	Jamně	Morava	Syntaxe	
1693	Antonius	Christ ³⁸⁸	Brtnice	Morava	Grammatica	Šlechtic
1693	Antonius	Reist	Měřín	Morava	Grammatica	
1693	Bohuslavus	Vokal		Čechy	Grammatica	
1693	David	Zimbrisk	Lanškroun	Čechy	Grammatica	
1693	Franciscus	Beer	Vysoké Mýto	Čechy	Grammatica	
1693	Ioannes	Freileben	Jablonec	Čechy	Grammatica	
1693	Ioannes	Gebhart	Most	Čechy	Grammatica	
1693	Martinus	Kalina	Žďár nad Sázavou	Čechy	Grammatica	
1693	Paulus	Scheppel	Mníšek	Čechy	Grammatica	
1693	Carolus	Christeinl	České Budějovice	Čechy	Principia	
1693	Carolus	Czermak	Skuteč	Čechy	Principia	
1693	Franciscus	Kafka	Bobrová	Morava	Principia	
1693	Hieronymus	Czapek	Vysoké Mýto	Čechy	Principia	

³⁸⁸ V matrice uveden jako Nobilis de Goldberg; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1693	Iosephus	Pinkaczek	Žďár nad Sázavou	Čechy	Principia	
1693	Andreas	Reisler			Parva	
1693	Georgius	Prochaska	Skuteč	Čechy	Parva	
1693	Jacobus	Rzrehorzowsky	Polná	Čechy	Parva	
1693	Iosephus	Weltz	Jihlava	Morava	Parva	
1693	Martinus	Winarz	Chrudim	Čechy	Parva	
1693	Mathias	Germani	Polná	Čechy	Parva	
1693	Nicolaus	Kratochwil	Žďár nad Sázavou	Čechy	Parva	
1695	Carolus	Hettig	Jindřichův Hradec	Čechy	Rhetorica	
1695	Franciscus	Borowsky	Brtnice	Morava	Rhetorica	
1695	Franciscus	Geier	Nová Vožice	Čechy	Rhetorica	
1695	Franciscus	Malek	Heřmanův Městec	Čechy	Rhetorica	
1695	Franciscus	Waniek	Dačice	Morava	Rhetorica	
1695	Ioannes	Charvat	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1695	Ioannes	Heilman	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1695	Iosephus	Pawliczek	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1695	Iosephus	Proche	Lipnice	Čechy	Rhetorica	Členem Tovaryšstva Ježíšova; 6. února odešel do Hradce ³⁸⁹
1695	Leopoldus	Christen	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1695	Simon	Krzepelka	Dačice	Morava	Rhetorica	
1695	Wenceslaus	Wesseli	Jamné	Morava	Rhetorica	
1695	Antonius	Christ de Goldberg	Brtnice	Morava	Poetica	Šlechtic
1695	Antonius	Reif ³⁹⁰	Měřín	Morava	Poetica	Členem benediktinského řádu
1695	David	Zimbrisk	Lanškroun	Čechy	Poetica	

³⁸⁹ Uvedeno Hradcensis, nikoliv Neodomensis, předpokládám proto že do Hradce Králové; Fond Latinské a německé gymnázium, Album studiosorum, inv. č. 10, nefoliováno.

³⁹⁰ Též Reist; MZA Brno, G 11, Sbíрка rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 42v.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1695	Faustinus	Zelenka	Pelhřimov	Čechy	Poetica	
1695	Ferdinandus	Wražda de Kunvald	Martinice	Čechy	Poetica	
1695	Martinus	Kalina	Žďár nad Sázavou	Čechy	Poetica	
1695	Paulus	Scheppel	Mníšek	Čechy	Poetica	
1695	Wenceslaus	Wražda de Kunvald	Martinice	Čechy	Poetica	
1695	Carolus	Christeindl	České Budějovice	Čechy	Syntaxe	
1695	Carolus	Czermak	Skuteč	Čechy	Syntaxe	
1695	Franciscus	Skalka	Nová Vožice	Čechy	Syntaxe	
1695	Franciscus	Wražda de Kunvald	Martinice	Čechy	Syntaxe	
1695	Hieronymus	Czapek	Vysoké Mýto	Čechy	Syntaxe	
1695	Iosephus	Pinkaczek	Žďár nad Sázavou	Čechy	Syntaxe	
1695	Adalbertus	Koschin	Telč	Morava	Grammatica	
1695	Franciscus	Sebastien	Chrudim	Čechy	Grammatica	
1695	Georgius	Prochaska	Skuteč	Čechy	Grammatica	
1695	Ioannes	Kekule	Černovice	Čechy	Grammatica	
1695	Ioannes	Krzivanek	Havlíčkův Brod	Čechy	Grammatica	
1695	Iacobus	Rzrehorzowsky	Polná	Čechy	Grammatica	
1695	Iacobus	Sebastien	Chrudim	Čechy	Grammatica	
1695	Martinus	Winarz	Chrudim	Čechy	Grammatica	
1695	Nicolaus	Kratochwil	Žďár nad Sázavou	Čechy	Grammatica	
1695	Paulus	Studniczka	Pelhřimov	Čechy	Grammatica	
1695	Sebastianus	Heilman	Jihlava	Morava	Grammatica	
1695	Augustinus	Brukner	Kamenice	Čechy	Principia	
1695	Carolus	Fabricius	Vysoké Mýto	Čechy	Principia	
1695	Franciscus	Christen	Vysoké Mýto	Čechy	Principia	
1695	Franciscus	Heiffer	<i>Bardovicensis</i>	Čechy	Principia	
1695	Georgius	Hojava	Kamenice	Čechy	Principia	
1695	Ioannes	Tomesian	Havlíčkův Brod	Čechy	Principia	
1695	Ioannes	Kratochwil	Polná	Čechy	Principia	
1695	Augustinus	Klopper	Mezilesí	Slezsko	Parva	

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1695	Ioannes	Kossina	Řepníky	Čechy	Parva	
1695	Thomas	Kobsin	Havlíčkův Brod	Čechy	Parva	
1695	Vitus	Schumin ³⁹¹	Vimperk	Čechy	Parva	
1698	Daniel	Chotieticzky	Mladá Boleslav	Čechy	Rhetorica	
1698	Franciscus	Sebastian	Chrudim	Čechy	Rhetorica	
1698	Franciscus	Wražda de Kunvald	Martinice	Čechy	Rhetorica	
1698	Georgius	Prochaska	Skuteč	Čechy	Rhetorica	
1698	Iacobus	Rzrehorzowsky	Polná	Čechy	Rhetorica	
1698	Martinus	Winarz	Chrudim	Čechy	Rhetorica	
1698	Mathias	Lerl	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1698	Nicolaus	Kratochwil	Žďár nad Sázavou	Čechy	Rhetorica	
1698	Paulus	Studniczka	Pelhřimov	Čechy	Rhetorica	
1698	Sebastianus	Heilman	Jihlava	Morava	Rhetorica	
1698	Adalbertus	Koschin	Telč	Morava	Poetica	
1698	Augustinus	Brukner	Kamenice	Morava	Poetica	Odešel 21. ledna
1698	Carolus	Fabricius	Vysoké Mýto	Čechy	Poetica	Odešel v lednu
1698	Franciscus	Borowsky	Telč	Morava	Poetica	
1698	Franciscus	Bridelius	Vysoké Mýto	Čechy	Poetica	Odešel v lednu
1698	Georgius	Hojava	Kamenice	Čechy	Poetica	
1698	Ioannes	Kratochwil	Polná	Morava	Poetica	
1698	Andreas	Dket ³⁹²	Lipnice	Čechy	Syntaxe	
1698	Augustinus	Klopper	Mezilesí	Čechy	Syntaxe	
1698	Ferdinandus	Handl	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1698	Ioannes	Kossina	Řepníky	Čechy	Syntaxe	
1698	Vitus	Schuman	Vimperk	Čechy	Syntaxe	
1698	Daniel	Ludwig	Chrudim	Čechy	Grammatica	
1698	Ferdinandus	Beyer	Jihlava	Morava	Grammatica	
1698	Ioannes	Ianotick	Telč	Morava	Grammatica	
1698	Antonius	Kuczera	Čáslav	Čechy	Principia	

³⁹¹ Též Schuman; MZA Brno, G 11, Sbíрка rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 42r.

³⁹² Též Kert; MZA Brno, G 11, Sbíрка rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 46v.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1698	Carolus	Kosliczek	Kamenice	Morava	Principia	
1698	Carolus	Lustberg		Turca	Principia	
1698	Franciscus	Rziha	Havlíčkův Brod	Morava	Principia	
1698	Iosephus	Kostka	Jihlava	Morava	Principia	
1698	Antonius	Wiežník de Okřížkau	Okříšky	Morava	Parva	
1698	Engelbert	Frömel	Habelšverda	Čechy	Parva	
1698	Franciscus	Bratt	<i>Struzoviensis</i>	Morava	Parva	
1698	Franciscus	Schmirovsky	Dobkov	Čechy	Parva	
1698	Ioannes	Herinek ³⁹³	Herálec	Morava	Parva	
1698	Ioannes	Paulin	Počátky	Čechy	Parva	
1698	Ioannes	Bolansky ³⁹⁴	Skuteč	Čechy	Parva	
1699	Adalbertus	Koschin	Telč	Morava	Rhetorica	
1699	Augustinus	Brukner	Kamenice	Morava	Rhetorica	
1699	Carolus	Fabricius	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1699	Daniel	Chotieticzky	Mladá Boleslav	Čechy	Rhetorica	
1699	Franciscus	Borowsky	Střítež	Morava	Rhetorica	
1699	Franciscus	Bridelius	Vysoké Mýto	Čechy	Rhetorica	
1699	Ioannes	Kratochwil	Polná	Čechy	Rhetorica	
1699	Andreas	Kert	Lipnice	Čechy	Poetica	
1699	Augustinus	Klopper	Mezilesí	Čechy	Poetica	
1699	Ferdinandus	Handl	Jihlava	Morava	Poetica	
1699	Ioannes	Kambersky	Čáslav	Čechy	Poetica	
1699	Ioannes	Kossina	Řepníky	Čechy	Poetica	
1699	Mathias	Fischer	Skuteč	Čechy	Poetica	
1699	Vitus	Schuman	Vimperk	Čechy	Poetica	
1699	Ferdinandus	Baier	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1699	Ioannes	Bechinsky	Tábor	Čechy	Syntaxe	
1699	Leopoldus	Pünter	Jihlava	Morava	Syntaxe	
1699	Martinus	Hanschke	Jihlava	Morava	Syntaxe	

³⁹³ Těž Hörink; MZA Brno, G 11, Sbíрка rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 46r.

³⁹⁴ Těž Dolansky; Tamtéž, fol.46r.

Rok	Jméno	Příjmení	Původ	Země	Třída	Album studiosorum
1699	Antonius	Kuczera	Čáslav	Čechy	Grammatica	
1699	Carolus	Kozliczek	Kamenice	Morava	Grammatica	
1699	Carolus	Lynk	Brno	Morava	Grammatica	
1699	Franciscus	Fabricius	Vysoké Mýto	Čechy	Grammatica	
1699	Georgius	Budelius ³⁹⁵	Vysoké Mýto	Čechy	Grammatica	
1699	Ioannes	Sandrich	Lipnice	Čechy	Grammatica	
1699	Iosephus	Kostka	Jihlava	Morava	Grammatica	
1699	Mathias	Pürner	Třešť	Morava	Grammatica	
1699	Tobias	Heuf	Žďár nad Sázavou	Morava	Grammatica	
1699	Christophorus	Erben	Tábor	Čechy	Principia	
1699	Engelbert	Trömel ³⁹⁶	Habelšverda	Čechy	Principia	
1699	Iacobus	Leipold	Jihlava	Morava	Principia	
1699	Ioannes	Hörinck ³⁹⁷	Heraltice	Čechy	Principia	
1699	Ioannes	Polansky ³⁹⁸	Skuteč	Čechy	Principia	
1699	Ioannes	Lynk	Brno	Morava	Principia	
1699	Leopoldus	Ziak	Jimramov	Morava	Principia	
1699	Carolus	Danielowsky	Chrudim	Čechy	Parva	
1699	Franciscus	Scherzer	Vysoké Mýto	Čechy	Parva	
1699	Ioannes	Pacher	Měřín	Morava	Parva	
1699	Iosephus	Rainisch	Jihlava	Morava	Parva	

³⁹⁵ Též Bridelius; MZA Brno, G 11, Sběrka rukopisů Františkova muzea Brno, kniha inv. č. 409, Historia collegii Iglaviensis Societatis Jesu, fol. 47r.

³⁹⁶ Též Frömel; Tamtéž, fol. 47r.

³⁹⁷ Též Herinek; Tamtéž, fol. 48v.

³⁹⁸ Též Dolansky; Tamtéž, fol. 48v.

Tabulka č. 15 – Platy seminaristů

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1678	Ioannes Grolmes		plná výše	6 let	Rhetorica	
1678	Bartholomaeus Wokaun		plná výše	6 let	Rhetorica	
1678	Bohuslavus Boczek		plná výše	6 let	Rhetorica	
1678	Franciscus Oppelt		plná výše	6 let	Rhetorica	
1678	Ioannes Navratil		plná výše	6 let	Rhetorica	
1678	Tobias Migman	24 fl.		6 let	Rhetorica	
1678	Alexius Spausta		plná výše	6 let	Poetica	
1678	Ferdinandus Neuman		plná výše	4 roky	Poetica	
1678	Mathias Czepl		plná výše	5 let	Poetica	
1678	Sigismundus Kapaun	60 fl.		4 roky	Poetica	svobodný pán
1678	Adamus Salomon	25 fl.		4 roky	Syntaxe	
1678	Wenceslaus Klobasa		plná výše	4 roky	Syntaxe	
1678	Dominicus Schuberth		plná výše	3 roky	Syntaxe	
1678	Henricus Bruner	25 fl.		3 roky	Syntaxe	
1678	Ioannes Sonnius		plná výše	2 roky	Syntaxe	
1678	Ioannes Kölnik	25 fl.		2 roky	Syntaxe	
1678	Ioannes Pontanus		plná výše	3 roky	Syntaxe	
1678	Christianus Roth		plná výše	3 roky	Syntaxe	
1678	Iustus Roth		plná výše	3 roky	Syntaxe	
1678	Rudolphus Albertini		plná výše	1 rok	Syntaxe	šlechtic
1678	Georgius Schlechta		plná výše	3 roky	Syntaxe	
1678	Antonius Seidl	15 fl.	poloviční fundace	3 roky	Gramatica	
1678	Franciscus Waldt		plná výše	1 rok	Gramatica	
1678	Franciscus Ladislaus	24 fl.		2 roky	Gramatica	
1678	Henricus Klobasa	25 fl.		3 roky	Gramatica	
1678	Jacobus Piech		plná výše	3 roky	Gramatica	
1678	Thomas Albertini		plná výše	3 roky	Gramatica	
1678	Ioannes Swabl	26 fl.		1 rok	Gramatica	platí hrabě Kolowrat

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1678	Bohuslaus Kladenski	26 fl.		2 roky	Principia	
1678	Christophorus Horn		plná výše	1 rok	Principia	
1678	Franciscus Sebesta	25 fl.		2 roky	Principia	
1678	Franciscus Pawliczek		plná výše	2 roky	Principia	
1678	Ferdinandus Riesenfelder	30 fl.		2 roky	Principia	
1678	Ioannes Cidra		plná výše	2 roky	Principia	
1678	Ludovicus Boczek		plná výše	2 roky	Principia	
1678	Paulus Junkmaier	60 fl.		2 roky	Principia	
1678	Paulus Migman		plná výše	2 roky	Principia	
1678	Wenceslaus Aquila	26 fl.			Principia	
1678	Andreas Sommer	25 fl.			Principia	
1678	Antonius Odkolek	60 fl.		2 roky	Parva	rytíř
1678	Ioannes Romatka		plná výše	2 roky	Parva	
1678	Ludovicus Zastiera		plná výše	1 rok	Parva	
1678	Nicola Pomrle		plná výše	1 rok	Parva	
1678	Mathias Klobasa	25 fl.		1 rok	Parva	
1678	Jacobus Mitaius	25 fl.		1 rok	Parva	
1678	Rudolphus Holub	26 fl.		1 rok	Parva	
1678	Guilielmus Schneider	26 fl.		1 rok	Parva	
1678	Ferdinandus Przewnowsky	13 fl.		od května	Parva	
1678	Andreas Podhorsky		plná výše	od 19. 7.	Parva	
1679	Ferdinandus Neuman		plná výše	4 roky	Rhetorica	3 roky přijímá oblečení
1679	Franciscus Widra		plná výše	1 rok	Rhetorica	
1679	Sigismundus Kapaun		60 fl.	5 let	Rhetorica	
1679	Mathais Czepl			5 let	Rhetorica	4 roky přijímá oblečení
1679	Wenceslaus Klobasa		25 fl.	5 let	Rhetorica	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1679	Adamus Salomon		plná výše	5 let	Poetica	4 roky přijímá oblečení
1679	Christianus Roth		plná výše	3 roky	Poetica	bez oblečení
1679	Dominicus Schuberth		plná výše	4 roky	Poetica	4 roky přijímá oblečení
1679	Ioannes Pontanus		plná výše	3 roky	Poetica	1 rok přijímá oblečení
1679	Justus Roht		plná výše	3 roky	Poetica	bez oblečení
1679	Wenceslaus Kule		plná výše	1 rok	Poetica	s oblečením
1679	Antonius Seidl	9 fl.	částečně	1 rok	Syntaxe	
1679	Franciscus Walt		plná výše	2 roky	Syntaxe	bez oblečení
1679	Franciscus Ladislaus	24 fl.			Syntaxe	
1679	Henricus Klobasa	26 fl.		4 roky	Syntaxe	
1679	Jacobus Piech		plná výše	3 roky	Syntaxe	1 rok přijímá oblečení
1679	Ioannes Swabel	30 fl.			Syntaxe	
1679	Thomas Albertini		plná výše	4 roky	Syntaxe	4 roky přijímá oblečení
1679	Andreas Sommer		plná výše		Gramatica	bez oblečení
1679	Bohuslaus Kladenski		poloviční fundace	1 rok	Gramatica	
1679	Christophorus Horn		plná výše	2 roky	Gramatica	1 rok přijímá oblečení
1679	Franciscus Sebesta	25 fl.			Gramatica	
1679	Franciscus Pawliczek		plná výše	3 roky	Gramatica	bez oblečení
1679	Ioannes Cidra		plná výše	3 roky	Gramatica	1 rok přijímá oblečení
1679	Ioannes Zacharides	26 fl.			Gramatica	
1679	Ludovicus Boczek		plná výše	3 roky	Gramatica	1 rok přijímá oblečení
1679	Mathias Talski	24 fl.			Gramatica	
1679	Paulus Junkmaier	50 fl			Gramatica	
1679	Paulus Migman		plná výše	3 roky	Gramatica	bez oblečení

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1679	Wenceslaus Aquila	20 fl.	částečná fundace		Gramatica	
1679	Ferdinandus Przesnovski	20 fl.	částečná fundace		Principia	
1679	Jacobus Mitais	26 fl.			Principia	
1679	Ioannes Romatko		plná výše	2 roky	Principia	1 rok přijímá oblečení
1679	Nicolaus Pomerle		plná výše	2 roky	Principia	s oblečením
1679	Rudolphus Holub	25 fl.			Principia	
1679	Wilhelmus Schneider	30 fl.			Principia	
1679	Christophorus Mohr		plná výše	1 rok	Principia	s oblečením
1679	Andreas Pohorski		plná výše	1 rok	Parva	s oblečením
1679	Iosephus Klepperlix	26 fl.			Parva	
1679	Martinus Klobasa	25 fl.			Parva	
1691	Carolus Strzechowsky	30 fl.			Rhetorica	
1691	Georgius Iwanciczky		plná výše		Rhetorica	
1691	Ioannes Vogt		plná výše		Rhetorica	
1691	Phillipus Tureczek		plná výše		Rhetorica	
1691	Thomas Kalina		plná výše		Rhetorica	
1691	Wenceslaus Hruza	30 fl.			Rhetorica	
1691	Antonius Fischer	28 fl.			Poetica	
1691	Augustinus Weydig		plná výše		Poetica	
1691	Casparus Appel		plná výše		Poetica	
1691	Carolus Casparides	30 fl.			Poetica	
1691	Franciscus Schreyberger		plná výše		Poetica	
1691	Ioachimus Peniska		plná výše		Poetica	
1691	Ioannes Suk	20 fl.			Poetica	
1691	Petrus Stokinger		plná výše		Poetica	
1691	Samuel Petrzilka		plná výše		Poetica	
1691	Godefridus Risenfelder		plná výše		Syntaxe	
1691	Ioannes Fridel	30 fl.			Syntaxe	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1691	Wenceslaus Czapek		plná výše		Syntaxe	
1691	Carolus Hättig		plná výše		Gramatica	
1691	David Zoleczky		plná výše		Gramatica	
1691	Jacobus Jaich	30 fl.			Gramatica	
1691	Ioannes Hruza	30 fl.			Gramatica	
1691	Leopoldus Mrazek	30 fl.			Gramatica	
1691	Michael Weltz		plná výše		Gramatica	
1691	Paulus Köberle		plná výše		Gramatica	
1691	Wenceslaus Zelenka	27 fl.			Gramatica	
1691	Adalbertus Paradeyser	30 fl.			Principia	
1691	Andreas Junckmayer	30 fl.			Principia	
1691	Faustinus Zelenka	27 fl.			Principia	
1691	Franciscus Geyek	30 fl.			Principia	
1691	Franciscus Boronsky	30 fl.			Principia	
1691	Ioannes Charvat	30 fl.			Principia	
1691	Ioannes Freytag	30 fl.			Principia	
1691	Mathias Derfus	30 fl.			Principia	
1691	Mathias Richter	30 fl.			Principia	
1691	Antonius Christ	45 fl.			Parva	
1691	Franciscus Beer		plná výše		Parva	
1691	David Zimrick	30 fl.			Parva	
1691	Martinus Kalina		plná výše		Parva	
1692	Andreas Ficsher	30 fl.			Rhetorica	
1692	Antonius Fischer	28 fl.			Rhetorica	
1692	Augustinus Voydig		plná výše		Rhetorica	
1692	Casparus Appl		plná výše		Rhetorica	
1692	Carolus Casparides	30 fl.			Rhetorica	
1692	Franciscus Schreiberger		plná výše		Rhetorica	
1692	Ioachimus Peniska		plná výše		Rhetorica	
1692	Ioannes Krum	30 fl.			Rhetorica	
1692	Ioannes Suk		plná výše		Rhetorica	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1692	Petrus Stockinger		plná výše		Rhetorica	
1692	Phillipus Tureczek		plná výše		Rhetorica	
1692	Samuel Petržilka		plná výše		Rhetorica	
1692	Thomas Kalina		plná výše		Rhetorica	
1692	Georgius Pable	24 fl.	fundace ve výši 6 fl.		Poetica	
1692	Godefridus Risenfelder		plná výše		Poetica	
1692	Ioannes Fridel	13 fl.	fundace ve výši 17 fl.		Poetica	
1692	Carolus Hettig		plná výše		Syntaxe	
1692	David Soleczky		plná výše		Syntaxe	
1692	Ioannes Hrucza	30 fl.			Syntaxe	
1692	Ioannes Petržilka	26 fl.	fundace ve výši 4 fl.		Syntaxe	
1692	Leopoldus Mrazek	15 fl.	fundace ve výši 15 fl.		Syntaxe	
1692	Michael Weltz		plná výše		Syntaxe	
1692	Paulus Köberle		plná výše		Syntaxe	
1692	Wenceslaus Czapek		plná výše		Syntaxe	
1692	Wenceslaus Zelenka	26 fl.	fundace 4 fl.		Syntaxe	
1692	Adalbertus Paradeiser	30 fl.			Syntaxe	
1692	Carolus Heittel	30 fl.			Gramatica	
1692	Franciscus Borowsky	45 fl.			Gramatica	
1692	Franciscus Czeyer		plná výše		Gramatica	
1692	Ioannes Charvat	30 fl.			Gramatica	
1692	Ioannes Freytag	30 fl.			Gramatica	
1692	Ioannes Hauk	10 fl.	fundace ve výši 20 fl.		Gramatica	
1692	Antonius Christ	45 fl.			Principia	
1692	Antonius Reitt	20 fl.	fundace ve výši 10 fl.		Principia	
1692	Franciscus Beer		plná výše		Principia	
1692	Martinus Kalina		plná výše		Principia	
1692	Paulus Scheppel		plná výše		Principia	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1692	Franciscus Skalka	10 fl.	fundace ve výši 20 fl.		Parva	
1692	Hieronimus Czapek	30 fl.			Parva	
1692	Josephus Pinkaczek	18 fl.	fundace ve výši 12 fl.		Parva	
1693	Augustinus Voydig		plná výše		Rhetorica	
1693	Franciscus Scheyberger		plná výše		Rhetorica	
1693	Georgius Pable	22 fl. 30 kr.	fundace ve výši 7 fl. 30 kr.		Rhetorica	
1693	Godefridus Risenfelder		plná výše		Rhetorica	
1693	Ioannes Fridel		plná výše		Rhetorica	
1693	Bartholomaeus Reithhofer		plná výše		Poetica	
1693	Carolus Hettig		plná výše		Poetica	
1693	Carolus Höfer	25 fl.	fundace ve výši 5 fl.		Poetica	
1693	David Soleczky		plná výše		Poetica	
1693	Ioannes Hruza	30 fl.			Poetica	
1693	Ioannes Kapp		plná výše		Poetica	
1693	Michael Weltz		plná výše		Poetica	
1693	Paulus Köberle		plná výše		Poetica	
1693	Wenceslaus Christen	20 fl.	fundace ve výši 10 fl.		Poetica	
1693	Wenceslaus Czapek		plná výše		Poetica	
1693	Wenceslaus Zelenka	15 fl.	fundace ve výši 15 fl.		Poetica	
1693	Adalbertus Paradeiser	30 fl.			Syntaxe	
1693	Franciscus Borowsky	25 fl.			Syntaxe	
1693	Franciscus Geyer		plná výše		Syntaxe	
1693	Ioannes Charwat	27 fl.	fundace ve výši 3 fl.		Syntaxe	
1693	Ioannes Heilman		plná výše		Syntaxe	
1693	Laurentius Pable	22 fl. 30 kr.	ve fundaci ve výši 7 fl. 30 kr.		Syntaxe	
1693	Wenceslaus Wesseli	15 fl.	ve fundaci ve výši 15 fl.		Syntaxe	
1693	Bohuslaus Vokal	3 fl.			Gramatica	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1693	David Cimbrich		plná výše		Gramatica	
1693	Franciscus Beer		plná výše		Gramatica	
1693	Ioannes Dleiben		plná výše		Gramatica	
1693	Ioannes Gebhart		plná výše		Gramatica	
1693	Martinus Kalina		plná výše		Gramatica	
1693	Paulus Scheppel		plná výše		Gramatica	
1693	Carolus Christeinl		plná výše		Principia	
1693	Carolus Czermak	12 fl.	ve fundaci ve výši 18 fl.		Principia	
1693	Franciscus Skalka		plná výše		Principia	
1693	Hieronimus Czapek	30 fl.			Principia	
1693	Josephus Pinkaczek	18 fl.	ve fundaci ve výši 12 fl.		Principia	
1693	Andreas Reisler	30 fl.			Parva	
1693	Georgius Prochaska	18 fl.	ve fundaci ve výši 12 fl.		Parva	
1693	Jacobus Przechorzowsky	26 fl.	ve fundaci ve výši 4 fl.		Parva	
1693	Josephus Weltz	30 fl.			Parva	
1693	Martinus Winarz	18 fl.	ve fundaci ve výši 12 fl.		Parva	
1693	Mathias Germani	15 fl.	ve fundaci ve výši 15 fl.		Parva	
1693	Nicolaus Kratochwil	26 fl.	ve fundaci ve výši 4 fl.		Parva	
1695	Carolus Hettig		plná výše		Rhetorica	
1695	Franciscus Borowsky		plná výše		Rhetorica	
1695	Franciscus Gejer		plná výše		Rhetorica	
1695	Franciscus Maletz	platí			Rhetorica	
1695	Franciscus Waniek		plná výše		Rhetorica	
1695	Ioannes Charvat	platí			Rhetorica	
1695	Ioannes Heilmon		plná výše		Rhetorica	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1695	Josephus Pawliczek	platí			Rhetorica	
1695	Josephus Proche		plná výše		Rhetorica	
1695	Leopoldus Christen	platí			Rhetorica	
1695	Simon Krzpelka		plná výše		Rhetorica	
1695	Wenceslaus Wessely	platí polovic			Rhetorica	
1695	Antonius Christ		plná výše		Poetica	
1695	Antonius Reif		plná výše		Poetica	
1695	David Cimbrich		plná výše		Poetica	
1695	Faustinus Zelenka	platí			Poetica	
1695	Ferdinandus Wrazda de Kunvald		plná výše		Poetica	
1695	Martinus Kalyna		plná výše		Poetica	
1695	Paulus Scheppel		plná výše		Poetica	
1695	Wenceslaus Wrazda de Kunvald		plná výše		Poetica	
1695	Carolus Christeindl		plná výše		Syntaxe	
1695	Carolus Czermak		plná výše		Syntaxe	
1695	Franciscus Skalka		plná výše		Syntaxe	
1695	Franciscus Wrazda de Kundvald		plná výše		Syntaxe	
1695	Hieronimus Czapek		v poloviční fundaci		Syntaxe	
1695	Josephus Pinkaczek	20 fl.			Syntaxe	
1695	Adalbertus Koschin	platí			Gramatica	
1695	Franciscus Sebastian	platí			Gramatica	
1695	Georgius Prochaska		plná výše		Gramatica	
1695	Ioannes Kekule		plná výše		Gramatica	
1695	Ioannes Krzivanek	platí			Gramatica	
1695	Jacobus Rzehorzowsky		v poloviční fundaci		Gramatica	
1695	Jacobus Sebastian	platí			Gramatica	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1695	Martinus Winarz		plná výše		Gramatica	
1695	Nicolaus Kratochvile		plná výše		Gramatica	
1695	Paulus Studniczka		plná výše		Gramatica	
1695	Sebastianus Heilman		plná výše		Gramatica	
1695	Augustinus Brukner	platí polovic			Principia	
1695	Carolus Fabricius		poloviční fundace		Principia	
1695	Franciscus Christen		poloviční fundace		Principia	
1695	Franciscus Heiffer	platí			Principia	
1695	Georgius Hojava		plná výše		Principia	
1695	Ioannes Tomesian	platí			Principia	
1695	Ioannes Kratochvile	platí			Principia	
1695	Augustinus Kloppe	platí			Parva	
1695	Ioannes Kossina	platí			Parva	
1695	Thomas Kobsin		poloviční fundace		Parva	
1695	Vitus Schumon	platí polovic			Parva	
1698	Daniel Chotieticzky	60 fl.		šlechtic	Rhetorica	
1698	Franciscus Ssebastian		plná výše		Rhetorica	
1698	Franciscus Wrazda de Khunwaldt	60 fl.		rytíř	Rhetorica	
1698	Georgius Prochaska		plná výše		Rhetorica	
1698	Jacobus Rzehorzowsky		plná výše		Rhetorica	
1698	Martinus Winarz		plná výše		Rhetorica	
1698	Mathias Lerl		plná výše		Rhetorica	
1698	Nicolaus kratochvile		plná výše		Rhetorica	
1698	Paulus Studniczka		plná výše		Rhetorica	
1698	Sebastianus Heilman		plná výše		Rhetorica	
1698	Adalbertus Koschin		plná výše		Poetica	
1698	Augustinus Bruckner		částečná fundace		Poetica	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1698	Carolus Fabritius		plná výše		Poetica	
1698	Franciscus Borowsky		plná výše		Poetica	
1698	Franciscus Bridelius		plná výše		Poetica	
1698	Georgius Hojawa		plná výše		Poetica	
1698	Ioannes Kratochvile		plná výše		Poetica	
1698	Andreas Kort		plná výše		Syntaxe	
1698	Augustinus Klappr		plná výše		Syntaxe	
1698	Ferdinandus Handl		plná výše		Syntaxe	
1698	Ioannes Koschina		v částečné fundaci		Syntaxe	
1698	Vítus Schuman		plná výše		Syntaxe	
1698	Daniel Ludwig	32 fl.			Gramatica	
1698	Ferdinandus Beyer		plná výše		Gramatica	
1698	Ioannes Janotick	40 fl.			Gramatica	
1698	Antonius Kutzera		plná výše		Principia	
1698	Carolus Kosliczek	30 fl.			Principia	
1698	Carolus Lustberg	40 fl.			Principia	
1698	Franciscus Rziha	40 fl.			Principia	
1698	Josephus Kostko	40 fl.			Principia	
1698	Antonius Wicznick de Okrzizkau	60 fl.			Parva	
1698	Engelbert Frömel		plná výše		Parva	
1698	Franciscus Bratt	40 fl.			Parva	
1698	Franciscus Schmirowsky	35 fl.			Parva	
1698	Ioannes Herinck	37 fl.			Parva	
1698	Ioannes Paulin		plná výše		Parva	
1698	Ioannes Bolansky	40 fl.			Parva	
1699	Adalbertus Koschin		plná výše		Rhetorica	
1699	Augustinus Prukner		plná výše		Rhetorica	
1699	Carolus Fabritius		plná výše		Rhetorica	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
1699	Daniel Chotieticzky	60 fl.		šlechtic	Rhetorica	
1699	Franciscus Bridelius		plná výše		Rhetorica	
1699	Ioannes Kratochvile		plná výše		Rhetorica	
1699	Andreas Kert		plná výše		Poetica	
1699	Augustinus Klapper		plná výše		Poetica	
1699	Ferdinandus Handl	40 fl.			Poetica	
1699	Ioannes Kambersky		plná výše		Poetica	
1699	Ioannes Kossina		plná výše		Poetica	
1699	Matthias Fischer	37 fl.			Poetica	
1699	Vitus Schuman		plná výše		Poetica	
1699	Ferdinandus Bajer		plná výše		Syntaxe	
1699	Ioannes Boschinsky	30 fl.			Syntaxe	
1699	Leopoldus Pünter	35 fl.			Syntaxe	
1699	Martinus Hanschke		plná výše		Syntaxe	
1699	Antonius Kuczera		plná výše		Gramatica	
1699	Carolus Kozliczek	28 fl.			Gramatica	
1699	Carolus Lynk	30 fl.			Gramatica	
1699	Franciscus Fabritius	30 fl.			Gramatica	
1699	Georgius Bridelius	27 fl.			Gramatica	
1699	Ioannes Sandrich	30 fl.			Gramatica	
1699	Josephus Kostko	30 fl.			Gramatica	
1699	Mathias Pürner	60 fl.			Gramatica	
1699	Tobias Hauf	32 fl.			Gramatica	
1699	Christophorus Erben	10 fl.			Principia	
1699	Engelbertus Frömel		plná výše		Principia	
1699	Jacobus Leipold	30 fl.			Principia	
1699	Ioannes Hönick	37 fl.			Principia	
1699	Ioannes Polansky	30 fl.			Principia	
1699	Ioannes Lynck	30 fl.			Principia	

Rok	Jméno seminaristy	Plat za pobyt v semináři	Výše fundace	Délka pobytu v semináři	Třída	Poznámka
	Leopoldus Ziak	60 fl.			Principia	
	Carolus Daniclovsky	15 fl.			Parva	
	Franciscus Scherzer	40 fl.			Parva	
	Ioannes Pacher	20 fl.			Parva	
	Josephus Rainisch	30 fl.			Parva	

B. Textové přílohy

Příloha č.16 - Přepis zakládací listiny fundace jezuitské koleje v Jihlavě z roku 1626

Litera foundationis collegii iglaviensis

Gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis

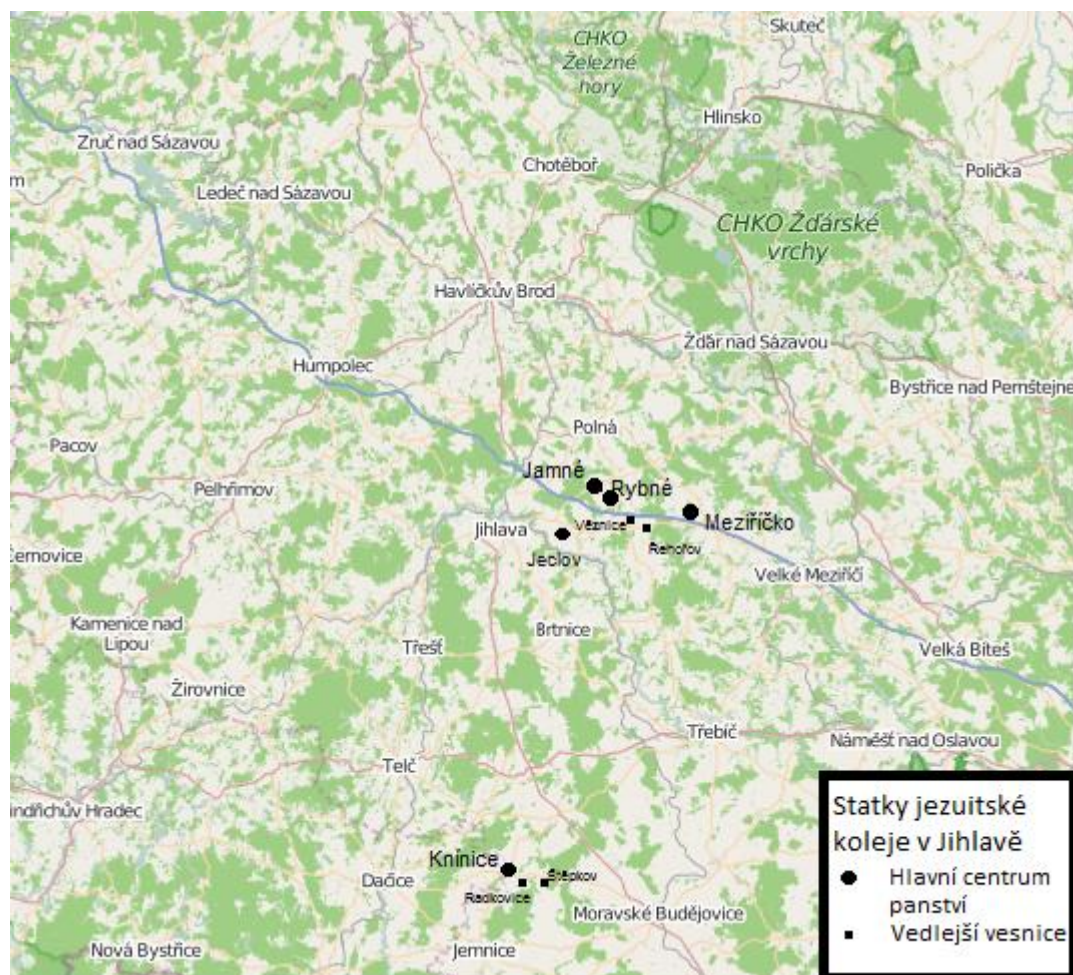
Ego Michael Adolphus Comes ab Althann etc., publico hoc instrumento at[que] literis fidem facio, mae re maturo consilio deliberata, una cum Domina Elizabeth de Dtotzing Coniuge mea bonae memoriae. Religionis catholicae at[que] pietatis vitae studio ac zelo ad honorem dei, nostram et quam plurimarum animorum salutem restituenda at[que] propaganda permodum r[everendissimi] p[atres] Societatis Jesu (quorum vita exemplaris cura et studium dei honorem longe late[que] proferendi, deo[que] animas qua conciodando, qua Sacramenta administrando, caeter[que] laudatissimi Instituti ministeria Religiose ac fideliter obeundo, aquirendi. Labores item indefessi at[que] industria, qua utuntur Juventum in literis ac scientiis, in pietate ac moribus instituendo, toto orbe celebrata probata[que] sunt). Collegium in urbe Iglavia de benigno Ferdinandi II. Romanorum Imperatoris, ut Boemiae Regiis ac Marchionis Moraviae item Illustrissimi ac Reverendissimi D[omini] Francisci Cardinalis et Principiis de Dietrichstein, ut Episcopi Olomucensis at[que] Ordinarii concensu et gratia instituisse fundasse at[que] erexisse, pro ut hisce instituo fundo at[que] erigo in hunc qui sequitur modum pro fabrica templi, Collegii ac Seminarii (quo quidem aliunde garidet sua piorum fundatione ac dotationo) inprimis insulam totam ac liberam quae ab oriente habet moenia civitatis a mendie plateolam ac domum angularem versus curiam a septentrione templum ac monasterium R[everendissimi] P[atres] Dominicanorum, ab occidento fonem una cum domibus areis, omnibus[que] adiurentis et in praedicta insula contentis, in qua exeitentur scholae sive auditoria una cum aula Gymnasii templo et aliis habitationibus et locis secundum idem Institutum comodis et necessariis (qua omnia ob enorma Rebellionis erimente Suae M[ajestatis] potestatem reciderant) areis hortis, quam Insullam in hunc ipsum finem Pius et Gloriosus Imperator (cui aeterna sit merus in caelis) cum supradicti ordinarii approbatione donavit munificentissimo et Patres in eius possessionem tam suam quam Ordinarii autoritate legitime indui iussit ac induxit. Compariis deindo pretio quadraginta [quinque] miliium florenorum ab eodem Imperatore Sacratissime castellum Rhuniunse cum pago Radhog, tum praedium Mezericzko, Rzehorzow et Veznice item Jamny et Rybny una cum duobus praediis suburbanis ad Ioannem Neuman et viduam Topinkin spectantibus alio[que] tertio ad Ioannem Hinkonium quondam spectante (quod cum alio praedio ad D[omi]num Hinkonem Grün in Rzehorzow tanquam sibi com[m]odiore spectante, permutare poterunt) hortulum item suburbanum, et hoc omnia cum omnibus suis Iuribus, braxatoriis, fundis, silvis, piscinis, et atliis ad ea spectantibus quae omnia si praedictam sum[m]am et pretium excedant, eo t[ame]n duntaxat praetio vendidit sua M[ajestatis], partim quia vas tata erant bellorum iniuriis partim quia benignate et munificentia Caesarea opus Marchinatus potissimum autem Civitati Iglaviensi et vitinia toti utilisimmi promotum volvit optim[us] Imperator hoc o[mn]ia sic a me comparata Societatis Iesu in dorem Collegii Iglaviensis do, dono, nihil mihi, haeredibus successonibusue meis Juris icel Autoritatis in ea retinens nullam eam Soc[ieta]ti Collegione mei obligatio[ne]m imponens, praeter eam quam habet ratione instituti et Constituti[one]m Soc[ieta]tis Iesu Pres et Collegia In horum o[mn]ium fidem ego filius[que] me[us] primogenit[us] Comes Michael Ioannes Serenissim[us] Ung[ariae] Regis Ferdinandi III. Camerari[us] (quandoquidem divae S[an]c[t]i plaenit antequam Instrum[en]tum hoc conficoretur e mortali vita ad im[m]ortalem uti spero gl[or]iam fidissimam et merillo dilectam mihi coniugem, hui[us] aliorum[que] Collegione[m] meo[rum] Cremsensis et Znoymensis Confudatricem avocare) hui[us] instrum[en]to subseripsim[us] et sigilla nostra appendi iussimus. Rogamus autem et tota qua pareii demiss[i]one et qua possum[us] efficacitate per supremum

et iremendum districti indicii diem Sacer Caesar Regiam[que] Ma[iesta]tem Sere[nissim]us
Ungariae Regem Regni Boemiae et Marchionatus Moraviae haeridem eorum[que] hocredes et
successores, nostro horedum[que] no[stor]um Dominos Clemetissimos obtestamur ut non
solum hanc no[str]am fundationem confirmare et contra omnes sueri ac defendere sed etiam
Collegii ipsum ac Patres perpetuis futuris semporibus protegere dignentur. Quo etiam nomine
immortalem a deo ad cui[us] honorem ista omnia diriguntur gloria Coronam Principes optimi
proculdubio consequentur.

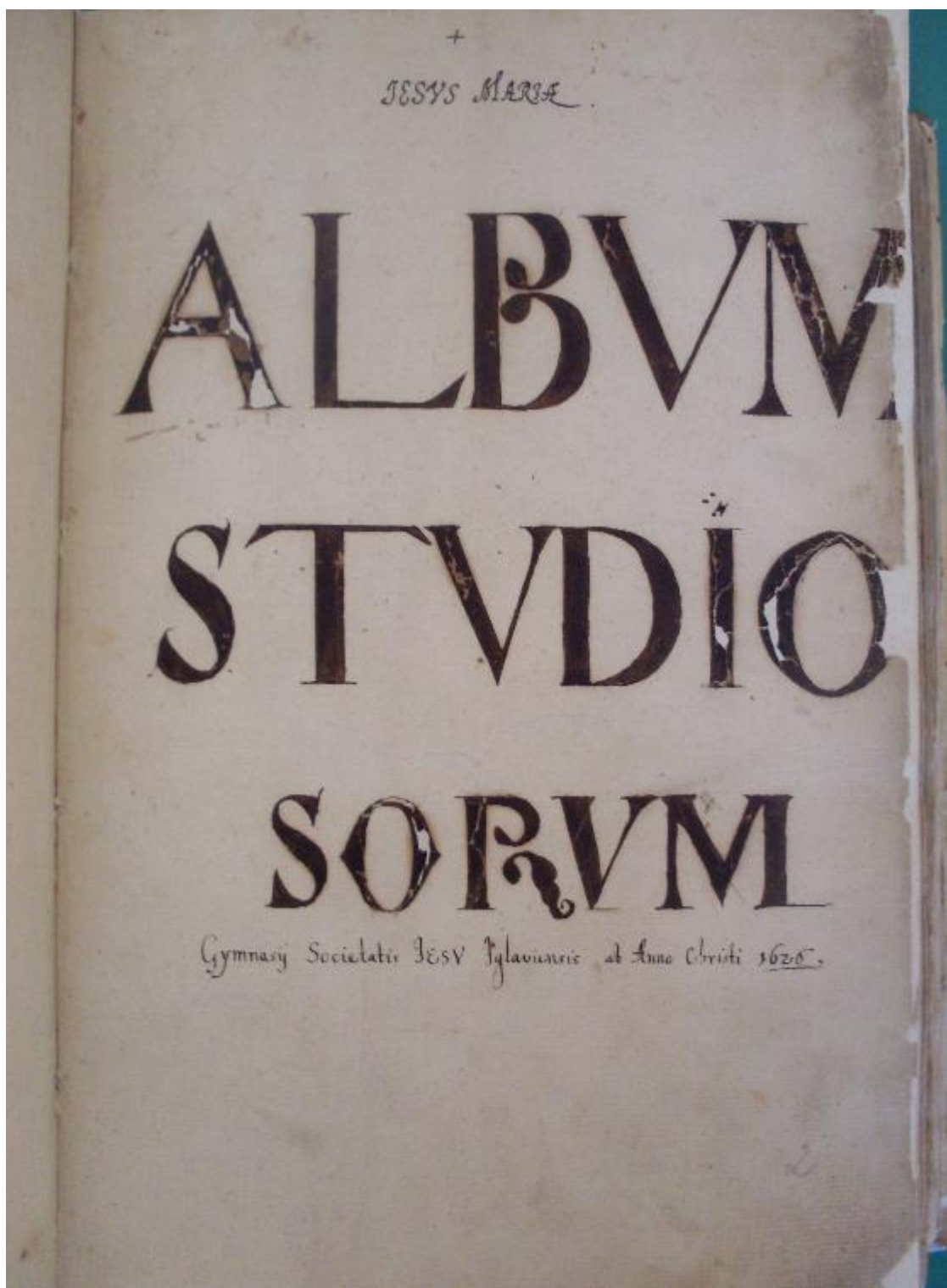
Dabatur Vienna Austria, die 29 Septembris 1626

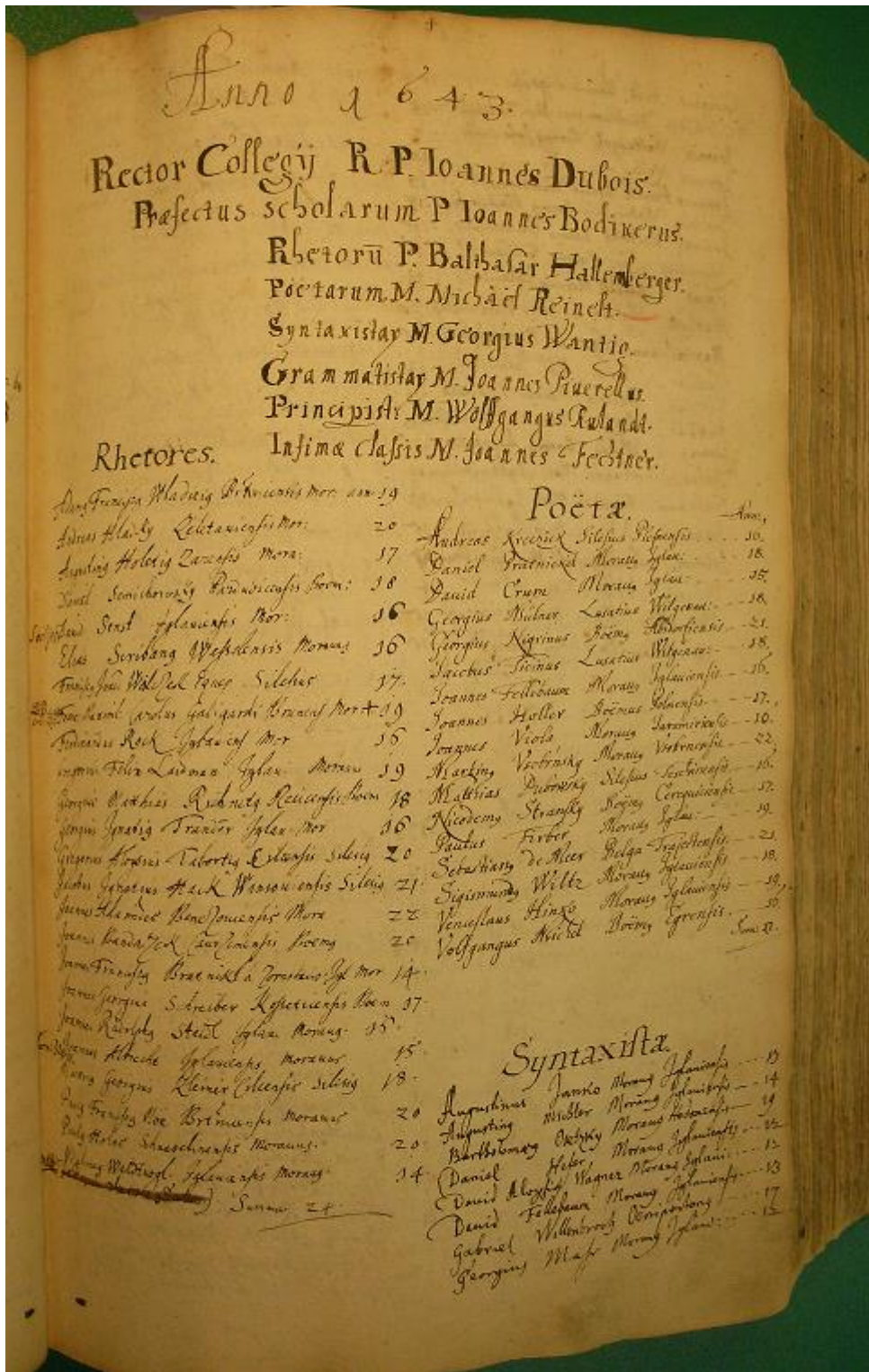
Michael Adolf Graff von Althann
Elizabeth Graffin von Althann

Příloha č. 18 – Statky jezuitské koleje v Jihlavě

Příloha č. 19 – Titulní strana matriky studentů jezuitského gymnázia v Jihlavě

Catalogus Seminaristarum Iglaviensium 1695				
Nomen Cognomen.	Natio Patria.	Musica.	Viclus	Etas.
<u>R. S. C. T. O. R. E. S.</u>				
Catolus Heltig	Bœmus Novo domensis	Organista et Violonista.	In Fundatio ne.	17
Franciscus Borowsky	Moravus Pitnitensis	Amusus	In prima mensa	17
Franciscus Gejer	Bœmus Novo-Bogicensis	Tenonista.	In Fundatione reliquam addit pro prima mensa	15
Franciscus Hlaleky	Bœmus Heřmanovské censis	Amusus	Solvit	15
Franciscus wanick.	Moravus Dacvicensis	Tubicen. et Trombonista	In Fundatione	19
Joannes Charvat	Bœmus Alto-Mautensis	Amusus	Solvit	17
Joannes Heilmann	Moravus Iglaviensis	Amusus	In Fundatione	15
Josephus Dawliczer.	Bœmus Alto-Mautensis	Amusus	Solvit	18
Josephus Procke	Bœmus Cypensis	Bassista.	In Fundatione	17
Leonoldus Christen.	Bœmus Alto-Mautensis	Amusus	Solvit	17
Simon. Kripelka	Moravus Dacvicensis	Tibicen.	In fundatione	16
Weyerslaus Wessely	Moravus Jampicensis	Amusus	Medium solvit	18

Příloha č. 22 – Kvitance rektora koleje Caspara Pasternacka radnímu Janovi Skalkovi za vyplacený úrok z 29. července 1628

+

Ich unterschreibe das fact mir in Namen und in Person Ma.
gehrlich Jun. Thylars Des Edel. Jun. Joannes Thalha gegeben.
fact summa summan solt 28 fl. 32. d. in fe. bundt. In sum.
meis hiesig. Landtschafft und der Solleg. gemündtlich in fe.
hiesig. Actum 29 July. 1628.

Casparus Pasternack
Hiesig

